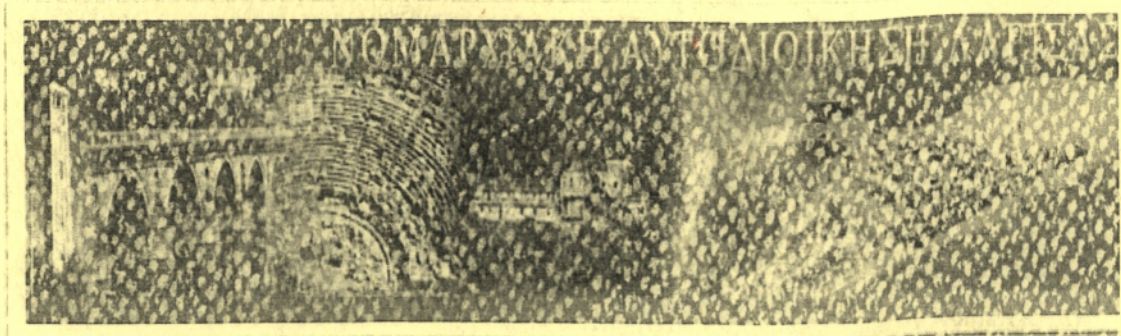

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ»

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΖΙΚΟ

Α.Μ. 2001048

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΘΩΜΑΣ

ΣΔΟ (ΔΜΤΑ)

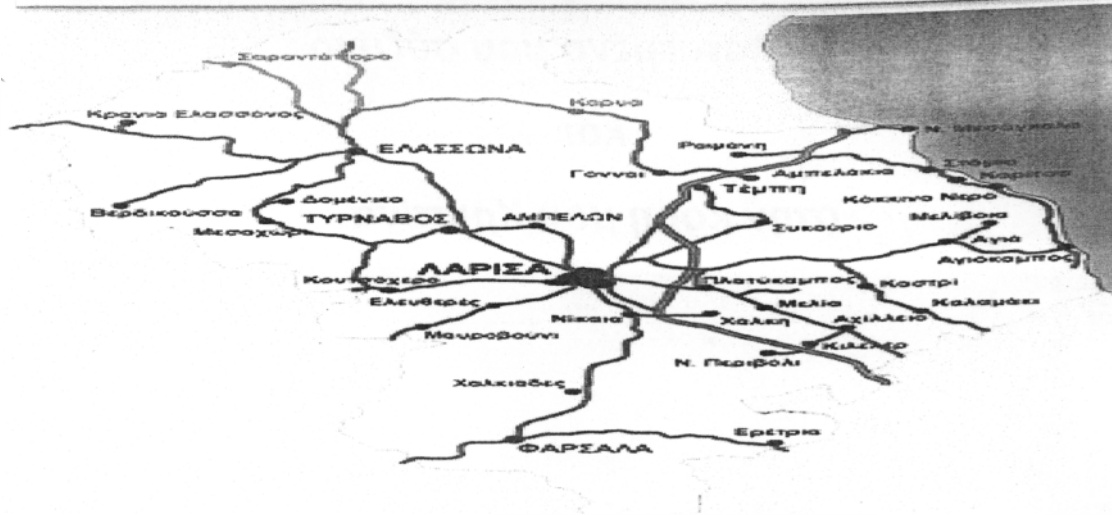
ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ
ΕΚΔΟΣΕΩΝ & ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ
ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ»

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΖΙΚΟ

A.M. 2001048

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΘΩΜΑΣ

ΣΔΟ (ΔΜΤΑ)

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

Π.

1005

Αφιερώνεται

στον λατρεμένο μου σύζυγο

και

στην κόρη μου Χριστίνα

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

«Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή μου, Κο Διονύσιο Θωμά για την βοήθεια του στην εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας και την οικογένεια μου για την πολύτιμη συμπαράσταση της.»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία έχει στόχο να ασχοληθεί με την ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση του νομού Λάρισας.

Αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μας θα παρουσιάσουμε το θεωρητικό πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, κάνοντας μια ιστορική αναδρομή του θεσμού και παρουσιάζοντας τις δυνατότητες επιβίωσης και προοπτικές μετεξέλιξης του κράτους πρόνοιας σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της εργασίας μας θα ασχοληθούμε με την κοινωνική πολιτική στις μέρες μας αναφέροντας οργανισμούς, που λειτουργούν σήμερα προς όφελος της πρόνοιας και της κοινωνικής προστασίας του πολίτη όπως η κοινωνική βοήθεια και αλληλεγγύη, και ο οργανισμός κοινωνικής πολιτικής. Στο τέλος, θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στην κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα παρουσιάσουμε το σύνολο των δαπανών της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο, της παρούσας εργασίας, θα παρουσιάσουμε το νομό Λάρισας . Αρχικά θα πραγματοποιήσουμε μια σύντομη ιστορική αναδρομή του νομού και στη συνέχεια θα αναφερθούμε σε ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στατιστικά στοιχεία του νομού. Στη συνέχεια ,τελειώνοντας το κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε στη οργανωτική δομή της νομαρχίας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο της εργασίας μας, θα ασχοληθούμε με τους φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής στους δήμους και στις Κοινότητες του Νομού Λάρισας ,όπως: τον οργανισμό κοινωνικής πολιτικής του μητροπολιτικού δήμου του Νομού , Βοήθεια στο Σπίτι, τους Βρεφονηπιακούς-Παιδικούς Σταθμούς και το Δημοτικό Γηροκομείο.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα Νομαρχιακά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής: Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Προγράμματα Ανώδυνου Τοκετού, Πρόγραμμα πρόληψης υγείας, Κέντρα Διάγνωσης Υποστήριξης και Αξιολόγησης ΑμΕΑ , Κέντρα Απεξάρτησης Εφήβων-ΟΚΑΝΑ.

Στο επόμενο Κεφάλαιο αναπτύσσουμε το μεγαλύτερο φορέα άσκησης Κοινωνικής Πολίτικης στο Νομό Λάρισας, την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) και πως αυτός επεξεργάζεται τα διάφορα περιφερειακά Προγράμματα Κοινωνικής Πρόνοιας σε κοινωνική ανάπτυξη στις διάφορες ευπαθείς ομάδες του Νομού.

Στο έβδομο κεφάλαιο της εργασίας μας θα παρουσιάσουμε το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής όπως αυτό οραματίζονται οι επικεφαλές της Νομαρχίας μέσα από τις απόψεις τους. Τα μελλοντικά προγράμματα που έχουν ανακοινωθεί ότι θα εφαρμοστούν στους προσεχείς μήνες και πως η ανάληψη των μεσογειακών αγώνων το 2013 θα δώσει κίνητρα βελτίωσης η όχι της εικόνας της κοινωνικής πολιτικής της Νομαρχίας. Επίσης παρουσιάζεται η Ερευνά μου που διενέργησα στο Νομαρχιακό Πρόγραμμα Ανώδυνου Τοκετού.

Στο τελευταίο κεφάλαιο, αντιπαραθέτουμε τα συμπεράσματα μας που εξάγονται μέσα από την έρευνα που έχω διεξάγει στο νόμο Λάρισας για την κοινωνική πολιτική ,όπως αυτή παρουσιάζεται στο κοινωνικό σύνολο του νομού, και με ποιες προτάσεις μπορεί αυτή να αναπτυχθεί.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Α.Ε.Π. = Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
Α.Τ.Ε.Ι.: Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα
- Α.Μ.Ε.Α. = Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
- Β.Ι.Π.Ε. = Βιομηχανική Περιοχή
Δ.Ε. = Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
Δ.Δ. = Δημοτικό Διαμέρισμα
Δ.Κ.Κ. = Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
Δ.Σ. = Δημοτικό Συμβούλιο
Ε.Ε = Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Σ.Υ. = Εθνικό Σύστημα Υγείας
Κ.Α.Π.Η. = Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΔ. = Κεντρική Διοίκηση
Κ.Ε.Κ = Κέντρο Επαγγελματικής Ε1CΠαίδευσης
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε = Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων
ΚΕ.Κ. Υ .ΚΑ.Μ.Ε.Α = Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και .
Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρίες
- Ι.Κ.Α = Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης
Μ.Μ.Ε = Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Ν.Π.Δ.Δ = Νομικό Πρόσωπο Δημόσιου Δικαίου
Ν.Π.Ι.Δ = Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ο.Ν.Ε = Οικονομική Νομισματική Ένωση
Ο.Η.Ε = Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΚΠ = Οργάνωση της Κοινωνίας των Πολιτών
Ο.Τ.Α = Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ο.Κ.Α.Ν.Α = Οργανισμός Καταπολέμηση Των Ναρκωτικών
Τ.Ε.Δ.κ.Ε = Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος
Τ.Ε = Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Υ.Ε = Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

Ο.Α.Ε.Δ = Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού

Ο.Γ.Α = Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων

Π.Ι.Κ.Π.Α = Πατριωτικό ίδρυμα κοινωνικής Πρόνοιας και αντίληψης

Π.Ο.Υ = Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

Π.Ε. = Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

Τ.Α. = Τοπική Αυτοδιοίκηση

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ : Προσδιορισμός Εννοιών.....	12
1.2 Αναδρομή κοινωνικής πολιτικής.....	16
1.2.1 Η ιστορική αναδρομή στο διεθνή χώρο.....	16
1.2.2 Η ιστορική αναδρομή στην Ελλάδα.....	
1.3 Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής.....	26
1.4 Η κοινωνική πολιτική στον Ευρωπαϊκό χώρο.....	29
1.5 Δυνατότητες επιβίωσης και προοπτικές μετεξέλιξης του κράτους πρόνοιας σε ένα παγκοσμιοποιημένο σκηνικό.....	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ

2.1 Αντικείμενα Κοινωνικής πολιτικής.....	35
2.2 Θεσμικό πλαίσιο Κοινωνικής πολιτικής.....	38
2.3 Οργανισμός Κοινωνικής πολιτικής.....	50
2.4 Κοινωνική βοήθεια και Αλληλεγγύη.....	54
2.5 Οι δαπάνες για την κοινωνική πολιτική.....	56
2.5.1 στην Ευρωπαϊκή Ένωση	56
2.5.2 στην Ελλάδα	62
2.6 Δικαιοσύνη και αποτελεσματικότητα στην Κοινωνική πολιτική.....	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ

3.1 Ιστορική αναδρομή του νομού.....	96
3.2 Περιγραφή στατιστικών στοιχείων και γενικότερων χαρακτηριστικών της Νομαρχίας.....	102
3.3 Η σύσταση και οργανωτική Δομή της Νομαρχίας.....	119
3.3.1 Δήμοι και Κοινότητες.....	119
3.3.2 Οργανωτική δομή Νομαρχιακού Συμβουλίου.....	121
3.4 Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας- Αντινομαρχία Κοινωνικής Πολιτικής.....	122

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΚΥΡΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ Ν ΛΑΡΙΣΑΣ

4.1 Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Λάρισας.....	130
4.2 Βοήθεια στο Σπίτι.....	133
4.3 Δημοτικό Γηροκομείο.....	144
4.4 Βρεφονηπιακοί Σταθμοί.....	145

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

5.1 Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	149
5.2 Προγράμματα Ανώδυνου Τοκετού.....	150
5.3 Πρόγραμμα πρόληψης υγείας.....	152
5.4 Κέντρα Διάγνωσης-Υποστήριξης και Αξιολόγησης ΑμΕΑ.....	154
5.5 Κέντρα Απεξάρτησης Εφήβων-ΟΚΑΝΑ.....	161

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΑΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ (Ν.Ε.Λ.Ε.)

6.1 Ιστορικό.....	164
6.2 Προγράμματα Ν.Ε.Λ.Ε.....	167
6.3 Τοπικά Προγράμματα Ν.Ε.Λ.Ε.....	168
6.4 Ερευνα Αξιολόγησης Προγράμματος Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Ανέργων.....	169
6.5 Ερευνα Αξιολόγησης Προγράμματος για εργασία Γυναικών.....	188

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ: ΕΡΕΥΝΑ-ΑΠΟΨΕΙΣ-ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ-ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

7.1 Δυνατότητα παρέμβασης των Ν.Α για την Ανάπτυξη Κοινωνικής Πολιτικής.....	214
7.2 Συνέντευξη προς Αντινομάρχη Ν.Α Λάρισας	217
7.3 Μεσογειακοί Αγώνες 2013 και τρόποι Ανάπτυξης Κοινωνικής Πολιτικής στην Ν.Α Λάρισας-Μαγνησίας.....	224
7.4 Άρθρα-Απόψεις Αντιπολίτευσης Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων περί Κοινωνικής Πολιτικής Δήμων-Κοινοτήτων Λάρισας.....	231

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

8.1 Συμπεράσματα Εργασίας.....	250
8.2 Προτάσεις Ανάπτυξης Κοινωνικής Πολιτικής στην Ν.Α.....	251

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση.....	270
2. Απολογισμός Δαπανών (% Α.Ε.Π.) 2004-2007 - Προϋπολογισμός Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής-Κοινωνικής Πρόνοιας2008.....	277
3. Ψήφισμα μέτρων για βελτίωση κοινωνικής κατάστασης στην Ε.Ε. των «25» από το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο.....	282
4. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ έρευνας παραγράφου 6.4 εξαγωγής συμπερασμάτων του προγράμματος «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Ανέργων με Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες».....	297
5. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Έρευνας παραγράφου 6.5 εξαγωγής συμπερασμάτων «Διερεύνηση της Επαγγελματικής Πορείας των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία».....	303

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε τούτη την πτυχιακή εργασία, το θέμα στο οποίο θα επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας είναι «Η ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής στην Ν.Α. Η περίπτωση της Ν.Α. Λάρισας». Απλούστερα, θα μελετηθεί η κοινωνική πολιτική, δίνοντάς της μια σφαιρική εικόνα για την έννοια και το περιεχόμενό της, καθώς θα συσχετίσουμε την πτυχή της κοινωνικής πολιτικής με την Ν.Α. και ειδικότερα τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους ΟΤΑ. Θα διευκρινίσουμε, κατά πόσο είναι ελεύθερη η Ν.Α. να ασκήσει κοινωνική πολιτική χωρίς την συνδρομή και την εποπτεία του κράτους και θα ερευνήσουμε την Νομαρχία Λάρισας, για να δούμε πως και πόσο ενδιαφέρεται για την κοινωνική ευημερία και την κοινωνική πρόνοια των κατοίκων του Νομού.

Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι να εξετάσουμε αν ασκεί κοινωνική πολιτική η Νομαρχία Λάρισας, ώστε να αναπτυχθεί η ευημερία των πολιτών του Νομού. Οι επιμέρους στόχοι αναφέρονται στα ακόλουθα ερωτήματα: Κατά πόσο ασκείται κοινωνική πολιτική από την Νομαρχία Λάρισας; Έχουν αποτελεσματικότητα τα κοινωνικά προγράμματα και οι κοινωνικοί φορείς που χρησιμοποιεί; Ποια η άποψη των δημοτών για την κοινωνική πολιτική της Νομαρχίας;

Το Α' Μέρος αναφέρεται στην κοινωνική πολιτική των ΟΤΑ, προσδιορίζοντας και οριοθετώντας την κοινωνική πολιτική και τοποθετώντας την πάνω στον θεσμό της Τ.Α.. Συγκεκριμένα, το πρώτο κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στην κατανόηση της έννοιας της Κ.Π., ενώ το δεύτερο καταδεικνύει τα όρια της, αναφέροντας το θεσμικό πλαίσιο που την συντονίζει, και αναλύουμε την οικονομική διάσταση της Κοινωνικής Πολιτικής τα τελευταία 20 χρόνια.

Το Β' Μέρος αναλύει την Νομαρχία Λάρισας, τα χαρακτηριστικά της, τις κοινωνικές υποδομές της, τα κοινωνικά προγράμματα που χρησιμοποιεί και τις δαπάνες που κάνει καλύπτοντας όλα τα παραπάνω. Αναλυτικότερα, το τρίτο κεφάλαιο περιγράφει την Νομαρχία, αναδεικνύει τα χαρακτηριστικά της και παρουσιάζει την οικονομική ισχύς της, το τέταρτο κεφάλαιο αποτυπώνει τους φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής

στους Δήμους του Νομού Λάρισας, το πέμπτο κεφάλαιο πραγματεύεται προγράμματα Κ.Π. της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λάρισας , ενώ το έκτο κεφάλαιο εξετάζει συγκεκριμένα το σημαντικότερο φορέα άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής στο νομό Λάρισας τη Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.).

Στην συνέχεια της εργασίας, στο έβδομο κεφάλαιο αναπτύσσεται η άποψη του κ. Νομάρχη για την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Καθώς επίσης οι απόψεις ενός έτερου Νομάρχη, του Νομάρχη Μαγνησίας, για την ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής σε σχέση με την ανάληψη των Μεσογειακών Αγώνων το 2013 των πόλεων Λάρισας-Βόλου. Ακολουθούν οι απόψεις της αντιπολίτευσης των Νομαρχιακών και Δημοτικών Συμβουλίων του Νομού και στο τέλος ακολουθεί η έρευνα μου που έγινε σε Νομαρχιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πρόνοιας με την μορφή συνεντεύξεων και ερωτηματολογίου. Τελειώνοντας στο τελευταίο κεφάλαιο αναλύονται τα συμπεράσματα που αναδείχθηκαν μέσω της πτυχιακής εργασίας για την Νομαρχία Λάρισας και οι προτάσεις που πρέπει να συμπεριλάβει στο πρόγραμμά της ,για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζονται στην επικράτεια του Νομού ,καθώς επίσης στην βελτίωση και ανάπτυξη της Κοινωνικής Πολιτικής, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αποφάσεις και την χορήγηση οικονομικών πόρων για την Κοινωνική Ανάπτυξη.

Η εκπόνηση της εργασίας αυτής, συντελέσθηκε με την χρησιμοποίηση των μεθοδολογικών εργαλείων, της επιτόπιας έρευνας που ήταν το βασικότερο μεθοδολογικό εργαλείο, καθώς συλλέχτηκαν με αυτό τα περισσότερα στοιχεία της έρευνας, της συλλογής υλικού, καθώς σε κάποιες περιπτώσεις καταγράφηκαν στοιχεία μέσω αυτού και των συνεντεύξεων, καθώς καταγράφηκαν και οι απόψεις των δημοτών.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους εκείνους που με βοήθησαν να συγκεντρώσω το απαραίτητο υλικό για την διεκπεραίωση της εργασίας μου και τον καθηγητή μου, Διονύσιο Θωμά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1. Εισαγωγή: προσδιορισμός εννοιών

Κατ' αρχήν πρέπει να προσδιορίσουμε τις έννοιες κοινωνικό κράτος ή κράτος-πρόνοιας, κοινωνική πολιτική και κοινωνικές υπηρεσίες. Ξεκινώντας απ' την έκταση της οριοθέτησης των εννοιών αυτών, φαίνεται ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι ένα τμήμα της κοινωνικής πολιτικής, καθώς και η κοινωνική πολιτική είναι ένα και μόνο μέρος ή καλύτερα κλάδος του κράτους πρόνοιας.

Κοινωνικό κράτος ή κράτος-πρόνοιας: είναι μια έννοια που διαφέρει στον χαρακτηρισμό της όχι μόνο από ερευνητή σε ερευνητή αλλά και από χώρα σε χώρα, παραδείγματι, στην Αγγλία αναφέρεται ως κράτος ευημερία, με στόχο την ευημερία όλων ανεξαρτήτως των πολιτών. Ο όρος «κράτος ευημερίας» εκφράζει περισσότερο την ηθική αυτή διάσταση, που εμπεριέχει την υπόθεση ότι στις σύγχρονες καπιταλιστικές κοινωνίες είναι εφικτή η ευημερία όλων των πολιτών, για την επίτευξη της οποίας η κοινωνική λειτουργία του κράτους.

Ως Κράτος Πρόνοιας¹ χαρακτηρίζεται στην Γαλλία κυρίως με κοινωνικοπολιτικό περιεχόμενο, στο οποίο συγκεντρώνεται όλη ισχύς της πτυχής αυτής, στην χρυσή τομή της άμβλυνσης των κοινωνικών ανισοτήτων και της συστηματικής κάλυψης των κοινωνικών κινδύνων και αναγκών των πολιτών². Ή στην Γερμανία που χρησιμοποιείται ο όρος κοινωνικό κράτος, ο οποίος υποδηλώνει ιστορικά την καθορισμένη μορφή του αστικού κράτους και το ιδεολογικό πρότυπο.

1) Στασινόπουλου Όλγα, Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική Εξέλιξη - Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις, 2^η εκδ., Βιβλιοθήκη Κοινωνικής Επιστήμης και Κοινωνικής Πολιτικής - Gutenberg, Αθήνα: 2003, σ. 19.

2) Ματθαίος Ανδρέας, Αλληλοεπίδραση κανόνων δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών, Σακούλας, Κομοτηνή: 1996.

Η εξέλιξη του κράτους-πρόνοιας³ για να υλοποιηθεί και ολοκληρωθεί η σημερινή μορφή που γνωρίζουμε πέρασε από στάδια πολλών αιώνων. Εν αρχήν (αν και δεν είχε θεσμική υπόσταση) είχε ξεκινήσει από την στήριξη και φροντίδα των φτωχών και αδυνάτων, εν συνεχεία και με το πέρασμα των αιώνων φτάσαμε στην όψη που ξέρουμε (όμως ακόμα κι έτσι πολλές χώρες δεν απολαμβάνουν ούτε τις κοινωνικές υπηρεσίες του σημερινού κράτους-πρόνοιας, ούτε έχουν την στήριξη του, διότι δεν «κατέχουν» κάποιο σύγχρονο μοντέλο κράτους-πρόνοιας). Είναι απαραίτητο ο τρόπος οργάνωσης του «κοινωνικού 4» να επιχειρείται από μια δύναμη η οποία να μην ταυτίζεται, ούτε με τους κατόχους του κεφαλαίου, ούτε με τους εργαζομένους. Η ρύθμιση της κοινωνίας είναι πλέον πολιτική. Αυτή η δύναμη, διαμέσου της οποίας συντελείται και η ρύθμιση της κοινωνίας, είναι το κράτος-πρόνοιας⁴.

Κοινωνική πολιτική: Για τον καθορισμό του περιεχομένου της υπάρχουν πολλές κατευθύνσεις, διέπεται από ορισμένους κύριους στόχους⁵, καλύπτει διάφορους τομείς⁶ του κοινωνικού βίου, εκδηλώνεται με ορισμένα μέσα και εκφράζεται από πολλούς φορείς⁷. Η μικρή σε όγκο βιβλιογραφία σε σχέση με την έκταση της θεματολογίας αυτής, η μη παρακολούθησή της με έρευνες και μελέτες όπως και η μη εκτεταμένη έρευνα - μελέτη για την οργάνωση των κοινωνικών υπηρεσιών από την κρατική διοίκηση⁷ οδηγούν σε ελλιπή και ανεπαρκής οργάνωση των κοινωνικών υπηρεσιών και ευρύτερα στην κοινωνική πολιτική.

³ Στασινόπουλου Όλγα, ό.π., σ.20.

⁴ «Κοινωνικό» είναι ο χώρος μέσα στον οποίο το άτομο εντάσσεται ως «κοινωνική» Κατηγορία. Το άτομο υπάρχει μόνο ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας και ως τέτοια συνάπτει σχέσεις τόσο με τα άτομα της ομάδας όσο και με τα άτομα άλλων ομάδων. Η κοινωνία εμφανίζεται ως το σύνολο ατόμων που ανήκουν σε κοινωνικές ομάδες (άρα και ως σύνολο των κοινωνικών ομάδων που αναπτύσσουν σχέσεις μεταξύ τους) - (Ρομπολής Σάββας & Χλέτσος Μιχάλης, 1995).

⁵ Ρομπολής Σάββας & Χλέτσος Μιχάλης, *Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους-πρόνοιας*, Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη: 1995, σσ. 36-37.

⁶ Απασχόληση, Υγεία, Νεολαία, Οικολογία, Αθλητισμός, Πολιτισμός, Κοινωνική Ασφάλιση, Παιδεία Κ.Ο.Κ.

⁷ Στην συγκεκριμένη πρόταση ως κρατική διοίκηση νοούνται τα ακόλουθα: Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων & Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μια πρώτη προσέγγιση για τον χαρακτηρισμό του θέματος και την κατανόηση του περιεχομένου της εστιάζεται στον ορισμό ότι, **κοινωνική πολιτική είναι η πολιτική που ασκείται με σκοπό την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και την αποτροπή φαινόμενων κοινωνικού αποκλεισμού.** Η κοινωνική πολιτική ασκείται με σκοπό να ευημερήσουν τα άτομα της κοινωνίας, να βοηθηθούν άτομα με ειδικές ανάγκες και γενικότερα να ενισχυθούν και υποστηριχθούν άλλοτε ευπαθείς ομάδες ατόμων και άλλοτε το κοινωνικό σύνολο. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός πρέπει να προηγηθεί ο «σχεδιασμός»⁸ της Κ.Π., έτσι ώστε να προσδιοριστούν οι στόχοι και να καθοριστούν τα μέτρα άσκησης Κ.Π. και κατ' επέκταση να αποτυπωθούν μέθοδοι, πρακτικές και τρόποι που θα ακολουθηθούν και θα συντελέσουν στην άσκηση της Κ.Π. Ένας ευρύς ορισμός για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της κοινωνικής πολιτικής είναι: Κοινωνική πολιτική είναι μια συνολική πολιτική, που βελτιώνει την ευημερία των πιο αδυνάμων τμημάτων της κοινωνίας, δημιουργεί συνθήκες βεβαιότητας και προοπτικής στους εργαζομένους, επιδιώκει την κατανομή του εισοδήματος, του πλούτου και των ευκαιριών και οικοδομεί προϋποθέσεις για μια κοινωνία με ισχυρά τα στοιχεία της αλληλεγγύης και της συνοχής⁹.

⁸ Για τον Σχεδιασμό της κοινωνικής πολιτικής θα αναφερθούνε εκτενέστερα σε άλλο υποκεφάλαιο, παρακάτω.

⁹ Νέτας Βίκτωρας, «Επιδρομή κατά του βασικού μισθού και του οκταώρου», Ιούνιος 1998, διαθέσιμο σε: http://www.hri.org/E/1998/98-06-16_dir/stiles/analisi.htm, 24/2/2007.

Κοινωνικές υπηρεσίες: Αποτελούμενες ως σύνολο (κρατικές, ιδιωτικές και υπηρεσίες εθελοντικού τομέα) απώτερο στόχο έχουν την εξασφάλιση άμεσης φροντίδας και εξυπηρέτησης διαφόρων αναγκών (που ποικίλουν κατά περίπτωση) των προσώπων¹⁰ που απευθύνονται. Οι κοινωνικές υπηρεσίες είναι ένα σύνολο οργανωμένων δραστηριοτήτων δημοσιών, ιδιωτικών και εθελοντικών φορέων, οι οποίοι επιδιώκουν τη διατήρηση, τη βελτίωση ή την αποκατάσταση της ικανότητας ατόμων ή ομάδων να ανταποκρίνονται στις ανάγκες διαβίωσης και κοινωνικής συμμετοχής ¹¹. Κάθε πολίτης οποιουδήποτε κράτους έχει την δική του γνώμη και στάση έναντι των κοινωνικών υπηρεσιών, δηλαδή καθένας απαντά με δικό του τρόπο στα ερωτήματα: Ποιες κοινωνικές υπηρεσίες πρέπει να προσφέρονται; Με ποιον τρόπο; Και σε ποιους να προσφέρονται; Όπως και σε ποιον βαθμό είναι «σωστό» να προσφέρονται; Σύμφωνα με τον Σταθόπουλο: Για ιδεολογικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς, ιστορικούς λόγους όλες οι κοινωνικές υπηρεσίες δεν τυγχάνουν του ίδιου βαθμού αποδοχής ¹². Αυτό είναι απολύτως λογικό και σωστό, διότι από χρονική περίοδο σε χρονική περίοδο και από κοινωνία σε κοινωνία υπάρχουν διαφορετικά πρότυπα, οικονομίες και ανάγκες, έτσι ώστε και κατά περίπτωση να υπάρχουν διαφορετικές παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες, χαρακτηριζόμενες και βασιζόμενες από τις εκάστοτε συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού.

¹⁰ Εννοώντας άλλοτε τα ευπαθή μέλη της κοινωνίας κατά περίπτωση, παραδείγματι παιδιά και βρέφη, ηλικιωμένοι, άτομα με ειδικές ανάγκες Κ.Ο.Κ. και άλλοτε την κοινωνία ως σύνολο.

¹¹ Αμίτσης Γαβριήλ, *Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας. Το Ελληνικό μοντέλο των κοινωνικών υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή εμπειρία*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα: 2001, σ. 48.

¹² Σταθόπουλος Πέτρος, *Κοινωνική Πρόνοια. Μια γενική θεώρηση*. Έλλην, Αθήνα: 1999, σ. 226. ●

1.2. Αναδρομή Κοινωνικής Πολιτικής

Η κοινωνική πολιτική ίσως προϋπήρχε ανέκαθεν. Δεν είναι δυνατό να οριστεί το ακριβές χρονικό σημείο που ξεκίνησε, όπως επισημαίνει και ο Θεοδωρόπουλος: 13

«Σχεδόν σ' ολόκληρη την ιστορία της ανθρωπότητας υπήρξε πάντοτε κάποιο είδος και μορφή κοινωνικής πολιτικής».

Παλαιότερα, δεν υπήρχαν δικαιώματα των εργαζομένων για τον τρόπο απασχόλησης (προστασία από εργατικά ατυχήματα, ωράριο εργασίας, συμμετοχή σε συνδικαλιστικά μέσα κ.α.) και την κοινωνική ασφάλιση (υγειονομική περίθαλψη και συντάξεις), ούτε άσκηση Κ. Π. όπως επιδόματα ανέργων, οικονομικές ενισχύσεις αναπήρων ή μέτρα προστασίας και φροντίδας φτωχών, αστέγων, ναρκομανών, φυλακισμένων. Όλα τα προηγούμενα, άρχισαν να παραχωρούνται από το κράτος κατά κανόνα τις τελευταίες δεκαετίες ή και σε κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.

Οι άνθρωποι εκείνων των παλαιότερων εποχών ευρισκόμενοι σε τέτοιου είδους ισχνών καταστάσεων με εξευτελιστική ή και ποιότητα ζωής -σύνθητες φαινόμενο- αρκούσαν μόνο σε φιλανθρωπίες και φιλαλληλίες συνανθρώπων τους οι οποίοι, χωρίς καμία απολύτως υποχρέωση προσέφεραν ελεημοσύνη ή και άλλα χρηματικά ή υλικά βοηθήματα. Αυτή η συνεισφορά είχε όμως αποσπασματικό χαρακτήρα και αναπτυσσόταν είτε στα πλαίσια της τοπικής κοινότητας είτε μέσα από μορφές οργάνωσης με βάση την παραγωγική δραστηριότητα (π.χ. συντεχνίες). Σημαντικό στοιχείο μεταξύ αυτών των ομάδων συνήθως εργασιακού τύπου ήταν η αλληλεγγύη και προστασία των μελών των ενώσεών τους.

Μέχρι την αρχή της βιομηχανικής επανάστασης η κοινωνική πολιτική είχε το νόημα της βοήθειας προς τους φτωχούς, ενώ κατά τον 19^ο αιώνα μετατέθηκε το κέντρο βάρους της κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης των εργατικών. στρωμάτων.

13 Θεοδωρόπουλος Σωτήρης, «Το κοινωνικό κράτος σήμερα. Ρόλος, προβλήματα και Προοπτικές. Η Ελληνική εμπειρία», στο: *Διαστάσεις της Κοινωνικής πολιτικής Σήμερα*, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα: 1993, σ. 319.

Λίγο αργότερα, δηλαδή στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, αρχίζει μια νέα περίοδος κατά την οποία αρχίζει να αποκτά η κοινωνική πολιτική θεσμική υπόσταση και έκτοτε συνεχώς, αναπτύσσεται.

Κάνοντας μια αναδρομή για την Κ.Π. με τους κυριότερους σταθμούς ανάπτυξής της, πριν καν αρχίσει να αποκτά θεσμική υπόσταση, παρατηρείται ότι κατά την διάρκεια του ανθρώπινου είδους, από τις εποχές των αρχαίων λαών έως και τους τελευταίους σχετικά αιώνες, αν και δεν υφίσταται επί της ουσίας κοινωνική πολιτική, ωστόσο παρατηρούνται κάποια δείγματα και μέτρα άσκησης της για τους φτωχούς και αδυνάτους:

- **Αρχαίοι ανατολικοί λαοί:** τον κυριότερο ρόλο παίζει θρησκεία και η οργανωμένη δράση των ιερών θεσμών, καθώς και η εξάπλωση εθιμικών κανόνων ρύθμισης της αναπαραγωγής από την τοπική κοινότητα για όσους δεν καλύπτονται την οικογένεια. ¹⁴
- **Αρχαία Ελλάδα:** η κοινωνική πολιτική στον ελλαδικό χώρο φαίνεται ότι άρχισε να ασκείται από τους αρχαίους χρόνους δίνοντας μεγάλη σημασία και παίρνοντας ειδικά μέτρα (προσφέροντας «κοινωνικές υπηρεσίες» στον βαθμό της εκάστοτε καταστάσεως που ήταν εφικτός) για την υγεία και την κοινωνική προστασία.
- **Ρωμαϊκή περίοδος:** η ρύθμιση της κοινωνικής αναπαραγωγής και της φροντίδας καθορίζεται στα χρόνια της ακμής από τις ανάγκες της επεκτατικής πολιτικής και των πολέμων, που επιδρούν στη διαμόρφωση των αναγκών της αγροτικής κοινωνίας, ενώ στα χρόνια της παρακμής και κρίσης προέχει η ανάγκη επιβολής κοινωνικής ειρήνης και συγκράτησης του εξαθλιωμένου άνεργου και άστεγου πληθυσμού. Στον τομέα της υγιεινής έπαιξαν θετικό ρόλο έργα υποδομής, όπως η δημιουργία υδραγωγείων, η αποξήρανση ελών κ.λπ.

¹⁴ Καρρασάββου Αναστάσιος-Τερζίδης Κώστας «Απασχόλησης, Ανεργία και Κοινωνική Πολιτική», στο Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα, Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα, Αθήνα: 1998 β έκδοση, σ223

- **Μεσαιωνική Ευρώπη:** τον κύριο ρόλο στην οργανωμένη παρέμβαση τον παίζει η Εκκλησία, που παρέχει και το απαραίτητο ιδεολογικό υπόβαθρο με έντονο το στοιχείο της άσκησης του κοινωνικού ελέγχου.
- **Βυζαντινό κράτος:** θεωρείται σταθμός στην ανάπτυξη της οργανωμένης συλλογικής κάλυψης στους προκαπιταλιστικούς χρόνους. Διατυπώνονται και ακολουθούνται νέες για την εποχή αντιλήψεις, για την αξία του ανθρώπου, την απελευθέρωση των δούλων και των αιχμαλώτων και τη φροντίδα των φυλακισμένων.
- **Αναγέννηση:** αρχίζει να διαμορφώνεται η αντίληψη της πρόνοιας ως δικαιώματος, [...] η φιλανθρωπία εξακολουθεί να αποτελεί το θεμέλιο λίθο της πρόνοιας. Εμφανές χαρακτηριστικό της περιόδου αυτής ήταν η στάση και αντίληψη που επικρατούσε για την αντιμετώπιση της φτώχειας. Σημείο τομής ήταν ο νόμος περί φτωχών που εκδόθηκε από τη βασίλισσα της Αγγλίας Ελισάβετ το 1601 και ήταν ο πρώτος νόμος κοινωνικής πρόνοιας στον κόσμο.
- **Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα:** με την πάροδο των χρόνων και φτάνοντας στην Ελλάδα επί Τουρκοκρατίας συναντάμε ως κύριους φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής τον κλήρο -συνήθως κατώτερο (κλήρο)- και τα μοναστήρια επιτελώντας ρολό υψίστης σημασίας, όπου ανέλαβαν να παραδίδουν μαθήματα στα ελληνόπαιδα ... της ελληνικής γλώσσας και της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας¹⁵, κυρίως όμως, ανέπτυξαν σε συνεργασία με τις κοινότητες σημαντική δράση συνδέοντας την πρόνοια με το ζήτημα της εθνικής επιβίωσης και της συνέχειας του Ελληνισμού¹⁶.

¹⁵ Ανεξάρτητες Αυτόνομες Αγωνιστικές Ριζοσπαστικές Παρεμβάσεις - Συσπειρώσεις - Κινήσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, «Ιστορική Ανάδρομη» διαθέσιμο σε: http://www.paremvasis.gr/as_f33.htm, 22/4/2007.

¹⁶ Μάρδας Γιώργος, *Κοινωνική Πολιτική Εκπαίδευση και Οικονομία, Θεωρία Διοικητική - Εθνικό και Διεθνές Πεδίο*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα: 2000, σ. 153.

Συνοψίζοντας τις φάσεις στην εξέλιξη του κοινωνικού κράτους ανά τον κόσμο, μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερις κατηγορίες:¹⁷

Πίνακας 1: Χρονολογικές φάσεις εξέλιξης του κοινωνικού κράτους ανά τον κόσμο.

Χρονολογική Περίοδος	Χαρακτηρισμός
1880 έως 1920	Απαρχές
1920 έως 1940	Εδραίωση
1945 έως 1975	Επέκταση («Χρυσή Εποχή»)
1975 έως σήμερα	Κρίση → Μεταρρύθμιση

Εκείνο το σημείο που άλλαξε στην συνέχεια κατά την πάροδο των χρόνων -σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης, σε όλα τα έθνη και όλους τους λαούς- καθώς αναπτυσσόταν και εκσυγχρονιζόταν η κοινωνική πολιτική ήταν εν πρώτοις η σημασία της και δεύτερον το περιεχόμενο της, έχοντας άλλη κάθε φορά συστατική ουσία και προερχόμενη όλο και πιο κοντά στον άνθρωπο, τα δικαιώματά του και τις ανάγκες του.

¹⁷ Μασαγγάνης Μάνος, «Διάλεξη 2. Κοινωνική πολιτική στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Νοέμβριος 2004, διαθέσιμο σε: <http://www.aueb.gr/deos/Matsaganis/lecture%202.pdf>, 24/4/07

1.2.1. Η ιστορική αναδρομή στο διεθνή χώρο

Αν θεωρήσουμε ως θεμέλιο λίθο της κοινωνικής πολιτικής τα τέλη του 19^{ου} αιώνα όπου ξεκινά να έχει θεσμική υπόσταση, πρώτο σημείο αναφοράς ανάγεται το 1880 στην Γερμανία από τον σιδηρούς καγκελάριο Βίσμαρκ, ο οποίος θεσπίζει οργανωμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, βασισμένο στην αρχή της κοινής ευθύνης εργατών και εργοδοτών, έτσι γεννάται το σύγχρονο κράτος-πρόνοιας **18**. Έτσι, ξεκίνησε να επέρχεται μια νέα αλλαγή στη σημασία της Κ.Π. και από την έννοια της οικονομικής βοήθειας των απόρων και της προστασίας των φτωχών και αδυνάτων εξελίσσεται στην έννοια της κοινωνικής προστασίας. Εν αρχήν προβλεπόταν μόνο για τους ασφαλισμένους, αργότερα όμως εκτείνεται και για τους μη ασφαλισμένους και η νέα της ονομασία ανάγεται σε κοινωνική ασφάλιση. Η κοινωνική ασφάλιση υιοθετήθηκε και από άλλα κράτη της Ευρώπης, όπως η Αυστρία, η Ουγγαρία, η Νορβηγία, η Ρουμανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Πολωνία

Ακολούθως και συγχρόνως επεκτείνοντας αυτόν τον νέο θεσμό εισάγεται εντός του πλαισίου αυτού και η Γαλλία. Συγκεκριμένα, στο συνέδριο του Παρισιού το 1889 μπαίνουν θεμέλια των αρχών της Δημόσιας Αντίληψης, ενώ προχωρούν σε πολλές χώρες οι ρυθμίσεις για την παιδική μέριμνα, την παιδεία, την κατοικία. Χρονολογικά, ίσως κάποια κράτη φαίνεται να εισήχθησαν νωρίς στο θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης, αν όμως εξετάσουμε το πότε πραγματικά άρχισε να ασκείται αυτός ο θεσμός θα διαπιστώσουμε ότι η χρονολογική σειρά κατάταξης αλλάζει. Η ιστορία της κοινωνικής ασφάλισης στην Ευρώπη έχει τις ρίζες της στις αρχές του 19^{ου} αιώνα. Όμως, η γενίκευση της κοινωνικής ασφάλισης πραγματοποιείται στην Γερμανία το 1883 μέχρι το 1889, στην Αυστρία το 1888, στην Δανία το 1891 μέχρι το 1892, στο Βέλγιο το 1894, στο Λουξεμβούργο το 1901 και στην Γαλλία το 1930.

18 Ανεξάρτητες Αυτόνομες Αγωνιστικές Ριζοσπαστικές Παρεμβάσεις _ Συσπειρώσεις – Κινήσεις Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, «Ιστορική Αναδρομή», Διαθέσιμο σε: http://www.parembasis.gr/asf3_3.htm, 22/4/2007.

Λίγο-λίγο, ολοένα και αυξανόταν η ισχύς της Κ.Π. και εντός της επικράτειας των κρατών που την εφάρμοζαν και από χώρα σε χώρα που την υλοποιούσαν. Κατ' αυτόν τον τρόπο εισήχθη ο όρος κράτος-πρόνοιας.

Σιγά-σιγά άρχισε να εκτείνεται όλο και περισσότερο και μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο άνοιξε σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο αλλά και διεθνώς σε μεγάλες χώρες (όπως η Η.Π.Α.) με την επέκταση των κοινωνικών δαπανών και την ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους, κατέχοντας πλέον εντελώς διαφορετική σημασία. Το στάδιο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι και το τέλος της δεκαετίας 1960 έχει χαρακτηριστεί ως η χρυσή εποχή του κράτους πρόνοιας ή η εδραίωση του κλασικού κράτους πρόνοιας.

Στην επόμενη δεκαπενταετία, από τη αρχή της δεκαετίας του 1970 έως και τα μέσα της δεκαετίας του 1980 επέρχεται η εποχή της κρίσης του κοινωνικού κράτους, που χαρακτηρίζεται από την αμφισβήτηση και έντονη κριτική στην ιδεολογία και στην έμπρακτη εφαρμογή συστημάτων κράτους πρόνοιας. Ακολουθεί ο σύγχρονος προνοιακός πλουραλισμός με αναδιάρθρωση του μηχανισμού του κοινωνικού κράτους και της αναζήτησης νέων σχέσεων στην κάλυψη αναγκών, με στόχο την οικοδόμηση μιας γνήσιας «Κοινωνίας της Φροντίδας».

1.2.2 Η ιστορική αναδρομή στην Ελλάδα

Η σύγχρονη Ελλάδα δεν έχει αναπτυχθεί στον μέγιστο βαθμό ως προς την ευημερία των πολιτών της ώστε να έχει την δυνατότητα να κραταιώσει την κοινωνική πολιτική που ασκείται από τους κρατικούς (δημόσιους), ιδιωτικούς ή εθελοντικούς φορείς. Εύλογο είναι το ερώτημα του Σωτηρόπουλου: *«...Σε τι χρησιμεύει η ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του κράτους πρόνοιας όταν, σε σύγκριση ακόμη και με το πρόσφατο παρελθόν, οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες έχουν αλλάξει τόσο, ώστε το επείγον να μην είναι η ιστορική επισκόπηση αλλά η ενασχόληση με τη σημερινή κρίση και τις αμφίβολες προοπτικές του ασφαλιστικού συστήματος και του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας;»* ¹⁹

Πολλά σημεία και όψεις του κράτους πρόνοιας στο ελληνικό σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών παραμένουν αμετάβλητα χωρίς μετατροπές ή μεταβολές -αν όχι ριζικές αλλαγές- ώστε να μετεξελιχτεί η όλη φιλοσοφία του κοινωνικού κράτους σε ένα πραγματικά κράτος ευημερίας. Τέτοιες σταθερές όψεις είναι, ως γνωστόν, ο τρόπος χρηματοδότησης της κοινωνικής πολιτικής, το νομοθετικό πλαίσιο, η ανισότητα των παροχών και η εσωτερική οργάνωση και λειτουργία του ασφαλιστικού συστήματος²⁰.

¹⁹ Σωτηρόπουλος Δημήτρης, ««Όψης Βαβυλωνίας»: Ερμηνείες της μεταπολεμικής ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα, στο: Βενιέρης Δημήτρης & Παπαθεοδώρου Χρίστος (επιστημονική επιμέλεια), Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και προοπτικές, Υ' έκδ., Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα: 2003, σ. 89.

²⁰ Σε αυτά μπορεί κανείς να προσθέσει προφανή μόνιμα χαρακτηριστικά όπως τις πρόσφατα -συγκριτικά ελλειπείς δημόσιες δαπάνες για κοινωνική των έμμεσων προς τους άμεσους φόρους με τους οποίους χρηματοδοτείται, μεταξύ άλλων, "και η κοινωνική πολιτική, τη διαχείριση των αποθεματικών των (προστασία την ανισότητα πόρων και παροχών ,την αναλογία) ασφαλιστικών ταμείων από το κράτος ,την πολυδιάσπαση των ασφαλιστικών φορέων, τ η ν πολυνομία και τις συνακόλουθες μεγάλες ανισότητες μεταξύ των ταμείων ως προς τις παροχές ασφάλισης και πρόνοιας και τέλος , τις ανεπαρκείς υλικές υποδομές κα τα οξυμμένα διοικητικά προβλήματα τόσο του συστήματος υγείας όσο και των ασφαλιστικών και προνοιακών φορέων (Σωτηρόπουλος Δημήτρης 2003)

Με την παραμονή μας σε αυτού του είδους πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας, ζούμε σ' ένα σύστημα πολωμένο, χωρισμένο σε δύο κατηγορίες ατόμων, το οποίο θα προφυλάσσει και εννοεί ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες και αποκλείει άλλες ομάδες του πληθυσμού από επαρκή ασφαλιστική και προνοιακή κάλυψη, ενώ ταυτόχρονα κρατά το μεγάλο μέρος των μισθωτών εγκλωβισμένο σε ένα σύστημα που τους προσφέρει γλίσχρες συντάξεις και επιδόματα, διάτρητη κοινωνική πρόνοια και κακής ποιότητας υγειονομική περίθαλψη.

Στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, τα εισοδήματα του αγροτικού πληθυσμού και γενικότερα των κατοίκων της υπαίθρου ήταν πεινχρά και ανεπαρκή ως προς την ικανότητα συντηρήσεως των οικογενειών αυτών. Ως αποτέλεσμα, αυτή η πίεση που είχε ασκηθεί στον αγροτικό πληθυσμό, είχε την αποδημία, κυρίως προς τα ελληνικά αστικά κέντρα και κατ' επέκταση και προς το εξωτερικό - άλλες χώρες, που θα μπορούσαν να προσφέρουν (σ', αυτούς και τις οικογένειές τους) αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης-, έτσι κατά τον Σωτηρόπουλο: η παρακμή των εισοδημάτων στην ύπαιθρο οδήγησε σε μεγάλη μετανάστευση, αρχικά προς τα αστικά κέντρα (έπειτα και προς το εξωτερικό): το 1951, το 47,5% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας ζούσε σε αγροτικές περιοχές, ενώ το 1971 το ποσοστό αυτό είχε μειωθεί στο 35,2%. Από τους κύριους προορισμούς του μεταναστευτικού ρεύματος, ήταν οι χώρες: Γερμανία, Βέλγιο, Αυστραλία, Η.Π.Α., Καναδάς.

Στο ελληνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας υπήρχαν πολλές ανομοιότητες τις προηγούμενες δεκαετίες, σημειωτέα είναι η περίπτωση προ ιδρύσεως του Ο.Γ.Α., στην οποία, ενώ πληθυσμιακά το μεγαλύτερο μέρος αποτελούν οι κάτοικοι αγροτικών περιοχών, όλη αυτή η μάζα του πληθυσμού μένει ανασφάλιστη.

Το 1961, ιδρύεται ασφαλιστικό ταμείο για τους αγρότες, ο Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.), όμως δικαίωμα συνταξιοδότησης έχουν μόνο οι εργαζόμενοι ασφαλισμένοι -αυτοί και μόνο, που είχαν πληρώσει εισφορές στο ασφαλιστικό ταμείο του Ο.Γ.Α.- και σ' αυτούς δεν συμπεριελάμβαναν τους ανάπηρους. Ως συνέπεια, είχε, να μένουν χωρίς κάποια σύνταξη-βοήθημα αλλά και χωρίς ασφαλιστική κάλυψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.²¹

Ανομοιομορφία και ως προς την περιοχή κατοικίας (αστικά κέντρα - υπαίθρο) παρουσιάζει το ελληνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, όπως θα δούμε κατωτέρω, καθώς και μη κάλυψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και συντάξεων γενικότερα (για ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού). Βάση της συγγραφής του Σωτηρόπουλου : Η δυσαναλογία μεταξύ υπαίθρου και αστικών κέντρων ως προς την ασφαλιστική κάλυψη των κατοίκων τους είναι εντυπωσιακή: για παράδειγμα, το 1964 ο αγροτικός πληθυσμός καλυπτόταν μόνο από τον Ο.Γ.Α., ενώ ο αστικός από 205 διαφορετικούς φορείς' το ένα τέταρτο του ενεργού πληθυσμού δεν είχε συνταξιοδοτική κάλυψη και το ένα πέμπτο του συνολικού πληθυσμού στερούνταν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. ²²

Εν τέλει, οι εισφορές του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης αθροίζονταν αφενός από τους εργαζόμενους, αφετέρου από τους εργοδότες, ενώ το υπόλοιπο (εν συνόλω' αρκετά σημαντικό μέρος χρηματοδότησης) προσθέτονταν από το κράτος ως κοινωνική εισφορά.

²¹ Βλ. ενδεικτικά, ό.π., σ. 113, παραπέμπεται σε: Βασιλικόν Ίδρυμα Ερευνών, Κοινωνική προστασία εν Ελλάδι: έρευνα επί της υφισταμένης καταστάσεως και Προοπτικά, Βασιλικόν Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα: 1970, σ. 108 .

²² Ο. Π., παραπέμπεται σε: Βασιλικόν Ίδρυμα Ερευνών, Κοινωνική προστασία εν Ελλάδι: έρευνα επί της υφισταμένης καταστάσεως και προοπτικά, Βασιλικόν Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα: 1970, σ. 37.

Βέβαια, ένα ακόμη σημείο χρήζουσας σημασίας και αναφοράς ήταν η σχέση κράτους-πολίτη που συνδέονταν μέσω των πελατειακών δικτύων, αναφορικά όπως επισημαίνει ο Σωτηρόπουλος: Η πρόσληψη νέων υπαλλήλων γινόταν μέσω των γνωστών πελατειακών δικτύων²³ τα οποία, σε συνδυασμό με τα «πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων», επέτρεπαν την πρόσβαση των συντηρητικών πολιτών στις κρατικές υπηρεσίες και παροχές, αποκλείοντας αυτόματα τους αριστερούς πολίτες για λόγους πολιτικούς.

²³ Ο.π., σ. 107, παραπέμπεται σε: Τσουκαλάς Κ. Κράτος κοινωνία εργασία στη μεταπολεμική Ελλάδα, Θεμέλιο, Αθήνα: 1986' & Σωτηρόπουλος Δημήτρης,

1.3 Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής

Ο σχεδιασμός δεν έχει μια συγκεκριμένη έννοια ή μια ακριβή οριοθέτηση, όμως θα ήταν σημαντικό να τον αποτυπώσουμε. Ως γνωστό είναι μια διαφορούμενη έννοια άλλοτε μπορεί να χαρακτηριστεί ως **ενέργεια** και άλλοτε ως **κατάσταση**. Όταν τον συναντούμε με την **έννοια της ενέργειας** νοείται η ενίσχυση της άποψης των ειδικών για την ορθότερη λήψη απόφασης²⁴ σε θέματα που σχετίζονται με την κοινωνική πολιτική. Όταν όμως έχει την **σημασία της κατάστασης** (με την έννοια ενός σχεδίου) εξηγείται σαν ένα σχέδιο αποτελούμενο από διάφορα στάδια που πρέπει να ακολουθηθούν με σειρά προτεραιότητας ²⁵.

Ο σχεδιασμός συναντάται παντού και εκτός κοινωνικής πόλης, διότι μπορούμε (μέσω αυτού) να κάνουμε προβλέψεις, να πάρουμε απαντήσεις για τις συνέπειες ή και γενικότερα αποτελέσματα κάποιων καταστάσεων πριν καν ξεκινήσουμε διαχειριστούμε το πρόβλημα. Επικεντρώνοντας όμως στο θέμα μας, αν εξετάσουμε τον σχεδιασμό στον δημόσιο τομέα και συγκεκριμένα σε θέματα σχετικά με την Κ.Π. παρατηρούμε ότι , στους διάφορους χώρους εφαρμογής του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής ξεχωρίζουν τρεις στενά συνδεδεμένοι μεταξύ τους, οποίοι και έχουν επηρεάσει συγκεκριμένες μορφές σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής:

1.Ο χώρος των κοινωνικών παροχών (υγεία, παιδεία, πρόνοια, κατοικία, κοινωνική ασφάλιση),

²⁴ Ούτε στην ελληνική ούτε και στη διεθνή βιβλιογραφία μπορούμε να βρούμε τον σχεδιασμό έναν ακριβή ορισμό, κάθε μελετητής τον χαρακτηρίζει με τον δικό του τρόπο, ωστόσο χρησιμοποιείται πολύ συχνά και στις δύο βιβλιογραφίες.

²⁵ Ο σχεδιασμός δεν είναι μόνο αυτά που γίνονται αλλά και αυτά που «δεν γίνονται». Το κράτος (με την ευρεία έννοια, περιλαμβάνοντας την τοπική αυτοδιοίκηση, περιφερειακή διοίκηση, υπουργεία κ.λπ.) παίρνει αποφάσεις για διάφορα ζητήματα και κάθε φορά επιλέγει το αν πάρει μέτρα ή όχι, κάποιες φορές αποφασίζει να μην έχει συμμετοχή αυτό είναι μια απόφαση, που είχε προηγηθεί ο σχεδιασμός στον οποίο προσμετρήθηκαν τα υπέρ και τα κατά τα καλά και τα κακά τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία Έτσι αν και δεν έγινε τίποτα (ως αποτέλεσμα),ωστόσο λήφθηκε μια απόφαση (να μείνει αμέτοχο).Σήμερα είναι θέμα σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής όταν το κράτος δεν λαμβάνει μέτρα για κάποια ζητήματα. βλ. ενδεικτικά Ιατρίδης Δημήτρης, Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής. Θεωρία και Πράξη του Κοινωνικού Σχεδιασμού, Κοινωνιολογική & Ανθρωπολογική Βιβλιοθήκη-Gytenberg, Αθήνα:1990,σσ 15-29

2.Ο χώρος της πολεοδομίας και οικιστικής, και

3.Ο χώρος της κεντρικής κρατικής ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός έχει εισαχθεί σε όλες τις κοινωνικές λειτουργίες του ευρύτερου κράτους, δίνοντας αξιόπιστες, επαρκείς, λογικές και συμφέρουσες λύσεις, σύμφωνα με τον Ιατρίδη: Ο δημόσιος τομέας με τις διοικητικές του δομές και υπηρεσίες θεμελιώνει την παρεμβατική πολιτική του κράτους και καλύπτει όλους σχεδόν τους χώρους λειτουργίας του κοινωνικού συστήματος. [...] Έτσι λοιπόν, ο δημόσιος τομέας προώθησε τη συστηματική λήψη αποφάσεων για την πρόληψη και λύση προβλημάτων της κοινωνίας.

Ξεκινώντας από την αρχή, θα παρουσιάσουμε τον τρόπο λύσης ενός κοινωνικού ζητήματος για να κατανοήσουμε τον σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής (επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας στον ίδιο τον σχεδιασμό). Κατ' αρχήν, πρέπει να εξετάσουμε τα παρακάτω στάδια ώστε να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε την κοινωνική πολιτική που θα ακολουθήσουμε:

- 1.πρόγνωση των κοινωνικών αναγκών,
- 2.εξακρίβωση για αλλαγή ή περαιτέρω βελτίωση,
3. σχεδιασμός πολιτικής και στρατηγικής λήψης αποφάσεων,
4. κατανομή πόρων μεταξύ ανταγωνιζόμενων αιτημάτων,
5. σχεδιασμός και έλεγχος συγκεκριμένων προγραμμάτων και
6. αξιολόγηση προγραμμάτων.

Για να έχουμε έναν επιτυχημένο σχεδιασμό της Κ.Π. καταρχήν πρέπει να προσεγγίσουμε το κοινωνικό πρόβλημα. Για να ολοκληρωθεί η προσέγγιση του κοινωνικού προβλήματος, πρέπει να έχουν μελετηθεί και διευρυνθεί οι γνώσεις μας εστιάζοντας και εντοπίζοντας τους παράγοντες που ακολουθούν: (α) τα ποσοτικά αλλά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των ατόμων ή ομάδων που αφορά το πρόβλημα, (β) τη δομή και τα προβλήματα των ήδη υπαρχόντων υπηρεσιών, (γ) τις αντιλήψεις και στάσεις του πληθυσμού ως προς τι είναι αποδεκτό, (δ) τις επικείμενες αλλαγές στο περιβάλλον των χρηστών ή υπηρεσιών, (ε) τα οικονομικά ζητήματα, το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών και το κόστος των προτεινόμενων λύσεων, και τέλος, (στ) το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και των τυχόντων κενών που έχει.

Τέλος, αρχίζουμε τον σχεδιασμό, λαμβάνοντας μία προς μία όλες τις παραμέτρους που καταγράφονται με τα ακόλουθα στάδια:

- 1. Εντοπισμός των προβλημάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν,**
- 2. Επιλογή του καταλληλότερου τρόπου επίλυσής τους,**
- 3. Προσδιορισμός των μέτρων και δράσεων που θα εφαρμοστούν &**
- 4. Καθορισμός των μέσων αντιμετώπισης του προβλήματος καθώς και των χρονικών πλαισίων που πρέπει να επιλυθούν.**

Αφού ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός, τίθεται σε εφαρμογή το σχέδιο και εντός των χρονοδιαγραμμάτων που εμπεριέχει ολοκληρώνονται όλες οι φάσεις και τα στάδια που το απαρτίζουν.

1.4 Η Κοινωνική Πολιτική Στον Ευρωπαϊκό Χώρο

Η κοινωνική πολιτική εντάσσεται στις προστατευτικές πολιτικές της Ενωμένης Ευρώπης. Αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής είναι η αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων κάποιας χώρας, όπως η ανεργία, η φτώχεια, οι συνθήκες διαβίωσης, η διανομή του εισοδήματος κτλ.²⁶ Η σύνθεση του μοντέλου κοινωνικής πρόνοιας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχηματίζεται από τους κατά τόπους (εθνικούς) θεσμούς που ισχύουν σε κάθε χώρα, όπως τονίζει και ο Αμίτσης: «... Το ευρωπαϊκό μοντέλο κοινωνικής πρόνοιας συγκροτείται με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά των εθνικών προνοιακών συστημάτων και τη σύνθεσή τους σε κύριους άξονες αρχών και μηχανισμών υλοποίησης ²⁷...». Αυτό όμως, αν και «ενισχύει» τις εθνικές πολιτικές χρηματοδοτώντας τις, δεν τις ισχυροποιεί, διότι η ευρωπαϊκή κοινότητα κατέχει ρόλο επικουρικό σε αντίθεση με τα κράτη-μέλη τα οποία σχεδιάζουν κοινωνικές πολιτικές διευθετώντας και τις εισφορές από την κοινότητα με δικό τους τρόπο. Η παρέμβαση των Διεθνών Οργανισμών στο πεδίο των κοινωνικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται από την έλλειψη δεσμευτικών για τα κράτη μέλη πολιτικών. Προωθούνται βέβαια στρατηγικές κοινωνικοπολιτικής σύγκλισης ή συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής πρόνοιας, που δεν επηρεάζουν όμως την οργάνωση και λειτουργία των εσωτερικών μηχανισμών παροχής κοινωνικών υπηρεσιών.

²⁶ Πανάγου Βασίλειος- Τσουντας Κωνσταντίνος, Διακρατική και Υπερεθνική Συνεργασία. Το οικουμενικό και το Ευρωπαϊκό πλαίσιο, Παπαζήση, Αθήνα:2002, σ411

²⁷ Το ευρωπαϊκό μοντέλο πρόνοιας χαρακτηρίζεται από τρεις βασικές αξίες: καθολικότητα (citizenship), ανάγκη (need) και παρέμβαση (desert) .Οι συγκεκριμένες αξίες, όπως αναλύονται από τον P.Taylor-gooby "Journal of European Social Policy, 11/2/2001, σ 137, συγκροτούν το ιδεολογικό υπόβαθρο άσκησης κοινωνικής πολιτικής στην ευρωπαϊκή περιφέρεια (υποσημείωση ,ΑμίτσηςΓαβριήλ,2001)

Επίσης, κατά τον Μοσχονά: (...) τα μέτρα κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (α) είναι αποτέλεσμα της κρίσης του κράτους πρόνοιας στα κράτη-μέλη καθώς και των κοινωνικών επιταγών της νεοφιλελεύθερης φόρμουλας για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και (β) τείνουν να επηρεάζουν τη διαδικασία αναδιάρθρωσης του εθνικού κράτους πρόνοιας²⁸ Κατ' αυτόν τον τρόπο η Ένωση, προσφέροντας με τον επικουρικό της ρόλο ενίσχυση, η πλουτοφόρα αυτή πηγή δεν αξιοποιείται κατά τρόπο αξιόλογο και επωφελή ώστε να ισχυροποιηθούν αδύναμα σημεία χρήζοντα άσκησης κοινωνικής πολιτικής αλλά μετριάζονται καταστάσεις χωρίς τρόπο επικερδή και επωφελή για τα ευπαθή και μη άτομα του κοινωνικού συνόλου. Έτσι απουσιάζει μέχρι και σήμερα μια «κοινή» κοινωνική πολιτική, δηλαδή μια κοινωνική πολιτική που θα χαράσσεται και αποφασίζεται σε κοινοτικό επίπεδο, θα είναι υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη και θα υποκαθιστά τις εθνικές πολιτικές .

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το κοινωνικό κράτος δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι θεσμοί που να καθορίζουν το εύρος του και τις αρμοδιότητές του, ούτε για την κοινωνική πολιτική δεν υπάρχει στον ευρωπαϊκό ή και διεθνή χώρο κάποιο συλλογικό όργανο που να δεσμεύει κάποιες χώρες -όπου απαιτείται- για τα κοινωνικά ζητήματα, ειδικότερα όμως για τις κοινωνικές υπηρεσίες υπάρχει ένας διεθνής μηχανισμός, μέσω του οποίου ρυθμίζονται ζητήματα κοινωνικών υπηρεσιών, σύμφωνα με τον Αμίση: [...] όσον αφορά τον τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών, εντοπίζεται μόνο ένας διεθνής μηχανισμός δεσμευτικής ισχύος [...] πρόκειται για τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη του Συμβουλίου της Ευρώπης.²⁹

²⁸ Μοσχονάς Ανδρέας, «Υπερεθνικό "κράτος Πρόνοιας. Θεωρία και πρακτική, στο

:Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα, Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα ,Αθήνα 1993 ,σ.96

²⁹ Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης υιοθετήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 1961 και τέθηκε σε ισχύ στις 26 Φεβρουαρίου> 1965 ολοκληρώνοντας τις παρεμβάσεις Του Συμβουλίου της Ευρώπης στο πεδίο των δικαιωμάτων Του ανθρώπου που είχαν εγκαινιαστεί το 1950 με την υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών .Ο χάρτης περιέχει έναν αναλυτικό κατάλογο κοινωνικών δικαιωμάτων που διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες :

- δικαιώματα που αφορούν κάθε άτομο (υγεία, κοινωνική ασφάλεια ,κοινωνική πρόνοια, χρήση κοινωνικών υπηρεσιών)
- δικαιώματα που αφορούν συγκεκριμένες ομάδες ή κατηγορίες προσώπων (προστασία των παιδιών και των νέων, της μητέρας και του παιδιού, της οικογένειας, των μεταναστών εργαζομένων και των μελών της οικογένειας τους) .

Η Ευρωπαϊκή Ένωση φροντίζει να επιμελείται για τους Ευρωπαίους πολίτες ως προς τα κοινωνικά ζητήματα, τόσο στην αρχή, τα οποία εκλάμβανε υπόψη στις συνθήκες, όσο και μετέπειτα προσαρμόζοντας τις πράξεις των οργάνων της σε θέματα αναφορικά με την Κ.Π. Το 1986, η Ε.Ε.Π. έδωσε νέα ώθηση στην «κοινωνική πολιτική», ιδιαίτερα στον τομέα της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο εργασίας, στο διάλογο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και στην οικονομική και κοινωνική συνοχή.^{30,31}

Η απασχόληση είναι ένας τομέας χρήζουσας σημασίας για την οικονομική πολιτική στην ευρωπαϊκή κοινότητα, σύμφωνα με τους Πανάγου & Τσουντα: η κοινωνική πολιτική της Κοινότητας αποτελεί προέκταση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, που έχει ως συνέπεια τη δημιουργία κοινής αγοράς εργασίας. Αρχικά στόχευε στον συντονισμό των εθνικών πολιτικών. Στη συνέχεια αποτέλεσε αντικείμενο διεκδίκησης για την δημιουργία της «κοινωνικής Ευρώπης».

³⁰ Πανάγου Βασίλειος-Τσουντας Κωνσταντίνος, «Παγκοσμιοποίηση, Ολοκλήρωση & Συνεργασία στη Σύγχρονη Διεθνή Κοινωνία», τ. 2, Εμμανουηλίδης, Αθήνα :2204, σ.418

³¹ Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη προέβλεπε αφενός την εγκαθίδρυση μιας ενιαίας εσωτερικής αγοράς (ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, Υπηρεσιών, και Κεφαλαίων) και αφετέρου την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της κοινότητας. Το πρώτο σκέλος παραπέμπει σε ένα συγκεκριμένο τρόπο ρύθμισης της διαδικασίας συσσώρευσης κεφαλαίου, ενώ το δεύτερο συνεπάγεται τη συγκρότηση ενός συγκεκριμένου καθεστώτος πολιτικής νομιμοποίησης (Μοσχονάς Ανδρέας, 1993)

1.5. Δυνατότητες Επιβίωσης και Προοπτικές Μετεξέλιξης του Κράτους Πρόνοιας Σε ένα παγκοσμιοποιημένο σκηνικό

Μία ιστορική προσέγγιση της εξέλιξης του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη αρκεί για να μας πείσει ότι το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο δεν είναι απλά μία μέθοδος κοινωνικής οργάνωσης, αλλά μέρος της ταυτότητας και στοιχείο της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς των ευρωπαϊκών λαών. Η διαμορφωμένη φυσιογνωμία των ευρωπαϊκών χωρών έχει ως θεμέλιο την κοινωνική συνοχή, η οποία διατηρείται και βελτιώνεται με την ικανοποίηση ενός επιπέδου κοινωνικών αναγκών και ειδικότερα με την μείωση της ανεργίας, την κάλυψη του κινδύνου εμφάνισής της και την ικανότητα των εκπαιδευτικών δομών να προσαρμόζονται στις αλλαγές του τρόπου οργάνωσης της παραγωγής.

Θα ήταν αναμφίβολα εποικοδομητική η διεξαγωγή του παγκοσμιοποιημένου οικονομικού ανταγωνισμού σε συναινετικά πλαίσια, τα οποία θα περιελάμβαναν νέες μορφές διεθνούς συνεργασίας και αλληλεγγύης, την ανάληψη από το κράτος κοινωνικών πρωτοβουλιών σε δραστηριότητες χαμηλής αποδοτικότητας, αλλά υψηλής κοινωνικής αξίας, όπως η υγεία, η εργασία, η παιδεία, η έρευνα, τα έργα υποδομής και η οικολογία.

Η ανάδειξη προτεραιοτήτων τέτοιας υφής θα περιορίζαν την παντοδυναμία των αγορών, την ανεξέλεγκτη δράση των πολυεθνικών εταιρειών, την σύλληψη των ανθρωπίνων αναγκών ως εμπορευμάτων και θα επέτρεπαν την παραγωγή μίας οικονομικής πολιτικής με κοινωνικά κριτήρια. Τότε, ο Ευρωπαίος πολίτης δεν θα είχε την αίσθηση ότι είναι απλός παρατηρητής των κοινωνικοπολιτικών εξελίξεων, που ερήμην του προκαλούν ραγδαίες αλλαγές στην καθημερινότητά του.

Σήμερα τα ευρωπαϊκά κράτη καλούνται να αποδεχτούν την πρόκληση να αναβαθμίσουν το δημοκρατικό τους ήθος και να συμφιλιώσουν την παγκοσμιοποίηση της αγοράς με το αίτημα των πολιτών για κοινωνική ευαισθησία, ευημερία και σεβασμό της ανθρωπίνης αξίας. Θα ήταν εξάλλου περιττή πολυτέλεια η εμμονή τους σε ένα κοινωνικό μοντέλο που προσανατολίζεται αποκλειστικά στην πλήρη απασχόληση και στις κάθετες σχέσεις κεφαλαίου - εργασίας.

Γιατί να αρνηθούν να παίξουν τον ρόλο του εξισορροπιστή ανάμεσα στην κοινωνική ανθρωποκεντρική λογική του εργατικού κινήματος και στην παγκόσμια τάξη πραγμάτων που μορφοποιείται από την οικονομική λογική και το συμφέρον των πολυεθνικών εταιρειών και των τραπεζικών συστημάτων. Το ζητούμενο υπόδειγμα κοινωνικού κράτους δεν θα πρέπει να εξαντλείται στην παροχή εισοδημάτων και χρηματικών πόρων, αλλά πρωτίστως να προσφέρει εφόδια για την αξιοποίηση ευκαιριών και την διεύρυνση της δυνατότητας επιλογών, να συμβάλλει μέσα από την διαδικασία συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης στην καλλιέργεια της κοινωνικής και εργασιακής κινητικότητας ³².

Η εκδήλωση νέων φαινομένων , όπως οι διαδικασίες της παγκοσμιοποίησης , η δημογραφική γήρανση , οι μορφές μεταφορντικής οργάνωσης της παραγωγής και η μεταμόρφωση των οικογενειακών δομών συνηγορούν για την αναγκαιότητα των κοινωνικών θεσμών του κράτους πρόνοιας. Το επιχείρημα ότι το κοινωνικό κράτος λειτουργεί κατά κύριο λόγο ως πηγή ανυπέρβλητων δαπανών δεν θα μπορούσε να αποτελέσει άλλοθι για την συρρίκνωσή του. Αντίθετα , ένα κράτος πρόνοιας προσαρμοσμένο στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας θα είναι σε θέση να συμβάλλει αποτελεσματικά στην κοινωνική και παραγωγική αναδιοργάνωση που επιβάλλουν οι οικονομικές εξελίξεις.

Ένα αναδιαμορφωμένο σύγχρονο κράτος πρόνοιας, που δεν θα ακολουθεί κατά γράμμα τις πρακτικές της παγκοσμιοποίησης , δεν θα αποτελούσε ουτοπία. Ας προσπαθήσει να ανακαλύψει δικλείδες ασφαλείας , οι οποίες θα του επιτρέψουν να εξακολουθεί να κατοχυρώνει νομοθετικά εκείνους τους όρους, που προάγουν την κοινωνική αλληλεγγύη και προασπίζουν τον χώρο και τις συνθήκες εργασίας , τα εργατικά σωματεία , το δικαίωμα στην απεργία , το κατώτατο ημερομίσθιο και την κοινωνική ασφάλιση. Εκπτώσεις στους τομείς της πρόνοιας που θα εξοστράκιζαν τον παγιωμένο θεσμό του κοινωνικού κράτους θα πρέπει να αποκλειστούν.

³² Τομπάζος Στ. , Παγκοσμιοποίηση και Ευρωπαϊκή Ένωση, Εισαγωγή στην κριτική της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1999,σ.135

Σε έναν κεντρικά διαχειριζόμενο κόσμο όπου κυριαρχεί το απρόβλεπτο και περιθωριοποιείται η σημασία των συνόρων , είναι σαφές ότι ένα κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στηριζόμενο αποκλειστικά στις δικές του δυνάμεις δεν μπορεί να ασκήσει επιτυχώς μία σύγχρονη κοινωνική πολιτική και να ξεπεράσει τις δυσλειτουργίες που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της ανεργίας και την μέριμνα για θέματα κοινωνικής ασφάλισης , υγείας και γήρατος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως η πλέον ολοκληρωμένη περιφερειακή ένωση κρατών μπορεί να διαμορφώσει ένα κοινωνικό πρόσωπο , να ανακηρύξει ορισμένους τομείς ως μη διαπραγματεύσιμες δημόσιες υπηρεσίες σε μία απόπειρα άρνησης της απόλυτης απελευθέρωσης της εργασίας και εμπορευματοποίησης της υγείας και της παιδείας.

Ωστόσο, η οικοδόμηση μίας κοινής ευρωπαϊκής κοινωνικής πολιτικής δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί ερήμην των νεοφιλελεύθερων προσταγμάτων της παραγωγικότητας, των δυναμικών αναπτυξιακών επιδόσεων και της ενδυνάμωσης της ανταγωνιστικής θέσης της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Η παγκοσμιοποιημένη πραγματικότητα καθιστά εκ των πραγμάτων «απαγορευτική» την αποκλειστική χορήγηση των δαπανών για την πρόνοια από το κράτος και επιτάσσει την συνεργασία με άλλους φορείς, συμπεριλαμβανομένων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων.

ΚΕΦ.2^ο

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΗΜΕΡΑ

2.1 Αντικείμενα της Κοινωνικής Πολιτικής

Η Κοινωνική πολιτική σήμερα μπορεί να διακριθεί στους ακόλουθους κλάδους 33 :

A) οικονομική της εργασίας. Είναι το τμήμα της οικονομικής επιστήμης το οποίο αναφέρεται στα οικονομικά και κοινωνικά φαινόμενα τα οποία ανακύπτουν σε σχέση με τη μισθωτή εργασία. Παλαιότερα η εργασία υπόκειντο στους κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης. Και σήμερα η διαμόρφωση του ύψους των μισθών και των ημερομισθίων έτι βάσει του νόμου της αγοράς. Από τη γέννηση της κοινωνικής πολιτικής ο προσδιορισμός του ύψους των εργατικών μισθών -και μέχρι ενός ορίου το ύψος των αμοιβών του επιχειρηματικού και του κεφαλαιουχικού ασκείται από τα όργανα που ασκούν εξουσία. Πρόκειται για το θεσμό των συλλογικών διαπραγματεύσεων ή των συλλογικών διαφορών και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Για να υπάρξει σχέση εργασίας απαιτείται η ύπαρξη επαρκή, υγιή και κατάλληλο εκπαιδευμένου ανθρώπινου προσωπικού και θεσμοί σύνδεσης της προσφοράς με τη ζήτηση εργασίας. Παλαιότερα τα ειδικά γραφεία μεριμνούσαν για την εύρεση απασχόλησης. Σήμερα η επιδίωξη στο τομέα πολιτικής απασχόλησης είναι η καλύτερη δυνατή απασχόληση. Για την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης προϋπόθεση είναι η μέγιστη κινητικότητα του εργατικού δυναμικού, η κοινωνική πολιτική παρεμβαίνει και στην Οργάνωση της κινητικότητας και της προστασίας των μετακινούμενων εργατών τόσο εντός της εθνικής αγοράς εργασίας όσο και της διεθνής.

B) πολιτική της κοινωνικής ασφάλειας. Τον απασχολούμενο άνθρωπο μπορούν να πλήξουν γεγονότα μελλοντικά και αβέβαια(κίνδυνοι) συνέπεια αυτών να χάνει για λίγο ή μόνιμα την ικανότητα απασχόλησης στη συγκεκριμένη απασχόληση.

33 Πάτρα Λουκά 'Κοινωνική Πολιτική' Εκδοτικός Οίκος Αφοί Σάκκουλα Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1972

Μέσω θεσμών κοινωνικής πολιτικής δίνεται ένα εισόδημα για ασφαλιστική παροχή αν πραγματοποιηθούν κάποιες από τις παρακάτω περιπτώσεις: α)γήρατος β)ασθένειας γ)μητρότητας δ)ανικανότητα για εργασία ε)εργατικό ατύχημα στ)οικογενειακά βάρη ζ)θάνατος του προστάτη της οικογένειας η)ανεργία.

Κοινωνική ασφάλεια είναι το σύστημα κοινωνικής εργασίας από το οποίο εξασφαλίζεται ένα ελάχιστο όριο εύλογης ζωής και κοινωνική σταθερότητα για όλα τα μέλη της κοινωνίας.

Γ) πολιτική υγείας. Το πρόβλημα της πολιτικής υγείας έχει γίνει σύνθετο και δυσχερές πρακτικό και επιστημονικό ζήτημα στην εποχή μας λόγω πολλών παραγόντων, μεταξύ των οποίων και οι εξής η ικανοποίηση των υγειονομικών αναγκών του πληθυσμού. Ενώ στο παρελθόν αποτελούσε αντικείμενο μέριμνας του κράτους μόνο αν αφορούσε την δημόσια υγεία ήταν δηλαδή μέλημα της υγειονομικής αστυνομίας, στις μέρες μας η παροχή των ιατρικών υπηρεσιών και των υγειονομικών εν γένει υπηρεσιών και αγαθών προς τα μέλη των κοινωνικών ομάδων είναι καθήκον του κράτους.

Δ) πολιτική κατοικίας. Η κοινωνική πολιτική παρενέβη και ενθάρρυνε ή ενίσχυσε την ιδιωτική πρωτοβουλία για τη πολιτική λαϊκής στέγης ή το κράτος χρηματοδότησε προγράμματα πολιτικής κατοικίας. Μολονότι όμως ο πληθυσμός των πόλεων εξασφάλιζε κατοικία, η διόγκωση των αστικών οικισμών, εξαιτίας της συσσώρευσης ανειδίκευτων κυρίως εργατών στις πόλεις έχει προκαλέσει αδυναμία πλήρους ελέγχου εκ μέρους του κράτους. Η μεγάλη απόσταση της κατοικίας από τον τόπο εργασίας και η ισχυρή, λόγω της τεχνολογικής προόδου, κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού έχει προκαλέσει σημαντικά κοινωνικά προβλήματα σε σχέση με το αντικείμενο της κατοικίας. Έχει καταστεί κατά συνέπεια επείγον στην εποχή μας ο σχεδιασμός και η εφαρμογή πολιτικής κατοικίας, η οποία να αποτελεί αντικείμενο μέριμνας της κοινωνικής πολιτικής, αλλά και της χωροταξίας και της πολεοδομίας.

Ε) συμπληρωματική κοινωνική υπηρεσία. Μεταξύ των υποκείμενων μέριμνας της κοινωνικής πολιτικής υπάρχουν και στενότερες κοινωνικές ομάδες, οι οποίες έχουν ανάγκη ιδιαίτερης μέριμνας. Στο τομέα της εργασίας,

πρόσωπα χαμηλού δείκτη νοημοσύνης ή σωματικά ανάπηρα θα αδυνατούν να εργασθούν εάν η κοινωνική πολιτική δεν θεσπίσει ειδικούς θεσμούς προστασίας για αυτούς. Επίσης για τα υπερήλικα πρόσωπα τα οποία δεν είναι δυνατόν να αντεπεξέλθουν στο ανταγωνισμό με νέους ανθρώπους. Τα πρόσωπα αυτών των κατηγοριών θέτουν ενώπιον της κοινωνικής πολιτικής προβλήματα εκπαίδευσης, ιδιαίτερης φροντίδας, περίθαλψης, εξασφάλισης συμπληρωματικού εισοδήματος κτλ. Τα βρέφη, τα νήπια και τα παιδιά κυρίως των εργαζόμενων μητέρων, προκαλούν προβλήματα διαμονής κατά της ώρες απουσίας των μητέρων από το σπίτι. Εάν δεν αναλάβει η κοινωνική πολιτική την οργάνωση θεσμών προστασίας των παιδιών τις ώρες που απασχολείται η μητέρα τότε θα έλειπε εισόδημα από την οικογένεια.

Η δωρεάν παιδεία, το σύστημα υποτροφιών και δανείων εκπαίδευσης, η μέριμνα για την δωρεάν εν μέρει τμημάτων στέγασης, διατροφής, ψυχαγωγίας κτλ των φοιτητών, η ίδρυση εκπαιδευτηρίων επαγγελματικής εκπαίδευσης από το κράτος, αποτελούν τρόπους εκδήλωσης της μέριμνας στο βαρυσήμαντο αυτό αντικείμενο ευθύνης του Κράτους.

Στ) κοινωνική πολιτική έκτακτων περιστάσεων. Πέραν από τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, προκαλούνται στην κοινωνία περιστατικά απρόβλεπτα τα οποία η σύγχρονη κοινωνική πολιτική δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσει, τα οποία έχουν ως συνέπεια τη δημιουργία αναγκών αδύνατων να καλυφθούν από πληττομένων εκ των απρόβλεπτων περιστάσεων κοινωνικών ομάδων. Είναι προφανές ότι κάποιες έκτακτες περιστάσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο από τη δημόσια κοινωνική διοίκηση. Έχει ανάγκη την συνεργασία των Ένοπλων Δυνάμεων, τα Σώματα Ασφαλείας και το σύνολο των δημόσιων και δημοτικών υπηρεσιών. Για αυτές τις περιστάσεις καταρτίζονται εγκαίρως σχέδια εκτάκτου ανάγκης. Εξάλλου για την άσκηση πολιτικής εκτάκτων περιστάσεων απαιτείται η συνεργασία των ιδιωτών και των φορέων της διεθνούς κοινωνικής πολιτικής.

Ζ) κοινωνική εργασία. Για την παροχή των κοινωνικών υπηρεσιών και την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής εν γένει απαιτούνται φορείς και προσωπικό. Το προσωπικό είναι επαγγελματικό δηλαδή παρέχει τις υπηρεσίες του με μισθό, αλλά και εθελοντικό. Μεταξύ του επαγγελματικού προσωπικού

σημαντικοί θέση έχουν οι κοινωνικοί λειτουργοί. Οι κοινωνικοί λειτουργοί έχουν ως αποστολή να ενημερώσουν τα άτομα για τις δυνατότητες της κοινωνικής προστασίας, να διευκολύνουν τα πρόσωπα για γρήγορη σύνδεση με τους αρμόδιους φορείς, αλλά κυρίως έχουν ως αποστολή να αποκαθιστούν ορθή προσαρμογή των προσώπων τα οποία αντιμετωπίζουν προσωπικά ή κοινωνικά προβλήματα προς το περιβάλλον, την οικογένεια, την επαγγελματική ομάδα, τη κοινωνία. Στη σύγχρονη κοινωνία τα προβλήματα των μελών της δεν είναι μόνο υλικά αλλά και ψυχολογικά και ηθικά. Οι κοινωνικοί λειτουργοί αναλαμβάνουν να βοηθήσουν αυτούς τους ανθρώπους να λύσουν τα προβλήματα αυτά. Η κοινωνική εργασία ή κοινωνική λειτουργία έχει ως αποστολή να βοηθήσει την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής προς το σύνολο, αλλά κυρίως να πραγματοποιήσει την ομαλοποίηση των σχέσεων μεταξύ του ατόμου και της ομάδας.

2.2 Θεσμικό πλαίσιο άσκησης της Κοινωνικής πολιτικής.

2.2.1 Γενικό θεσμικό πλαίσιο

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να αναφέρουμε τις νομοθετικές ρυθμίσεις που υπάρχουν στην Ελλάδα και που προστατεύουν τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες όπως είναι : παιδιά σε μικρή ηλικία , γυναίκες , οικογένειες , υπερήλικες , άτομα με ειδικές ανάγκες, παλιννοστούντες , άτομα εξαρτημένα από ναρκωτικές ουσίες .Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν σχέση με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων και νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης , η ίδρυση κέντρων προστασίας η επαγγελματικής εκπαίδευσης , η εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων τέλος η καθιέρωση του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού και της δημιουργίας οργανισμών πρόνοιας , ιδρυμάτων, βρεφοκομείων ορφανοτροφείων και ΚΑΠΗ κ.α.

Τα νομοθετήματα που καλύπτουν τις προαναφερόμενες κοινωνικές υπηρεσίες είναι τα εξής:

1. Το Π.Δ. 57/73 ³⁴ "Περί λήψεως μέτρων κοινωνικής προστασίας των οικονομικών αδυνάτων". Σύμφωνα με αυτό το προεδρικό διάταγμα προβλέπεται η χορήγηση από το κράτος κοινωνικής προστασίας ιδιαίτερα στα άτομα είναι που είναι άπορα βρίσκονται σε σωματική ή διανοητική κατάσταση, καθώς και σε άτομα που η έχουν καταστραφεί από σεισμό ή αρρώστια. Επίσης το προεδρικό αυτό διάταγμα προβλέπει την σύσταση Τοπικών Επιτροπών Κοινωνικής Προστασίας σε κάθε δήμο ή κοινότητα, η σύσταση Λογαριασμού Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών, η δυνατότητα παροχής ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης και η παροχή εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος. Σημειώνεται ότι η παρεχόμενη προστασία αφορά και ομογενείς και αλλοδαπούς.

2. Το Ν.Δ. 421/1937 "Περί διαθέσεως εσόδων τινών υπέρ της Κοινωνικής Πρόνοιας", σε εκτέλεση του οποίου εκδόθηκε η Υ.Α. Οικον. Και Κοιν. Υπ. 423/73 "Περί επιδοτήσεων κωφαλάλων ηλικίας μέχρι 18 ετών". Το διάταγμα αυτό προβλέπει στην χορήγηση ενός επιδόματος σε κωφάλαλους διαφόρων ηλικιών, οι οποίοι λόγω της κατάστασης τους δεν μπορούν να δουλέψουν ή η οικογένεια τους αδυνατεί να τους στηρίξει οικονομικά.

3. Το Π.Δ. 265/79 "Περί συστάσεως Ν.Δ.Π.Π. υπό την επωνυμία Κέντρο Εκπαιδεύσεως και Αποκαταστάσεως Τυφλών και εγκρίσεως του Οργανισμού του ΚΕΑΤ". Σκοπός του ΚΕΑΤ είναι να καλύψει τις ανάγκες των τυφλών όσο αφορά την εκπαίδευσή τους, την επαγγελματική τους αποκατάσταση τους και την φυσική και κοινωνική προσαρμογή τους.

4. Το ν.δ. 4018/59 σε συνδυασμό με το ΠΔ 891/78 "Περί καθορισμού του αντικειμένου εργασίας των κοινωνικών λειτουργών". Οι κοινωνικοί λειτουργοί συμβάλουν σε μεγάλο βαθμό στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που ταλαιπωρούν τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες. Συγκεκριμένα στο τομέα της κοινωνικής ασφάλισης βοηθούν τα άτομα που χρήζουν άμεση ανάγκη περίθαλψης είτε γιατί αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχολογικά ή οικονομικά.

34 κοινωνική πολιτική και Τ.Α. μελέτη κ.Ε.Δ.κ.Ε - Ε.Ε.Τ.Α.Α" ΑΘΗΝΑ 1995 σελ.34

Στο τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού βοηθούν τα άτομα που επειδή έχουν ψυχοκοινωνικοοικονομικά προβλήματα δεν μπορούν να ενταχθούν στην κοινωνία αλλά και να επιλέξουν ανάλογα με τις δυνατότητες τους το επάγγελμα που θέλουν . Τέλος συμβάλουν στην υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων που έχουν στόχο την προστασία των κοινωνικά ευπαθών ομάδων.

5. Ο ν. 1143/81 "Περί Ειδικής Αγωγής , Ειδικής Επαγγελματικής Απασχολήσεως και Κοινωνικής Μερίμνης των αποκλινόντων εκ του φυσιολογικού ατόμων κλπ. " Ο νόμος αυτός υποχρεώνει ορισμένους φορείς όπως το Υπ. Εθνικής. Παιδείας, Το Υπουργείο Υγείας. Πρόνοιας .και ΟΑΕΔ . να ασχολούνται για την επαγγελματική και κοινωνική μέριμνα αυτών των ατόμων καθώς επίσης επιχορηγεί και δημόσια ιδρύματα ή σωματεία τα οποία μπορεί να προσφέρουν βιβλία , ειδικά όργανα ,χαμηλότοκα δάνεια στα άτομα αυτά.

6. Το Ν.Δ. 162/73 "Περί μέτρων προστασίας υπερηλίκων και χρονίως πασχόντων ατόμων" Προβλέπει την χορήγηση άδειας ίδρυσης σε νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που προσφέρουν προστασία και περίθαλψη σε ηλικιωμένους ή χρονίως πασχόντων ατόμων.

7. Το Ν.Δ. 572/70 " Περί οργανώσεως, διαρθρώσεως, λειτουργίας κλπ. νομικών προσώπων".

8. Ο ν.2082/92 ορίζει ότι πέραν των προαναφερόμενων σκοπών , ο ΕΟΠ εφαρμόζει προγράμματα κοινωνικής προστασίας της οικογένειας που έχουν εγκριθεί ή θεσμοθετηθεί από το Υπουργείο Υγείας και αποσκοπούν : 1) στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε οικογένειες που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα . 2) στην ψυχολογική στήριξη (SOS) γονέων και παιδιών ή μεμονωμένων ατόμων που αντιμετωπίζουν έκτακτο ή οξύ πρόβλημα .

3) στην κοινωνική βοήθεια στο σπίτι οικογενειών και απροστάτευτων ατόμων, εκτός από τους ηλικιωμένους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες 4) στην τοποθέτηση απροστάτευτων παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια. 5) στην

προσωρινή στέγαση οικογενειών ή μμονωμένων ατόμων που αντιμετωπίζουν έκτακτο ή οξύ πρόβλημα στέγασης.

9. Το ΠΔ 830/80 "Περί του Οργανισμού του Κέντρου Βρεφών "Μητέρα"

.Το διάταγμα αυτό βοηθάει στην λειτουργία αυτού του οργανισμού που έχει σαν στόχο να προστατεύσει βρέφη εγκαταλειμμένα από το οικογενειακό τους περιβάλλον , γυναίκες που έχουν κάνει παιδί άνευ γάμου και τέλος την εκπαίδευση βρεφοκόμων μέσω της σχολής που υπάρχει στο κέντρο "Μητέρα"

10. Το ν. 2082/92 " Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής πρόνοιας και Καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας "

. Οι αλλαγές που φέρει αυτός ο νόμος είναι η εξής : 1) εισαγωγή νέων θεσμών κοινωνικής προστασίας όπως :την κατά οίκον κοινωνική προστασία και την υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης κοινωνικών βοηθών για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών , την ημερήσια δημιουργική απασχόληση βρεφών και νηπίων , το θεσμό των ανάδοχων οικογενειών . 2) η ίδρυση παιδικών βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργείου αλλά μπορεί και ύστερα από την έγκριση του Νομάρχη της κάθε περιοχής να ιδρύσει και η Τ.Α αυτούς του σταθμούς . 3) οι παιδικοί , βρεφονηπιακοί και βρεφικοί σταθμοί που υπάρχουν σε τοπικό επίπεδο μετατρέπονται σε υπηρεσίες του Υπουργείου.

11. Το ν. 2072/92 " Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας"

. Σύμφωνα με το νόμο αυτό δημιουργείται πρωτοβάθμια , δευτεροβάθμια , τριτοβάθμια περίθαλψη κινητές μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας καθώς και κατά οίκον νοσηλεία. Τέλος στο τομέα της ψυχικής υγείας γίνεται προσπάθεια τα άτομα που έχουν ψυχολογικά προβλήματα να θεραπεύονται και έξω από τα νοσοκομεία για να είναι πιο εύκολη η κοινωνική τους ένταξη .

2.2.2 Ρυθμίσεις σχετικά για τα Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες

1. **Ο ν 1566/85** προβλέπει ότι, στα άτομα με ειδικές ανάγκες παρέχεται ειδική αγωγή και ειδική επαγγελματική εκπαίδευση , η οποία επιδιώκει ιδιαίτερα την ολόπλευρη και αποτελεσματική ανάπτυξη και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και ικανοτήτων τους , την ένταξη τους στην παραγωγική διαδικασία και την αλληλοαποδοχή τους με το κοινωνικό σύνολο . Η αγωγή και η εκπαίδευση αυτών των ατόμων γίνεται σε : α) κανονικά σχολεία β) σε ειδικές τάξεις οι οποίες λειτουργούν μέσα στα κανονικά σχολεία γ) σε ειδικά νηπιαγωγεία δ) τέλος σε ειδικά σχολεία η παραρτήματα που λειτουργούν σε νοσοκομεία, θεραπευτικά καταστήματα κ.α.

2. **Ο ν. 1648/86 35** οποίος υποχρεώνει φορείς του δημοσίου να απασχολούν άτομα με κινητικά προβλήματα ή με ψυχικά ή πνευματικά προβλήματα καθώς επίσης ο ΟΑΕΔ επιχορηγεί εργοδότες οι οποίοι θέλουν να απασχολήσουν στην εταιρεία τους τέτοια άτομα.

3. **Ο ν. 2072/92 36** με τον οποίο τα άτομα με ειδικές ανάγκες έχουν έκπτωση εισιτηρίων όταν έχουν πάνω από 67% αναπηρία , επίσης μπορούν να ασφαρίζονται όταν δουλεύουν αλλά και να φοιτούν σε σχολές που έχουν σκοπό την αποκατάσταση τους από το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν. Τέλος με το νόμο αυτό μπορεί να δημιουργηθούν νομικά πρόσωπα τα οποία θα ασχολούνται αποκλειστικά και μόνο για την νοσηλεία αυτών των ατόμων ή και μπορεί να παρέχουν στέγη δωρεάν στα άτομα αυτά.

4. **Ο ν. 2082/92 37** προβλέπεται η διάθεση χρηματικών ποσών από τον καταργηθέντα λογαριασμό του Σώματος Εμπειρογνωμόνων Τροχαίων Ατυχημάτων για την αντιμετώπιση προγραμμάτων που αποσκοπούν στην παροχή υπηρεσιών σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

35 κοινωνική πολιτική και Τ.Α. " σελ. 34

36 κοινωνική πολιτική και Τ.Α .. σελ. 35

37 κοινωνική πολιτική και Τ.Α .. σελ 35

2.2.3 Ρυθμίσεις σχετικά για Παιδιά και Γυναίκες

1. Ο ν. 1414/84 38 για την εφαρμογή της ισότητας των φύλων στις εργασιακές σχέσεις, την κατάργηση των διακρίσεων λόγου φύλου και οικογενειακής κατάστασης σε ότι αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση και τη χορήγηση επιδόματος γάμου ή παιδιών .

2. ο ν. 1483/84 39 για την προστασία και διευκόλυνση των εργαζομένων με οικογενειακές υποχρεώσεις , την απαγόρευση λόγω φύλου κατά την είσοδο στην απασχόληση , την διατήρηση και επαγγελματική εξέλιξη .Την παροχή γονικής άδειας ανατροφής με ασφαλιστική κάλυψη ,την καθιέρωση μειωμένου ωραρίου για γονείς παιδιών με πνευματική, ψυχική, σωματική αναπηρία , την υποχρέωση ίδρυσης βρεφοπαιδικού σταθμού σε βιομηχανικές επιχειρήσεις .

3. Ο ν. 4051/60 40 προβλέπεται η παροχή οικονομικών ενισχύσεων σε οικογένειες απροστάτευτων παιδιών .

4. Ο ν. 4227/62 41 όπου λειτουργεί το Κοινωνικό Κέντρο Οικογένειας και Νεότητας , σκοπός αυτού του κέντρου είναι η συμπαράσταση στη νεότητα και οικογένεια και η δημιουργία κατάλληλων χώρων για την διασκέδαση των νέων.

38 η κοινωνική πολιτική και Τ.Α μελέτη Κ.Ε.Δ.κ'Ε -Ε.Ε.Τ.Α.Α .. ΑΘΗΝΑ 1995 σελ 35

39 η κοινωνική πολιτική και Τ.Α .. σελ 35

40 η κοινωνική πολιτική και Τ.Α .. σελ 36

41 η κοινωνική πολιτική και Τ.Α .. σελ 36

2.2.4 Διατάξεις του Δημοτικού Κοινοτικού Κώδικα σχετικές με την παρέμβαση της Τ. Α στο τομέα Κοινωνικής Πολιτικής.

Για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής από την Τοπική Αυτοδιοίκηση υπάρχουν τα παρακάτω άρθρα 42:

- Σύμφωνα με το **άρθρο 24 παρ.1** "στην αποκλειστική αρμοδιότητα των ΟΤΑ ανήκουν η κατασκευή και η συντήρηση δημοτικών ή κοινοτικών κέντρων νεότητας και παιδικών χαρών και η κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου που προορίζεται για οποιοδήποτε κοινωφελή σκοπό" .
- Σύμφωνα με το **άρθρο 25 παρ. 1** "Ο Δήμος ή η Κοινότητα μπορεί να αναπτύσσει και κάθε άλλη δραστηριότητα που δεν ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του και προάγει τα κοινωνικά συμφέροντα των δημοτών και ιδίως γ) να ιδρύει παιδικούς , βρεφικούς βρεφονηπιακούς σταθμούς και άλλα νομικά πρόσωπα για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών , όπως κέντρα ψυχαγωγίας και αναψυχής για τους ηλικιωμένους , βρεφοκομεία , ορφανοτροφεία , γηροκομεία , κέντρα ανοικτής περίθαλψης ηλικιωμένων, και να φροντίζει για την λειτουργία τους,
- Το **άρθρο 189 ΔΚΚ** ορίζει ότι "Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, επιχορηγούνται κάθε έτος , Δήμοι ή Κοινότητες, τοπικές ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων, νομικά πρόσωπα και σύνδεσμοι Δήμων και κοινοτήτων , καθώς και τα κέντρα ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) των οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για σκοπούς και δραστηριότητες αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας . Η επιχορήγηση αυτή αποτελεί τακτικό έσοδο και καλύπτει ανάγκες λειτουργίας απόκτησης οικοπέδων , κατασκευής των εγκαταστάσεων και αγοράς αναγκαίου εξοπλισμού ' ..
- Τέλος το **άρθρο 245 ΔΚΚ** ορίζει ότι, οι ΟΤΑ μπορούν, μετά από απόφαση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων να παρέχουν , σε εξαιρετικές περιπτώσεις για την αντιμετώπιση εκτάκτων και σοβαρών αναγκών , είδη διαβίωσης ή περίθαλψης ή χρηματικά βοηθήματα σε οικονομικά αδυνάτους .

42 Ελληνική εταιρεία τοπικής ανάπτυξης και αυτοδιοίκησης .. κοινωνική πολιτική και Τ.Α μελέτη Κ.Ε.Δ'Ε -Ε.Ε.Τ.Α.Α ΑΘΗΝΑ 1995 σελ.40

2.2.5 Οργανωτικές δομές άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής στο Κεντρικό επίπεδο -Θεσμικές Ρυθμίσεις .

Για να δούμε πως οργανώνεται η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα σε κεντρικό επίπεδο παραθέτουμε τα παρακάτω νομοθετήματα⁴³:

- Το ΠΔ 138/92 και 213/92 με τα οποία καθορίζονται τα των οργανισμών του Υπουργείου Υγείας και της Γεν. Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων του ίδιου Υπουργείου (Διευθύνσεις, Διάρθρωση και αρμοδιότητες υπηρεσιών κ.α.). Σύμφωνα με το ΠΔ 138/92 η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων περιλαμβάνει τις Γενικές Δ/σεις Υγείας και Πρόνοιας και την γραμματεία του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ) .Η Γενική Διεύθυνση Υγείας έχει σαν αρμοδιότητα να μελετάει προγράμματα που απευθύνονται σε ειδικές ομάδες πληθυσμού , εισηγείται την κατανομή των πιστώσεων που γράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό Δημ. Επενδύσεων , Επίσης εφαρμόζει μέτρα και κανόνες που αφορούν την υγιεινή μητρότητας , βρεφικής και προσχολικής ηλικίας, τέλος διαμορφώνει και μελετάει προτάσεις για την επίλυση των ιατροκοινωνικών προβλημάτων .Στη Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας ανήκουν οι δ/σεις κοινωνικής κατοικίας και ανάπτυξης Μονάδων και Επαγγελματιών Πρόνοιας , Προστασίας και Αγωγής Οικογένειας και Παιδιού , Κοινωνικής Εργασίας και Πρόνοιας και Ηλικιωμένων και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες , όπου αυτές οι δ/σεις αποτελούν την Γενική Γραμματεία Πρόνοιας του ΠΔ 68/67.Η Διεύθυνση Προστασίας και Αγωγής Οικογένειας και Παιδιού ασχολείται με τον εντοπισμό των προβλημάτων που αφορούν την ανοικτή κοινωνική προστασία της μητρότητας , του βρέφους , του παιδιού , της νεότητας και αποσκοπεί στην κατάρτιση σχετικών προγραμμάτων , μεριμνά επίσης για την χορήγηση άδειας σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα καθώς και στην χορήγηση οικογενειακών επιδομάτων , τέλος ασχολείται με την ίδρυση Ιδρυμάτων Προστασίας του βρέφους και της προσχολικής ηλικίας.

⁴³ κοινωνική πολιτική και Τ.Α μελέτη ΚΕΔΚΕ -ΕΕΤΑΑ .. ΑΘΗΝΑ 1995 σελ 37-38-39

- **Το ΠΔ 87/93** με το οποίο ρυθμίζονται τα της οργάνωσης και αρμοδιοτήτων των **Περιφερειακών Δινοσεων Υπηρεσιών Υγείας** . Ενδεικτικά οι αρμοδιότητες αυτών των Υπηρεσιών είναι: 1) η εποπτεία και ο συντονισμός του έργου όλων των φορέων υγείας οποιασδήποτε νομικής μορφής 2) την μελέτη για την χωροταξική κατανομή των φορέων υγείας 3) την παρακολούθηση των έργων που εκτελούνται στην Περιφέρεια .

- **Την ΥΑ Γ2/806** Υγείας Πρόνοιας και Εθνικής Υγείας Θρησκευμάτων της 12/2/1993 με την οποία ρυθμίζεται η ίδρυση , οργάνωση και λειτουργία **Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων (Σ.Σ.Ν)**. Έργο της είναι: η εφαρμογή στήριξη και παρακολούθηση προγραμμάτων αγωγής υγείας για του μαθητές , η συνεχής ενημέρωση -επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, η ψυχο-κοινωνική κάλυψη των αναγκών των σχολικών μονάδων του Νομού. Η συμβουλευτική γονέων και η προληπτική παρέμβασης στα πλαίσια στήριξης της οικογένειας και κινητοποίησης των λοιπών κοινωνικών φορέων μέσω του σχολείου.

- **Το ΠΔ 93/93** "Καθορισμός Αρμοδιοτήτων που διαιρούνται από τον Υπουργό Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων .Οι αρμοδιότητες του Υπουργείου είναι: 1) η έγκριση για δωρεάν παραχώρηση κατά κυριότητα ή χρήση ακινήτων νοσηλευτικών ιδρυμάτων του νδ. 2592/53 σε ΟΤΑ 2) η έγκριση εφαρμογής προγραμμάτων παροχής περίθαλψης σε ομάδες πληθυσμού με ειδικά προβλήματα 3) η μεταφορά σύσταση και ανακατανομή θέσεων προσωπικού των Κέντρων Υγείας 4) η συγκρότηση των Περιφερειακών Συμβουλίων Υγείας (ΠΕΣΥ) 5) ο καθορισμός των δαπανών προμήθειας εξοπλισμού μονάδων πρωτοβάθμιας περίθαλψης και πρόληψης .6) η έκδοση των Υπουργικών Αποφάσεων με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα καταπολέμησης και διάδοσης ναρκωτικών , προστασίας των νέων , θεραπείας και αποκατάστασης η εφαρμογή προγραμμάτων προσωρινής περίθαλψης ομογενών και επαναπατριζόμενων ελλήνων 8) ο κανονισμός λειτουργίας Κρατικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών σταθμών, παιδικών εξοχών και κατασκηνώσεων 9) ο καθορισμός των όρων ιατρικής παρακολούθησης παιδιών του Κέντρου Παιδικής Μέριμνας των Κρατικών Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών 10) ο ορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας χορήγησης άδειας Ύδρευσης και λειτουργίας Κέντρων Παιδικών

Εξοχών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή οργανισμούς 11) η δωρεάν παραχώρηση κατά χρήση ακινήτων του Υπουργείου σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ για την εκπλήρωση σκοπών αρμοδιότητας του Υπουργείου 12) ο καθορισμός όρων προϋποθέσεων και διαδικασίας για την χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Ιδιωτικών Επιχειρήσεων Περίθαλψης Ηλικιωμένων και Αναπήρων 13) η κατάρτιση στεγαστικών προγραμμάτων.

14) παραχώρηση ακινήτων σε ΟΤΑ ή Ν.Π.Δ.Δ 15) ο καθορισμός όρων και προϋποθέσεων για τ/ν σύναψη συμβάσεων του Υπουργείου ή ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ με ιδιωτικούς φορείς ή επιχειρήσεις για κοινωνική προστασία ατόμων που έχουν ανάγκη 16) ο καθορισμός των προδιαγραφών Κέντρων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης διημέρευσης των ξενώνων , εξοπλισμού τους και αναγκαίου προσωπικού 17) ο καθορισμός των προνοιακών επιδομάτων στην οικογένεια όπου συνοικούν δύο τουλάχιστον άτομα με ειδικές ανάγκες 18) η συγκρότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕΣΥ) 19) η συγκρότηση τ/ς Επιτροπής Σχεδιασμού Υγείας (ΕΣΑ Υ) και ο καθορισμός του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας , διαδικασίας σύγκλησης και λήψης αποφάσεων τ/ς Νομαρχιακής Επιτροπής Σχεδιασμού Υγείας (ΝΕΣΑΥ) 20) ο καθορισμός κτιριακών προδιαγραφών και εξοπλισμού παιδικών βρεφονηπιακών και βρεφικών σταθμών 21) η συγκρότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (ΣΕΚΥ) 22) δυνατότητα σε ασφαλιστικούς οργανισμούς να δημιουργούν κατασκηνώσεις σε συνεργασία με τον ΟΤΑ.

2.2.6 Οργανωτικές δομές άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής στο τοπικό Επίπεδο -Θεσμικές ρυθμίσεις.

Οι ΟΤΑ έχουν την δυνατότητα και ιδιαίτερα με το νόμο 1188/81 να αναπτύζουν δραστηριότητες τις οποίες δεν μπορούν να εκπληρώσουν τα νομικά πρόσωπα ειδικών σκοπών. Αυτές οι δραστηριότητες είναι π.χ. παροχές συμβουλών , διοργανώσεις εκδηλώσεων , υπηρεσίες ενημερωτικού χαρακτήρα και τέλος το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων. Βέβαια τα έξοδα αυτών των δραστηριοτήτων καλύπτονται από τους ΟΤΑ. Μπορούν

επίσης να δημιουργήσουν νομικά πρόσωπα που έχουν σαν στόχο την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών , τα οποία μπορούν να έχουν την μορφή ΝΠΔΔ ή ΝΙΠΔ δηλαδή μια δημοτική επιχείρηση ή αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία. Στο αν οι ΟΤΑ παρέχουν ικανοποιητική κοινωνική πολιτική στους πολίτες εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως Π.χ. τα ΝΠΔΔ τα οποία μπορεί να δημιουργήσει ένας Δήμος λειτουργούν με βάση του κανόνες του δημοσίου και αυτό καθιστά πολύ δύσκολο την πρόσληψη ατόμων σε αυτή την εταιρεία καθώς είναι και δύσκολο να υλοποιήσουν ένα έργο γιατί μπλέκονται στα γρανάζια της γραφειοκρατίας που υπάρχει στην Ελλάδα . Σε αντίθεση οι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες έχουν ευέλικτη μορφή δεν μπλέκεται τόσο με την γραφειοκρατία που υπάρχει και η συνεργασία με τους δήμους είναι πιο εύκολη. Παρόλο αυτά μπορούμε να πούμε ότι οι Νομαρχίες /Δήμοι έχουν λίγες αρμοδιότητες που αφορούν την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής και αυτό θεωρώ ότι είναι άδικο γιατί οι Νομαρχίες /Δήμοι γνωρίζουν άμεσα τις ανάγκες των πολιτών από ότι άλλες υπηρεσίες και θα μπορούσαν να παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει το κράτος να δίνει περισσότερο πόρους.

2.3. Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής

Με την ευθύνη του Ο.Κ.Π. σήμερα έχει θεσπιστεί ,(για όσους Ο.Τ.Α. φυσικά έχουν ιδρύσει Ο.Κ.Π.) λειτουργούν το Πολυδύναμο Κέντρο Οικογένειας, τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (Κ.Δ.ΑΠ), το Δίκτυο προστασίας και φροντίδας πολιτών.

• Πολυδύναμο Κέντρο Οικογένειας.

Οι δράσεις που μπορούν να αναπτυχθούν στα πλαίσια του Κέντρου αυτού είναι:

Κοινωνική Υποστήριξη, ψυχολογική υποστήριξη, προγράμματα προαγωγής ψυχικής υγείας, πρόγραμμα συμβουλευτικής στα Σχολεία, πρόγραμμα θερινής φύλαξης και απασχόληση παιδιών.

Στα πλαίσια του κέντρου λειτουργεί Κοινωνικός Ξενώνας και Στέγη κακοποιημένης γυναίκας. Η λειτουργία τους δεν μπορεί να είναι αποσπασματική και ούτε ο χαρακτήρας τους ευκαιριακός.

• Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης (Κ.Δ.ΑΠ).

Στόχος η υποστήριξη της εργαζομένης γυναίκας και η δημιουργική απασχόληση των παιδιών. Η δημιουργία ενός δικτύου με ένα κέντρο ανά δημοτικό διαμέρισμα θα αποτελεί βασική προτεραιότητα της νέας δημοτικής αρχής.

Καινοτομία αποτελεί η δημιουργία Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.ΑΠ ΜΕΑ) για παιδιά ηλικίας 6-15 ετών με διαγνωσμένη αναπηρία που κατοικούν στο Δήμο Λαρισαίων, και ο οποίος θεσμός να αναλυθεί εκτενεστέρα σε επόμενο κεφάλαιο.

• **Δίκτυο προστασίας και φροντίδας πολιτών Γραφείο Κοινωνικών θεμάτων για**

α) την Ισότητα και τα Γυναικεία Θέματα. Στόχος είναι η προώθηση της ισότητας των δύο φύλων σε όλες τις δράσεις και τις πολιτικές. Ανάπτυξη ενεργειών για την προώθηση των γυναικών στην αγορά εργασίας, αλλά και της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

β) τον αγώνα κατά των ναρκωτικών. Στόχος είναι η συνεργασία με τις δομές του ΟΚΑΝΑ και του ΚΕΘΕΑ στην πόλη μας, η ευαισθητοποίηση των πολιτών και η υποστήριξη δράσεων που εντάσσονται στον αγώνα κατά των ναρκωτικών.

γ) την εξυπηρέτηση Ατόμων Αναπηρίες (ΑΜΕΑ). Στόχος είναι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους και η διευκόλυνση της ομαλής ένταξής τους στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Το τμήμα θα δίνει πολύπλευρη πληροφόρηση, θα οργανώνει την παροχή συνοδευτικών υπηρεσιών και θα συνεργάζεται με όλους τους σχετικούς φορείς για ανάπτυξη από κοινού δράσεων και προγραμμάτων. Επίσης, είναι αρμόδιο για την υλοποίηση και λειτουργία του δικτύου μεταφοράς Ατόμων με Αναπηρίες που θα υλοποιηθεί πιλοτικά με ειδικά οχήματα που θα προμηθευτεί ο δήμος για το σκοπό αυτό.

δ) την υποστήριξη ανέργων. Στοχεύει στην ενημέρωση των ανέργων του Δήμου και τη διασύνδεσή του ανάλογα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα τους με επιχειρήσεις που προσφέρουν θέσεις εργασίας. Θα συνεργάζεται με τα γραφεία διασύνδεσης των πανεπιστημίων και των ΤΕΙ, τους επαγγελματικούς φορείς και τον ΟΑΕΔ, θα εκδίδει ενημερωτικά έντυπα, θα οργανώνει με την βοήθεια ειδικών δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής.

ε) την υποστήριξη μεταναστών. Το τμήμα θα αναπτύσσει δράσεις κατά του ρατσισμού, θα βρίσκεται σε συνεργασία με αρμοδίους φορείς, θα βοηθά στην επίλυση προβλημάτων των μεταναστών και θα παρέχει νομική υποστήριξη.

Στην οργάνωση δράσεων κοινωνικής φροντίδας. Σίτιση οικονομικά αδυνάτων συμπολιτών, υποστήριξη αστέγων, παιδιών των φαναριών κ.λ.π.

• Το Δημοτικό Πολυιατρείο.

Στόχος της λειτουργίας των Δημοτικών Ιατρείων είναι η προληπτική Ιατρική να γίνει πεποίθηση και καθημερινή πρακτική για τους δημότες. Στόχος είναι να προβληθεί η αξία της πρόληψης έναντι της θεραπείας. Σκοπός του πολυιατρείου είναι η εξυπηρέτηση κυρίως των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων, των ανασφάλιστων, των απόρων και των ασφαλισμένων του ΟΓΑ (μετά από την υπογραφή ειδικής σύμβασης) των ατόμων τρίτης Ηλικίας μέσα από τα μέλη των ΚΑΠΗ.

• Εργαστήρια Δημιουργικής απασχόλησης και Προστασίας Ενηλίκων.

Πρόκειται για την επέκταση του επιτυχημένου θεσμού των ΚΑΠΗ, όπου προσφέρονται ευκαιρίες για δημιουργική κάλυψη του ελεύθερου χρόνου. Θα μελετηθεί η ποιοτική αναβάθμιση των ΚΑΠΗ, με την ενεργή συμμετοχή των ηλικιωμένων σε παραγωγικές και χρήσιμες δραστηριότητες. Θα αποτελούν επίσης κέντρα διευκόλυνσης και εξυπηρέτησης των ηλικιωμένων. Θα γίνει νέος χωροταξικός σχεδιασμός, ώστε να καλυφθούν όλες οι συνοικίες και όλες οι γειτονιές.

• Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι»

Σχεδιάζεται η επέκταση και αναβάθμιση του πολύ σπουδαίου αυτού προγράμματος. Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτείται από το ΠΕΠ και αποτελεί μια δομή κατεξοχήν ανοικτής περίθαλψης. Συνδέεται με το δικαίωμα του πολίτη να ζήσει στο χώρο που έχει επιλέξει να ζήσει.

Σημαντική θα ήταν η λειτουργία τηλεφωνικής γραμμής «Τηλεβοήθεια στο σπίτι» , ώστε να έχουν τρόπο άμεσης επικοινωνίας οι μοναχικά διαβιούντες συμπολίτες μας.

• Κέντρο Ημερησίας Φροντίδας ηλικιωμένων

Το κέντρο αυτό εντάσσεται στο πολυιατρείο του δήμου. Πρόκειται για μια μονάδα που φιλοξενεί καθημερινά ανθρώπους της τρίτης ηλικίας που δε

μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα μόνοι τους, λόγω προβλημάτων υγείας ή κινητικής δυσκολίας και επιπλέον επειδή τα άτομα του οικογενειακού τους και του συγγενικού περιβάλλοντος που έχουν αναλάβει τη φροντίδα τους, εργάζονται και αντιμετωπίζουν κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται και αυτό από το ΠΕΠ και σχεδιάζουμε την επέκταση των δραστηριοτήτων του.

• Ασφαλείς Σχολικές Διαδρομές.

Προβλέπεται η αναβάθμιση, συστηματοποίηση και επέκταση των προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής για παιδιά και ενίσχυση του θεσμού των σχολικών τροχονόμων.

Το Κέντρο Ημερησίας Φροντίδας Ηλικιωμένων με τα Εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ) , το πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι, τα Δημοτικά Ιατρεία, οι Ασφαλείς Σχολικές Διαδρομές και άλλες μονάδες Υγείας διασυνδέονται λειτουργικά μεταξύ τους και αποτελούν ένα ενιαίο έργο το οποίο θα δίνει νέα δυναμική στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και πρόνοιας στους Δήμους.

Τέλος, στα πλαίσια του Ο.Κ.Π. έχουν θεσμοθετηθεί να λειτουργούν το Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτή και Ενίσχυσης Τοπικής Αγοράς και το Δίκτυο Τηλεξυπηρετήσης Δημοτών.

• Γραφείο Ενημέρωσης Καταναλωτή και Ενίσχυσης Τοπικής Αγοράς.

Στόχος είναι η ενημέρωση η πρόληψη και η προστασία του καταναλωτή, καθώς και η ενίσχυση της τοπικής αγοράς μέσα από οργανωμένες πρωτοβουλίες και δράσεις.

• Δίκτυο Τηλεξυπηρετήσης Δημοτών.

Σκοπός είναι η δημιουργία μιας νέας υπηρεσίας στελεχωμένης με απαραίτητο προσωπικό, εγκατεστημένη στο ΚΕΠ και συνδεδεμένη ηλεκτρονικά με όλες τις δημοτικές υπηρεσίες. Ο δημότης καλώντας ένα

τετραψήφιο αριθμό, υποβάλει το αίτημα του, ενημερώνεται για την προώθησή του, λαμβάνει γενικότερες πληροφορίες που αφορούν τις υπηρεσίες του δήμου.

2.4 Κοινωνική Βοήθεια Και Αλληλεγγύη

Η πλήρης αρμοδιότητα για τη λειτουργία όλων των θεσμών κοινωνικής βοήθειας και αλληλεγγύης πρέπει να ανήκει στην τοπική αυτοδιοίκηση: Αυτό αφορά όλους τους μηχανισμούς στήριξης της οικογένειας, του παιδιού, των νέων, των αναπήρων, των ηλικιωμένων, των ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ακραίας φτώχειας, των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Όλες οι δομές και λειτουργίες κοινωνικής φροντίδας μεταφέρονται στους οικείους Ο.Τ.Α. και συντονίζονται από αυτούς. Οι υπερτοπικοί θεσμοί περνούν στην αρμοδιότητα της περιφερειακής αυτοδιοίκησης (κατά βάση σε νομαρχιακό επίπεδο), ενώ συνδυάζονται με τους μητροπολιτικούς θεσμούς στα μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα.

Αυτό αφορά πιο συγκεκριμένα:

Για τα παιδιά, τους νέους και την οικογένεια :

τους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς, τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, τα κέντρα ημερησίας φροντίδας, τα προγράμματα βοήθειας στα άτομα με μαθησιακά προβλήματα, τα προγράμματα βοήθειας σε οικογένειες που έχουν ανάγκη, την παροχή υπηρεσιών οικογενειακού προγραμματισμού και εκπαίδευσης, την υποστήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών Κ.Ο.Κ.

Για τους ηλικιωμένους, τα ΚΑΠΗ, τα προγράμματα «βοήθεια στο σπίτι», την τηλεϊδοποίηση-τηλεβοήθεια και την κατ' οίκον νοσηλεία, τους οίκους ευγηρίας (είτε με τη μορφή δημοτικών φορέων είτε με τη μορφή άσκησης εποπτείας) Κ.Ο.Κ. Όλα τα άτομα με αναπηρία: τα κέντρα υποστήριξης ατόμων με αναπηρία (ΚΕΚΥ-ΚΑΜΕΑ), τα προγράμματα σταδιακής επανένταξης των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνικοοικονομική ζωή, τα προγράμματα

αυτόνομης διαβίωσης (προσομοιωμένες κατοικίες, προστατευμένα διαμερίσματα, ξενώνες κ.ο.κ.).

Για επιμέρους ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού:

τα κέντρα προστασίας προσφύγων (διαμονή, σίτιση και κοινωνική υποστήριξη), τα προγράμματα προσωρινής φιλοξενίας, τα προγράμματα κοινωνικής στήριξης και ενσωμάτωσης, τα προγράμματα για τους τσιγγάνους Κ.Ο.Κ.

Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη σημασία έχει η ίδρυση, σε δημοτικό επίπεδο και κατά το πρότυπο των Κ.Ε.Π, ειδικών κέντρων για την εξυπηρέτηση των παλιννοστούντων και ειδικών κέντρων για την εξυπηρέτηση των μεταναστών, εκεί όπου υπάρχει συγκέντρωση αντίστοιχου πληθυσμού.

Στο μεταξύ καθοριστική πρέπει να είναι η συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης. Καθοριστική είναι πλέον η αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης και ως προς την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Στους δήμους υπάγονται, σε συνεργασία με τον ΟΚΑΝΑ, το ΚΕΘΕΑ και όλους τους άλλους εμπλεκόμενους φορείς, τα κέντρα πρόληψης και όλα τα προγράμματα, τόσο τα «στεγνά», όσο και χρήσης υποκατάστατων ⁴⁴.

⁴⁴ Στασινοπούλου Όλγα (1990), «Οικογένεια και κράτος στα πλαίσια της Κοινωνικής Πολιτικής», Κοινωνική Εργασία. Τεύχος 17, σελ. 33-46.

2.5 Οι Δαπάνες Κοινωνικής Πολιτικής

2.5.1 Οι Δαπάνες για την Κοινωνική Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας αποτελούν το 27,7% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2002, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της EUROSTAT. .

Κατά την περίοδο 2000-2006 ο προϋπολογισμός της περιφερειακής πολιτικής ανήλθε σε 215 δισεκατομμύρια ευρώ. Τα ποσά που μεταφέρθηκαν στις αναπτυξιακά καθυστερημένες περιοχές Στόχου 1 αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό του πλούτου των χωρών της συνοχής. Οι προβληματικές περιοχές της ΕΕ: Περιοχές στόχου 1, 2 κλπ. (μέχρι 2000) με κατά κεφαλή ΑΕΠ κατά 25% κατώτερο μέσου όρου ΕΕ είναι :

•**ΕΛΛΑΔΑ**• Πορτογαλία• Ιρλανδία• Τμήματα Ισπανίας – Ιταλίας – Βελγίου – Αυστρίας – Σουηδίας - Φινλανδίας• Κορσική (Γαλλία)•Βόρεια Ιρλανδία και τμήμα Σκωτίας (Ηνωμένο Βασίλειο)•Νέες κρατίδια Γερμανίας (πρώην Ανατ. Γερμανία)

Έχουν τα εξής χαρακτηριστικά:

- Ανεπαρκείς και «γερασμένες» υποδομές δικτύων
- Διαρθρωτικά προβλήματα και παραδοσιακές δομές βιομηχανίας και γεωργίας
- Ερήμωση αγροτικών περιοχών
- Απομονωμένες περιοχές (π.χ. νησιά ή ορεινοί όγκοι)
- Πληθυσμιακή υπερσυγκέντρωση
- Ανεργία και έλλειψη εξειδίκευσης

Περιοχές σε βιομηχανική παρακμή, δηλ. ΠΕΡΙΟΧΕΣ «ΣΤΟΧΟΥ 2»

Χαρακτηριστικά:

- Φθίνοντες βιομηχανικοί κλάδοι
- Ανταγωνισμός από νέες βιομηχανικές χώρες
- Ανεργία
- Εξάντληση φυσικών πόρων (π.χ. ορυκτών)

- Μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα
- Ρύπανση περιβάλλοντος

Τα παραπάνω ποσά φτάνουν το 0,9% του εθνικού ΑΕΠ στην Ισπανία, πλέον του 2,5% στην Ελλάδα και την Πορτογαλία. Τα ποσά αυτά επενεργούν πραγματικά ως μοχλοί για τις δημόσιες επενδύσεις. Η εκτιμώμενη αύξηση των επενδύσεων ανέρχεται σε 3% στην Ισπανία, σε 4% στα νέα γερμανικά ομόσπονδα κράτη, σε 7% στο ιταλικό Μετσοτζίορνο και σε 8-9% στην Ελλάδα και την Πορτογαλία. Στις περισσότερες περιπτώσεις η επίδραση αυτή ισχύει και για την ιδιωτική χρηματοδότηση, όπως δείχνουν τα αριθμητικά δεδομένα για την Αυστρία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και το Βέλγιο. Η οικονομική προσπάθεια του ιδιωτικού τομέα πάντως παραμένει ασθενής στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, και στις χώρες της συνοχής. Επιπλέον, τη στήριξη των Διαρθρωτικών ταμείων συμπληρώνουν δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΑ), ιδίως στις μεταφορές και το περιβάλλον. Από το έτος 2000 φθάνει τα 20 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Περισσότερα από το μισό διοχετεύεται στις περιφέρειες «Στόχου 1» ενώ 3 δισεκατομμύρια ευρώ στα νέα κράτη μέλη.

Η αναμενόμενη αυτή αύξηση των επενδύσεων και η εισροή κεφαλαίου από το Ταμείο Συνοχής έδωσε την δυνατότητα τα κράτη-μέλη του Στόχου 1 να δαπανήσουν περισσότερα για την κοινωνική προστασία την περίοδο εκείνη, ύστερα από την πτωτική τάση στα τέλη της δεκαετίας του 90. Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας στην ΕΕ, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αυξήθηκε από 27,3% το 2001 σε 27,7% το 2002. Μετά από μία αξιοσημείωτη αύξηση, από 25,4% σε 29%, των δαπανών κοινωνικής προστασίας ως ποσοστού του ΑΕΠ στην ΕΕ την δεκαετία του 90'(μεταξύ 1990 και 1993), οι στατιστικές επιβεβαίωσαν μία πτωτική τάση η οποία παρατηρείται από το 1993 και μετά ως το τέλος .Τα επιδόματα για την "τρίτη ηλικία" και την "ασθένεια" αποτελούν περίπου το 75-80% των κοινωνικών επιδομάτων την περίοδο 2000-06.Στον παρακάτω πίνακα 1 παρατηρούμε τις δαπάνες κοινωνικής προστασίας στην Ε.Ε των 25 από το 1999 εως το 2002

: Στοιχεία μη διαθέσιμα

* (Στοιχεία 2001)(Τελευταία Ενημέρωση EUROSTAT 21/10/2005)

	Ποσοστό Δαπανών για Κοινωνική Προστασία στο ΑΕΠ, %			Ποσοστό των συντάξεων στο ΑΕΠ, %
	1999	2001	2002	
ΕΕ25	:	27,3	27,7	12,5*
Βέλγιο	27,3	27,5	27,8	11,2
Τσεχία	19,1	19,2	19,9	8,9
Δανία	30,0	29,4	30,0	10,8
Γερμανία	29,6	29,8	30,5	13,4
Εσθονία	:	14,3	:	6,3*
Ελλάδα	25,3	25,3	25,3	12,5
Ισπανία	20,3	20,1	20,2	9,7
Γαλλία	30,2	30,0	30,6	13,2
Ιρλανδία	14,7	15,3	16,0	3,6
Ιταλία	25,2	25,6	26,1	14,9
Κύπρος	:	15,0	16,2	7,0
Λετονία	:	14,3	:	8,2
Λιθουανία	:	15,2	:	7,1
Λουξεμβούργο	21,7	21,3	22,7	10,6
Ουγγαρία	20,7	19,8	20,9	9,1
Μάλτα	17,2	17,3	17,7	9,0
Ολλανδία	28,0	27,5	28,5	13,1
Αυστρία	28,9	28,6	29,1	14,6
Πολωνία	:	22,1	:	13,9*
Πορτογαλία	22,6	24,0	25,4	11,9
Σλοβενία	25,0	25,5	25,4	11,8
Σλοβακία	20,2	19,1	19,2	7,5
Φινλανδία	26,8	25,7	26,4	11,2
Σουηδία	31,8	31,4	32,5	12,0
Ην. Βασίλειο	26,5	27,6	27,6	11,7

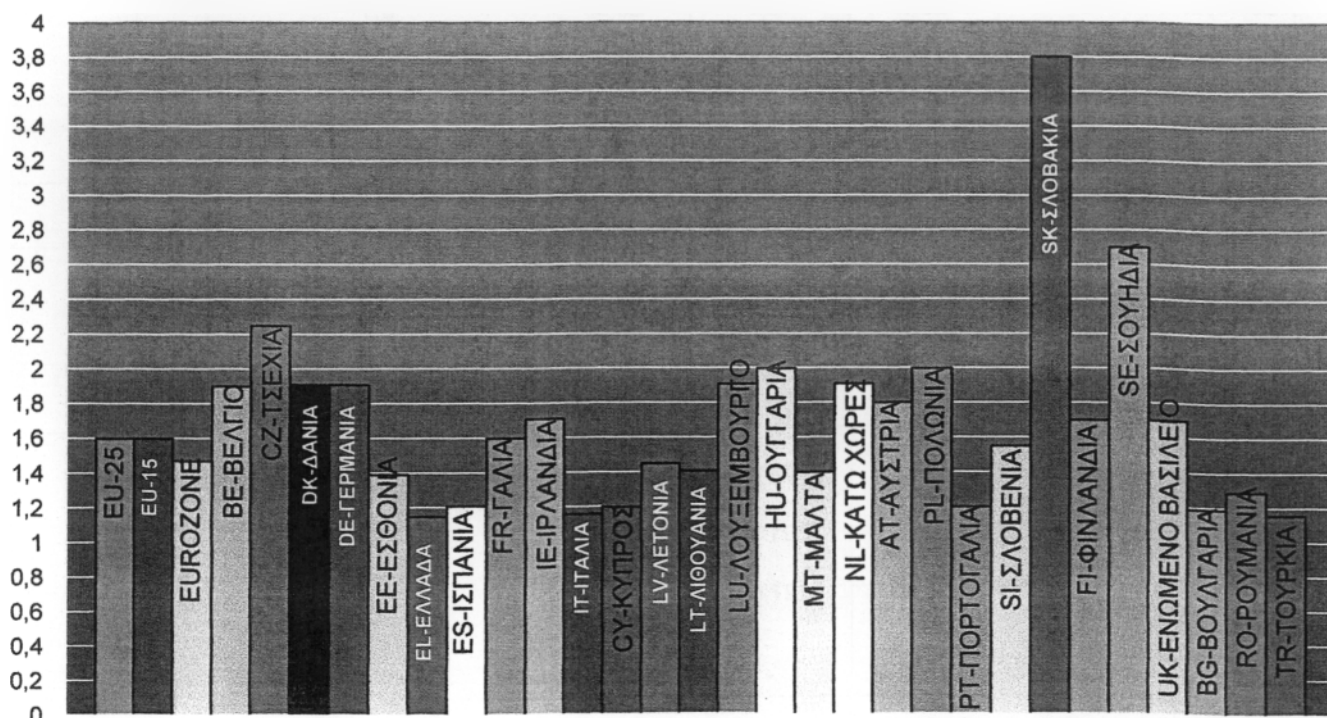
Στον αντίποδα όμως πολλά ήταν τα προβλήματα που αντιμετώπισε ο πληθυσμός της Ε.Ε όπως ανεργία ,αύξηση του μ.ο. ηλικίας, κλείσιμο θέσεων εργασίας, οικονομικές κρίσεις σε παγκόσμιο επίπεδο, αύξηση επιτοκίων, διαφωνία χωρών-μελών ως προς την κοινή Ευρωπαϊκή οικονομική και κοινωνική πολιτική (Ευρωσύνταγμα) των 25,αύξηση πληθωρισμού κ.α. είχαν σαν αποτέλεσμα η αύξηση των κοινωνικών δαπανών να μην έχει αντίκρισμα στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα λόγω της αντικειμενικής μείωσης των εισοδημάτων του.

Μια πρώτη προσέγγιση της αντικειμενικής μείωσης των εισοδημάτων στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα της Ε.Ε. φαίνεται ξεκάθαρα στους παρακάτω πίνακες στις παρακάτω σελίδες που ακολουθούν και μας δίνουν το ερέθισμα να προβληματιστούμε. Είναι άραγε ορθό το οικονομικό πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής και η μη σωστή ανακατανομή του πλούτου να εξάγει το συμπέρασμα ότι δεν μπορεί να υπάρξει ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής στην διευρυμένη Ευρώπη των 25.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΦΤΩΧΙΑΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ (2001)

ΛΟΓΟΣ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΦΤΩΧΙΑΣ ΠΡΙΝ/ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΦΤΩΧΙΑΣ ΜΕΤΑ

(ΠΗΓΗ: EUROSTAT-Από τη μελέτη: «Η Κοινωνική Κατάσταση στην Ευρώπη το 2004»)

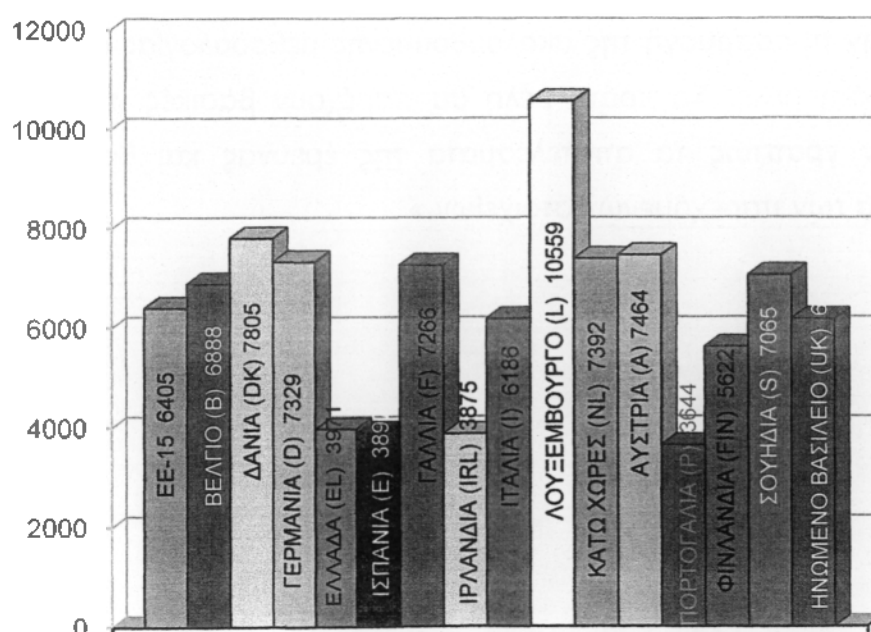

Στο παραπάνω σχήμα παρατηρούμε ότι παρ' ότι εδόθησαν αυξημένες κοινωνικές παροχές τα πρώτα έτη του 2000 , σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, ο λόγος κινδύνου πτώχευσης νοικοκυριών πριν τις κοινωνικές παροχές του 2004 και μετά από αυτές παραμένει σχετικά μικρός μέσο όρο 1.6 για την Ευρώπη των 25.

Για παράδειγμα αν ένα νοικοκυριό στην Ευρωζώνη είχε 15% πιθανότητες κατά το 2001 να υποστεί πτώχευση, μετά από την παροχή δαπανών για κοινωνική προστασία θα είχε 10%,το οποίο σημαίνει ότι η αύξηση και παροχή των κοινωνικών δαπανών να μην έχει αντίκρυσμα στα χαμηλά κοινωνικά στρώματα λόγω της αντικειμενικής μείωσης των εισοδημάτων του, όπως προανέφερα και παραπάνω.

Στο παρακάτω διάγραμμα παρατηρούμε την αγοραστική Δύναμη των 15 μελών κρατών της Ε.Ε. το 2002 (σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat του 2005), όπου παρατηρούμε με ευκολία πως η Ελλάδα ανήκει στο group των κρατών με την χαμηλότερη αγοραστική Δύναμη μαζί με Ισπανία ,Ιρλανδία και Πορτογαλία και αυτό οφείλεται όπως είναι προφανές στην αυξημένη τιμή του πληθωρισμού και την μη σωστή τιμολόγηση των προϊόντων και καταναλωτικών αγαθών με το ενιαίο νόμισμα εκείνη την εποχή.

ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΓΟΡΑΣΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ (ΜΑΔ)

Ας προσπαθήσουμε με λίγα λόγια να δώσουμε την έννοια της αγοραστικής Δύναμης ενός Κράτους να καταλάβουμε καλύτερα το πρόβλημα.

«Οι ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης (ΙΑΔ) είναι ισοτιμίες νομισματικής μετατροπής που, αφενός, μετατρέπουν σε ένα κοινό τεχνητό νόμισμα (μονάδα αγοραστικής δύναμης, ΜΑΔ) και, αφετέρου, εξισώνουν την αγοραστική δύναμη των διάφορων νομισμάτων. Με άλλα λόγια, εξαλείφουν τις διαφορές στα επίπεδα των τιμών μεταξύ χωρών κατά τη διαδικασία μετατροπής και επιτρέπουν μια εύγλωττη σύγκριση του καθαρού όγκου του ΑΕΠ και των συγκεντρωτικών μεγεθών του μεταξύ χωρών. Ακόμα και μετά την καθιέρωση του ευρώ, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη υπολογισμού ΙΑΔ, δεδομένου ότι το ευρώ έχει διαφορετική αγοραστική δύναμη στις επιμέρους χώρες της ευρωζώνης ανάλογα με τα εθνικά επίπεδα τιμών.

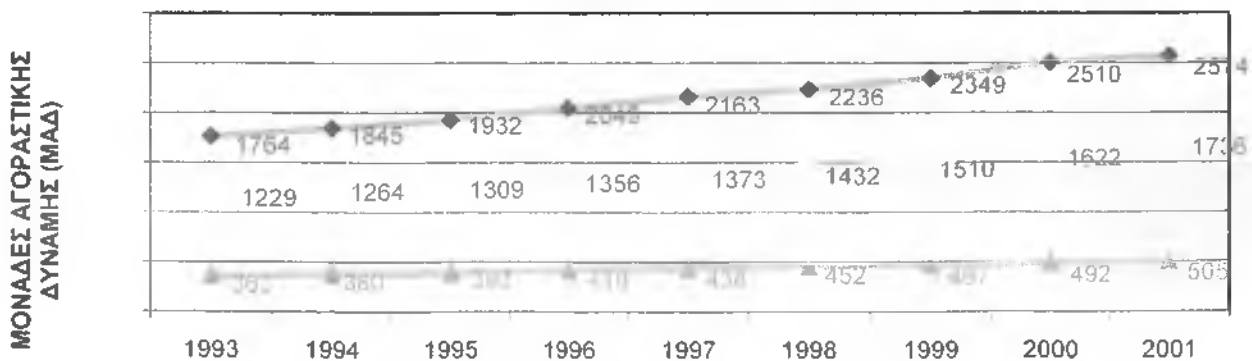
Οι ΙΑΔ είναι, από οικονομική και πολιτική άποψη, σημαντικοί δείκτες για την ΕΕ. Κατά την περίοδο 2007-2013 θα χρησιμοποιούνται για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και ως υποχρεωτικό συγκριτικό στοιχείο για το Ταμείο Συνοχής. Η Επιτροπή διαθέτει θεσμική αρμοδιότητα για τον υπολογισμό του ΑΕΠ βάσει της αγοραστικής δύναμης. Αλλά τα κράτη μέλη δεν έχουν μέχρι στιγμής καμία νομική υποχρέωση συνεργασίας. Στο πλαίσιο της πρότασης κανονισμού, η Επιτροπή, μέσω της Eurostat, θα έχει την ευθύνη για τον συντονισμό των βασικών πληροφοριών, τον υπολογισμό και τη δημοσίευση των ΙΑΔ, καθώς και για την προσαρμογή της ακολουθούμενης μεθοδολογίας σε διαβούλευση με τα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη θα παρέχουν βασικές πληροφορίες, θα εγκρίνουν γραπτώς τα αποτελέσματα της έρευνας και θα ελέγχουν την αξιοπιστία των παρεχόμενων στοιχείων.»

Τελειώνοντας την ανάλυση μας για το πρόβλημα της μη σωστής απορρόφησης των κοινωνικών δαπανών την τελευταία δεκαετία από την Ε.Ε των 25 ή των 15 όπως επιθυμείτε, παραθέτουμε και το παρακάτω σχήμα για να δούμε και την σημαντική αύξηση των κατά κεφαλήν δαπανών για τρεις τύπους Κοινωνικής Προστασίας (Τρίτη ηλικία , υγεία , αναπηρία) από το 1993 έως το 2001, σε μονάδες Αγοραστικής Δύναμης. Χωρίς όμως η πλειοψηφία των μελών –κρατών της Ε.Ε να εμφανίσει στοιχεία ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής πάρα μόνο αντιστάθμιση της πραγματικής μείωσης των εισοδημάτων των μεσαίων τάξεων για τους λόγους που προαναφέραμε παραπάνω.

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΔΑΠΑΝΕΣ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ ΤΥΠΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ 1993-2001

(Πηγή: EUROSTAT -

http://europa.eu.int/abc/keyfigures/living/afairandcaringsociety/index_accessible_el.htm - 5/6/2005)

➤ Τρίτη ηλικία

➤ Αναπηρία

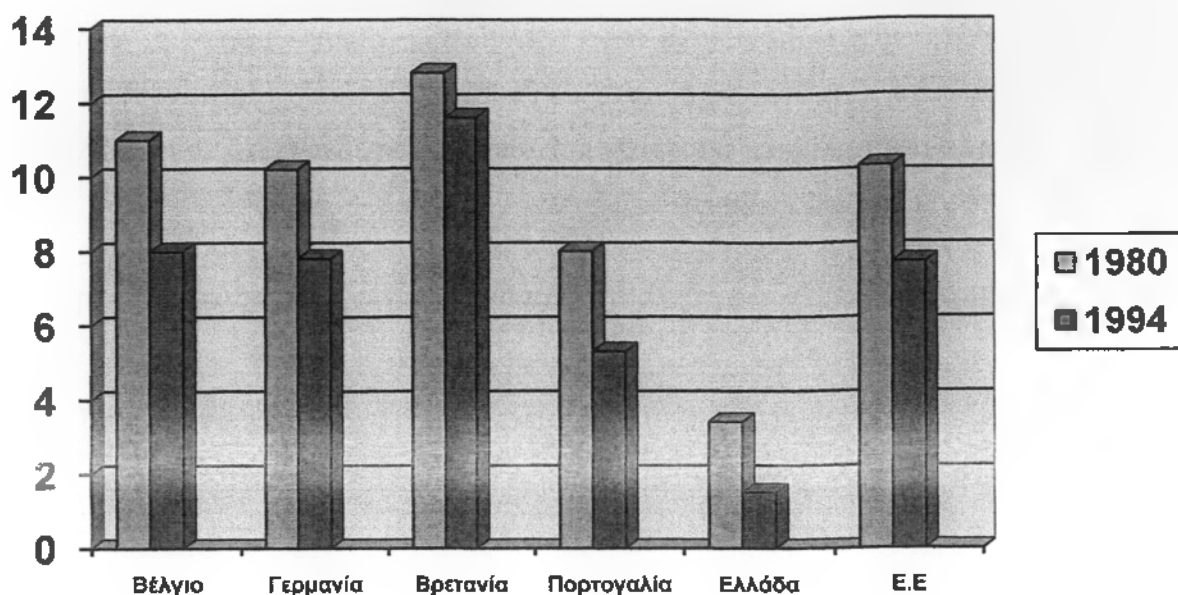
2.5.2 Οι Δαπάνες για την Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα

Η πορεία των κοινωνικών δεικτών της ελληνικής κοινωνίας αναδεικνύει το κοινωνικό έλλειμμα των ασκούμενων πολιτικών στην πορεία προς το ενιαίο νόμισμα όπου την προτεραιότητα έχουν τα δημοσιονομικά και νομισματικά κριτήρια σύγκλισης, επιφυλάσσοντας έναν υποδεέστερο ρόλο στα ζητήματα ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα με τις παρεμβάσεις και αναδιαρθρώσεις οι οποίες επιχειρούνται σε όλα τα επίπεδα προδιαγράφεται δυσοίωνα.

Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζονται από τα τεκταινόμενα κυρίως στον ευρωπαϊκό αλλά και στον διεθνή περίγυρο όπου τα κράτη πρόνοιας που δομήθηκαν με την ισχυρή πίεση και παρέμβαση του παράγοντα εργασία στη μεταπολεμική Ευρώπη, αποτέλεσαν τον άξονα διατήρησης της κοινωνικής σταθερότητας με βασικά χαρακτηριστικά την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Τα νομισματικά και δημοσιονομικά μεγέθη υπήρχαν ως στόχοι της οικονομικής πολιτικής, έχοντας όμως δευτερεύουσα σημασία σε αντίθεση με το στόχο της πλήρους απασχόλησης και ενίσχυσης της κοινωνικής προστασίας. Αντίθετα, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας σε συνθήκες μείωσης της συνδικαλιστικής παρέμβασης και όξυνσης του οικονομικού ανταγωνισμού, θεωρούνται ανασταλτικός παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη από την κυρίαρχη οικονομική αντίληψη, γεγονός το οποίο αποτυπώνεται και στο περιεχόμενο της οικονομικής πολιτικής που ασκείται, εφόσον θεωρείται ότι είναι αντιπαραγωγικά, αποφεύγοντας επιμελώς κάθε ουσιαστική συζήτηση για την ποιοτική-παραγωγική και αναπαραγωγική τους λειτουργία.

Έτσι ξεκινώντας την ανασκόπηση μας στην οικονομική της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα από την δεκαετία του 90' βλέπουμε ότι οι δαπάνες για την οικογένεια ως ποσοστό του συνόλου των παροχών κοινωνικής προστασίας είχαν μειωθεί συμπεραίνοντας πως η Ελλάδα γινόταν ένα κοινωνικό κράτος πρόνοιας. Όπως παρατηρούμε στο παρακάτω διάγραμμα όμως η Ελλάδα βρισκόταν ουραγός στην Ευρώπη των 15.

Διάγραμμα 1: Δαπάνες για οικογένεια / μητρότητα ως (%) του συνόλου των παροχών κοινωνικής προστασίας.

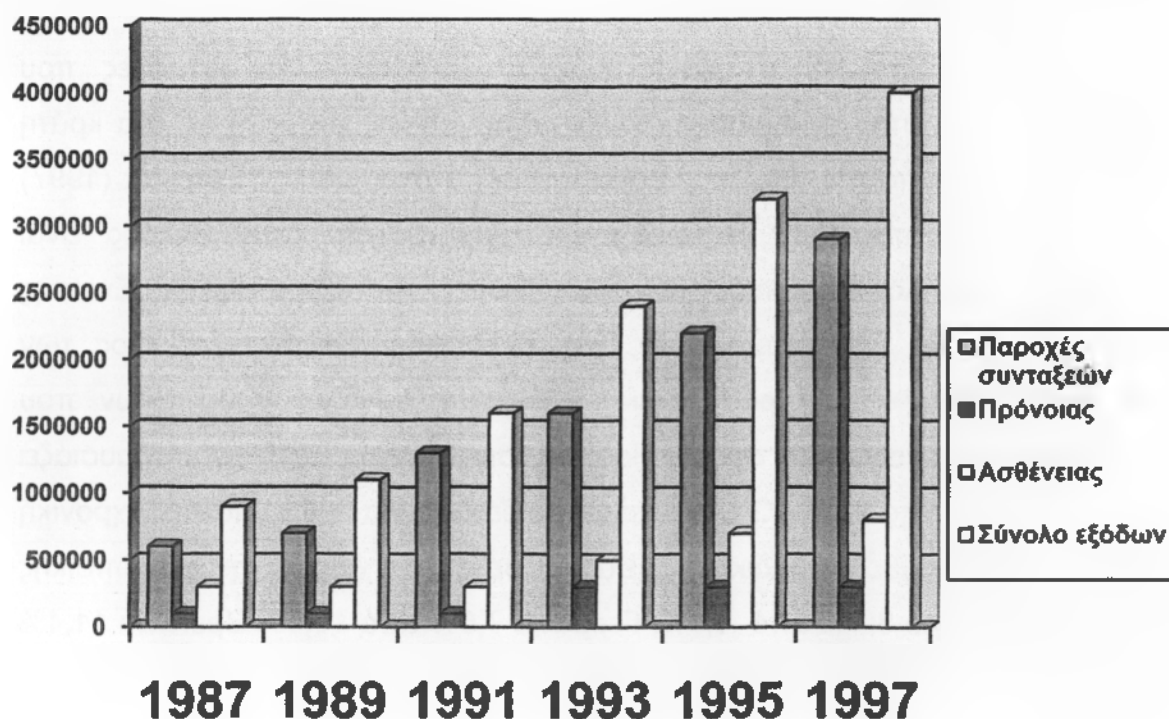
Πηγή: Eurostat 1997

Αντίστοιχη είναι και η εικόνα η οποία απεικονίζει τις δαπάνες που κατευθύνονται στην ενίσχυση της οικογένειας και της μητρότητας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat (1997) το ύψος των παροχών για οικογένεια / μητρότητα στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα χαμηλό συγκριτικά με άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (διάγραμμα 3). Συγκεκριμένα το έτος 1994 στην Ελλάδα το ύψος των παροχών μόλις που προσεγγίζει 1,2% των συνολικών δαπανών που διατίθενται για κοινωνική προστασία όπου σε σχέση με το 1980 παρουσιάζει μείωση της τάξης 2,4%. Ο συγκεκριμένος δείκτης για την αντίστοιχη χρονική περίοδο ακολουθεί καθοδική πορεία και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Βέλγιο 8,1% από 11,3%, Γερμανία 7,6% από 10,1% Βρετανία 11,4% από 13,1% Πορτογαλία 5,2% από 8,1%) ενώ οι δυσμενείς επιπτώσεις στην οικογενειακή πολιτική είναι διαφορετικής έκτασης για κάθε χώρα λόγω του διαφορετικού επιπέδου των παροχών.

Συνεπώς, χώρες όπως η Ελλάδα με φαινόμενα εκτεταμένης φτώχειας, με επίπεδα μισθών που δεν εξασφαλίζουν ένα ανεκτικό επίπεδο διαβίωσης, με χαμηλό επίπεδο παροχών πρόνοιας, μητρότητας κλπ επαυξάνουν τα προβλήματα αναπαραγωγής της ελληνικής οικογένειας με αρνητικές συνέπειες στο δημογραφικό τοπίο και ευρύτερα στη κοινωνική συνοχή, δημιουργώντας την υλική βάση της κοινωνικής δυσaréσκειας με απρόβλεπτες συνέπειες για τη κοινωνική σταθερότητα.

Διάγραμμα 4: Εξέλιξη παροχών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Η εξέλιξη των παροχών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Πηγή: Κοινωνικός Προϋπολογισμός 1997

Η κατανομή των παροχών των φορέων κοινωνικής ασφάλισης παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις οι οποίες πιστοποιούν τις προτεραιότητες και το χαρακτήρα της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα η οποία επικεντρώνει κατά κύριο λόγο σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης. (Διάγραμμα 4) Με βάση τα στοιχεία του Κοινωνικού Προϋπολογισμού τη μερίδα του λέοντος στο σύνολο των εξόδων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης έχουν οι παροχές συντάξεων (74,6% το 1987, 73% το 1989, 76,5% το 1991, 70,7% το 1993, 69,7% το 1995 και 70% το έτος 1997), ακολουθούν οι παροχές ασθένειας (16,1% το 1987, 15,5% το 1989, 15,8% το 1991, 20,9% το 1993, 21,9% το 1995, 22% το 1997) ενώ το επίπεδο παροχών πρόνοιας στο σύνολο των εξόδων καταλαμβάνει ένα πολύ μικρό ποσοστό (4,6% το 1987, 3,1% το 1989, 2,6% το 1991, 3,2% το 1993, 2,75% το 1995, και 3,1% το 1997). Είναι χαρακτηριστικό ότι το 1997 το επίπεδο παροχών για την πρόνοια ως ποσοστό στο σύνολο των εξόδων είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο του έτους 1987 κατά 2% περίπου προσεγγίζοντας το 3,1% (Διάγραμμα 4). Η φιλολογία περί αύξησης των κοινωνικών δαπανών σε απόλυτα μεγέθη δεν αποδίδει την πραγματική εικόνα του βαθμού κάλυψης των κοινωνικών αναγκών αφενός, γιατί δεν αντισταθμίζει τις απώλειες των πραγματικών εισοδημάτων όπως αναφέρουν μελέτες και του Ινστιτούτου Εργασίας ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ, αφετέρου, ο χρηματοδοτικός παράγοντας είναι αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη για την αποτελεσματικότητα του συστήματος κοινωνικής προστασίας εφόσον, η αποτελεσματική διαχείριση και ορθολογική κατανομή των πόρων σε συνδυασμό με την σωστή διάγνωση των κοινωνικών αναγκών και το σύγχρονο management είναι δυνατόν να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα 45.

45 Κολλιός Γ., Οι κοινωνικές δαπάνες στην Ελλάδα

2.5.2.1 Η αναποτελεσματικότητα του Ελληνικού συστήματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης την τελευταία Δεκαετία 2000-2007

Η μελέτη εστιάζει την προσοχή της στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης στην Ελλάδα στην μείωση της φτώχειας και της οικονομικής ανισότητας. Ειδικότερα, προσπαθεί να διερευνήσει ενδιαφέροντα ερωτήματα γύρω από τις κοινωνικές δαπάνες, όπως: «Πιάνουν τόπο» οι κοινωνικές δαπάνες; Καταφέρνουν να εντοπίσουν πραγματικά δικαιούχους / φτωχούς; «Μπορούν άραγε να καταφέρουν» περισσότερα;

Η διερεύνηση των προηγούμενων ζητημάτων κρίνεται αναγκαία καθώς, παρά τη σημαντική βελτίωση των κοινωνικών παροχών ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία (βλ. Διάγραμμα 1), οι κοινωνικοί δείκτες της ανισότητας και της φτώχειας «καλά κρατούν». Περίπου, ένα στα πέντε άτομα βρίσκεται κάτω από το όριο της φτώχειας, με βάση τον ορισμό της Eurostat. Η κατάσταση αυτή παραμένει ίδια μετά τις αρχές της δεκαετίας του 1980 αν και σε απόλυτους όρους οι συνθήκες διαβίωσης του συνόλου του πληθυσμού, αλλά και των φτωχών, έχουν μάλλον βελτιωθεί στην περίοδο αυτή. Ειδικότερα στην τελευταία δεκαετία το ποσοστό φτώχειας με βάση το χρηματικό εισόδημα των νοικοκυριών κυμαίνεται από 23% έως 20% (στοιχεία 2004). Ο σχετικός κίνδυνος φτώχειας περιορίζεται κατά δύο περίπου μονάδες όταν στο εισόδημα ή στην κατανάλωση περιληφθούν και η ιδιοκατοίκηση, τα ιδιοπαραγόμενα αγαθά, καθώς και αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται δωρεάν στα νοικοκυριά από τρίτους. Την ίδια χαρακτηριστική σταθερότητα επιδεικνύουν επίσης την ίδια περίοδο και οι δείκτες της οικονομικής ανισότητας.

Ιδιαίτερη σημασία έχει ότι το 28% των ηλικιωμένων (65 ετών και άνω) ή το 26% των συνταξιούχων βρίσκονται κάτω από τη γραμμή της φτώχειας. Εξάλλου, η σύνθεση του φτωχού πληθυσμού είναι η εξής: το 32% των φτωχών είναι εργαζόμενοι, το 8% είναι άνεργοι που αναζητούν εργασία, το 27% είναι συνταξιούχοι, και το υπόλοιπο 33% είναι μη οικονομικά ενεργοί και κατά τα τρία τέταρτα αποτελείται από γυναίκες.

Από τα προηγούμενα δεδομένα είναι προφανές ότι εγείρεται ένα σοβαρό ζήτημα σε σχέση με την αποτελεσματικότητα και το μέγεθος των κοινωνικών δαπανών στην χώρα μας. Για την καλύτερη διερεύνηση του ζητήματος αυτού είναι σκόπιμο να τις διακρίνουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες: (α) στις Συντάξεις (γήρατος και χηρείας) που καλύπτουν το 52% του συνόλου, και (β) στα κοινωνικά επιδόματα (αναπηρίας, ανεργίας, ασθένειας, απορίας, οικογενειακά, στέγασης κ.ά.) που καλύπτουν το υπόλοιπο 48% των κοινωνικών δαπανών ή το 12,5% του ΑΕΠ.

Ο αναδιανεμητικός ρόλος των κοινωνικών παροχών είναι γενικά μεγαλύτερος στις χώρες που ξοδεύουν ένα μεγαλύτερο μέρος του ΑΕΠ τους για αυτές. Το μέγεθος του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα (εκφρασμένο ως το μερίδιο των κοινωνικών δαπανών στο ΑΕΠ) εμφανίζει αξιόλογη και συνεχή αύξηση σε όλη την δεκαετία του 1990 έως και τις αρχές της τρέχουσας δεκαετίας με βάση τουλάχιστον τα επίσημα δεδομένα. Ειδικότερα, όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 1, οι κοινωνικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξήθηκαν από περίπου 20% το 1991 σε πάνω από 26% το 2001 (όπου και προσέγγισαν το ευρωπαϊκό μέσο όρο) και έκτοτε παρέμειναν σταθερές παρά την αύξηση για το σύνολο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αποτέλεσμα αυτής της σταδιακής αύξησης ήταν μία “προς τα επάνω” σύγκλιση με το αντίστοιχο μέσο ποσοστό του συνόλου της ΕΕ

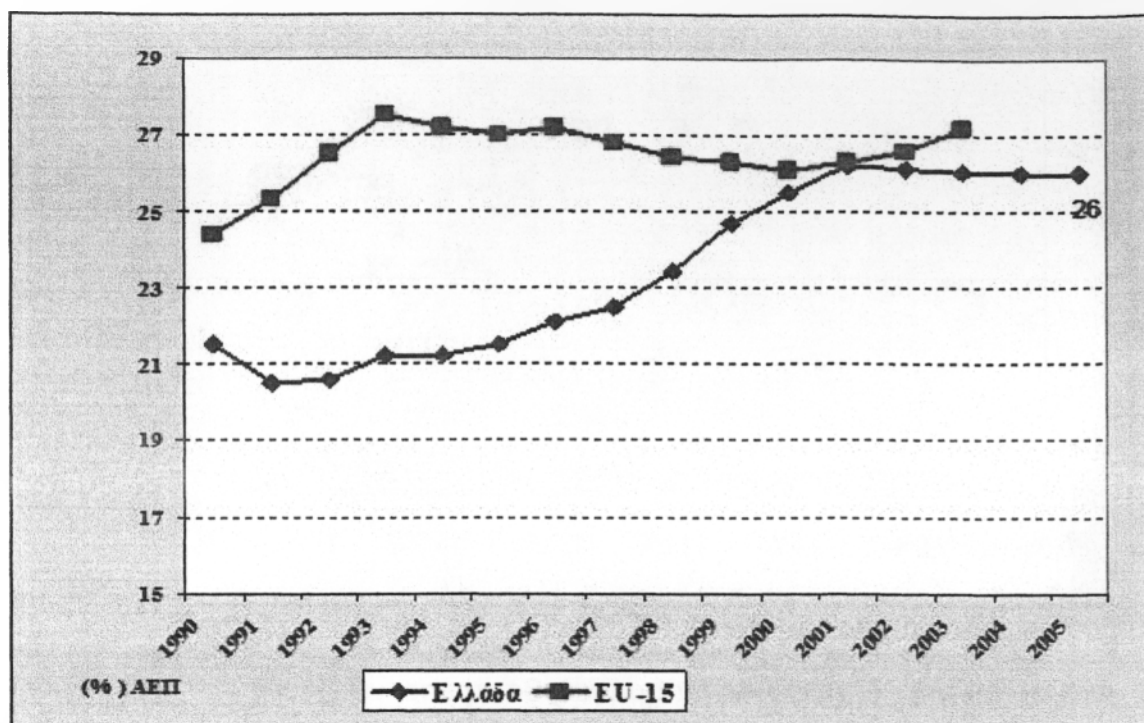
Η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται αισθητά κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (των 27) σε ότι αφορά το ύψος των δαπανών κοινωνικής προστασίας. Σύμφωνα με τελευταία στοιχεία που δημοσίευσε η Στατιστική της Υπηρεσία (Eurostat), οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα (έτος 2005) αντιστοιχούν στο 24,2% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), ενώ ο μέσος όρος της Ένωσης βρίσκεται στο 27,2%. Επτά χώρες-μέλη της Ένωσης (Βέλγιο, Δανία, Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία, Αυστρία, Σουηδία) έχουν κοινωνικές δαπάνες πάνω από τον μέσο όρο (με τη Σουηδία να φθάνει στο 32% του ΑΕΠ). Ορισμένες από τις νέες χώρες μέλη της Ένωσης, όπως Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία, Ρουμανία- έχουν κοινωνικές δαπάνες κάτω από το 15% του ΑΕΠ.

Μεταξύ 2000 και 2005 το ύψος των κοινωνικών δαπανών αυξήθηκε σε ετήσια βάση και σε σταθερές τιμές κατά 5,2%, ενώ ο μέσος όρος αύξησης για την Ευρωπαϊκή Ένωση των «27» ήταν 2,1%. Το ύψος των κοινωνικών δαπανών στην Ελλάδα (ως ποσοστό του ΑΕΠ) υπολείπεται βεβαίως σημαντικά (τρεις ποσοστιαίες μονάδες) από τον μέσο όρο της Ένωσης, αλλά δεν είναι και από τις χειρότερες περιπτώσεις ανάμεσα στις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες-μέλη της Ένωσης, εάν ληφθεί υπόψη π.χ. ότι οι κοινωνικές δαπάνες αντιστοιχούν στο 18,2% του ΑΕΠ στην Ιρλανδία, 20,8% στην Ισπανία, 21,9% στο Λουξεμβούργο. Και ας ληφθεί βεβαίως υπόψη ότι οι χώρες αυτές, καθώς και οι υπόλοιπες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν αμυντικές δαπάνες κατά πολύ χαμηλότερες από αυτές της Ελλάδας. Ως γνωστόν, υπάρχει μια αντίστροφη σχέση ανάμεσα στο ύψος των αμυντικών και κοινωνικών δαπανών.

Εκεί όμως που φαίνεται η Ελλάδα να υστερεί δραματικά είναι στην «απόδοση» των κοινωνικών δαπανών, το ύψος δηλαδή των δαπανών αυτών δεν προσφέρουν την αντίστοιχη προστιθέμενη αξία για τον πολίτη. Όπως δείχνουν σχετικές μελέτες, οι λόγοι γι' αυτή την υστέρηση οφείλονται στα οργανωτικά και διαχειριστικά ελλείμματα στο ευρύτερο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα. Έτσι και στις περιπτώσεις που η Ελλάδα συγκλίνει ποσοτικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η σύγκλιση στα ποιοτικά στοιχεία (οργάνωσης, διαχείρισης, κουλτούρας κ.λπ.) παραμένει το μείζον ζητούμενο.⁴⁶

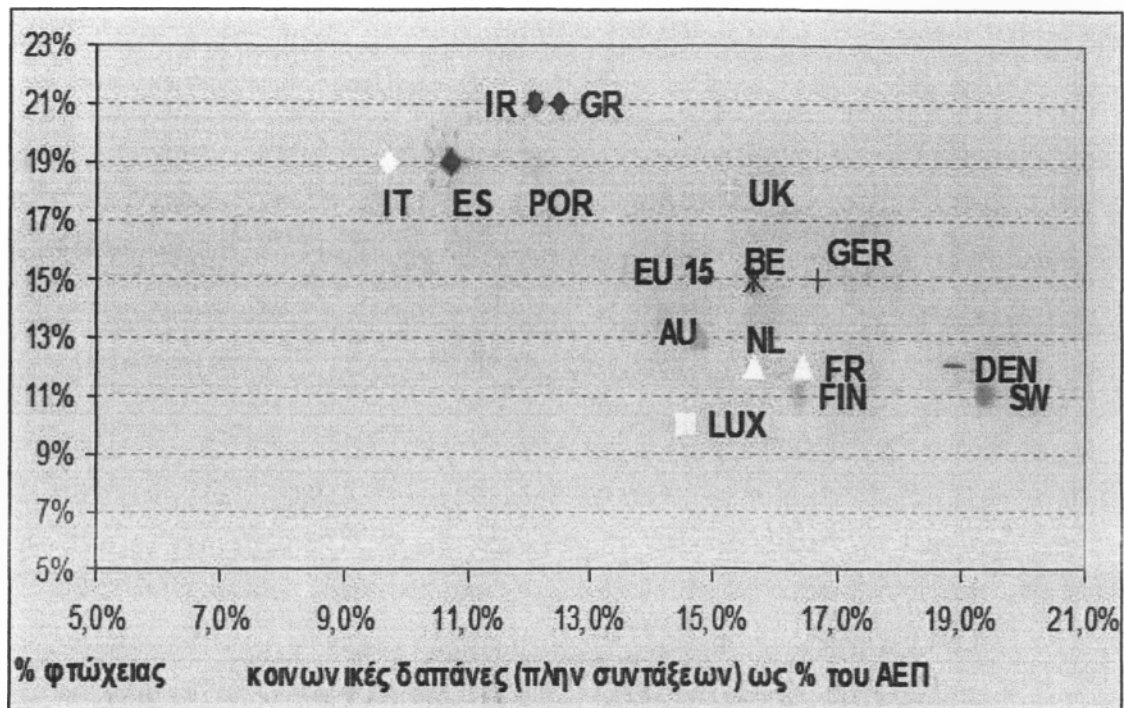
⁴⁶ Πηγή: Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», 13 Ιουνίου 2008

Διάγραμμα 1. Διαχρονική εξέλιξη των κοινωνικών δαπανών στην Ελλάδα και την ΕΕ (ως % του ΑΕΠ)

Αναφορικά με τον προσδιορισμό της σχέσης μεταξύ του μεγέθους της κρατικής παρέμβασης και της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών δαπανών, οι χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας (Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία και Πορτογαλία) είναι αυτές που καταγράφουν τις χαμηλότερες δαπάνες για κοινωνικά επιδόματα ως ποσοστό του ΑΕΠ (οι δαπάνες για κοινωνικά επιδόματα δεν ξεπερνούν το 13% του ΑΕΠ σε καμία από τις προαναφερθείσες χώρες). Αντιθέτως, οι χώρες που εμφανίζουν μεγαλύτερο μερίδιο κοινωνικών επιδομάτων στο ΑΕΠ (Σουηδία, Δανία, Γαλλία και Φιλανδία) παρουσιάζουν εμφανώς μικρότερο ποσοστό φτώχειας. Είναι χαρακτηριστική στο Διάγραμμα 2 η αποτύπωση όλων των ευρωπαϊκών Συστημάτων Κοινωνικής Αλληλεγγύης: με το Σκανδιναβικό μοντέλο στο κάτω δεξιό μέρος του διαγράμματος με μικρότερα ποσοστά φτώχειας και υψηλότερα κοινωνικά επιδόματα, το μοντέλο της Ηπειρωτικής Ευρώπης καθώς και το Αγγλοσαξονικό στο μέσο του διαγράμματος, και τέλος το Μεσογειακό μοντέλο με τις αντίστοιχες χώρες να συγκεντρώνονται στο πάνω και αριστερό μέρος του διαγράμματος με τα μεγαλύτερα ποσοστά φτώχειας και τις μικρότερες κοινωνικές δαπάνες.

Διάγραμμα 2. Κοινωνικές δαπάνες (πλην συντάξεων) και ποσοστό φτώχειας:

Δύο σημαντικές ωστόσο παρατηρήσεις θα πρέπει να γίνουν σε σχέση με το μέγεθος και την εξέλιξη των κοινωνικών δαπανών στη χώρα μας. Πρώτον η πρόσφατη αναθεώρηση του ΑΕΠ από την Διεύθυνση Εθνικών Λογαριασμών της ΕΣΥΕ αναμένεται να ανατρέψει τη σχετική θέση της χώρας με τον ευρωπαϊκό μέσο. Είναι εύκολο να υπολογίσει κανείς ότι εφόσον γίνει από την Eurostat αποδεκτό, όπως βάσιμα εκτιμάται ότι θα γίνει, το αναθεωρημένο ΑΕΠ (αύξηση κατά 25,7%) τότε το σύνολο των κοινωνικών δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 26% θα μειωθεί μόλις στο 20% για το 2005. Και τότε η Ελλάδα θα βρεθεί μαζί με την Ισπανία στην προτελευταία θέση ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ (με μόνη την Ιρλανδία μετά από αυτή με ποσοστό κοινωνικών δαπανών 16%) και βέβαια πιο κοντά στις Μεσογειακές χώρες στις οποίες και ανήκει. Είναι λοιπόν προφανές ότι ακόμα και ως προς το μέγεθος των κοινωνικών δαπανών στη χώρα μας υπάρχει μία σύγχυση, ενώ το πρόβλημα είναι πιθανότατα υπαρκτό. Η σύγχυση αυτή επιτείνεται με δεδομένες τις προσπάθειες της επιτροπής εμπειρογνομόνων που είχε συσταθεί για την εναρμόνιση των κοινωνικών στατιστικών στη χώρα μας με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό σύστημα, γνωστό ως ESPROS. Η εν λόγω επιτροπή είχε σταδιακά ενσωματώσει στο νέο σύστημα όλο και περισσότερες κατηγορίες δαπανών με βάση νέες πηγές που συνεχώς ανίχνευε. Είναι

συνεπώς πιθανό, η αύξηση των κοινωνικών δαπανών στην περίοδο 1991-2001, έως ένα βαθμό να μην ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα αλλά απλά να οφείλεται σε τεχνικούς λόγους διαχρονικά καλύτερης πληροφόρησης και ενσωμάτωσης κοινωνικών δαπανών που προϋπήρχαν για σειρά ετών.

Το δεύτερο ζήτημα που σχετίζεται με το μέγεθος των κοινωνικών δαπανών έχει να κάνει με την ποιότητα και τον χαρακτηρισμό των δαπανών που συμπεριλαμβάνονται στα επίσημα δεδομένα ως «κοινωνικές». Είναι κατ' αρχάς γνωστό και αποδεκτό από όλους ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των συντάξεων είναι ανταποδοτικές και σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως «κοινωνικές» με την κυριολεξία του όρου. Για παράδειγμα, κάθε άλλο παρά προφανής είναι ο συνυπολογισμός στις κοινωνικές δαπάνες των συντάξεων που λαμβάνουν οι συνταξιούχοι του ΟΤΕ καθώς αυτές αποτελούν την κεφαλαιοποίηση των δικών τους εισφορών προς τα ασφαλιστικά τους ταμεία. Από την άλλη πλευρά, πρέπει ακόμα να τονιστεί ότι το ευρωπαϊκό σύστημα κοινωνικών στατιστικών έχει συμπεριλάβει στις κοινωνικές δαπάνες όχι μόνο τις χρηματικές μεταβιβάσεις προς τα νοικοκυριά αλλά και το κόστος των υπηρεσιών του κράτους για Υγεία, Εκπαίδευση κ.ά. Για παράδειγμα, μόνο ένα πολύ μικρό μέρος των δαπανών για την ανεργία φθάνει άμεσα με την μορφή επιδόματος ανεργίας στους ίδιους τους ανέργους καθώς στο εν λόγω κονδύλι συμπεριλαμβάνονται δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση των ανέργων, για την ανάπτυξη συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης της ανεργίας (ΟΑΕΔ) κ.ά. Όμοια στις δαπάνες για την Υγεία συμπεριλαμβάνεται το κόστος λειτουργίας των νοσοκομείων της χώρας, οι αμοιβές των ιατρών κ.λπ. Είναι χαρακτηριστικό εξάλλου ότι παρά το γεγονός ότι το ποσοστό των κοινωνικών επιδομάτων φθάνει για τη χώρα μας στο 12,5% του ΑΕΠ με βάση τα στοιχεία του ESPROS, το ποσοστό των επιδομάτων αυτών που τελικά φθάνουν σε χρήμα στα νοικοκυριά δεν ξεπερνά το 2,5% του διαθέσιμου εισοδήματός τους με βάση τα στοιχεία των ερευνών νοικοκυριών (Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών).

Ως προς το ζήτημα της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών δαπανών η ανάλυση δείχνει ότι η αναδιανεμητική επίδραση των κοινωνικών επιδομάτων του κατακερματισμένου κοινωνικού κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα φαίνεται να είναι περιορισμένη σε σχέση με άλλες χώρες καθώς μειώνει την φτώχεια

μόνο κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες (από το 22,5% στο 19,6% για τα εισοδήματα του 2004). Εάν στην έννοια των κοινωνικών παροχών συμπεριληφθούν και οι συντάξεις η αναδιανεμητική αυτή επίδραση γίνεται πιο σημαντική. Όπως φάνηκε από την προηγούμενη ανάλυση ο αναδιανεμητικός ρόλος των κοινωνικών παροχών είναι γενικά μεγαλύτερος στις χώρες που ξοδεύουν ένα μεγαλύτερο μέρος του ΑΕΠ τους για αυτές. Ωστόσο, υπάρχουν και ορισμένοι άλλοι σημαντικοί παράγοντες, πέρα από την έκταση των διαθέσιμων πόρων, που επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα. Τέτοιοι καθοριστικοί παράγοντες είναι ο τρόπος κατανομής των κοινωνικών παροχών μεταξύ των διαφορετικών μορφών μεταβιβάσεων και ειδικότερα μεταξύ συντάξεων και επιδομάτων, καθώς και ο βαθμός στοχοθέτησης των επιμέρους παροχών.

Ειδικότερα, ο σημαντικότερος τύπος κοινωνικής μεταβίβασης στις χώρες της ΕΕ, και κυρίως στις μεσογειακές, είναι οι συντάξεις και, στις περισσότερες περιπτώσεις, έχουν την υψηλότερη συμβολή στη μείωση της ανισότητας και της ένδειας. Εντούτοις, οι μη-συνταξιοδοτικές κοινωνικές παροχές βρέθηκαν πιο «προοδευτικές» με την έννοια ότι ενισχύουν περισσότερο τους οικονομικά ασθενέστερους καθώς συγκεντρώνονται προς το κατώτερο τμήμα της κατανομής σε μια μεγαλύτερη έκταση από ότι οι συντάξεις. Έτσι, η σχετική αποτελεσματικότητα των μη-συνταξιοδοτικών κοινωνικών παροχών (επιδόματα ανεργίας, αναπηρίας κ.ά.) στη μείωση της ανισότητας και της φτώχειας είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη των συντάξεων, σε σχετικούς με το μέγεθός τους και μόνο όρους. Σε απόλυτους όρους, το κοινωνικό κράτος στη χώρα μας «καθοδηγείται» κυρίως από τις συντάξεις και έτσι ο τελικός αναδιανεμητικός ρόλος των άλλων κοινωνικών παροχών είναι πολύ μικρός. Επιπλέον, και το πρόβλημα της ορθής στόχευσης των τελευταίων είναι υπαρκτό.

Από τα στοιχεία του Πίνακα 1 αναδεικνύεται το πρόβλημα της στόχευσης των κοινωνικών δαπανών. Τα νοικοκυριά που ανήκουν σε υψηλότερες εισοδηματικές ομάδες κατέχουν μεγαλύτερα μερίδια από τη συνολική αξία της δαπάνης για συντάξεις. Συγκεκριμένα, το φτωχότερο 10% του πληθυσμού λαμβάνει το 4.3% της συνολικής αξίας των συντάξεων, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο για το πλουσιότερο 10% του πληθυσμού ξεπερνά το 15%. Ανάλογα, το φτωχότερο 10% του πληθυσμού λαμβάνει το 6.6% των επιδομάτων, έναντι

12.5% του 5ου δεκατημορίου και 7.4% του πλουσιότερου (10ου). Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το φτωχότερο 10% του πληθυσμού λαμβάνει μόλις το 5.4% των επιδομάτων αναπηρίας, το 4.6% των επιδομάτων στέγασης και το 6.1% των παροχών απόρων. Από την άλλη πλευρά, το πλουσιότερο 10% του πληθυσμού λαμβάνει σχεδόν το 10% των επιδομάτων ανεργίας, το 12.9% των οικογενειακών επιδομάτων και το 15.5% των συντάξεων χρειάς.

Πίνακας 1. Ποσοστιαία κατανομή των κοινωνικών δαπανών ανά δεκατημόριο

Δεκατημόρια Συνολικού Εισοδήματος	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Συνολικό Διαθέσιμο Εισόδημα	2,0	4,6	5,8	6,8	8,0	9,4	10,8	12,8	15,5	24,1
Κοινωνικές παροχές (συντάξεις και επιδόματα)	5,1	7,0	7,6	10,1	10,4	10,3	11,1	11,5	12,6	14,3
Κοινωνικά Επιδόματα	6,6	10,9	11,5	14,4	12,5	10,7	9,3	8,1	8,3	7,4
Συντάξεις	4,3	6,7	7,4	9,8	10,6	10,5	11,3	11,2	12,6	15,0
Επίδομα Ανεργίας	6,2	9,9	8,8	12,7	9,7	8,1	14,6	8,8	11,3	9,9
Επίδομα ασθένειας	7,1	4,4	16,8	8,8	14,2	3,5	5,3	26,5	7,1	6,2
Επίδομα Αναπηρίας	5,4	14,8	14,5	18,9	11,6	12,2	10,9	7,6	2,0	2,1
Εκπαιδευτικό Επίδομα	0,3	3,8	0,2	0,8	1,3	14,5	16,9	0,2	26,0	36,2
Οικογενειακό επίδομα	8,5	11,1	10,4	8,9	12,2	7,3	9,8	7,1	11,8	12,9
Παροχές απόρων	6,1	13,9	19,4	22,6	14,8	8,4	5,8	2,3	5,2	1,6
Επίδομα στέγασης	4,6	14,8	14,6	23,1	20,1	6,1	0,0	2,7	13,8	0,2
Σύνταξη γήρατος	5,5	6,5	6,8	9,0	10,1	10,6	10,5	12,3	13,7	14,9
Σύνταξη χρειάς	1,9	6,2	8,6	12,7	11,3	9,9	15,5	9,4	8,9	15,5

(Η στήλη 1 αναφέρεται στο 10% των φτωχότερων νοικοκυριών, η στήλη 2 στο επόμενο 10% των νοικοκυριών κ.λπ., ενώ η στήλη 10 αναφέρεται στο 10% των πιο πλούσιων νοικοκυριών)

Ας σημειωθεί ότι ο αναδιανεμητικός ρόλος των κοινωνικών μεταβιβάσεων πιθανότατα διευρύνθηκε διαχρονικά τόσο λόγω της συνολικής αύξησης των κοινωνικών ενισχύσεων με βάση τουλάχιστον τα επίσημα στοιχεία, όσο και λόγω καλύτερης «στόχευσης» προς τους οικονομικά ασθενέστερους (ΕΚΑΣ, αναπροσαρμογή αγροτικών συντάξεων, συντάξεις ανασφαλιστών κ.ά.). Σε αυτό εκτιμάται ότι συνέβαλε και η ένταξη των αγροτών σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με ανταποδοτικά στοιχεία το οποίο έχει ήδη δώσει τις πρώτες ανταποδοτικές συντάξεις.

Τέλος θα ήταν παράληψη αν από την όλη ανάλυση του ζητήματος της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών δαπανών αγνοηθεί το γεγονός ότι οι χώρες της νότιας Ευρώπης (Ιταλία, Ελλάδα, Ισπανία και Πορτογαλία) συμπεριλαμβανομένης και της Ιρλανδίας εμφανίζουν το υψηλότερο, και διαχρονικά μάλλον σταθερό, ποσοστό φτώχειας συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. Ωστόσο, πολύ συχνά οι εκτιμήσεις του ποσοστού φτώχειας στηρίζονται στο διαθέσιμο χρηματικό εισόδημα των νοικοκυριών και δεν συνυπολογίζουν την αξία των τεκμαρτών εισοδημάτων ή δαπανών. Στην περίπτωση της Ελλάδας, δεδομένου ότι το 70% και πλέον των φτωχών ζουν σε δικό τους σπίτι η σημασία της ιδιοκατοίκησης και συνεπώς ο συνυπολογισμός της στο εισόδημα (τεκμαρτό ενοίκιο) είναι αρκετά σημαντική, καθώς εκτιμάται ότι μειώνει το ποσοστό φτώχειας κατά 3 περίπου ποσοστιαίες μονάδες. Επιπλέον, η σταθερότητα στο σχετικό ποσοστό φτώχειας υποκρύπτει αξιόλογες βελτιώσεις στο επίπεδο ζωής των οικονομικά φτωχών ατόμων.

Προτάσεις (αντιμετώπισης) πολιτικής

Συνοψίζοντας, οι κοινωνικές πολιτικές για τον περιορισμό του κινδύνου της φτώχειας θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την πολυδιάστατη έννοια του φαινομένου. Σε κάθε περίπτωση, η σχετική υστέρηση δεν εξαντλείται στο

εισόδημα, και συνεπώς απαιτείται μία πολυδιάστατη δράση όχι μόνο στην κατεύθυνση των χρηματικών κοινωνικών δαπανών αλλά και στην κατεύθυνση της παροχής υπηρεσιών (παιδεία, υγεία, πολιτισμός κ.λπ.) και διευκόλυνσης της πρόσβασης των δικαιούχων σε κοινωνικές υπηρεσίες. Αυτό σημαίνει ότι η αντιμετώπιση του φαινομένου της φτώχειας προϋποθέτει συντονισμένες δράσεις σε κοινωνικές δαπάνες, αλλά και σε κοινωνικές επενδύσεις όπως είναι για παράδειγμα οι ενεργές πολιτικές ενίσχυσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες και αγαθά. Δεδομένων των παραπάνω, θεωρείται κρίσιμο σε κάθε περίπτωση να επισημανθεί ότι στο στρατηγικό πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής, οι κοινωνικές δαπάνες (μεταβιβάσεις εισοδήματος) και οι κοινωνικές επενδύσεις θα πρέπει να δρουν συμπληρωματικά η μία ως προς την άλλη και όχι ως υποκατάστατα.

Το ίδιο προτείνεται και για το πλαίσιο των στοχευόμενων παρεμβάσεων, στο οποίο ενώ τα εισοδηματικά κριτήρια ενδεχομένως να αποδειχθούν χρήσιμα για τον εντοπισμό πληθυσμιακών ομάδων που αντιμετωπίζουν το φαινόμενο της ακραίας ένδειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, οι μεταβιβάσεις εισοδήματος από μόνες τους πολλές φορές δεν επαρκούν για τη βελτίωση της κοινωνικοοικονομικής θέσης αυτών των ομάδων και κυρίως για την διαφυγή τους από την κατάσταση της φτώχειας. Αυτό που απαιτείται είναι μία συντονισμένη και συμπληρωματική δράση κοινωνικών δαπανών, κοινωνικών επενδύσεων αλλά και μη εισοδηματικής κοινωνικής βοήθειας σε είδος.

Η ενίσχυση της στοχοθέτησης των κοινωνικών παροχών προς τους πραγματικά δικαιούχους μπορεί να βελτιώσει έως ένα βαθμό την αποτελεσματικότητά τους. Αυτό βέβαια εγείρει ένα άλλο σοβαρό ζήτημα. Είναι άραγε ο στόχος των οικογενειακών επιδομάτων (που αποτελούν και το μεγαλύτερο ποσό) η μείωση της ανισότητας και της φτώχειας; Η ενίσχυση των τρίτεκνων οικογενειών στοχεύει σε κάτι ανάλογο; Η απάντηση είναι προφανώς όχι. Κατά συνέπεια είναι μάλλον αδύνατον να έχουμε σημαντικά αποτελέσματα εστιάζοντας μόνο στην καλύτερη «στόχευση» των κοινωνικών παροχών. Η αποτελεσματικότητά τους θα πρέπει να εκτιμηθεί και να συζητηθεί σε σχέση με τους στόχους που έχει θέση η καθιέρωση κάθε μίας από τις επιμέρους δαπάνες ή επίδομα και όχι σε σχέση με έναν τρίτο στόχο,

όπως είναι η μείωση της φτώχειας, που είναι μεν κοινωνικά επιθυμητός αλλά πάντως βρίσκεται εκτός του δικού τους ενδιαφέροντος. Με άλλα λόγια η ενίσχυση της στόχευσης των ήδη υπαρχόντων κοινωνικών δαπανών με σκοπό την μείωση της ανισότητας και της φτώχειας ενέχει και έναν κίνδυνο. Τον κίνδυνο να απομακρύνει τα επιμέρους επιδόματα και παροχών από την επίτευξη του δικού τους αρχικού στόχου που μπορεί να είναι εξίσου σημαντικός (πχ η ενίσχυση της οικογένειας, η αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, η ενίσχυση της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, η ενίσχυση συγκεκριμένων γεωγραφικών περιοχών ή φθινουσών κλάδων).

Όμοια, το μέτρο της θέσπισης «κατώτερης εθνικής σύνταξης» που μελετά η κυβέρνηση είναι σίγουρο ότι θα έχει μόνο περιορισμένα αποτελέσματα στη μείωση της φτώχειας. Και τούτο, γιατί με την καθιέρωση από την προηγούμενη κυβέρνηση της σύνταξης των ανασφαλιστών δεν υπάρχουν πλέον σημαντικές διαρροές στο δίκτυ κοινωνικής προστασίας των ηλικιωμένων. Το πρόβλημα εκεί είναι ποσοτικό, δηλαδή το χαμηλό ύψος των συντάξεων και όχι ότι κάποιος αριθμός ηλικιωμένων δεν λαμβάνουν καμία σύνταξη. Η αύξηση των κατώτερων συντάξεων που ήδη υπάρχουν θα έχει ακριβώς τα ίδια αποτελέσματα με την καθιέρωση της πολλαπλά προβαλλόμενης «Εθνικής Σύνταξης». Επιπλέον, μεγάλο μέρος του προβλήματος της φτώχειας των ηλικιωμένων συγκεντρώνεται στους συνταξιούχους του ΟΓΑ οι οποίοι όπως φαίνεται δεν θα συμπεριληφθούν στην λεγόμενη θεσμοθέτηση της «Εθνικής Σύνταξης». Κατά συνέπεια το μέτρο αυτό αν και πιθανά θα μειώσει ελαφρά την φτώχεια, είναι αποσπασματικό και δεν θα λύσει το πρόβλημα της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών δαπανών.

Η έλλειψη ενός καθολικού και ταυτόχρονα επιλεκτικού ως προς το εισόδημα προγράμματος διασφάλισης ενός ελαχίστου «εγγυημένου» εισοδήματος για όλους παραμένει το ζητούμενο. Το σημερινό κοινωνικό κράτος είναι διάτρητο και με σημαντικές διαρροές. Για παράδειγμα, το ποσοστό φτώχειας των νοικοκυριών με εξαρτώμενα παιδιά και χωρίς εργαζόμενα μέλη ανέρχεται σε 53,9% του συνόλου των νοικοκυριών αυτής της κατηγορίας (Δελτίο Τύπου ΕΣΥΕ 18.1.2007, σελ. 6). Το υπάρχον κοινωνικό κράτος δυστυχώς δεν προβλέπει τίποτα για αυτούς, όπως εξάλλου και για πολλές άλλες ομάδες.

Όσο και να βελτιώσεις την στόχευση του υπάρχοντος συστήματος τα άτομα αυτά θα βρίσκονται πάντα πολύ κάτω από την γραμμή της φτώχειας. Η λύση είναι η θέσπιση ενός καθολικού μέτρου που θα αποβλέπει στην εξάλειψη της ακραίας φτώχειας και θα διασφαλίζει για όλους ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα χωρίς ανταποδοτική βάση. Η επιτυχημένη εφαρμογή του προγράμματος απαιτεί τη συνεργασία διαφορετικών τμημάτων του κρατικού μηχανισμού αλλά και την εμπλοκή της αυτοδιοίκησης, της κοινωνίας πολιτών και των εθελοντικών οργανώσεων. Η αρχικά πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος θα επέτρεπε τη συστηματική παρακολούθηση κρίσιμων πλευρών του, όπως άλλωστε συνέβη σε άλλες χώρες της Ν. Ευρώπης που η μία κατόπιν της άλλης και με μοναδική εξαίρεση την χώρα μας προχώρησαν στη θεσμοθέτηση ελαχίστου εισοδήματος. Βεβαίως, η εφαρμογή και διαχείρισή του μέτρου έχει να αντιμετωπίσει σοβαρά προβλήματα κυρίως στον εντοπισμό των δικαιούχων. Η σταδιακή όμως εφαρμογή του θεωρείται πλέον επιβεβλημένη **47**.

47 Στο κείμενο αυτό αναδεικνύονται ορισμένα από τα ευρήματα πρόσφατης μελέτης του ΙΣΤΑΜΕ με τίτλο «ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ: ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ» που σε συνεργασία με τον Θ. Γεωργιάδη έγινε για λογαριασμό του Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών, Αθήνα, Δεκέμβριος 2006.

2.5.2.2 Κακή Διανομή Κοινωνικών Δαπανών

Οι δύο στους δέκα Έλληνες ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Δηλαδή, διαβιούν με πενιχρά εισοδήματα που δεν ξεπερνούν το 60% του μέσου εισοδήματος του Έλληνα. Και όμως, αντί οι κοινωνικές δαπάνες να κατευθύνονται σε όσους έχουν πραγματικά ανάγκη, από το σύνολο των πόρων μόνο το 47% πηγαίνει σε όσους βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας. Πρόκειται για ένα από τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) για το «Κοινωνικό πορτραίτο της Ελλάδας, 2006». Οι κοινωνικές ανισότητες αποτυπώνονται σε όλο το φάσμα των υπηρεσιών (π.χ. υγεία, εκπαίδευση) με αποτέλεσμα να απαιτείται καλύτερος σχεδιασμός στη διαχείριση των πόρων και παράλληλα ενίσχυση του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (από υπηρεσίες προληπτικής ιατρικής, αντιμετώπιση μαθησιακών προβλημάτων έως επαγγελματικό προσανατολισμό και προώθηση της απασχόλησης).

Είναι χαρακτηριστικό ότι, παρά το γεγονός ότι η κοινωνική δαπάνη στην Ελλάδα ως ποσοστό του ΑΕΠ έχει φθάσει τα τελευταία χρόνια τα μέσα επίπεδα των ευρωπαϊκών χωρών, η αποτελεσματικότητα των πολιτικών κοινωνικής προστασίας υπολείπεται σημαντικά σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση των 15. Χαρακτηριστικά, όπως αναφέρεται στην έρευνα του ΕΚΚΕ, εάν δεν υπήρχαν καθόλου κοινωνικές δαπάνες, το ποσοστό φτώχειας στην Ελλάδα θα ήταν ακριβώς ίσο με το μέσο όρο της Ε.Ε.-25 στο επίπεδο του 39%. Αν διανέμονταν μόνο συντάξεις, το ποσοστό φτώχειας στην Ελλάδα θα ήταν κατά μία μονάδα χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε.-15 (23% έναντι 24% αντιστοίχως). Ωστόσο, μετά τη διανομή και των κοινωνικών επιδομάτων, το ποσοστό της φτώχειας στην Ελλάδα είναι πέντε μονάδες υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (20% έναντι 15%) και μεταξύ των υψηλότερων στην Ευρώπη. Συνολικά, οι δαπάνες κοινωνικής πολιτικής μειώνουν το ποσοστό φτώχειας στην Ελλάδα κατά 19 μονάδες, ενώ η αντίστοιχη μείωση στην Ε.Ε.-15 φθάνει στις 24 μονάδες. Το μεγαλύτερο τμήμα -1,5 δισ. ευρώ- από τα περίπου 2,7 δισ. ευρώ της κοινωνικής δαπάνης για επιδόματα ωφελεί μη φτωχά νοικοκυριά. Η πλέον φτωχή περιοχή είναι η Ήπειρος -με 37% ποσοστό

φτώχειας- και ακολουθούν η Στερεά Ελλάδα 32%, η Δυτική Ελλάδα και η Πελοπόννησος 31%. Η Αττική βρίσκεται στο 12%.

Αντίστοιχα, τα φτωχά νοικοκυριά παρουσιάζουν χαμηλά ποσοστά πρόσβασης σε συγκεκριμένες κοινωνικές υπηρεσίες -όπως η εκπαίδευση- με αποτέλεσμα να διαιωνίζονται οι ανισότητες. Ενδεικτικό είναι ότι το 68,24% των φοιτητών στις πανεπιστημιακές σχολές (και το ποσοστό είναι μεγαλύτερο για τις περιζήτητες σχολές όπως η Ιατρική, η Νομική, το Πολυτεχνείο) είχαν γονέα μη χειρώνακτα, δηλαδή επιστήμονα, ελεύθερο επαγγελματία, έμπορο.

Με δυσκολία καθημερινές ανάγκες και δόσεις δανείων

Εννέα στα 10 νοικοκυριά με ετήσιο εισόδημα κάτω από 11.130 ευρώ αντιμετωπίζουν μεγάλη δυσκολία στην αποπληρωμή των δανείων τους και στην εξυπηρέτηση των καθημερινών τους αναγκών.

Πρόκειται για 799.530 ελληνικά νοικοκυριά ή 2.126.750 άτομα που βρίσκονται στο όριο της φτώχειας και αποτελούν το 21% του πληθυσμού. Από αυτούς οι περισσότεροι (40%) είναι εργαζόμενοι και συνταξιούχοι και 8% άνεργοι. Το 33% είναι οικονομικώς μη ενεργά άτομα, το 75% είναι γυναίκες, σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας και της Τραπέζης της Ελλάδος.

Το ποσοστό φτώχειας, αφού αφαιρεθεί το κόστος στέγασης (ενοίκιο, λογαριασμοί κοινής ωφέλειας, συντήρηση κατοικίας κ.λπ.), ανέρχεται σε 27%.

Για παιδιά ηλικίας 0-15 ετών (παιδική φτώχεια) το ποσοστό ανέρχεται σε 19,7%.

Τα νοικοκυριά που διαμένουν σε ιδιόκτητη κατοικία, απειλούνται από οικονομική επισφάλεια κατά 20,1%, ενώ τα νοικοκυριά που διαμένουν σε ενοικιασμένη κατοικία κατά 19,7%.**48**

48 Πηγή: Καθημερινή.12-4-07 Δημοσίευση 25 Απριλίου 2007

2.5.2.3 Δαπάνες κοινωνικής προστασίας 2007

ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ κατά 9,4% είναι φέτος οι συνολικές δαπάνες κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με τον κοινωνικό προϋπολογισμό 2007, που παραδόθηκε χθες στην Πρόεδρο της Βουλής, Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα, από τον υπουργό Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, Β. Μαγγίνα.

Ο νέος κοινωνικός προϋπολογισμός εμφανίζει πλεόνασμα περίπου δύο δισ. ευρώ λόγω των μεγαλύτερων εσόδων που κάλυψαν τις αυξημένες δαπάνες για την κοινωνική προστασία.

Συγκεκριμένα, τα έσοδα φέτος υπολογίζονται στα 49.332 δισ. ευρώ, ενώ οι συνολικές δαπάνες κοινωνικής προστασίας ανήλθαν το 2007 σε 47.397 δισ. ευρώ έναντι 43.325 το 2006.

Η αύξηση των εσόδων, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, οφείλεται σε αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών και παράλληλα στην αύξηση του ποσού των προσόδων περιουσίας, αλλά και του ποσού των κοινωνικών πόρων. Από την άλλη πλευρά, η αύξηση των εξόδων αποδίδεται αφενός στη διεύρυνση του αριθμού των προσώπων που έλαβαν παροχές και αφετέρου στην αναπροσαρμογή του ύψους των παροχών.

Στα «μείον» του νέου προϋπολογισμού, που δεν περιέχει στοιχεία για την περιουσία των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, η διεύρυνση ελλειμμάτων μεγάλων Ταμείων ΙΚΑ (ασθένειας), ΟΑΕΕ, Ταμείου Συντάξεως και Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και η επιδείνωση της σχέσης ασφαλισμένων προς συνταξιούχων, που έπεσε στο 1,72% στην κύρια σύνταξη (17 εργαζόμενοι για 10 συνταξιούχους) και στο 2,77 στην επικουρική.

Για την κοινωνική προστασία, όπως προαναφέρεται, το σύνολο της δαπάνης ανήλθε σε 47.397.014 χιλιάδες ευρώ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται η δαπάνη για κοινωνική ασφάλιση, που παρέχεται από τους φορείς που υπάγονται στο υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (34.250.295 χιλιάδες ευρώ) και αυτούς που υπάγονται στα άλλα υπουργεία (2.781.948 χιλιάδες ευρώ).

Ακόμα, η δαπάνη για υγειονομική περίθαλψη του προσωπικού της ΕΥΔΑΠ (16.845 χιλιάδες ευρώ) και τα ποσά που θα διατεθούν απευθείας από τον

κρατικό προϋπολογισμό για την ασφαλιστική προστασία των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων του Δημοσίου (4.812.000 χιλιάδες ευρώ).

Το 2007 το ύψος των δαπανών για συντάξεις ανέρχεται συνολικά σε 26.861.305 χιλιάδες ευρώ, εκ των οποίων 22.049.305 χιλιάδες ευρώ από τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης και 4.812.000 χιλιάδες ευρώ από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Το 2006 το ύψος των δαπανών για συντάξεις ήταν 24.501.020 χιλιάδες ευρώ (20.086 δισ. από τα Ταμεία και 4.415 δισ. από τον κρατικό προϋπολογισμό).

Παρατηρείται, δηλαδή, μεταξύ των ετών 2007 και 2006 αύξηση των δαπανών για συντάξεις κατά 2.360.285 χιλιάδες ευρώ, ήτοι ποσοστό αύξησης 9,63%.

Ειδικά για τους φορείς κοινωνικής αρμοδιότητας του υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας το ύψος των δαπανών για συντάξεις το 2007 ανέρχεται σε 20.255.460 χιλιάδες ευρώ έναντι 18.371.221 το 2006.

Από το Δημόσιο το ύψος των δαπανών για συντάξεις το 2007 ανέρχεται, όπως προαναφέρεται, σε 4.812.000 χιλιάδες ευρώ έναντι 4.415.000 το 2006.

Σύμφωνα με το νέο κοινωνικό προϋπολογισμό το 2007 το ύψος των δαπανών για υγεία, πρόνοια και γενικές δαπάνες ανέρχεται συνολικά σε 20.535.709 χιλιάδες ευρώ, από τα οποία τα 14.999.783 χιλιάδες ευρώ από τα Ταμεία και 5.535.926 χιλιάδες ευρώ από τον τακτικό προϋπολογισμό.

Το 2006 οι αντίστοιχες συνολικές δαπάνες ήταν 18.824.474 χιλιάδες ευρώ. Υπήρξε έτσι αύξηση συνολικών δαπανών ύψους 1.711.235 χιλιάδες ευρώ, ήτοι ποσοστό αύξησης 9,09%.

Το 2007 το συνολικό ύψος των εσόδων και των εξόδων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας του υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας ανέρχονται αντίστοιχα σε 32.817.090 και 30.749.663 χιλιάδες ευρώ.

Παρατηρείται, δηλαδή, μια πλεονασματική στο σύνολο τάση, ωστόσο κάποια Ταμεία εξακολουθούν να είναι στο «κόκκινο» με διεύρυνση των ελλειμμάτων τους. Μεταξύ αυτών, το ΙΚΑ για τον κλάδο ασθένειας, που εμφανίζει έλλειμμα 925.792.443 ευρώ, και ο ΟΑΕΕ (κλάδος συντάξεων) με 30.675.563 ευρώ.

2.5.2.4 Δαπάνες για τα οφέλη κοινωνικής ασφάλισης πρώτο 9μηνο 2008

Οι δαπάνες για τα οφέλη κοινωνικής ασφάλισης αυξήθηκαν από 10.1 τοις εκατό κατά τη διάρκεια των πρώτων εννέα μηνών του 2008, που οδηγήθηκαν κυρίως από τις δαπάνες στις συντάξεις για την αποχώρηση και το επίδομα των παιδιών. Οι συνολικές δαπάνες για τα οφέλη κοινωνικής ασφάλισης ανήλθαν σε €471.7 εκατομμύριο κατά τη διάρκεια των πρώτων εννέα μηνών του 2008, επάνω από €43.3 εκατομμύριο κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου πέρυσι. Αυτό απεικόνισε κυρίως τις υψηλότερες δαπάνες για τα συμβάλλοντα οφέλη που ανέρχονται σε €27.9 εκατομμύριο. Οι μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές αυξήθηκαν από €15.3 εκατομμύριο.

Η αύξηση στα συμβάλλοντα οφέλη ήταν ουσιαστικά το αποτέλεσμα μιας αύξησης €23.4 εκατομμύριο των συντάξεων για την αποχώρηση, η οποία ανήλθε σε €223.3 εκατομμύριο. Αυτή η αύξηση βασίστηκε πρώτιστα στις δαπάνες στη σύνταξη δύο τρίτων, εν μέρει που απεικονίζει μια άνοδο στον αριθμό δικαιούχων. Οι συντάξεις για την αναπηρία μειώθηκαν κατά €1.7 εκατομμύριο κατά τη διάρκεια της περιόδου υπό αναθεώρηση, ενώ τα οφέλη σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα ακόνισαν περιθωριακά επάνω. Συντάξεις για τη χηρεία που αυξάνεται από €2.5 εκατομμύριο ενώ άλλα οφέλη ανέβηκαν από €0.2 εκατομμύριο.

Μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές που αυξάνονται από €15.3 εκατομμύριο κατά τη διάρκεια της ίδιας περιόδου το 2007. Η μεγαλύτερη μέρος της αύξησης σε αυτήν την κατηγορία αποδόθηκε σε ένα €9.9 εκατομμύρια ανόδους στις δαπάνες στο επίδομα των παιδιών. Η σύνταξη μεγάλης ηλικίας, συντάξεις ανικανότητας/επίδομα και κοινωνική βοήθεια αυξήθηκε από €1.6 εκατομμύριο, €1.4 εκατομμύριο και €1.2 εκατομμύριο αντίστοιχα. Όλα τα άλλα οφέλη υπό το μη-συμβάλλοντα τίτλο δοκίμασαν τις μικρές αυξήσεις κατά τη διάρκεια των πρώτων εννέα μηνών.

Οι δαπάνες για τα οφέλη κοινωνικής ασφάλισης κατά τη διάρκεια του τρίτου τετάρτου ανήλθαν σε €139.5 εκατομμύριο, μια αύξηση €4.8 εκατομμύριο έναντι του τριμήνου Σεπτεμβρίου του 2007. Αυτή η αύξηση επήλθε από μια αύξηση €3.9 εκατομμύριο στις μη ανταποδοτικού χαρακτήρα παροχές. Κατά

τη διάρκεια του ίδιου τετάρτου, μια αύξηση €4.6 εκατομμύριο στις συντάξεις αποχώρησης ήταν εν μέρει το όφειλε από μια πτώση €3.6 εκατομμύριο στις συντάξεις για την αναπηρία.

2.6 Δικαιοσύνη και αποτελεσματικότητα στην Κοινωνική πολιτική

2.6.1 Σύγχρονες τάσεις και προσεγγίσεις

Στο σημερινό περιβάλλον η ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους με τη σημερινή του μορφή, έκταση και λειτουργίες, αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των προηγμένων χωρών. Μέσω των δαπανών κοινωνικής πολιτικής, το κράτος παρεμβαίνει στις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις με σκοπό να βελτιώσει την ευημερία για το σύνολο της κοινωνίας. Απευθύνεται σε άτομα και κοινωνικές ομάδες με κριτήρια διαφορετικά από τους νόμους της αγοράς. Οι κοινωνικές δαπάνες περιλαμβάνουν την ασφάλιση, την υγεία, την πρόνοια, την εκπαίδευση, τη στεγαστική στήριξη, την προστασία από την ανεργία, κ.λπ. Οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσω του κοινωνικού κράτους ενισχύουν την κοινωνική συνοχή και συντελούν στη διαμόρφωση μιας δικαιότερης κοινωνίας.

Στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής, αναζητούνται σήμερα ριζικά διαφορετικές προσεγγίσεις σε σχέση με αυτές που ίσχυαν προ εικοσαετίας - στον ευρωπαϊκό τουλάχιστον χώρο- για τρεις κυρίως λόγους:

α) Η οικονομική βιωσιμότητα του κοινωνικού κράτους διακυβεύεται εξαιτίας της δημογραφικής μεταστροφής, της εκθετικής αύξησης των ενδιαφερομένων δικαιούχων και της δημοσιονομικής περιστολής του σύγχρονου κράτους.

β) Η στόχευση της κοινωνικής πολιτικής, έχει μετατοπισθεί από την ευθύγραμμη πολιτική της μείωσης των εισοδηματικών ανισοτήτων, που αποτελούσε το σημείο αναφοράς του μεταπολεμικού κοινωνικού κράτους, στην αντιμετώπιση προβλημάτων με ιδιαίτερα περίπλοκη δυναμική, όπως η

μακροχρόνια ανεργία, η παγίδευση στη φτώχεια ή ακόμα και πιο πρόσφατα φαινόμενα, όπως η τεχνολογική αποξένωση.

γ) Η στενή πλέον σχέση μεταξύ κοινωνικής πολιτικής και διεθνούς ανταγωνιστικότητας, μέσω της παγκοσμιοποίησης και απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου και της αυξημένης κινητικότητας του πλούτου. Αυτό σημαίνει δύο πράγματα:

Πρώτον, ότι εάν δεν υπάρχουν επαρκείς μηχανισμοί αποτροπής του κοινωνικού "ντάμπινγκ" από ομοειδείς ανταγωνίστριες χώρες, τότε η κοινωνική πολιτική ενός κράτους θα τείνει συρρικνωμένη προς το χαμηλότερο επίπεδο παροχής (μια κοινωνική παραλλαγή του νόμου του Gresham).

Δεύτερον, ότι αναδιανεμητικά μέτρα τα οποία στοχεύουν στη φορολόγηση του πλούτου θα περιορίζονται κατά την ένταση και κατά την έκταση όσο αυξάνεται η ελεύθερη διακίνηση των περιουσιακών στοιχείων και θα τείνουν και αυτά προς ένα χαμηλό επίπεδο ισορροπίας.

Έχοντας αυτά τα δεδομένα υπόψη, θα επιχειρήσω να σκιαγραφήσω ορισμένους βασικούς τομείς της κοινωνικής πολιτικής και τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητά της.

2.6.2 Τρόποι Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής

Υπάρχουν γενικά δύο τρόποι άσκησης της κοινωνικής πολιτικής, ανεξάρτητα από το αν βασίζονται σε εισοδηματικά ή μη εισοδηματικά μέσα για την εφαρμογή τους:

α) **Ως Μηχανισμός Αποζημίωσης και αντιστάθμισης** σε περιπτώσεις οι οποίες θεωρούνται δύσκολα ή καθόλου αντιστρέψιμες. Σε αυτή την κατηγορία ανήκει η πλειονότητα της προνοιακής πολιτικής (άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι άνεργοι, φτωχοί συνταξιούχοι, κ.λπ.).

Ο Μηχανισμός Αποζημίωσης παίρνει συνήθως το χαρακτήρα εισοδηματικών ενισχύσεων μέσω επιδομάτων ή ρυθμίσεων στην αγορά εργασίας, αλλά πολύ

συχνά και το χαρακτήρα παροχής συγκεκριμένων υπηρεσιών πρώτης ανάγκης (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ κ.λπ.).

Τα ζητήματα που συνδέονται με το Μηχανισμό Αποζημίωσης αφορούν το ύψος της συνολικής δαπάνης του προγράμματος, τη διαδικασία επιλογής δικαιούχων και τη συνάρτησή τους με άλλα κριτήρια (π.χ. κοινωνικά, τοπικά, εισοδηματικά κ.λπ.).

β) Ως Μηχανισμός Κινήτρων σε όσες περιπτώσεις θεωρούνται αντιστρέψιμες και η κοινωνική πολιτική έχει σκοπό την επιτάχυνση της εξόδου ενός ατόμου από την αρνητική κατάσταση στη θετική.

Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν οι πολιτικές ενθάρρυνσης της απασχόλησης, τα διάφορα προγράμματα επανένταξης, οι εκπαιδευτικές ευκαιρίες κ.λπ. Ο Μηχανισμός Κινήτρων ορισμένες φορές περιέχει εισοδηματικά χαρακτηριστικά, τις περισσότερες φορές όμως έχει τη μορφή προγραμμάτων και οριζόντιων πολιτικών (π.χ. κατάρτιση).

Γίνεται φανερό από τον πιο πάνω διαχωρισμό ότι μια βασική μέριμνα της κοινωνικής πολιτικής πρέπει να είναι η σωστή επιλογή μέτρων που εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση. Διαφορετικά, το αποτέλεσμα μπορεί να είναι αντίθετο από το επιδιωκόμενο.

Για παράδειγμα, η πιο ενδεδειγμένη πολιτική για ένα ηλικιωμένο άνεργο με χαμηλή προοπτική επαναπασχόλησης είναι η αύξηση των επιδομάτων ανεργίας και η παροχή υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης. Η ίδια πολιτική για ένα νεαρό άνεργο με χαμηλά προσόντα θα αποτελούσε το σοβαρότερο αντικίνητρο για να βρει μια χαμηλής αμοιβής εργασία. Η ενδεδειγμένη πολιτική στην περίπτωση αυτή θα ήταν η εντατική κατάρτιση, έτσι ώστε και να μπορέσει να εμπλουτίσει τις επαγγελματικές του δεξιότητες και να μεγαλώσει τη διαφορά μεταξύ εισοδήματος απασχόλησης και επιδόματος ανεργίας, αυξάνοντας (και όχι μειώνοντας) έτσι το κίνητρο εξόδου από την κατάσταση όπου βρίσκεται.

Εκτός από το πρόβλημα επιλογής του κατάλληλου μηχανισμού κοινωνικής πολιτικής (αποζημίωσης ή κινήτρων), χρειάζεται πολλές φορές ο συνδυασμός της πολιτικής με άλλες πολιτικές προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική.

Ας δούμε ένα απλό παράδειγμα:

Ένας άνεργος δικαιούται μηνιαίο επίδομα ανεργίας 400 ευρώ. και του προσφέρεται μια εργασία προς 800 ευρώ. μηνιαίως. Εάν έχει ίδιες ασφαλιστικές κρατήσεις 20% και φορολογία εισοδήματος 10%, θα λαμβάνει καθαρές μηνιαίες αποδοχές 560 ευρώ., δηλαδή μόλις 5,3 ευρώ. παραπάνω την ημέρα από το επίδομα ανεργίας.

Είναι προφανές ότι το άτομο αυτό κατά πάσα πιθανότητα δεν θα δεχθεί την προσφορά εργασίας. Για να την κάνει δεκτή, πρέπει να συντρέξει και μια συμπληρωματική πολιτική, προς μια από τις εξής πιθανές κατευθύνσεις (οι οποίες όμως έχουν άκρως διαφορετικές ιδεολογικές αφετηρίες και κοινωνικές συνέπειες):

- Σταδιακή μείωση του επιδόματος ανεργίας και στέρξη του εάν μια προσφερόμενη θέση εργασίας απορριφθεί.
- Μείωση των φορολογικών και ασφαλιστικών επιβαρύνσεων των προσλαμβανομένων ανέργων.
- Αύξηση της προσδοκώμενης αμοιβής εργασίας μέσω κατάρτισης.

Γενικά, ο χαρακτήρας και τα μέσα κοινωνικής πολιτικής πρέπει να είναι τέτοια ώστε να εξασφαλίζουν τρία κριτήρια:

K1. Αποφυγή κοροϊδίας του συστήματος (moral hazard)

Αυτό συμβαίνει όταν η πολιτική που ασκείται δημιουργεί περισσότερα κίνητρα παραμονής παρά εξόδου από μια φαινομενικά αρνητική κατάσταση.

Κλασικό και εκτεταμένο τέτοιο παράδειγμα στη χώρα μας απετέλεσε η βιομηχανία των σεμιναρίων κατάρτισης, όπως έγινε στο Α' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. (Ο συνδυασμός υψηλών επιδομάτων παρακολούθησης με την

απουσία απαιτήσεων σοβαρής κατάρτισης και την ανυπαρξία ελέγχων για το πόσα σεμινάρια παρακολουθεί κανείς και πόσες φορές μπορεί να τα επαναλάβει οδηγούσαν στην προσοδοφόρα επιλογή της παραμονής ή ακόμα και της μετάβασης στην κατάσταση του ανέργου).

K2. Επίτευξη τελικών στόχων (effectiveness)

Η κοινωνική πολιτική πρέπει να σχεδιάζεται και να ασκείται με στόχο τη μέγιστη δυνατή άρση των κακώς κείμενων έτσι ώστε στο μέλλον να μειώνεται η ανάγκη παρέμβασής της. Πρέπει δηλαδή να κρίνεται από το τι βοήθεια προσφέρει, τι καταστάσεις διορθώνει και πώς μειώνει τα διαπιστούμενα αρνητικά χαρακτηριστικά.

Ένα παράδειγμα αποτυχίας αυτού του κριτηρίου αποτέλεσε η δήθεν φιλολαϊκή πολιτική των εύκολων εισαγωγικών εξετάσεων, που υποτίθεται ότι θα διευκόλυνε τα κατώτερα στρώματα να σπουδάσουν. Με εντατικά φροντιστήρια τα οποία μπορούν να πληρώσουν πιο εύκολα τα μεσαία και ανώτερα στρώματα και με συνεχείς επαναληπτικές εξετάσεις, οι εισερχόμενοι πλέον στα ΑΕΙ ελάχιστα προέρχονται από τα κατώτερα εισοδηματικά στρώματα, σε αντίθεση με τις παλαιότερες εποχές των πολύ αυστηρών εξετάσεων.

K3. Βέλτιστη κατανομή περιορισμένων πόρων (efficiency)

Σύμφωνα με το κριτήριο αυτό, οι δαπάνες της κοινωνικής πολιτικής πρέπει να κατευθύνονται εκεί όπου υπάρχει η μεγαλύτερη ανάγκη και να μην αποτελούν οριζόντια ανοικτά μέτρα, ανεξαρτήτως συνθηκών και κατηγορίας ληπτών. Η αρχή αυτή ικανοποιείται με την καθιέρωση Κριτηρίων Διαβίωσης (means testing) των δικαιούχων, την τήρηση κλειστών προϋπολογισμών στα κοινωνικά προγράμματα και τη θέσπιση όρων επίδοσης στα προγράμματα κινήτρων.

2.6.3 Προτεραιότητες στην Κοινωνική Πολιτική

1) Ανισοκατανομή εισοδήματος και φτώχεια

Σύγχρονες μελέτες ⁵⁰ δείχνουν ότι η ανισότητα στην Ελλάδα μειώθηκε μεταξύ 1974 και 1982. Όμως το μεγαλύτερο μέρος (τα 2/3) της μείωσης αυτής συνέβη το 1982 και συνέπεσε έτσι με τις υψηλές κοινωνικές παροχές και τις μισθολογικές αυξήσεις που δόθηκαν αμέσως μετά την πρώτη άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση. (Άρα μάλλον προήλθε και από αυτήν την πολιτική).

Σχετικά με την εξέλιξη της ανισότητας στη δεκαετία του 1980 ⁵¹, δύο πρόσφατες μελέτες βρίσκουν ότι η ανισότητα αυξήθηκε ελαφρά μεταξύ 1982 και 1988. Όμως και το μέσο επίπεδο κατανάλωσης αυξήθηκε ελαφρά την ίδια περίοδο, κυρίως λόγω του γενικότερου επεκτατικού κλίματος που επικρατούσε. Κατά συνέπεια, είναι δύσκολο να εξάγει κανείς απόλυτα συμπεράσματα σχετικά με την εξέλιξη της συνολικής ευημερίας, η οποία εξαρτάται και από την ανισότητα και από την κατανάλωση.

Ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον συμπέρασμα είναι ότι η ανισότητα στην Ελλάδα δεν εντοπίζεται μεταξύ διαφορετικών πληθυσμιακών ή επαγγελματικών στρωμάτων. Αντίθετα, πάνω από το 90% της ανισότητας προκύπτει από διαφορές εντός πληθυσμιακών συνόλων. Με άλλα λόγια, η φύση της ανισότητας στην Ελλάδα δεν είναι διαστρωματική (*intergroup inequality*), αλλά κυρίως ενδοστρωματική (*intragroup inequality*). Για παράδειγμα, η εισοδηματική ανισότητα μεταξύ πλούσιων και φτωχών μηχανικών, ή μεταξύ πλούσιων και φτωχών αγροτών είναι θεαματικά μεγαλύτερες από τη μέση εισοδηματική ανισότητα μεταξύ μηχανικών και αγροτών.

⁵⁰ Το άρθρο αυτό στηρίζεται σε εισήγηση σε σχετική Ημερίδα του ΟΠΕΚ, το 2007}.

⁵¹ Οι πιο λεπτομερείς μελέτες για την ανισότητα στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1974-82 είναι του Π. Τσακλόγου και της Α. Λιβαδά, (Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Πρέπει να σημειωθεί ότι στις ανεπτυγμένες χώρες η ανισότητα είναι κυρίως διαστρωματική, γιατί μακροχρόνια έχουν παγιωθεί πρότυπα αμοιβών, εισοδημάτων και πλούτου κατά κοινωνικές και επαγγελματικές κατηγορίες με όλους τους συνεπακόλουθους ταξικούς διαχωρισμούς στο οικονομικό επίπεδο. Αντίθετα στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες χώρες με "μεταβατικά" οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά και με αργή θεσμική προσαρμογή, διατηρούνται πληθυσμιακές και επαγγελματικές στρωματοποιήσεις, οι οποίες δεν αντιστοιχούν πλέον στην εξέλιξη των εισοδημάτων και του πλούτου.

Η επισήμανση αυτή εκτός από κοινωνιολογικό και οικονομικό ενδιαφέρον, έχει και ιδιαίτερα κρίσιμες συνέπειες στο ζήτημα της πολιτικής αντιπροσώπευσης των διαφόρων κατηγοριών. Μπορεί κανείς να ερμηνεύσει την "κρίση" εμπιστοσύνης των πολιτών σε συλλογικά και συνδικαλιστικά όργανα, ίσως ακόμη και σε πολιτικούς σχηματισμούς.

Επιπλέον όμως σημαίνει ότι τα διάφορα παραδοσιακά μέτρα πολιτικής, που σκοπεύουν να επηρεάσουν την ανισότητα στην Ελλάδα, τείνουν να την επηρεάζουν σχεδόν με τον ίδιο τρόπο για όλους τους τύπους νοικοκυριών, γεγονός το οποίο δεν είναι κοινωνικά αποτελεσματικό. Μια ενδιαφέρουσα εξαίρεση είναι ο δείκτης ανισότητας ανάλογα με την εκπαίδευση του αρχηγού του νοικοκυριού. Όσο πιο μορφωμένος είναι ο αρχηγός του νοικοκυριού τόσο πιο πιθανόν είναι η οικογένειά του να ανήκει σε υψηλότερη εισοδηματική κλίμακα.

Τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της ανισοκατανομής εισοδήματος είναι πολυσχιδή και καλύπτουν ένα πολύ σημαντικό μέρος της οικονομικής πολιτικής:

α) Προοδευτική φορολόγηση εισοδημάτων με παράλληλη καθολική παροχή βασικών κοινωνικών αγαθών (υγεία, παιδεία).

β) Φορολογικές παροχές με κοινωνικά κριτήρια.

γ) Κοινωνικές και θεσμικές παροχές ή υπηρεσίες με κοινωνικά κριτήρια (π.χ. κοινωνικός τουρισμός, εισιτήρια συγκοινωνιών κ.λπ.).

Προβλήματα που παρουσιάζονται με αυτά τα μέτρα:

(i) Η προοδευτική φορολόγηση μπορεί να δημιουργήσει κίνητρα αποφυγής φορολογίας ή φυγής της υψηλόμισθης εργασίας σε άλλες χώρες (παράδειγμα η Σουηδία).

(ii) Η φορολόγηση μετακινήσιμων περιουσιακών στοιχείων περιορίζει τις επενδύσεις και μακροχρόνια μειώνει τη συγκέντρωση φορολογητέας ύλης.

(iii) Απαιτούνται εκτενείς μηχανισμοί ελέγχου για το ποιος τελικά καταναλώνει τις κοινωνικές παροχές και ποιο είναι το αποτέλεσμα που έχουν στη βελτίωση της ανισοκατανομής.

Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η καταγραφή των χαρακτηριστικών ανισότητας με βάση μόνο τα εισοδηματικά χαρακτηριστικά, εφόσον δεν λαμβάνει υπόψη της την αθροιστική επίδραση των φορολογικών ή άλλων παροχών, τείνει να υποεκτιμά τη βελτίωση της ανισοκατανομής και να παράγει δείκτες εισοδηματικής ανισότητας οι οποίοι είναι οξύτεροι από την ανισότητα ευημερίας.

2) Μακροχρόνια ανεργία

Αποτελεί το πιο οξύ πρόβλημα της ευρωπαϊκής κοινωνίας την τελευταία δεκαετία. Στην Ελλάδα το πρόβλημα έχει πολλές ιδιαιτερότητες:

α) Απαξίωση πολλών επαγγελματιών γοήτρου (δικηγόροι, μηχανικοί, γιατροί, φαρμακοποιοί κ.λπ.), σε συνδυασμό με τα υφιστάμενα εμπόδια εισόδου στην αγορά.

β) Ανεπαρκή επαγγελματικά εφόδια των αποφοίτων Λυκείου.

γ) Μικρή γεωγραφική κινητικότητα

δ) Τεχνολογική υστέρηση

ε) Μετανάστευση: Μέχρι σήμερα πάντως δεν έχει στοιχειοθετηθεί η αφαίρεση θέσεων εργασίας από Έλληνες λόγω των μεταναστών, αλλά μάλλον το

αντίθετο λόγω της ανόδου αγροτικής και βιομηχανικής παραγωγής και της συνακόλουθης ζήτησης προϊόντων και υπηρεσιών.

3) Προνομιακοί τομείς

Κυριότερα χαρακτηριστικά του συστήματος είναι η αδυναμία ολικής καταγραφής των πραγματικών αναγκών, η πολυδιάσπαση των ασκούμενων πολιτικών, η έλλειψη ιεράρχησης στόχων, ο έντονος βαθμός "διαμεσολάβησης" μεταξύ κράτους και τελικού αποδέκτη, και ο άγνωστος βαθμός επίτευξης τελικού αποτελέσματος.

Υπάρχει έντονα πελατειακός χαρακτήρας του κοινωνικού κράτους. Έχουν δημιουργηθεί στρατιές διαμεσολαβητών του κοινωνικού κράτους με τα Ταμεία, Ιδρύματα Πρόνοιας, Συλλόγους, τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα, που στη συνέχεια μετασχηματίζονται σε Νομικά Πρόσωπα επιχορηγούμενα από τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Με χιλιάδες προέδρους, μέλη ΔΣ, υπαλλήλους και εκπροσώπους, που όλοι διεκδικούν τη μεσολάβηση των κοινωνικών δαπανών προς τις διαμορφωμένες πελατείες, γιατί τους δίνουν ρόλο, κοινωνική αποδοχή και πολύ συχνά εκτρέφουν και συντηρούν τις πολιτικές ή επαγγελματικές τους φιλοδοξίες.

Για την εξασφάλιση των απαιτούμενων πόρων είναι απαραίτητος ο εξορθολογισμός του σημερινού συστήματος, που είναι ένας "πελατειακός μηχανισμός", σπάταλος και αναποτελεσματικός χωρίς ενδιαφέρον για τον τελικό αποδέκτη. Πρέπει να αλλάξει αυτό το πρότυπο και να δοθεί σημασία στο τελικό κοινωνικό αποτέλεσμα και όχι στο ύψος της δαπάνης που διαχειρίζονται οι διαμεσολαβητές.

Με την πολιτική, πρέπει να ανατραπεί το αδιέξοδο που εμφανίζεται σε άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι δήθεν δεν μπορούμε να επεκτείνουμε την κοινωνική μας πολιτική, επειδή δεν υπάρχουν πόροι.

Οι πόροι ποτέ δεν θα είναι επαρκείς όταν κατανέμονται ισοπεδωτικά, χωρίς προγραμματισμό, χωρίς αξιολόγηση του αποτελέσματος που έχουν.

Ένα παράδειγμα δαπανηρής σπατάλης, αλλά ταυτόχρονα και αναποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής είναι οι δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των δημοσίων υπαλλήλων.

Οι δαπάνες για την περίθαλψη του Δημοσίου αυξήθηκαν την περίοδο 1989-96 πέντε φορές, από 32 δισ. σε 160 δισ. δρχ. Η αύξηση αυτή δεν εξηγείται από την αύξηση των τιμών κατά 20%, ούτε από τη μικρή αύξηση του αριθμού των ασφαλισμένων στο διάστημα της εξαετίας. Η αύξηση των δαπανών οφείλεται κυρίως στην πλασματική ζήτηση που διογκώνει τον αριθμό των εξετάσεων.

Ενδεικτική προς τη διαπίστωση αυτή είναι και η τεράστια απόκλιση των κατά κεφαλή υπηρεσιών υγείας κατά νόμο και κατά ταμείο, χωρίς φυσικά να υπάρχει αντίστοιχη διαφορά στη νοσηρότητα των πληθυσμών. Για παράδειγμα, η κατά κεφαλή δαπάνη ασφαλισμένου του Δημοσίου για εξωνοσοκομειακή περίθαλψη είναι 3,5 φορές μεγαλύτερη από αυτήν του ΙΚΑ και 6 φορές μεγαλύτερη από αυτήν του ΤΕΒΕ.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα κοινωνικής πολιτικής με στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας είναι τα εξής:

α. Η σύσταση ενός σύγχρονου μηχανισμού διαχείρισης των δαπανών υγείας των δημοσίων υπαλλήλων και συνταξιούχων, που θα αντικαταστήσει το σημερινό σύστημα σπατάλης, εκμετάλλευσης και, τελικά, χαμηλού επιπέδου των υπηρεσιών υγείας. Με το νέο πλαίσιο θα περιοριστεί η σπατάλη και με την εξοικονόμηση αυτή θα χρηματοδοτηθούν νέες σύγχρονες μορφές περίθαλψης και ιατρικής φροντίδας.

β. Άλλο παράδειγμα είναι επικεντρωμένη παρέμβαση, το σύστημα ενίσχυσης των χαμηλοσυνταξιούχων, με το οποίο δίδεται ενίσχυση σε όσους έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη, αντί της ισοπεδωτικής πολιτικής που θα έδιδε ασήμαντες ενισχύσεις αδιακρίτως των πραγματικών αναγκών και δυνατοτήτων.

ΚΕΦ.3^ο

ΝΟΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

3.1 Ιστορική Αναδρομή Νομού Λάρισας

Ο νομός κατοικείται από την Παλαιολιθική Εποχή. Δείγματα ζωής εντοπίστηκαν στις όχθες του Πηνειού, κοντά στην Λάρισα, που χρονολογούνται στα 100000 – 70000 π.Χ. Βρέθηκαν εργαλεία και απολιθωμένα οστά με ίχνη επεξεργασίας. Μεσολιθικά εργαλεία (8ης χιλιετίας π.χ.) βρέθηκαν στη λίμνη Βοιβηίδα στο Καστρί Αγιάς (Κάρλα). Στην Άργισσα, 4,5 χλμ. Δ. από τη Λάρισα, και στη μαγούλα Σουφλί, 5 χλμ. ΒΑ, εντοπίστηκαν οι αρχαιότεροι νεολιθικοί οικισμοί (7000 π.χ.). Το πιο συνηθισμένο εύρημα αυτής της εποχής είναι οι μικρές λεπίδες από πυριτόλιθο ή οψιανό και κατεργασμένα με επιμέλεια λίθινα αντικείμενα, όπως μικρές αξίνες και σμίλες. Τη μακρινή αυτή εποχή οι άνθρωποι ήταν γεωργοί και κτηνοτρόφοι, είχαν εξημερώσει το σκύλο και κατοικούσαν σε καλύβες. Στην 7η χιλιετία π.χ. τοποθετούν οι επιστήμονες την αρχή του παραγωγικού σταδίου στην Ελλάδα. Από την 6η χιλιετία π.Χ. οι παρατηρήσεις για την εξέλιξη του βίου στηρίζονται στην κεραμική, η οποία πάνω από όλα προϋποθέτει μόνιμη εγκατάσταση. Νεολιθικές θέσεις έχουν επισημανθεί στην πόλη της Λάρισας και στη γύρω περιοχή, από την Αρχαιότερη Νεολιθική Εποχή ως τη Νεότερη (6000 – 4000 π.Χ.). Χαρακτηριστική είναι η κατηγορία αγγείων, γνωστή σαν «Πολιτισμός Λάρισας» ή «φάση Λάρισας», που χρονολογούνται στο τέλος της 5ης με αρχές 4ης χιλιετίας π.Χ. Καστανόχρωμα ή γκριζωπά, τα αγγεία αυτά έχουν εγχάρκτη ή γραπτή λευκή διακόσμηση σε στιλπνή επιφάνεια που σχηματίζει τρίγωνα ή ημικύκλια. Η διάδοση των τοπικών αγγείων, σε όλο το βαλκανικό χώρο και της Εγγύς Ανατολής, μαρτυρούν για τις συναλλαγές των κατοίκων στα βόρεια και τα ανατολικά. Το πιο συνηθισμένο σχήμα είναι ο ημισφαιρικός σκύφος με δισκοειδή ή κωνική βάση.

Σημαντικότερα ευρήματα για τη ζωή και τις συνήθειες των κατοίκων έφεραν στο φως οι ανασκαφές στην πλατιά μαγούλα Ζάρκου. Προσφορά στη θεμελίωση σπιτιού – πλήνιο πρόπλασμα σπιτιού με ειδώλια – και ειδώλια στο

χώρο του νεκροταφείου, το παλαιότερο κανονικό, μακριά από οικισμό. Έκαιγαν τους νεκρούς και έθαβαν τα οστά μέσα σε αγγεία, με ένα μικρότερο πλάι, για κτέρισμα. Παρόμοιες ταφές βρέθηκαν στο Σουφλί και χρονολογούνται στα μέσα της 6ης χιλιετίας π.Χ.

Η τελευταία χιλιετία (4η) π.Χ. της Νεολιθικής Εποχής χωρίζεται σε έξι υποπεριόδους: Τσαγγλί, Αράπη, Οτζάκι, Διμήνι, Λάρισα και Ραχμάνι. Οι ονομασίες αναφέρονται σε αντίστοιχες θέσεις της θεσσαλικής πεδιάδας. Το Τσαγγλί είναι κοντά στην Ερέτρια Φαρσάλων, οι μαγούλες Οτζάκι και Αράπη κοντά στη Γιάννουλη (έξω από τη Λάρισα), το Διμήνι στο Βόλο και η μαγούλα Ραχμάνι στο σταθμό Γυρτώνης. Η περίοδος Ραχμάνι σημειώνει τη μετάβαση στην Εποχή του Χαλκού (2800 – 1100 π.Χ.). Στο λόφο του Αγίου Αχιλλείου, στη Λάρισα, βεβαιώθηκε η συνεχής και στην Εποχή του Χαλκού, ενώ στα Κλασικά Χρόνια αποτέλεσε την ακρόπολη της Λάρισας. Το παρελθόν της Λάρισας είναι δύσκολο να ερευνηθεί, αφού η αρχαία πόλη βρίσκεται κάτω από τη σύγχρονη. Σωστικές ανασκαφές σε οικόπεδα έχουν φέρει στο φως σημαντικά ευρήματα, όπως θέατρα, θεμέλια σπιτιών, δρόμους, ανάγλυφα, επιγραφές, αγγεία, νομισματικού θησαυρούς, του 4ου αι. π.Χ., ειδώλια, λύχνους.

Η Λάρισα ήταν η πρωτεύουσα της Πελασγιώτιδας, μιας από τις τέσσερις θεσσαλικές τετραρχίες. Από το τέλος του 7ου αι. π.Χ. επικράτησε απόλυτα σε μεγάλη έκταση της εύφορης θεσσαλικής πεδιάδας και διαδραμάτισε πρωταρχικό ρόλο στην πολυτάραχη ιστορία της Θεσσαλίας. Τον 6ο και τον 5ο αι. π.Χ. η Λάρισα γνώρισε μεγάλη ακμή. Επικεφαλής ήταν ο ταγός - έτσι ονόμαζαν τον άρχοντα - ο οποίος διοικούσε το ομόσπονδο κράτος των θεσσαλικών πόλεων, το Κοινό των Θεσσαλών. Πρώτοι ταγοί, όπως αναφέρεται στη μυθολογική παράδοση, ήταν οι Λαρισαίοι Ευρύλοχος, Εχεκρατίδας και Αλεύας ο Πυρρός (ξανθός), γιος του Θεσσαλού και εγγονός του Ηρακλή. Η οικογένεια των Αλευάδων διοίκησε τουλάχιστον ως το τέλος του 4ου αι. π.Χ. και η Πελασγιώτιδα γνώρισε μεγάλη οικονομική άνθηση. Παρά όλα αυτά η Λάρισα άργησε να κόψει νομίσματα. Στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. έκοψε μια σειρά από δραχμές με μικρότερες υποδιαίρεσεις, που απεικονίζουν τον Ιάσονα με το χαμένο σανδάλι και το περίφημο ιππικό, και ακολουθούν τον περσικό σταθμητικό κανόνα. Μετά το 479 π.Χ., όταν οι

Πέρσες εκδιώχθηκαν από την Ελλάδα, τα νομισματοκοπεία του Κοινού των Θεσσαλών, Λάρισας, Κραννώνος, Περραιβών, Φαρκαδώνας, Φερών και Σκοτούσας έκοψαν νομίσματα υιοθετώντας τον αιγινητικό κανόνα, αρκετά διαδεδομένο στον ελλαδικό χώρο και κυρίως στην κοντινή Βοιωτία. Οι πρώτες κοπές της Λάρισας είναι εντυπωσιακές, με τα ταυροκαθάψια στη μια όψη και στην άλλη άλογο. Το άλογο απεικονίζεται σταθερά στα νομίσματα του 4ου αι. π.Χ. με το πανέμορφο κεφάλι της νύμφης Λάρισας.

Στον καταστρεπτικό Πελοποννησιακό Πόλεμο οι Λαρισαίοι τάχθηκαν στο πλευρό των Αθηναίων, αλλά μετά το 404 π.Χ. ξέσπασαν έριδες και αντιδικίες ανάμεσα στις ολιγαρχικές παρατάξεις που διεκδικούσαν την εξουσία. Οι πλούσιοι γαιοκτήμονες εμφανίστηκαν δημοκρατικότεροι. Πολιτογραφήθηκαν αρκετοί ξένοι και επεκτάθηκαν τα όρια της πόλης. Ο Αριστοτέλης σώζει σκώμμα του σοφιστή Γοργία, ο οποίος αποκαλεί «Λαριστοποιούς» ορισμένους άρχοντες, ότι κατασκευάζουν δηλαδή Λαρισαίους με την ίδια ευκολία που κατασκευάζουν όλμους στα εργαστήρια της αγοράς.

Η πολιτική κρίση συνεχίστηκε και τον 4ο αι. π.Χ., όταν ανέλαβε την ηγεσία ο Ιάσων των Φερών και εντάθηκε ο παλαιός ανταγωνισμός των δύο πόλεων. Το 357 π.Χ. οι πόλεις αποσπάστηκαν από τις Φερέες, από το Βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππο Β΄ και έμειναν με τους Μακεδόνες ως το 197 π.Χ. που υποτάχθηκαν στους Ρωμαίους, με την ήττα του Φιλίππου Ε΄, στις Κυνός Κεφαλές. Ο Φίλιππος Ε΄, ο οποίος διακρινόταν για τις οργανωτικές του ικανότητες, έστειλε γραπτή εντολή στους Λαρισαίους για νέα πολιτογράφηση, ώστε να βελτιωθεί η γεωργική παραγωγή, καθώς οι καλλιέργειες είχαν παραμεληθεί από τους μεγαλοκτηματίες. Οι νέοι πολίτες ήταν από τις γειτονικές πόλεις Γυρτώνη και Κραννώνα και ξεπερνούσαν του εκατό. Τότε έγινε και το κτηματολόγιο της Πελασιγιώτιδας.

Ο χριστιανισμός διαδόθηκε από τον 1ο αι. Εκείνη την εποχή η ύπαιθρος ήταν τόσο αραιοκατοικημένη, ώστε ο ιστορικός Δίων Χρυσόστομος αναφέρει ότι «ο Πηνειός ρει δ' ερήμου Θεσσαλίας». Η Λάρισα παρουσίαζε κάποια κίνηση και τον 3ο αι. ήταν από τις ανθηρότερες πόλεις. Δύο παλαιοχριστιανικές βασιλικές που ήρθαν στο φως το 1978 από την 7η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, πιστοποιούν για την λαμπρή ιστορία

εκείνης της εποχής. Πρώτος αρχιεπίσκοπος αναφέρεται ο πολιούχος Άγιος Αχιλλεύς, ο οποίος στόλισε την πόλη με μεγαλοπρεπή κτίσματα, καταστρέφοντας κάθε ίχνος του αρχαίου πολιτισμού. Ερείπια παλαιοχριστιανικών ναών αποκαλύφθηκαν στην Ελασσόνα και στον Πυργετό. Από τον 4ο αι. η περιοχή μαστίζεται από βαρβαρικές επιδρομές. Σφοδρότερες ήταν εκείνες των Σλάβων, που άρχισαν από τον 6ο αι. και κράτησαν περίπου τρεις αιώνες. Βυζαντινά φρούρια χτίστηκαν στην περιοχή της Αγιάς – Καστρί – και στην παραλιακή ζώνη από τον Αγιόκαμπο ως το Στόμιο για να προστατευθούν οι επαρχίες της αυτοκρατορίας. Στην ίδια περιοχή σώζονται εκκλησίες και μοναστήρια. Στην περιοχή της Ελασσόνας, στο Δαμάσι, σώζονται επίσης ερείπια βυζαντινού φρουρίου. Το 10ο αι. η Λάρισα γνώρισε τις καταστροφικές επιθέσεις των βουλγαρικών σιφών και του ηγέτη τους Σαμουήλ, ο οποίος την κατέλαβε για ένα διάστημα (986-997). Σημαντική πόλη εκτός της Λάρισας ήταν η Φάρσαλος.

Στα τέλη του 11ου αι. οι Νορμανδοί ερήμωσαν και πάλι τη Θεσσαλία, με συνεχείς επιδρομές ως το 1156 που ο Αλέξιος Α΄ Κομνηνός τους εξεδίωξε και υπέγραψε συνθήκη. Η φραγκοκρατία κράτησε από το 1204 ως το 1222. Ύστερα ανέλαβαν τη διοίκηση οι δεσπότες της Ηπείρου και άλλοι Βυζαντινοί ευγενείς, ως το 1333 που η Θεσσαλία επανήλθε στο βυζαντινό κράτος. Το 1342 ακολουθεί η σερβική κατάκτηση του Στέφανου Δουσάν και η άνθηση του μοναστηριακού βίου. Από το 1396 εμφανίστηκαν οι Τούρκοι, οι οποίοι ολοκλήρωσαν την κατάληψη το 1423. Οι κάτοικοι τραβήχτηκαν στα ορεινά, όπου αργότερα άνθησαν οι συντεχνίες νημάτων και βαφής και το εξαγωγικό εμπόριο, δραστηριότητες που ευνοούσε ο κατακτητής για δικό του όφελος. Τα Αμπελάκια, η Ραψάνη, η Κρανιά Ολύμπου, η Αγιά, ο Τύρναβος, η Τσαριτσάνη υπήρξαν τέτοια κέντρα. Η οικονομική ανάπτυξη έφερε και την πνευματική αναγέννηση στα μέρη αυτά, όπου λειτούργησαν σχολεία με φωτισμένους δασκάλους. Το 1821 οι Θεσσαλοί επαναστάτησαν, αλλά μόλις το 1881 προσαρτήθηκε η περιοχή στο ελληνικό κράτος, εκτός από την Ελασσόνα που απελευθερώθηκε στους Βαλκανικούς Πολέμους, το 1912.

Η πόλη της Λάρισας

Η ένδοξη πρωτεύουσα της Θεσσαλίας και του ομώνυμου νομού απλώνεται νωχελικά στον απέραντο κάμπο, εκεί που ο Πηνειός αρχίζει τη βόρεια, οφιοειδή πορεία του, κατευθύνοντας τα νερά του στα Τέμπη.

Λάρισα σημαίνει φρούριο ή ακρόπολη. Είναι πελασγικό όνομα και σύμφωνα με τη μυθολογία η πόλη κτίστηκε από τον Λάρισσο γιο του Πελασγού πριν από 4.000 χρόνια περίπου. Στη Λάρισα σύμφωνα με τις αρχαιολογικές ενδείξεις, η κατοίκηση υπήρξε συνεχής από την Πρώιμη εποχή του Χαλκού, οπότε και πρωτοκατοικείται ο λόφος του Αγίου Αχιλλείου, μέχρι σήμερα.

Εκεί όπου υπάρχει σήμερα η κεντρική πλατεία ήταν η ελεύθερη αγορά της αρχαίας πόλης, με τους ναούς, τα δημόσια κτίρια, και τις κατοικίες των αρχόντων. Στον χώρο έμπαιναν μόνο οι ελεύθεροι πολίτες, οικονομικά ανεξάρτητοι και προς θεού όχι χειρώνακτες. Αγρότες, τεχνίτες και λοιποί που εργάζονταν με τα χέρια ήταν κυρίως δούλοι, οι επονομαζόμενοι «πενέστες», και συγκεντρώνοντας στις εμπορικές αγορές. Στην πλατεία Εθνάρχου Μακαρίου (πλατεία ταχυδρομείου), τοποθετείται ο ναός του Κερδώου Απόλλωνα, όπου στήνονταν τα ψηφίσματα.

Το ολιγαρχικό πολίτευμα της Λάρισας εκδημοκρατίζεται από το τέλος του 5ου αι. π.Χ. περίπου. Την τελευταία της ακμή η Λάρισα γνωρίζει την εποχή της ρωμαϊκρατίας όταν γίνεται έδρα του νέου κοινού των Θεσσαλών, με ανώτατο άρχοντα το "Στρατηγό". Το 140 π.Χ. αναγορεύθηκε πόλη Augusta από τον Οκταβιανό Αύγουστο. Οι σωστικές ανασκαφές των τελευταίων ετών έχουν φέρει στο φως τμήματα δρόμων, λουτρά και κατοικίες των ελληνοιστικών και ρωμαϊκών χρόνων με ψηφιδωτά δάπεδα.

Τα σημαντικότερα ωστόσο μνημεία της εποχής αυτής αποτελούν τα δύο αρχαία θέατρα: το πρώτο και πιο επιβλητικό, στη νότια πλαγιά του λόφου "Φρούριο" και εν μέρει σήμερα ορατό (ως αποτέλεσμα συστηματικών ανασκαφικών ερευνών που ξεκίνησαν το 1977 και συνεχίζονται μέχρι σήμερα), κατασκευάστηκε στην ελληνοιστική εποχή, πιθανότατα στο τέλος του 3ου αι. π.Χ. στα χρόνια του Βασιλιά της Μακεδονίας Φίλιππου του Ε' και χρησιμοποιήθηκε για παραστάσεις και άλλα δρώμενα μέχρι το Β' μισό του 1ου

αι. π.Χ. Τότε κατασκευάσθηκε το δεύτερο μικρότερο αρχαίο θέατρο, το οποίο προοριζόταν για θεατρικές παραστάσεις και άλλες πνευματικές εκδηλώσεις.

Οι λατρείες της Αθηνάς, του Απόλλωνα και του Διός που επικρατούν σε όλη τη διάρκεια των ιστορικών χρόνων, μαρτυρούνται και στη Λάρισα (ναοί Αθηνάς Πολιάδος, Κερδώου Απόλλωνα και Ελευθερίου Διός), χωρίς όμως να έχουν σωθεί οι ίδιοι οι ναοί στην πόλη. Όσον αφορά τη διάδοση του Χριστιανισμού στη Λάρισα, μεγάλη θεωρήθηκε η συμβολή του Αγίου Αχιλλείου, ίσως του πρώτου επισκόπου της, για τον οποίο αναφέρεται ότι συμμετείχε στην Α΄ Οικουμενική Σύνοδο (325) και υπήρξε χορηγός αρκετών κοινωφελών ιδρυμάτων στη πόλη, ενώ επιμελήθηκε ο ίδιος τον τάφο του στο λόφο του φρουρίου. Στην περιοχή αυτή ανασκάφηκε τα τελευταία χρόνια σημαντική παλαιοχριστιανική βασιλική του 6ου αιώνα. Άλλη μια μεγάλη παλαιοχριστιανική βασιλική έχει ανασκαφεί στο εμπορικό κέντρο της πόλης. Η επισκοπή της Λάρισας από πολύ νωρίς ανυψώθηκε σε μητρόπολη, με υποτελείς όλες τις επισκοπές της Θεσσαλίας.

Η διείσδυση των Οθωμανών Τούρκων στη Θεσσαλία άρχισε το 1392/93, όταν υπό τον Εβρενός μπέη νίκησαν τις ελληνικές δυνάμεις στα Τέμπη και κατέλαβαν τη Λάρισα και τα Φάρσαλα. Η Λάρισα ονομάστηκε Γενί Σεχίρ (νέα πόλη). Ενδεικτική των συνθηκών κάτω από τις οποίες ζούσε η κοινωνία των Χριστιανών της Λάρισας είναι η δεκαπενταετής αγωνιώδης προσπάθεια επανοικοδόμησης του ναού του Αγίου Αχιλλείου, μετά την πυρπόλησή του και την κατεδάφισή του στις 12 Ιουλίου του 1769 από τους φανατικούς μουσουλμάνους. Η προσπάθεια άρχισε το έτος 1779 και ευοδώθηκε, μετά από δεκαπέντε έτη, αφού προηγήθηκαν βαρύτατα έξοδα, με το ξαναχτίσιμο του στις ημέρες του Μητροπολίτη Διονυσίου του Καλλιάρχη (1794). Μνημεία που σώζονται από εκείνη την εποχή είναι η αγορά (μπεζεστένι 15ου αι.) στη θέση πιθανότατα της βυζαντινής ακρόπολης, τμήμα από το μεγάλο χαμάμ στην οδό Βενιζέλου και το Γενί Τζαμί (19ου αι.) στην οδό Κύπρου, που στεγάζει το αρχαιολογικό μουσείο. Πολύτιμα στοιχεία για την Λάρισα στην βυζαντινή Εποχή και την Τουρκοκρατία μας έδωσαν οι αρχαιολόγοι Σταυρούλα Σδρόλια (γραπτώς), Λάζαρος Δεριζιώτης και Βάσω Πανάγου, από την 7η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Στη Λάρισα έζησε πολλά χρόνια και πέθανε ο Ιπποκράτης (460-370 π.Χ.). Η πόλη έχει αξιόλογη πνευματική κίνηση. Ο Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου Λάρισας συμβάλει στην ανάπτυξη της πόλης, με τις πολλές δραστηριότητες, όπως εκδηλώσεις, αξιόλογες εκδόσεις και κυρίως το Θεσσαλικό Θέατρο, το οποίο ιδρύθηκε το 1975 με πρωτοβουλία της Άννας Βαγενά, του Κώστα Τσιάνου και του Γιώργου Ζιάλα. Είναι το πρώτο περιφερειακό θέατρο στην Ελλάδα και έχει να παρουσιάσει μόνο επιτυχίες.

Σήμερα η πόλη έχει 124.000 κατοίκους και είναι η πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού και έδρα της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Σημαντικό εμπορικό βιομηχανικό, συγκοινωνιακό και στρατιωτικό κέντρο, συγκεντρώνει την εμπορική και την ταξιδιωτική κίνηση της Θεσσαλίας. Είναι επίσης η έδρα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και συγκροτήματος Τ.Ε.Ι. 52

3.2 Γενικά Χαρακτηριστικά του Νομού

Ο Νομός Λάρισας είναι ο δεύτερος της Ελλάδας σε έκταση και ο πρώτος σε καλλιεργούμενη έκταση.

Βρίσκεται σε κεντρική θέση της χώρας καταλαμβάνοντας το βορειότερο τμήμα της Θεσσαλίας και περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος του Θεσσαλικού κάμπου. Είναι πάνω στον βασικό συγκοινωνιακό άξονα της χώρας, Αθήνας- Θεσ/νίκης, που συνδέει τις βόρειες περιφέρειες της χώρας με αυτές της νότιας, αλλά και τις χώρες της Ε.Ε. με αυτές της Ανατολικής Μεσογείου. Η γεωγραφική θέση του Νομού στο κέντρο της Ηπειρωτικής Ελλάδα στο μέσο του εθνικού οδικού δικτύου θεωρείται πλεονεκτική, γιατί καθιστά την πρόσβαση στις δύο μεγάλες αγορές της χώρας γρήγορη κι απρόσκοπτη. Επίσης πρέπει να πούμε ότι στον Νομό υπάρχουν είκοσι οκτώ(28) νέοι Δήμοι, που προήλθαν από συνενώσεις και τρεις (3) οι Κοινότητες (Αμπελακίων, Καρυάς, Βερδικούσας).

α. Μορφολογική κατανομή της έκτασης

Η έκταση του Νομού ανέρχεται σε 5.390 τ. χιλ. Η έκταση αυτή αντιπροσωπεύει το 38,3% της Θεσσαλίας και το 4 % της Χώρας, η δε μορφολογική κατανομή της είναι:

πεδινή 47,1 %

ημιορεινή 25,4 %

ορεινή 27,5 %

-δεν δήλωσαν οικονομική δραστηριότητα 5,1%

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη του πληθυσμού στο νομό αφού με βάση τις απογραφές στο διάστημα από το 1961-1991 , δείχνει συνεχή αύξηση, γεγονός που φανερώνει τη δυναμική εξέλιξη του Νομού.

Όμως ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Νομός είναι αυτό της **αυξανόμενης γήρανσης** η οποία προβλέπεται να έχει δυσμενείς κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις πολλές από τις οποίες αρχίζουν να γίνονται ορατές στην καθημερινή οικονομική ζωή. Η σημαντικότερη από αυτές είναι η ολοένα και μεγαλύτερη συρρίκνωση του πληθυσμού της εργάσιμης ηλικίας.

Με βάση την απογραφή του 1991:

-Ο αγροτικός πληθυσμός αποτελεί το 37% του συνολικού πληθυσμού

-Ο ημιαστικός το 17% " "" ""

-Ο αστικός το 46% " "" ""

Το σύνολο του γυναικείου πληθυσμού του Νομού είναι ελαφρά μεγαλύτερο από το σύνολο του ανδρικού . Αξίζει να σημειωθεί ότι στον παιδικό αλλά και στον πληθυσμό παραγωγικής ηλικίας το ποσοστό των ανδρών είναι μεγαλύτερο. Από την ηλικία των 65 ετών κι άνω υπερτερεί ο γυναικείος πληθυσμός.

Μετανάστευση

Κατά την δεκαετία 1961-1971 σε όλες τις Περιφέρειες , πλην της Αττικής , παρουσιάζεται μεταναστευτική εκροή . Την περίοδο αυτή η Θεσσαλία εμφανίζει μικρή σχετικά εκροή . Την δεκαετία 1971-1981 σε αρκετές Περιφέρειες ανακόπτεται το μεταναστευτικό ρεύμα της προηγούμενης περιόδου και παρουσιάζεται παλιννόστηση .

Η Θεσσαλία όμως εξακολουθεί και τότε να παρουσιάζει αρνητική εικόνα. Τέλος κατά την δεκαετία 1981-1991 η Θεσσαλία παρουσιάζει παλιννόστηση της τάξης του 2,2 % αρκετά κοντά στο 2,5 % που είναι ο εθνικός μέσος όρος .

Ο νόμος Λάρισας έχει 5 πρώην επαρχίες:

1. Λάρισας
- 2.Ελασσόνας
- 3.Τυρνάβου
4. Αγιάς
- 5.Φαρσάλων

Η κατανομή του πληθυσμού στο Νομό είναι ανισομερής με πολύ μεγάλη συγκέντρωση στην πόλη της Λάρισας, η οποία συγκεντρώνει το 41,70% του πληθυσμού του Νομού.

Τα επαρχιακά κέντρα **Τύρναβος, Φάρσαλα, Ελασσόνα και Αγιά** συγκεντρώνουν το **12,22 %** .Ενώ με βάση την απογραφή του 1991 το **89 %** των οικισμών έχουν πληθυσμό που δεν ξεπερνά τους 1.000 κατοίκους.

Σήμερα ο Νομός Λάρισας , χωροταξικό κέντρο της Θεσσαλίας με πολύπλευρες δραστηριότητες, είναι η έδρα της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τις υπηρεσίες της, τις υπηρεσίες της **Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Στρατιωτικές Υπηρεσίες κλπ.**

Όλες οι Νομαρχιακές υπηρεσίες (οι έδρες τους) βρίσκονται στην πόλη της Λάρισας και μόνο μικρές αποκεντρωμένες μονάδες βρίσκονται στις έδρες των επαρχιακών Κέντρων.

Είχε γίνει αντιληπτό ότι το πλήθος των πολλών μικρών κοινοτήτων δεν βοηθά στο να καταστεί η ευρύτερη περιοχή τους πόλος ανάπτυξης, για να έχουν την δυνατότητα προγραμματισμού που θα βοηθήσει στην συγκράτηση του ενδογενούς οικονομικού και ανθρώπινου δυναμικού στην περιφέρεια.

Έτσι βρισκόμαστε σήμερα στην αρχή μιας μεγάλης μεταρρύθμισης που πραγματοποιείται στη χώρα με τη συνδρομή του Προγράμματος

"Ι. Καποδίστριας" με στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω των συνενώσεων των Κοινοτήτων σε Δήμους.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ

Η οικονομική φυσιογνωμία του Νομού αποτυπώνεται κυρίως με την ανάλυση των τριών τομέων (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής) των τοπικών παραγωγικών δραστηριοτήτων .

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί βασική παραγωγική δραστηριότητα και χαρακτηρίζεται από :

- Το χαμηλό ποσοστό αγρανάπαυσης.
- Την κυριαρχία των αροτριάων καλλιεργειών.
- Της μικρής σημασίας συνεισφορά των δασικών κι αλιευτικών προϊόντων.

Τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας του Νομού είναι:

- Η έλλειψη επαρκών ποσοτήτων νερού για τις αρδευόμενες καλλιέργειες.
- Το μικρό μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Η έλλειψη συμπληρωματικότητας ζωικής και φυτικής παραγωγής .
- Το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των αγροτών.
- Οι οργανωτικές ελλείψεις στο κύκλωμα παραγωγής , μεταποίησης κι εμπορίας προϊόντων που συνδυάζονται με ελλείψεις στις υποδομές.

Ο δευτερογενής τομέας : Η επεξεργασία γεωργικών προϊόντων κατέχει σημαντική θέση στην μεταποίηση . Επίσης ιδιαίτερα αναπτύσσεται η επεξεργασία ξύλου , η υφαντουργία , η παραγωγή ενδυμάτων , τροφίμων , χάρτου και μηχανολογικών και μηχανουργικών κατεργασιών .

Τα κυριότερα προβλήματα του δευτερογενούς τομέα είναι η έλλειψη υποδομών και η έλλειψη σύγχρονων μεθόδων παραγωγής.

Στον τριτογενή τομέα επικρατούν κυρίως η εμπορική δραστηριότητα και ο κλάδος των διαφόρων υπηρεσιών ,(εδώ υπάγονται κι οι υπηρεσίες τουριστικής εξυπηρέτησης που τελευταία άρχισαν ν' αναπτύσσονται στο Νομό). Το εμπόριο συγκεντρώνεται στη πρωτεύουσα

του Νομού με κύρια εξαγωγικά προϊόντα τα γεωργικά και τα κλωστοϋφαντουργικά .

Σημαντικά προβλήματα του τριτογενή τομέα είναι η έλλειψη υποδομών , περιφερειακών αγορών , τυποποίησης και σύγχρονης οργάνωσης της εμπορίας των προϊόντων.

Ακαθάριστο περιφερειακό προϊόν

Στο Ν. Λάρισας παράγεται το ένα τρίτο του ακαθάριστου προϊόντος του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας έχοντας σημειώσει ωστόσο μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τη συμμετοχή του το 1981. Συρρίκνωση της παραγωγής του πρωτογενή τομέα παρατηρείται επίσης και σε απόλυτα μεγέθη.

Ο δευτερογενής τομέας μετά από μια αύξηση σε απόλυτα μεγέθη την δεκαετία 1981-1991 , φαίνεται τώρα να συρρικνώνεται . Η συμμετοχή του όμως στο ακαθάριστο προϊόν του συνόλου του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας παρουσιάζει σταθερά αυξητική πορεία .

Σταθερή στη διάρκεια 1981-1991 φαίνεται να είναι η συμμετοχή του τριτογενούς τομέα στο σύνολο της Περιφέρειας.

Γενικά η συμμετοχή του συνολικού ακαθάριστου προϊόντος του Ν. Λάρισας στο ακαθάριστο προϊόν της Περιφέρειας σημείωσε από το 1981 πτώση ποσοστιαίας μονάδας περίπου.

Δημόσιες και Ιδιωτικές Επενδύσεις

Οι δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις παρουσίασαν σημαντική άνοδο την τελευταία εικοσαετία. Η εξέταση της ποσοστιαίας μεταβολής μεταξύ των περιόδων , δείχνει ότι συνολικά για την Περιφέρεια Θεσσαλίας τόσο οι δημόσιες όσο κι οι ιδιωτικές επενδύσεις αυξάνονται σημαντικά.

Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως μεταξύ των περιόδων 1980-1988 και 1989-1996 η ποσοστιαία αύξηση των δημοσίων επενδύσεων ήταν 208% και μεταξύ των περιόδων 1989- 1996 και 1997-1999 ήταν 53% . Η

ποσοστιαία αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων μεταξύ των περιόδων 1982-1991 και 1991-1997 ήταν 30% .

Την υψηλότερη συμμετοχή στις συνολικές επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Περιφέρεια κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα εμφανίζει ο Ν. Λάρισας με δεύτερο το Ν. Μαγνησίας.

Απασχόληση

Όπως σε όλη την Ελληνική επικράτεια έτσι και στη Θεσσαλία και στο Ν. Λάρισας κατά την εικοσαετία 1971-1991 παρατηρείται μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα κι αύξηση στο δευτερογενή και τριτογενή. Η μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή είναι λίγο μικρότερη από την αντίστοιχη σε επίπεδο χώρας. Αντίθετα η αύξηση της απασχόλησης στο δευτερογενή είναι σχεδόν τετραπλάσια από τον εθνικό μέσο όρο. Η αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα υπερβαίνει επίσης τον εθνικό μέσο όρο. Μπορούμε λοιπόν να επισημάνουμε την έντονη διαρθρωτική αλλαγή από πλευράς απασχόλησης που υπέστη η Περιφέρεια κι ο Νομός την τελευταία εικοσαετία.

- Η κατανομή της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες διαφοροποιήσεις ανάμεσα στους ΟΤΑ.

-Αντίθετα η απασχόληση στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα συγκεντρώνεται κυρίως στην πρωτεύουσα του Νομού.

Ανεργία

Αν και ο μέσος όρος της ανεργίας για την Περιφέρεια και το Νομό ήταν από το 1981 μικρότερος από το αντίστοιχο εθνικό εντούτοις παρουσιάζει σαφώς εντονότερη αυξητική τάση. Κύριο αίτιο της εξέλιξης αυτής αποτελεί η συρρίκνωση του δευτερογενή τομέα ιδίως της μεταποίησης κατά την δεκαετία του 1980.

Δυνατότητες Ανάπτυξης φυσικών πόρων

Ο Νόμος Λάρισας διαθέτει πλούσιους φυσικούς πόρους (με το χαρακτηριστικό της μη καταστροφικής, ακόμη, ανθρώπινης παρέμβασης).

Οι σημαντικότεροι από τους οποίους είναι :

* Το πεδινό έδαφος. Η μορφολογία του εδάφους του νομού χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλων πεδινών τμημάτων. Είναι ο μεγαλύτερος ενιαίος κάμπος.

* Το υδάτινο δυναμικό (περιλαμβάνει τόσο τα υπόγεια όσο και τα επιφανειακά νερά).

* Τα βουνά. (Όλυμπος , Κίσαβος, Μαυροβούνιο, κλπ), Η ύπαρξη σ' αυτά πολλών περιοχών εξαίρετου φυσικού κάλλους , δημιουργεί σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού

*Η παραλία._Το παραθαλάσσιο μέτωπο του Νομού παρότι είναι μικρό σε έκταση (60 km περίπου), με κύρια χρήση την παραθεριστική κατοικία, έχει φυσικές ομορφιές και προοπτικές αξιοποίησης τους για μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη.

Από τους φυσικούς πόρους του Νομού εκείνος που αξιοποιείται συστηματικά είναι η πεδιάδα, παρότι η αξιοποίηση αυτή δε γίνεται πάντα με ορθολογικό τρόπο και δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους (π.χ. εξάντληση του υδροφόρου ορίζοντα).

Το υδάτινο δυναμικό του Νομού τα τελευταία χρόνια αποδεικνύεται πλέον ανεπαρκές για την κάλυψη των αναγκών, κυρίως του αγροτικού τομέα.

Το υδάτινο έλλειμμα οφείλεται στην κακή διαχείριση των πόρων για άρδευση κυρίως με άντληση των υπογείων υδάτων. Όμως τα όρια άντλησης του υδροφόρου ορίζοντα τείνουν προς εξάντληση, ιδίως με την απουσία κάθε ελέγχου και περιορισμού την τελευταία δεκαετία. Επιπλέον τα υδάτινα οικοσυστήματα (ιδίως οι ποταμοί) αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα

ρύπανσης εξαιτίας της αλόγιστης χρήσης λιπασμάτων και γεωργικών φαρμάκων, αλλά και ανεξέλεγκτης ρίψης αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων.

Όπως τονίζουν πολλοί μελετητές μία από τις κυριότερες αδυναμίες του μεγάλου μεγέθους και της ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα στο Νομό είναι ότι η μεγέθυνση του και η μέχρι πρότινος ανάπτυξη του βασίστηκε σε παραδοσιακές καλλιέργειες, όπως σιτηρά, καπνός, βαμβάκι, οι οποίες όμως ενώ μέχρι το 1990 και ιδιαίτερα στη 10ετία του '80 στήριζαν την οικονομία του νομού, από το 1991 και ύστερα αρχίζουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα.

Συγκεκριμένα οι τρεις βασικές καλλιέργειες καλύπτουν το 80% των καλλιεργούμενων εκτάσεων και συμμετέχουν κατά 65 % περίπου στη συνολική Ακαθάριστη Φυτική παραγωγή του Νομού.

Περιοριστικός παράγοντας για την ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής είναι η συσσώρευση σημαντικού κεφαλαίου, κυρίως σε μηχανολογικό εξοπλισμό και εγκαταστάσεις, για την εξυπηρέτηση των κυριότερων καλλιεργειών του Νομού (σιτηρά, βαμβάκι, καπνός), που όμως έπαψε να είναι αποδοτικό.

Έτσι οι χρηματικοί πόροι που δαπανήθηκαν προς αυτή την κατεύθυνση και οι οποίοι προσφέρουν πλέον μικρή προσαύξηση στην παραγωγή, στέρησαν και στερούν τη δυνατότητα ή την ευκολία επανεπένδυσης σε άλλες καλλιέργειες ή γεωργικές δραστηριότητες.

Η φυτική παραγωγή του Νομού έχει τις βασικές προϋποθέσεις ανάπτυξης που δεν υπάρχουν στο βαθμό αυτό σε άλλους νομούς όπως είναι :

α) Η μεγάλη συνεχόμενη πεδινή έκταση

β) το υψηλό ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων που μπορεί να επεκταθεί περισσότερο.

Η ορθολογικότερη αξιοποίηση των στοιχείων αυτών μπορεί να βελτιώσει την παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα του νομού.

Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία αποτελεί κατά σειρά σπουδαιότητας το δεύτερο παραγωγικό σκέλος του πρωτογενή τομέα του Νομού με συμμετοχή 30% περίπου στο συνολικό γεωργικό εισόδημα.

Στο Νομό αναπτύσσονται κύρια τρεις βασικοί κλάδοι

α) Η αιγοπροβατοτροφία με 845.000 ζώα (640.000 πρόβατα και 235.000 αιγες) }

β) Η βοοτροφία και { 16.800 αγ. αναπαρ. και 12.000 μοσχάρια }

γ) Η χοιροτροφία { 6.500 χοιρομητέρες. και 110-120.000 χοιρίδια }

Δασοπονία

Ο Ν. Λάρισας παρουσιάζει το μικρότερο ποσοστό δασικής κάλυψης, σε σύγκριση με τους υπόλοιπους Νομούς της Θεσσαλίας. Τα είδη που υπάρχουν είναι

-Δρυς, Οξιά, Ελάτη, Πεύκα, Καστανιά, Πλατάνια

Σημαντικές εκτάσεις καταλαμβάνουν και τα θαμνώδη φυτά ανθεκτικά σε ξηρικές συνθήκες.

Στον τομέα αυτό απαιτούνται σοβαρά έργα προσπέλασης , αναδάσωσης και προστασίας των δασών .

Όσον αφορά στους βοσκότοπους αποτελούν το 39,9% της συνολικής έκτασης του Νομού. Παρά όμως την σημαντική έκταση που καταλαμβάνουν δεν είναι αποτελεσματική η χρησιμοποίησή της. Επισημαίνουμε το σημείο αυτό γιατί οι βοσκότοποι είναι σημαντικός συντελεστής ανάπτυξης της κτηνοτροφίας.

Αλιεία

Ο Νομός Λάρισας έχει ακτογραμμή μήκους **60 Km** περίπου, με κυριότερα αλιευτικά κέντρα τις περιοχές Στομίου - Βελίκας - Αγιοκάμπου.

Η θαλάσσια αλιεία στον νομό είναι παράκτια και απασχολούνται 250 άτομα. Η μέση ετήσια παραγωγή είναι περίπου **500 τόνοι**. Η διάθεση των προϊόντων γίνεται, είτε από τους ίδιους τους ψαράδες είτε δια μέσου των εμπόρων, μέσα στα όρια του νομού.

Οι Δυνατότητες ανάπτυξης είναι σημαντικές με την εκμετάλλευση της θαλάσσιας αλιείας και την ανάπτυξης εντατικής ιχθυοκαλλιέργειας στα εσωτερικά νερά (Δέλτα Πηνειού, Κεφαλόβρυσο κ.α.)

Μεγάλες δυνατότητες παρουσιάζονται επίσης και στον τομέα της μεταποίησης των αλιευμάτων.

Εκείνο που καθιερώνει τον αγροτικό τομέα σαν την παραγωγική δραστηριότητα με τη μεγαλύτερη ίσως σημασία για την οικονομία του Νομού, είναι οι διασυνδέσεις του με τη μεταποιητική δραστηριότητα της περιοχής.

Με δεδομένο ότι οι μεταποιητικοί κλάδοι είναι από τους σημαντικότερους του νομού, εξάγεται το συμπέρασμα ότι ο πρωτογενής τομέας στηρίζει τον κορμό της μεταποίησης της περιοχής.

Ο δευτερογενής τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ζωή του Νομού. Είναι ένας τομέας με πολύ σημαντικό ειδικό βάρος στην οικονομία του Νομού το οποίο δεν αποτυπώνεται από τη συμμετοχή του τομέα στο συνολικό ακαθάριστο προϊόν του Νομού (26%), ούτε από τη συμμετοχή του στην απασχόληση. Η μεγαλύτερη σημασία του δευτερογενή τομέα για τον οικονομικό και κοινωνικό ιστό του νομού, φαίνεται από τις έντονες αλληλεξαρτήσεις του συγκεκριμένου τομέα με τον τριτογενή, αλλά και με τον πρωτογενή.

Ο βιομηχανικός ιστός του Νομού Λάρισας κυριαρχείται από βιομηχανίες άμεσων καταναλωτικών αγαθών (είδη διατροφής , υφαντουργία, έτοιμα ενδύματα και υπόδηση) και είναι μικρού μεγέθους.

Ο σημαντικότερος κλάδος της μεταποίησης όσον αφορά τη συμμετοχή στη συνολική απασχόληση της μεταποίησης είναι ο κλάδος των Τροφίμων που συγκεντρώνει το 22,5% περίπου των απασχολουμένων.

Ακολουθεί ο κλάδος της Υφαντουργίας που αντιπροσωπεύει το 19% της απασχόλησης με σημαντικές τάσεις μείωσης.

Οι υπόλοιποι σημαντικοί κλάδοι της μεταποίησης ακολουθούν φθίνουσα πορεία.

Όσον αφορά την εξέλιξη της δυναμικής των μεγάλων μεταποιητικών μονάδων (με απασχόληση > 20 άτομα) παρατηρούνται

-Σταδιακή μείωση των μεγάλων επιχ/σεων.

-Μείωση της Ακαθάριστης αξίας παραγωγής.

-Μείωση της παραγωγικότητας

-Έλλειψη και σταδιακή μείωση των παραγωγικών επενδύσεων.

Η σταδιακή μείωση των επιχ/σεων του Νομού έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των μικρών επιχ/σεων που παράγουν το 12% περίπου της αξίας του προϊόντος που παράγεται από τις μεγάλες επιχ/σεις. Οι μικρές επιχ/σεις αντιμετωπίζουν εντονότερα τα προβλήματα των μεγάλων, έχουν χαμηλή ανταγωνιστικότητα, αυξημένο κόστος παραγωγής, μικρό κύκλο ζωής και αδυναμία προσαρμογής στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς.

Σε γενικές γραμμές , ο κίνδυνος κάμψης της μεταποιητικής δραστηριότητας στο Νομό είναι ορατός με άμεσα αρνητικά αποτελέσματα για την περιοχή. Πιο έντονο είναι το πρόβλημα στη μεταποίηση και ιδιαίτερα στο εργατικό δυναμικό.

Η μεταποίηση παρουσιάζει αξιόλογες δυνατότητες ανάπτυξης οι οποίες συνίστανται:

-Στην ύπαρξη εξειδικευμένου και διαθέσιμου εργατικού δυναμικού σε όλα τα επίπεδα παραγωγής και κατάλληλη αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού.

-Στην ύπαρξη minimum υποδομής σε μηχανολογικό εξοπλισμό.

-Στις θετικές εξελίξεις που αφορούν τις εξαγωγές των ελληνικών μεταποιημένων προϊόντων.

Τα τελευταία χρόνια ο Τριτογενής τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο. Έναν αυξανόμενο ρόλο στην οικονομία του νομού Λάρισας. Το γεγονός αυτό προκύπτει τόσο από την εξέλιξη του προϊόντος του τομέα, όσο και από τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση. Πιο συγκεκριμένα :

Η εξέλιξη του ακαθάριστου Προϊόντος του τριτογενή τομέα στον νομό, στην περίοδο 1971-1993, χαρακτηρίζεται από μία ελαφρά ανοδική τάση, πολύ χαμηλότερη όμως από την αντίστοιχη που παρατηρείται σε επίπεδο χώρας.

* Μετά το 1990 παρατηρείται μείωση του ακαθάριστου. προϊόντος μόνο στον κλάδο των Μεταφορών ενώ στην Δημόσια Διοίκηση και στον κλάδο των Τραπεζικών - Ασφαλειών μετά το 1991.

* Η εξέλιξη της συμμετοχής του προϊόντος του τριτογενή τομέα στο συνολικό προϊόν εμφανίζεται αύξουσα

* Η συμμετοχή του τομέα στη συνολική απασχόληση του νομού ανέρχεται στο 48,5% για το 1993 (έναντι 32,8% τον πρωτογενή και 19,2% του δευτερογενή).

* Η εξέλιξη των μονάδων του τομέα στο νομό και των απασχολουμένων σε αυτές ακολουθεί τις τάσεις που διαπιστώνονται σε εθνικό επίπεδο και οι οποίες προσδιορίζονται από υψηλούς αυξητικούς ρυθμούς και των δύο μεγεθών, υψηλότερους στο νομό Λάρισας.

Ο κλάδος του Τουρισμού παρουσιάζει περιορισμένη ανάπτυξη στο νομό Λάρισας. Συγκριτικά με την υπόλοιπη Ελλάδα, ο Νομός Λάρισας προσελκύει

μικρό αριθμό επισκεπτών, ιδιαίτερα αλλοδαπών και υστερεί στον αριθμό διανυκτερεύσεων.

Σήμερα ο νομός διαθέτει:

α) Ξενοδοχεία

κατηγορία	A	1	κλίνες	144
"	B	5	"	576
"	Γ	22	"	1396

β) Ενοικιαζόμενα δωμάτια (με άδεια του ΕΟΤ) 2542 (1987)

η δε τουριστική κίνηση για το 2005 (συμφωνά με την στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος) έχει ως εξής:

Σύνολο αφίξεων	106.000	
	ημεδαποί	95.000 89,00%
	αλλοδαποί	11.000 10,00%

Παρ' όλες τις δυσκολίες, υπάρχουν περιθώρια στον Νομό για μεγαλύτερη αξιοποίηση του τομέα του Τουρισμού. Στο βαθμό που υπάρχουν στον Νομό πρωτογενείς τουριστικοί πόροι, τέτοιοι που να μπορούν να προσελκύουν τουριστική μετακίνηση, είναι δυνατόν με ορισμένες παρεμβάσεις (δημόσιου και ιδιωτικού χαρακτήρα) να αξιοποιηθούν οι πόροι αυτοί, έτσι ώστε να

δημιουργηθούν νέα κίνητρα για νέες μορφές τουριστικής ζήτησης και να διαμορφωθεί μία νέα τουριστική εικόνα για την περιοχή.

Σήμερα ο Νομός Λάρισας βρίσκεται σε μια φάση όπου πολλά από τα προβλήματα των υποδομών έχουν αντιμετωπιστεί ή βρίσκονται σε πορεία επίλυσης τους. Τα έργα που κατασκευάστηκαν ή κατασκευάζονται από τα Νομαρχιακά Προγράμματα Δ. Ε. που συγχρηματοδοτούνται από την Ε.Ε, μέσω του Β ΚΠΣ, είναι αρκετά και σημαντικά όπως:

- έργα αποχέτευσης (Φαρσάλων-Ελασσόνας-Αμπελώννα)

- " Φράγματα

- " Ταμιευτήρες

-Βελτιώσεις και κατασκευές οδικών έργων

-Βελτίωση αλιευτικών καταφυγίων

-Διαμόρφωση της κοίτης του Πηνειού

κ.α

Μόνο το Νομαρχιακό πρόγραμμα ΣΑΝΑ/2 για το διάστημα 1994-1999 διατέθηκαν περίπου 17 δισ.

Μέσα από αυτά τα Νομαρχιακά Προγράμματα αλλά και με την συνδρομή των προγραμμάτων του Υπουργείου Παιδείας αντιμετωπίζεται το διδακτριακό πρόβλημα στο Νομό. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και με την αποπεράτωση των έργων που κατασκευάζονται, όλα τα σχολεία του Νομού θα λειτουργούν πρωινές ώρες.

Επίσης στο Νομό μας κατασκευάζονται σημαντικά έργα χρηματοδοτούμενα από Εθνικά Προγράμματα τα οποία θα βοηθήσουν σημαντικά την ανάπτυξη του Νομού αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Τέτοια έργα είναι:

Στον τομέα της ενέργειας η κατασκευή του έργου του Φυσικού Αερίου που ήδη χρησιμοποιείται από ορισμένες βιομηχανίες

Στον τομέα των μεταφορών η κατασκευή της σήραγγας στον Όλυμπο , η κατασκευή του έργου οδοποιίας της παρακαμπτηρίου οδού της πόλης της Λάρισας (τμήμα της Οδού Αθηνών -Θεσ/νίκης) κ. α.

Με την ολοκλήρωση του Β' ΚΠΣ οι υποδομές βελτιώνονται σημαντικά στο νομό μας , χωρίς αυτό να σημαίνει ότι έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα και φθάσαμε στα επιθυμητά επίπεδα.

Στόχος της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι η συνέχιση της προσπάθειας μέσα από τα μέτρα του Γ' ΚΠΣ (Πακέτο SANDER) για την ολοκλήρωση των απαραίτητων υποδομών σε όλους τους τομείς, που θα φέρουν το νομό σε τέτοια επίπεδα ανάπτυξης έτσι ώστε να μπορεί να σταθεί ικανοποιητικά μέσα στο σύγχρονο διεθνές οικονομικό περιβάλλον όπως αυτό διαμορφώνεται.⁵³

⁵³ Πηγή: Ιστοσελίδα Νομαρχίας Λάρισας και Περιφέρειας Θεσσαλίας

3.3 Η Σύσταση και Οργανωτική Δομή της Νομαρχίας

3.3.1 Η Σύσταση του Νομού

Η Νομαρχία της Λάρισας αποτελείται σήμερα από 28 Καποδιστριακούς Δήμους και 3 Κοινότητες ,οι οποίες φαίνονται παρακάτω, με τον πληθυσμό τους σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία απογραφής του 2001:

	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
ΣΥΝΟΛΟ			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ	3.253	3.196	6.449
ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ	4.297	4.144	8.441
ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ	2.090	1.858	3.948
ΔΗΜΟΣ ΑΡΜΕΝΙΟΥ	1.176	1.183	2.359
ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ	5.013	5.035	10.048
ΔΗΜΟΣ ΓΟΝΝΩΝ	1.603	1.545	3.148
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	7.208	7.377	14.585
ΔΗΜΟΣ ΕΝΙΠΠΕΑ	2.342	2.200	4.542
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΥΜΕΝΩΝ	1.230	1.205	2.435
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΟΛΥΜΠΟΥ	2.250	2.175	4.425
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ	1.444	1.384	2.828
ΔΗΜΟΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ	1.679	1.655	3.334
ΔΗΜΟΣ ΚΡΑΝΝΩΝΟΣ	1.775	1.605	3.380
ΔΗΜΟΣ ΛΑΚΕΡΕΙΑΣ	893	868	1.761
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ	62.073	62.303	124.376
ΔΗΜΟΣ ΛΙΒΑΔΙΟΥ	1.633	1.547	3.180
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΥΧΩΡΙΟΥ	1.568	1.430	2.998

ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΒΟΙΑΣ	1.809	1.667	3.476
ΔΗΜΟΣ ΝΑΡΘΑΚΙΟΥ	976	825	1.801
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΣΩΝΟΣ	2.823	2.664	5.487
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ	3.321	3.260	6.581
ΔΗΜΟΣ ΟΛΥΜΠΟΥ	1.839	1.750	3.589
ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ	4.190	4.115	8.305
ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΔΑΜΑΝΤΑ	3.531	3.001	6.532
ΔΗΜΟΣ ΠΟΤΑΜΙΑΣ	2.539	2.525	5.064
ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ	1.883	1.745	3.628
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ	8.267	8.294	16.561
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ	5.371	5.503	10.874
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΝ	270	241	511
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΣΗΣ	1.170	1.076	2.246
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΥΑΣ	550	531	1.081

3.3.2 Οργανωτική Δομή Νομαρχιακού Συμβουλίου

Η οργανωτική δομή του νομαρχιακού Συμβουλίου της Νομαρχίας Λάρισας φαίνεται παρακάτω:

- Από τον κ. **Νομάρχη**
- Από τους **6 Αντινομάρχες**, που είναι αρμόδιοι στους παρακάτω τομείς:

(α) Νέας Γενιάς, Παιδείας, Πολιτισμού ,Αθλητισμού

(β) Διοίκησης και στήριξης του Πολίτη

(γ) Προγραμματισμού, Οικονομικών, Πολεοδομίας και Ανάπτυξης

(δ) Διοίκησης, Παιδείας, Στήριξης και Εξυπηρέτησης πολίτη

(ε) Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας ,Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εθελοντισμού

(στ) Διοίκησης και στήριξης του πολίτη και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης Γ΄ ΚΠΣ (υλοποίηση) και Δ΄ Προγραμματικής περιόδου (προγραμματισμός και εφαρμογή).

- Τον Πρόεδρο του Νομαρχιακού Συμβουλίου
- Τα 29 μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου

3.4 Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας Νομαρχίας Λάρισας

Αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Κοινωνικής Πρόνοιας είναι η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας και αγωγής της οικογένειας και του παιδιού, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρίες και των οικονομικά αδυνάτων η διενέργεια κοινωνικών ερευνών για ένταξη ατόμων σε προγράμματα κοινωνικής προστασίας, η μέριμνα για την υιοθεσία ανηλίκων, η συνεργασία με φορείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, η ρύθμιση θεμάτων κοινωνικής κατοικίας, η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας προνοιακών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, ο έλεγχος και η εποπτεία των φιλανθρωπικών και κοινωφελούς χαρακτήρα σωματείων και η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγελμάτων του τομέα κοινωνικής πρόνοιας.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας αποτελείται από τα παρακάτω τμήματα και γραφεία με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες:

1.Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής

2.Τμήμα Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών

3.Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας και Έρευνας

4.Τμήμα Διευκόλυνσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες

5.Γραφείο Διοικητικής Στήριξης

3.4.1. Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής

Αρμοδιότητες:

- Η χορήγηση και η ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας προνοιακών ιδρυμάτων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που έχουν σχέση με την προστασία του παιδιού, της οικογένειας, των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες, ο έλεγχος και η εποπτεία τους, η ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας, η επιβολή κυρώσεων, χρηματικών και άλλων ποινών κ.λπ.
- Η έγκριση και τροποποίηση προϋπολογισμού και η έγκριση του ισολογισμού και απολογισμού των προνοιακών ιδρυμάτων (Ν.Π.Ι.Δ.
- Η επιχορήγηση ιδρυμάτων κοινωνικής πρόνοιας για την αντιμετώπιση δαπανών λειτουργίας και μισθοδοσίας.
- Η δωρεάν διάθεση υλικών από ίδρυμα σε άλλο ίδρυμα και η μεταφορά αδιάθετων κεφαλαίων από κρατική επιχορήγηση.
- Η χορήγηση άδειας διενέργειας εράνων, λαχειοφόρων και φιλανθρωπικών αγορών σε σωματεία, ιδρύματα και επιτροπές που λειτουργούν νόμιμα στο νομό.
- Η έκδοση απόφασης ανάληψης χορηγουμένων οικονομικών ενισχύσεων σε φορείς κοινωνικής αντίληψης από το προϊόν του Ειδικού Κρατικού Λαχείου.
- Η χορήγηση δελτίου κυκλοφορίας με τα μέσα μαζικής συγκοινωνίας με μειωμένο εισιτήριο των ατόμων με αναπηρίες.
- Η έκδοση απόφασης αναγνώρισης δικαιούχων παροχής κοινωνικής προστασίας για δωρεάν νοσοκομειακή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη οικονομικά αδύνατων ανασφάλιστων πολιτών.
- Η έκδοση πιστοποιητικού οικονομικής αδυναμίας στην περίπτωση που υφιστάμενες διατάξεις νόμου προβλέπουν την παροχή

κοινωνικής προστασίας (περίθαψη σε προνοιακά ιδρύματα κλπ.) λογαριασμού Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών.

➤ Η μέριμνα για τη συγκρότηση των προβλεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία πάσης φύσεως επιτροπών γνωμοδότησης και εξέτασης καταλληλότητας ακινήτων για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας προνοιακών ιδρυμάτων, κατασκηνώσεων κλπ.

➤ Η μέριμνα για το διορισμό μελών διοικητικών συμβουλίων κρατικών κατασκηνώσεων, του φιλανθρωπικού ιδρύματος "Ελληνική Μέριμνα Λάρισας" κλπ. προνοιακών ιδρυμάτων αρμοδιότητάς μας.

➤ Η τήρηση μητρώου φορέων κοινωνικής φροντίδας ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η εισήγηση για αναγνώριση ως ειδικώς πιστοποιημένων, καθώς και η επιχορήγησή τους.

➤ Η επιλογή, κρίση, αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής, διοικητική αποβολή από αυθαίρετη κατάληψη κ.λ.π.

➤ Η έγκριση πρόσληψης προσωπικού σε ιδιωτικούς παιδικούς σταθμούς, ιδρύματα πρόνοιας κ.λ.π.

➤ Η έγκριση αποφάσεων, κανονισμών, προγραμμάτων και λοιπών πράξεων διοικητικών συμβουλίων και επιτροπών νομικών προσώπων, οργανισμών και επιχειρήσεων που εποπτεύονται από την υπηρεσία μας.

➤ Η οργάνωση και λειτουργία των κρατικών κατασκηνώσεων. Ιδιωτικές κατασκηνώσεις (χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, έλεγχος, επιβολή κυρώσεων κ.λ.π.).

➤ Η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας των οικονομικά αδυνάτων και η παροχή οικονομικής ενίσχυσης ή επείγουσας περίθαλψης σε άτομα οικογένειες ή ομάδες πληθυσμού που περιέρχονται σε κατάσταση ανάγκης εξαιτίας κοινωνικών γεγονότων ή φυσικών καταστροφών.

➤ Τα Φιλανθρωπικά και κοινωφελούς χαρακτήρα σωματεία και ιδρύματα (διορισμός κυβερνητικού επιτρόπου ,έγκριση

προϋπολογισμού και απολογισμού, ειδική αναγνώριση, διορισμός μελών Δ.Σ., άσκηση εποπτείας κ.λ.π.)

- Η διαχείριση του Αποθηκευτικού Κέντρου Λάρισας (σκηνές κ.λ.π.)
- Ο ορισμός υπαλλήλων για θεώρηση κλεισίματος διαχειριστικών βιβλίων Ν.Π.Ι.Δ. αρμοδιότητάς μας, που επιχορηγούνται από το δημόσιο.

3.4.2 Τμήμα Παροχής Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Αρμοδιότητες :

- Η παροχή οικονομικών ενισχύσεων σε άτομα με αναπηρίες, (τυφλοί, κωφάλαλοι ,βαριά νοητικά καθυστερημένοι ,παραπληγικοί κ.λ.π.).
- Η εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας της μητέρας και του παιδιού προσχολικής και σχολικής ηλικίας (επίδομα μητρότητας σε εργαζόμενες ανασφάλιστες μητέρες, επίδομα οικονομικής ενίσχυσης απροστάτευτων παιδιών κ.λ.π.)
- Η εφαρμογή προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης ηλικιωμένων ομογενών προσφύγων και επαναπατριζόμενων Ελλήνων.
- Ο έλεγχος και η υποβολή δικαιολογητικών στο Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων για χορήγηση τεχνητού μέλους και χειροκίνητων αναπηρικών αμαξιδίων.
- Η αναγνώριση δικαιούχων κάρτας αναπηρίας.
- Η χορήγηση ειδικού σήματος παρκαρίσματος αναπηρικού αυτοκινήτου σε άτομα που έχουν πλήρη παράλυση των κάτω άκρων ή ακρωτηριασμό και των δύο ποδιών.
- Η κάλυψη της δαπάνη νοσηλείας οικονομικά αδυνάτων σε νοσηλευτικά ιδρύματα και ειδικά θεραπευτήρια που δεν υπάγονται στις διατάξεις του Ν. 2592/1953 (συμβατικές κλίνες).

3.4.3 Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας και Έρευνας

Αρμοδιότητες :

➤ Η προστασία μέσω των κοινωνικών προγραμμάτων των ατόμων με αναπηρίες, της οικογένειας, του παιδιού, των ηλικιωμένων και των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού (αποφυλακιζόμενοι, χρήστες ναρκωτικών ουσιών κ.λ.π.) και η συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης των προγραμμάτων αυτών.

➤ Η δημιουργία θεσμών συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης ευπαθών ομάδων του πληθυσμού.

➤ Η εφαρμογή προγραμμάτων προστατευομένων εργαστηρίων και κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης για τα άτομα με αναπηρίες και η οργάνωση θεσμών επαγγελματικού προσανατολισμού και τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας των ατόμων που αποκλείονται κοινωνικά από την αγορά εργασίας.

➤ Η διενέργεια κοινωνικής έρευνας για την εφαρμογή των προγραμμάτων πρόνοιας.

➤ Η εισαγωγή παιδιών σε κέντρα παιδικής μέριμνας κ.λ.π., αναπήρων σε ιδρύματα και ηλικιωμένων σε γηροκομεία, θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων κ.λ.π.

Η μέριμνα για την υιοθεσία των ανήλικων και την ανάπτυξη θεσμών προστασίας και συμπαράστασης.

➤ Η εκπαίδευση σπουδαστών κοινωνικής εργασίας κατά τη διάρκεια της πρακτικής τους άσκησης.

➤ Η χορήγηση ή ανάκληση άδειας άσκησης επαγγέλματος κοινωνικού λειτουργού, και η τήρηση σχετικού μητρώου.

Η διερεύνηση και καταγραφή, μετά τη διενέργεια κοινωνικών ερευνών, των προβλημάτων σχετικά με τη στεγαστική κατάσταση, τις συνθήκες διαβίωσης της οικογένειας κ.λ.π. ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων.

➤ Η στήριξη του θεσμού του Κοινωνικού Συμβούλου με την πραγματοποίηση επισκέψεων και τη συνεχή παρακολούθηση των

οργανωμένων κοινωνικών υπηρεσιών ιδιωτικού τομέα (ιδρύματα παιδικής προστασίας, ενηλίκων, ατόμων με αναπηρίες).

3.4.4 Τμήμα Διευκόλυνσης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες

Αρμοδιότητες :

➤ Η προώθηση και παρακολούθηση των πάσης φύσεως ενεργειών, για την άμεση συμμόρφωση προς την υποχρέωση που έχουν οι υπηρεσίες της Ν.Α. και τα Ν.Π.Δ.Δ. αυτής, να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση προσβασιμότητας και των λοιπών διευκολύνσεων για τα άτομα με αναπηρίες στους χώρους λειτουργίας τους.

➤ Η μελέτη και εισήγηση για τη λήψη των αναγκαίων διοικητικών και νομοθετικών μέτρων για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας και των λοιπών διευκολύνσεων των ΑμεΑ, όπως της εύκολης προσέγγισης (χώροι στάθμευσης, πεζοδρόμια), εισόδου και κίνησης εντός των κτιρίων που λειτουργούν υπηρεσίες και φορείς αρμοδιότητάς της (θύρες, διάδρομοι, ανελκυστήρες), δημιουργίας των απαραίτητων προϋποθέσεων για την ανεμπόδιστη πληροφόρηση και εξυπηρέτηση από τους αρμόδιους υπαλλήλους, με συμβατικές και σύγχρονες μεθόδους (κατάλληλες θυρίδες συναλλαγής, εξυπηρέτηση από ένα σημείο, πρόσβαση σε εφαρμογές ηλεκτρονικής διοίκησης για πληροφόρηση και εξυπηρέτηση) και για την διευκόλυνσή τους στη χρήση των ψυκτών νερού, των τηλεφώνων για το κοινό και διαμόρφωση χώρων υγιεινής.

➤ Η προώθηση, κατεύθυνση και συντονισμός των ενεργειών, καθώς και η παρακολούθηση και ο έλεγχος των εκτελούμενων έργων, για την εφαρμογή των πιο πάνω μέτρων και την άμεση συμμόρφωση προς τις υφιστάμενες υποχρεώσεις που προβλέπονται από σχετικές διατάξεις.

➤ Η καταγραφή των υφιστάμενων προβλημάτων προσβασιμότητας και λοιπών διευκολύνσεων για τα ΑμεΑ (υπαλλήλους και εξυπηρετούμενους πολίτες) στους χώρους που αναπτύσσουν τη δραστηριότητά τους οι υπηρεσίες της Ν.Α. ή των εποπτευόμενων φορέων οι οποίοι δεν έχουν συστήσει Μονάδα Προσβασιμότητας ΑμεΑ.

- Η μέριμνα για την σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών (όπως για τη διαμόρφωση κτιρίων και την προμήθεια εξοπλισμού), τεχνικών δελτίων έργου, αρχιτεκτονικών και λοιπών μελετών, επιχειρησιακών προγραμμάτων δράσης και προϋπολογισμού δαπάνης, για την εκτέλεση των αναγκαίων έργων προσβασιμότητας και λοιπών διευκολύνσεων των ατόμων με αναπηρίες, στους χώρους που αναπτύσσει τη δραστηριότητά της η Ν.Α.
- Ο έλεγχος και η πιστοποίηση προσβάσιμων κτιρίων, με την καθιέρωση <<ειδικού σήματος πιστοποίησης και προσβασιμότητας>>.
- Η παρακολούθηση των εξελίξεων της τεχνολογίας και της νομοθεσίας στα πιο πάνω θέματα και η μέριμνα για την εισαγωγή και εφαρμογή από τις υπηρεσίες της Ν.Α. και των εποπτευόμενων φορέων, ανάλογων μεθόδων και καινοτόμων πρακτικών για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ΑμεΑ και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων.
- Ο σχεδιασμός των κατάλληλων πολιτικών για την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού με αναπηρίες που υπηρετεί στις υπηρεσίες της ΝΑ.
- Η μέριμνα για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και των πολιτών στην κατανόηση των αναγκών και των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες.
- Η συνεργασία με άλλους φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό για την ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών, στοιχείων, τεχνογνωσίας και την αμοιβαία συνδρομή στα παραπάνω θέματα.
- Η μέριμνα για την κωδικοποίηση της σχετικής νομοθεσίας που αφορά στα άτομα με αναπηρίες.

3.4.5. Γραφείο Διοικητικής Στήριξης

Αρμοδιότητες :

- Τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης, μισθολογικά και συνταξιοδοτικά του προσωπικού.

- Η Οικονομική διαχείριση της υπηρεσίας(κατάρτιση και εκτέλεση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων της υπηρεσίας)
- Η μέριμνα για την προμήθεια, διαχείριση και συντήρηση του υλικού της υπηρεσίας.
- Η τήρηση του πρωτοκόλλου αλληλογραφίας, αναπαραγωγή εγγράφων, διακίνηση και διεκπεραίωση της αλληλογραφίας.
- Η τήρηση, ενημέρωση και ταξινόμηση των ατομικών φακέλων των υπαλλήλων.
- Η επικύρωση εγγράφων και θεώρηση γνησίου υπογραφής.

ΚΕΦ .4^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε και θα αναλύσουμε τα σημαντικότερα ,κατά την άποψη μου , προγράμματα κοινωνικής πολιτικής των Δήμων και Κοινοτήτων της Νομαρχίας Λάρισας.

Συγκεκριμένα θα μιλήσουμε για τον Οργανισμό Κοινωνικής Πολιτικής του Μητροπολιτικού Δήμου της Λάρισας, για τα προγράμματα 'Βοήθεια στο Σπίτι', για το Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας, και για τον Δημοτικό Οργανισμό Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών Δήμου Λαρισαίων.

4.1 Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου που προέκυψε από την συγχώνευση των Νομικών Προσώπων «Οργανισμός Κοινωνικής Αλληλεγγύης» και «ΚΑΠΗ» Δήμου Λαρισαίων με τα Κέντρα Φροντίδας Οικογένειας του Εθνικού Οργανισμού Πρόνοιας , μετά την θέση σε ισχύ του νόμου 3106/2003 (για την αναδιοργάνωση του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας) και την λήψη σχετικής απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο (την υπ' αριθ. 773/2003).

Ο Οργανισμός διοικείται σήμερα από ενδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο, πρόεδρος του οποίου είναι ο **Δήμαρχος Λαρισαίων Κωνσταντίνος Τζανακούλης**. Από τον Φεβρουάριο του 2004 ο Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτικής στεγάζεται στο Ροδοπούλειο Κληροδότημα στο Αβέρωφ (δ/νση: Γαριτσίου και Λευκίππου).

Στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχουν επίσης : Δύο δημοτικοί σύμβουλοι από τους συνδυασμούς της μειοψηφίας. Ο εκάστοτε πρόεδρος του κληροδοτήματος Κ.Ροδόπουλου.

Ένας εκπρόσωπος των εργαζομένων στον Οργανισμό Κοινωνικής Πολιτικής. Επτά δημότες με ανάλογη επαγγελματική δράση ή ειδικές γνώσεις.

Απώτερος στόχος και φιλοσοφία της συγχώνευσης ήταν να ενοποιηθούν οι δημοτικές κοινωνικές υπηρεσίες (εκτός της παιδικής μέριμνας και των θεμάτων άθλησης και νεολαίας) υπό μια ενιαία σκεπή, έτσι ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια καλύτερη αξιοποίηση των υπαρχόντων ανθρωπίνων και υλικών πόρων, τη βελτίωση του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών και την εισαγωγή νέων καινοτόμων προγραμμάτων.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΡΟΥΧΩΝ

Ο Οργανισμός στηρίζει άμεσα και υλικά 400 περίπου άπορες οικογένειες της πόλης μας με την τακτική ενίσχυσή τους σε τρόφιμα και ρουχισμό. Τα τρόφιμα αφορούν τόσο τα παρεμβατικά προϊόντα (μακαρόνια, ρύζι , γάλα, τυρί φέτα και κρέας) που μας διαθέτει η Διεύθυνση Γεωργίας της Ν.Α. Λάρισας όσο και τροφοκάρτες με τις οποίες οι δικαιούχοι μπορούν να ψωνίσουν τρόφιμα από γνωστή αλυσίδα Σούπερ Μάρκετ της Λάρισας. Όσον αφορά τον ρουχισμό, λειτουργεί οργανωμένη ιματιοθήκη σε αποθήκη του Οργανισμού όπου εκτός από ρούχα διανέμονται παπούτσια και παιδικά παιχνίδια.

ΣΥΣΣΙΤΙΑ

Στο ισόγειο του Οργανισμού λειτουργεί πλήρως εξοπλισμένο μαγειρείο όπου παρασκευάζονται και συσκευάζονται καθημερινά συσσίτια, τα οποία διανέμονται στην συνέχεια σε 120 οικογένειες απόρων κατ' οίκον με αυτοκίνητο του Δήμου Λαρισαίων.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Χορηγούνται σε οικογένειες ή μοναχικά άτομα που δεν μπορούν κατά κανόνα να ανταποκριθούν στα καθημερινά τους έξοδα κατόπιν κοινωνικής έρευνας από κοινωνικό λειτουργό του Οργανισμού.

ΠΛΥΣΙΜΟ ΚΑΙ ΣΙΔΕΡΩΜΑ ΡΟΥΧΩΝ

Το πρόγραμμα αυτό λειτουργούσε παλιά στον ΟΚΑ και αναμένεται να ενεργοποιηθεί σύντομα για να εξυπηρετήσει εκείνους τους συμπολίτες μας που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της ατομικής τους καθαριότητας.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

Σε ανασφάλιστους εξυπηρετούμενους και γενικότερα σε όσους αδυνατούν να εξασφαλίσουν τα φάρμακα που τους είναι αναγκαία τους χορηγούνται με δαπάνη του Οργανισμού.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ

Σε συνεργασία με το Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας και τους Γυναικείους Πυρήνες έχει δημιουργηθεί τράπεζα αίματος με σκοπό την κάλυψη των αναγκών του προνοιακού κοινού του Οργανισμού σε έκτακτες περιπτώσεις. Παράλληλα διενεργούνται αιμοληψίες από κινητές μονάδες σε πρώην ΚΑΠΗ. Στόχος μας σήμερα είναι να υπάρξει μια ενιαία πολιτική του Οργανισμού για την Τράπεζα Αίματος με την διεύρυνση της βάσης των αιμοδοτών αλλά και την εξυπηρέτηση περισσότερων δημοτών μας που έχουν άμεση ανάγκη σε φιάλες αίματος.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΑ ΜΠΑΝΙΑ

Και αυτά απευθύνονται στις άπορες οικογένειες, γίνονται σε κοντινές παραλίες του νομού μας και δεν συνεπάγονται καμία οικονομική επιβάρυνση για τους συμμετέχοντες σε αυτά.

ΔΙΚΤΥΟ ΙΑΤΡΟΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Αυτή τη στιγμή υπό την ομπρέλα του Οργανισμού λειτουργούν 5 κέντρα ανοικτής προστασίας ηλικιωμένων με τον αντίστοιχο εξοπλισμό παρέχοντας υπηρεσίες πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας και κοινωνικής υποστήριξης. Στους χώρους αυτούς λειτουργούν και κυλικεία, ενώ παράλληλα γίνονται δραστηριότητες εργοθεραπείας (γυμναστική, χειροτεχνία) ή πολιτιστικού περιεχομένου.

Οι 5 κεντρικές δομές του δικτύου στελεχώνονται από Ιατρό, Κοινωνικό Λειτουργό, Νοσηλεύτρια και Οικογενειακή Βοηθό. Παράλληλα με αυτές λειτουργούν και 8 στέκια και 6 παραρτήματα των κεντρικών δομών του δικτύου, μεταξύ αυτών στην Τερψιθέα και στο Κουλούρι.

Ο Οργανισμός επίσης σε συνεργασία με τον Ιατρικό Σύλλογο και τα

Νοσοκομεία της Λάρισας διοργανώνει εκδηλώσεις και ημερίδες με θέματα αγωγής υγείας, πρόληψης και γενικότερα ενημέρωσης για αντιμετώπιση των παθήσεων των σχετικών με την τρίτη ηλικία.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Διοργανώνονται τακτικά από τις κεντρικές δομές ιατροκοινωνικής στήριξης των ηλικιωμένων μελών μας σε διάφορους προορισμούς της ηπειρωτικής και νησιωτικής Ελλάδας. Τα έξοδα της μετακίνησης και της διαμονής των ηλικιωμένων καλύπτονται από τα μέλη, ενώ ο Οργανισμός αναλαμβάνει την όλη διοργάνωση των εκδρομών και την συνοδεία των ηλικιωμένων από υπαλλήλους των κεντρικών δομών, μεταξύ των οποίων και μια νοσηλεύτρια.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Είναι μία υπηρεσία του Ο.Κ.Π και απευθύνεται σε όλους τους δημότες που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική και κοινωνική θέση. Στελεχώνεται από ειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό, ψυχολόγο, λογοπεδικό, κοινωνικό λειτουργό, και παρέχει υποστήριξη, πληροφόρηση και συμβουλευτική. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες του είναι απολύτως δωρεάν. Οι δραστηριότητες του Συμβουλευτικού Σταθμού περιλαμβάνουν παροχή ψυχολογικής στήριξης και συμβουλευτικής σε εφήβους και ενήλικες, παροχή λογοπεδικής στήριξης και συμβουλευτικής σε παιδιά, συνεργασία με αρμόδιες υπηρεσίες/δομές ψυχοκοινωνικής υγείας, διοργάνωση διαλέξεων-εκδηλώσεων σε συνεργασία με φορείς και συλλόγους της πόλης, λειτουργία Σχολής Γονέων για γονείς παιδιών προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας και επαφές με χώρους και κοινωνικές δομές που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα ή συγκεκριμένα ζητήματα.

ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΓΙΑ ΑΝΗΜΠΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΥΣ

Γενική επιδίωξη του προγράμματος είναι η παροχή υπηρεσιών στο ηλικιωμένο και ανήμπορο άτομο, όπως συναισθηματική υποστήριξη, νοσηλευτική φροντίδα, πρακτικές εξυπηρετήσεις, αποκατάσταση σχέσεων με την κοινότητα, κοινωνικοπρονοιακή στήριξη.

Δίδεται έμφαση στον τομέα της φροντίδας ανήμπορων και ηλικιωμένων που ζουν μόνοι τους και δεν αυτοεξυπηρετούνται σε ικανοποιητικό βαθμό, με κίνδυνο την απομόνωση, την κρίση της οικογένειας, την χρήση ιδρυματικής ζωής και την έκπτωση της ποιότητας ζωής. Παρέχονται υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας και μέριμνας από Κοινωνικούς Λειτουργούς, Νοσηλεύτριες, Οικογενειακούς Βοηθούς.

4.2 Πρόγραμμα "Βοήθεια στο Σπίτι"

4.2.1 Γενικά

Το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι» στη Ν.Α Λάρισας και ειδικότερα στο μητροπολιτικό Δήμο Λάρισας Θεωρείται ως πρόγραμμα κοινωνικής προστασίας που έχει στόχο την παροχή οργανωμένης και συστηματικής φροντίδας σε ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρίες.

Έχει τη μορφή των αντίστοιχων «home care» του Ηνωμένου Βασιλείου ή των Σκανδιναβικών χωρών δίνοντας μια νέα μορφή στην παροχή κοινωνικής προστασίας στον πολίτη.

Ο γενικός σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα κι άτομα με ειδικές ανάγκες, για να βοηθηθούν να διατηρήσουν την αυτονομία τους και να παραμείνουν στο φυσικό οικογενειακό - κοινωνικό περιβάλλον τους, καθώς και η υποστήριξη της οικογένειας που φροντίζει τον ηλικιωμένο.

Παρέχονται πρωτοβάθμια νοσηλευτική φροντίδα , ψυχολογική στήριξη , συμβουλευτική εργασία , οικιακή φροντίδα και για αυτό απασχολούνται Κοινωνική Λειτουργοί, Νοσηλεύτριες, Οικογενειακοί Βοηθοί.

4.2.2 Παρεχόμενες Υπηρεσίες

Τα κοινωνικά αυτά προγράμματα προσφέρουν οργανωμένη και συστηματική πρωτοβάθμια κοινωνική φροντίδα, από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες,

ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιούν μόνοι τους και το εισόδημα τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή.

Στόχος των προγραμμάτων, η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και εν γένει η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Τα προγράμματα στελεχώνονται από Κοινωνικούς λειτουργούς, Νοσηλεύτριες και οικιακές βοηθούς που παρέχουν κατ' οίκον φροντίδα στους ηλικιωμένους και στα ανήμπορα άτομα.

Για την εξυπηρέτηση και τη μεταφορά των ατόμων προς τις υπηρεσίες υγείας, η Δημοτική Επιχείρηση Λάρισας διαθέτει σε καθημερινή βάση ειδικό όχημα που εξυπηρετεί τα περιστατικά.

Ειδικότερα το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται είναι :

1. Κοινωνική υποστήριξη από Κοινωνικούς λειτουργούς.

Λήψη ιστορικών (οικογενειακής κατάστασης , υγείας κλπ)

Συνοδεία μελών σε υπηρεσίες (ΙΚΑ, νοσοκομεία κλπ)

Εξυπηρέτηση μελών από δημόσιες υπηρεσίες (δικαστήρια, γηροκομεία , Πρόνοια, κλπ)

Συντροφιά στα μοναχικά άτομα από μέλη της Μονάδας .

Αποκατάσταση διαταραγμένων οικογενειακών σχέσεων .

Ηθική και ψυχολογική στήριξη σε καρκινοπαθείς και νεφροπαθείς που είναι σε διαδικασία αιμοκάθαρσης .

Εισαγωγή μελών σε γηροκομεία και επισκέψεις σε αυτά.

Έκδοση βιβλιαρίων υγείας από την Πρόνοια αλλά και επιδομάτων σε δικαιούχους .

2. Νοσηλευτική μέριμνα από Νοσηλεύτριες

Αγορά φαρμάκων και καταγραφή συνταγών.

Μετρήσεις σακχάρου και πίεσης όλων των μελών της μονάδας.

Συνοδεία μελών στο ΙΚΑ και σε νοσοκομεία.

Νοσηλεία κατ' οίκον (ενέσεις, περιποίηση τραυμάτων, ατομική υγιεινή).

3. Οικιακή φροντίδα από Οικογενειακούς βοηθούς.

Αγορά τροφίμων και λοιπών ειδών για το σπίτι και παράδοση αυτών κατ' οίκον .

Καθαριότητα σπιτιών αλλά και ατομική καθαριότητα .

Μαγείρεμα και φροντίδα για τη σωματική υγιεινή των ανήμπορων μελών γενικότερα .

Συνοδεία σε περιπάτους.

Πληρωμή λογαριασμών σε τράπεζες, ΔΕΗ, ΟΤΕ, κλπ.

4.2.3 Σχέση κράτους-δημοτικής αρχής για το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι»

Σύμφωνα με το τελευταίο Φ.Ε.Κ Αριθμό φύλλου 35 που εκδόθηκε στις 18 Ιανουαρίου 2008 η πολιτεία θέσπισε το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας και διάρκειας του προγράμματος με την παρακάτω προγραμματική σύμβαση:

Άρθρο 1

Περιεχόμενο της Σύμβασης

Η παρούσα σύμβαση είναι προγραμματική και στηρίζεται στις διατάξεις :

1. του άρθρου 13 του ν. 3106/2003 (30 Α).

2. του άρθρου 13 του ν. 3146/2003 (125 Α).
3. του άρθρου 26 του ν. 3329/2005 (81 Α).
4. του άρθρου 27 του ν. 3613/2007 (263 Α).
5. την υπ' αριθμ. 2724/2008 κοινή υπουργική απόφαση, σύμφωνα με την οποία το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» παρατείνεται από τη λήξη της προθεσμίας του άρθρου 26 του ν. 3329/2005, σε όσους δήμους υλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις των υπ' αριθμ.Π4β/5814/1997 (917 Β'), Π1γ/Γ.Π.οικ.62329/2003 (925 Β')και Π1γ/ΓΠ.οικ.6974/2005 (932 Β') κοινών υπουργικών αποφάσεων.

Στη σύμβαση αυτή περιέχονται :

A) Το προοίμιο της σύμβασης.

B) Το αντικείμενο της σύμβασης.

Γ) Ρυθμίσεις που αφορούν :

- την εξασφάλιση της αναγκαίας υποδομής για την εφαρμογή του προγράμματος.
- την εξασφάλιση του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού.
- την εξασφάλιση οικονομικών πόρων για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και των γενικών εξόδων.
- την διατύπωση των βασικών κανόνων οργάνωσης, διοίκησης και διαχείρισης του προγράμματος.
- το πλαίσιο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών σε σχέση με τις ως άνω προϋποθέσεις λειτουργίας και πραγματοποίησης των σκοπών του προγράμματος
- την διάρκεια ισχύος της συνεργασίας.

Άρθρο 2

Προοίμιο

Σκοπός του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» είναι να προσφέρει υπηρεσίες στους ηλικιωμένους και τα άτομα με αναπηρίες, μη επαρκώς αυτοεξυπηρετούμενους, που διαβιούν μοναχικά και το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες υπηρεσίες και μέσα εξυπηρέτησης, έτσι ώστε να παραμένουν στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

Ο σκοπός του προγράμματος θα επιτευχθεί μέσω της παροχής οργανωμένης και συστηματικής κοινωνικής φροντίδας από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη, από εθελοντές και φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης της κοινότητας, σε μη επαρκώς αυτοεξυπηρετούμενους με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιούν μοναχικά και το εισόδημά τους δεν τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαραίτητες υπηρεσίες και μέσα εξυπηρέτησης.

Άρθρο 3

Αντικείμενο της σύμβασης

Αντικείμενο της Προγραμματικής Σύμβασης είναι :

Η παράταση της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 26 του ν. 3329/2005

Α) για την εφαρμογή του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι», για δύο έτη από τη λήξη της κατά την ανωτέρω διάταξη, σε όσους Δήμους εφαρμόζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των υπ' αριθμ.Π4β/5814/1997(917Β'),Π1γ/Γ.Π.οικ.62329/2003(925Β')και Π1γ/Γ.Π.οικ.69674/2005 (932 Β') κοινών υπουργικών αποφάσεων.

Ειδικότερα οι δράσεις του προγράμματος είναι οι

ακόλουθες :

1. Η ανίχνευση, διερεύνηση, καταγραφή, ταξινόμηση και συστηματική επεξεργασία των αναγκών κοινωνικής φροντίδας των ηλικιωμένων. Πηγές πληροφοριών θα αποτελέσουν οι ανάγκες που έχουν εντοπισθεί στα Κ.Α.Π.Η., τα αιτήματα πολιτών, οι παραπομπές άλλων φορέων, οι επιτόπιες προσεγγίσεις, κ.α.

2. Η ιεράρχηση των κοινωνικών αναγκών των ηλικιωμένων (καθορισμός προτεραιοτήτων) που αφορούν :

- Ανάγκες εξασφάλισης ή βελτίωσης της αυτοεξυπηρέτησης.
- Ανάγκες κάλυψης βασικών αναγκών καθημερινής λειτουργίας (διαβίωσης)
- Αντιμετώπιση αναγκών πρόληψης, παρακολούθησης ή αποκατάστασης ψυχοσωματικών και συναισθηματικών προβλημάτων.
- Κάλυψη πολιτιστικών, θρησκευτικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων.

3. Η κοινωνική χαρτογράφηση της ευρύτερης κοινότητας

4. Η διερεύνηση των κοινωνικών δυνάμεων και τάσεων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προβολή, στήριξη και ανάπτυξη του προγράμματος και την αποτελεσματική κάλυψη των αναγκών των ηλικιωμένων.

5. Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας για το πρόγραμμα, τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.

6. Η ανάπτυξη σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο εθελοντικών δραστηριοτήτων των δημοτών που θα αποσκοπούν στην έκφραση συναισθημάτων και πράξεων κοινωνικής αλληλεγγύης και στην καλλιέργεια της αλληλεγγύης των γενεών.

7. Η καταγραφή των δυνατοτήτων και των εμπειριών των ηλικιωμένων της τοπικής κοινωνίας και οργάνωση συστήματος αξιοποίησής τους σε όφελος του Δήμου και ιδιαίτερα των παιδιών και των ίδιων των ηλικιωμένων.

8. Η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στους τομείς :

- Συμβουλευτικής και ψυχοσυναισθηματικής υποστήριξης των ηλικιωμένων και των οικογενειών τους.
- Νοσηλευτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας.
- Οικογενειακής φροντίδας.
- Φυσικοθεραπείας και ήπιας αθλητικής άσκησης.
- Αγωγής Υγείας και Πρόληψης.
- Εργοθεραπείας.
- Διασυνδετικής με άλλους φορείς (κοινής ωφέλειας, κ.α.)
- Πολιτιστικής, θρησκευτικής και κοινωνικής δράσης.
- Ιατροφαρμακευτικής φροντίδας.
- Ψυχαγωγίας, διακοπών
- κ.α.

9. Η συστηματοποίηση του δικτύου υπηρεσιών και των διαδικασιών κοινωνικής φροντίδας σε επίπεδο Δήμου, μηχανοργάνωση του δικτύου και η διασύνδεσή του με άλλα δίκτυα.

10. Η σύνταξη εκθέσεων προόδου, στατιστικών στοιχείων, ποιοτικών αναλύσεων, διαχρονικών αξιολογήσεων εφαρμογής ή αποτελέσματος για την επανατροφοδότηση του σχεδιασμού του προγράμματος αλλά και άλλων σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

Άρθρο 4

Δικαιώματα – Υποχρεώσεις συμβαλλομένων

1. Τα υπουργεία Εσωτερικών και Υγείας & Κοινωνικής

Αλληλεγγύης θα καταβάλλουν την οικονομική επιχορήγηση που προβλέπει η Κοινή Υπουργική Απόφαση.

2. Ο Δήμος θα παρέχει κάθε μορφή διευκόλυνσης για την εφαρμογή του προγράμματος.

Επίσης θα καλύψει τα λειτουργικά έξοδα και θα εξασφαλίσει τα αναγκαία μέσα για το πρόγραμμα.

3. Η διοίκηση του Κ.Α.Π.Η. εντάσσοντας το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» στο ολοκληρωμένο πρόγραμμα παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας που υλοποιεί, μαζί με τα στελέχη του και σε συνεργασία με τα εθελοντικά προγράμματα που θα αναπτύξει στα πλαίσια του προγράμματος ή που ήδη λειτουργούν, και με τους τοπικούς φορείς και λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες ενεργοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο και μέσο, για την παροχή τουλάχιστον υπηρεσιών :

- Κοινωνικής εργασίας
- Νοσηλευτικής φροντίδας
- Οικογενειακής βοήθειας
- Λοιπών υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας ανάλογα με την υπάρχουσα στελέχωση στο οικείο Κ.Α.Π.Η., προς τα μέλη του και τους ηλικιωμένους του πληθυσμού ευθύνης του και σύμφωνα με την ανίχνευση και εξειδίκευση των αναγκών τους.

4. Η Δημοτική Επιχείρηση υποχρεούται να παρέχει την τεχνική και επιστημονική στήριξη που απαιτείται για την υλοποίηση του προγράμματος με την διάθεση εξειδικευμένου προσωπικού που θα καλύπτει αποκλειστικά τις ανάγκες του προγράμματος.

Το ήδη απασχολούμενο προσωπικό λόγω της αποκτηθείσας εμπειρίας, θα συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες του, από τη λήξη της προηγούμενης σύμβασης και μέχρι τη λήξη της παρούσης.

Στο πρόγραμμα θα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, κατ' ελάχιστον τρία άτομα

- Ένας/ μία Κοινωνικός/ή λειτουργό

- Ένα / μία Νοσηλεύτριά/τρια
- Ένας / μία Οικογενειακός/ή Βοηθός

Η Δημοτική Επιχείρηση έχει την υποχρέωση στα πλαίσια της παρούσας προγραμματικής σύμβασης να συλλέξει υπεύθυνες δηλώσεις των εργαζομένων, που εργάζονται στο πρόγραμμα, από τις οποίες να προκύπτει ο φορέας απασχόλησης και η σχέση εργασίας τους. Οι υπεύθυνες δηλώσεις θα προσυπογραφούν και από τον Δήμαρχο. Οι δηλώσεις αυτές αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας προγραμματικής σύμβασης. Σε περίπτωση αποχώρησης προσωπικού για οποιονδήποτε λόγο η Δημοτική Επιχείρηση θα προχωρήσει σε πρόσληψη νέου σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 5

Χρηματικοί Πόροι

1. Για την οικονομική ενίσχυση του προγράμματος ισχύουν τα προβλεπόμενα στη Κοινή Υπουργική Απόφαση που μνημονεύεται στο άρθρο 4 της παρούσης.

2. Το πρόγραμμα δύναται επίσης να έχει πόρους από:

- δωρεές, επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, είτε προς τον φορέα εκτέλεσης, είτε προς τον καθένα των συμβαλλομένων για τον προβλεπόμενο στην παρούσα σύμβαση σκοπό και κάθε άλλη νόμιμη πηγή εσόδων.
- Την τιμολόγηση των παρεχομένων υπηρεσιών, όπου υπάρχει δυνατότητα και προσφορά αποζημίωσης.

Οι ανωτέρω πόροι διατίθενται αποκλειστικά για την βελτίωση των όρων λειτουργίας του προγράμματος και δεν απαλλάσσουν τους συμβαλλόμενους από τις παραπάνω υποχρεώσεις.

Άρθρο 6

Φορέας Υλοποίησης- Προϋποθέσεις

1. Φορέας στον οποίο ανατίθεται η υλοποίηση του προγράμματος, ορίζεται η νόμιμη διοίκηση του Κ.Α.Π.Η. που συμβάλλεται στην παρούσα.

2. Προϋποθέσεις καταλληλότητας του φορέα εκτέλεσης αποτελούν :

- Η λειτουργία Κ.Α.Π.Η. με πλήρη στελέχωση.
- Η αποδοχή του περιεχομένου της παρούσης συμφωνίας .

3. Ο φορέας υλοποίησης υποχρεούται :

- Να μεριμνά για την εφαρμογή και την πιστή τήρηση των αρχών, των στόχων και του περιεχομένου του προγράμματος, όπως και των όσων προβλέπονται στην παρούσα συμφωνία.

- Να παρέχει τις αναγκαίες διευκολύνσεις και να εξασφαλίζει τα απαραίτητα μέσα στα στελέχη του προγράμματος για την άσκηση του έργου τους.

- Να παρέχει κάθε διευκόλυνση στην Επιτροπή Παρακολούθησης του προγράμματος και να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις όπως απορρέουν από τις ανάγκες παρακολούθησης, όπως γενικά περιγράφονται από την παρούσα σύμβαση και θα εξειδικευτούν με αντίστοιχες της εγκυκλίου και οδηγίες της επιτροπής.

- Να συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων και της Περιφέρειας που έχουν την ευθύνη εποπτείας των προνοιακών κρατικών προγραμμάτων.

Άρθρο 7

Επιτροπή Παρακολούθησης

1. Το πρόγραμμα συντονίζεται σε θέματα οργάνωσης, διαχείρισης και εύρυθμης λειτουργίας από 7 μελή Επιτροπή Παρακολούθησης (Ε.Π.), η οποία συστήνεται σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Π4β/ 5814 (ΦΕΚ 917/Β/1997), και έχει αποφασιστικό εποπτικό και συντονιστικό ρόλο.

2. Οι φορείς υλοποίησής του υποχρεούνται να παρέχουν κάθε διευκόλυνση στους εκπροσώπους της Ε.Π.

Άρθρο 8

Διάρκεια

Η παρούσα προγραμματική σύμβαση ισχύει από την λήξη της προηγούμενης και μέχρι την 31.08.2008.

Άρθρο 9

Ουσιώδεις όροι

Όλοι οι όροι της παρούσης συμβάσεως θεωρούνται ουσιώδεις και η παράβαση έστω και ενός εξ αυτών, παρέχει στα συμβαλλόμενα μέρη το δικαίωμα να προχωρήσουν στην καταγγελία και στην λύση της.

4.3 Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας

Το Δημοτικό Γηροκομείο Λάρισας, είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Είναι φιλανθρωπικό Ίδρυμα, με την επωνυμία ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΛΑΡΙΣΑΣ, το οποίο συστάθηκε με τον νόμο 4229/31-3/3-4-1962, με την συγχώνευση των κληροδοτημάτων Αγγ. Λάππα, Δημ. Χατζηζωγίδη και Αθ.Χαλκιάτου. Διέπεται από τις διατάξεις του Α.Ν 2039/39.

Το Ίδρυμα λειτούργησε για πρώτη φορά το έτος 1967. Σκοπός του Ιδρύματος είναι η στέγαση και η περίθαλψη εφ-όρου ζωής των υπερηλίκων ,ανικάνων προς εργασία, ανεξαρτήτως φύλλου και θρησκεύματος. Η μέριμνα για την υγεία τους και κάθε προσωπικού τους ζητήματος.

Η μέριμνα για την εξασφάλιση της απασχόλησής τους και ψυχαγωγίας τους, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Ιδρύματος. Η μέριμνα για την

συμμετοχή τους σε κάθε κατάλληλη ψυχαγωγική εκδήλωση εντός και εκτός Ιδρύματος.

Στο Ίδρυμα μπορούν να φιλοξενηθούν άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, αυτοεξυπηρετούμενα, μοναχικά ή και άτομα από οικογένειες στις οποίες υπάρχει κάποιο πρόβλημα.

Σήμερα στο Γηροκομείο φιλοξενούνται περί τα 100 άτομα. Απασχολεί 27 άτομα προσωπικό, διοικητικό, ειδικότητες και βοηθητικό.

Διοικείται από εξαμελές Διοικητικό Συμβούλιο με πρόεδρο τον εκάστοτε Δήμαρχο.

4.4 Δημοτικός Οργανισμός Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών Δήμου Λαρισαίων

Ο Δημοτικός Οργανισμός Βρεφονηπιακών – Παιδικών Σταθμών Δήμου Λαρισαίων ιδρύθηκε 28/02/1996 με βάση το άρθρο 42 του Ν. 2218 / 1994 συγχωνεύοντας τους εννέα (9) πρώην Κρατικούς Παιδικούς Σταθμούς. Σε συνέχεια με τον Ν. 3106 / 2003 μεταβιβάστηκαν τρεις (3), δύο (2) του πρώην Ε.Ο.Κ.Φ. & ένας (1) ο πρώην Ι.Β.Σ.Λ. Με τους τέσσερις (4) δημοτικούς και τους δύο (2) που λειτουργούν στα πλαίσια Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, απαρτίζουν την σύγχρονη έκφρασή του.

Ο Οργανισμός έχοντας συνολικά υπό την εποπτεία του δεκαοκτώ (18) παιδικούς σταθμούς σ' όλη την γεωγραφία της πόλης μας καλύπτει τις ανάγκες των εργαζομένων μητέρων.

Οι Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Λαρισαίων αποτελούν Παιδαγωγικά Κέντρα που παρέχουν αγωγή στα παιδιά της βρεφικής και νηπιακής ηλικίας μέσα από τη διαλεκτική παιδιού – παιδαγωγού – περιβάλλοντος.

Σκοπός λειτουργίας είναι να προσφέρουν:

- Προσχολική αγωγή που ακολουθεί τις πιο σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους και ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε ηλικίας για την ολόπλευρη και σφαιρική νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών.

- Την καθημερινή φύλαξη, φροντίδα, ημερήσια διατροφή, διαπαιδαγώγηση & ψυχαγωγία των βρεφών και των νηπίων, που εξαιτίας της εργασίας και των δύο γονέων ή άλλης κοινωνικής αιτίας δεν την έχουν.

- Ειδικά παιδαγωγικά προγράμματα περιβαλλοντικής, κυκλοφοριακής, μουσειακής αγωγής κ.τ.λ., καθώς επίσης και επαφή με την κοινότητα, που προσφέρουν στο παιδί ευκαιρίες για απόκτηση ειδικών γνώσεων, ανάπτυξης της προσωπικότητάς του και κοινωνικοποίησης.

- Κατάλληλη προετοιμασία για τα παιδιά της νηπιακής ηλικίας για την απρόσκοπτη είσοδό τους στο Δημοτικό Σχολείο, μέσα από προγράμματα ανάλογα της νοητικής και ψυχοκινητικής τους εξέλιξης.

- Ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και προβληματισμό των γονέων σε θέματα αγωγής, ψυχολογίας και σχέσεων με τα παιδιά τους.

- Προγράμματα προληπτικής ιατρικής.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ

- Η λειτουργία των παιδικών – βρεφονηπιακών σταθμών αρχίζει την 1 η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31 η Ιουλίου του επόμενου έτους, επί πέντε ημέρες εβδομαδιαία από Δευτέρα έως Παρασκευή.
- Σε περιπτώσεις που η απασχόληση των εργαζομένων διαρκεί κατά τη θερινή περίοδο ο παιδικός σταθμός μπορεί να λειτουργεί το μήνα Αύγουστο και να διακόπτει τη λειτουργία του ένα μήνα κατά τη διάρκεια των μηνών Ιουνίου – Ιουλίου.
- Από την 1 η Αυγούστου έως 31 η Αυγούστου οι παιδικοί σταθμοί δεν λειτουργούν και στο διάστημα αυτό γίνονται οι αναγκαίες συντηρήσεις και επισκευές των κτιρίων των παιδικών σταθμών.
- Οι παιδικοί σταθμοί δεν λειτουργούν κατά το χρονικό διάστημα των Χριστουγέννων από 24 Δεκεμβρίου έως και 6 Ιανουαρίου, και το Πάσχα από τη Μ. Πέμπτη μέχρι και την Κυριακή του Θωμά, διαστήματα που είναι απαραίτητα για οικογενειακή σύναξη και θρησκευτική ανάταση της οικογένειας. Επίσης κατά τα διαστήματα αυτά πραγματοποιούνται εργασίες όπως απολυμάνσεις, βάψιμο κτιρίων, επισκευές, συντηρήσεις κ.τ.λ., οι οποίες είναι αδύνατο να πραγματοποιηθούν με την παρουσία των παιδιών.
- Το προσωπικό από 1 η Αυγούστου έως 31 η Αυγούστου παίρνει υποχρεωτικά την ετήσια άδειά του εκτός αν αλλάξει ο χρόνος διακοπών των παιδικών σταθμών ή σε ορισμένες έκτακτες περιπτώσεις που θα κρίνονται από τη Διεύθυνση των παιδικών σταθμών και πάντα μέσα στα πλαίσια που προβλέπονται από το δημοσιονομικό κώδικα.
- Η λειτουργία των παιδικών σταθμών αρχίζει από την 7:00 ώρα π.μ. κατά το χειμερινό ωράριο και από 6:45 ώρα π.μ. κατά το θερινό ωράριο και λήγει, σε

κάθε περίπτωση την 16:00 ώρα. Σε περίπτωση εφαρμογής του προγράμματος απογευματινής λειτουργίας των παιδικών σταθμών, το ωράριο θα αναπροσαρμοστεί, με απόφαση του Δ. Σ., αναλόγως. Οι ανάγκες σε προσωπικό που θα προκύψουν θα καλυφθούν ή με νέο προσωπικό ή με υπερωριακή αποζημίωση όσων επιθυμούν.

- Ο Δημοτικός Οργανισμός Βρεφονηπιακών - Παιδικών Σταθμών Δήμου Λαρισαίων διακόπτει τη λειτουργία του κατά τις επίσημες αργίες των δημοσίων υπηρεσιών καθώς και του πολιούχου του Δήμου Λαρισαίων ή του εορτασμού εθνικού, θρησκευτικού ή τοπικού γεγονότος.
- Οι διοικητικές υπηρεσίες του Οργανισμού θα λειτουργούν από 7:00 π.μ. έως 14:30 μ.μ.

- Το Διοικητικό προσωπικό λαμβάνει την κανονική του άδεια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα χωρίς να παρακωλύεται η λειτουργία του Οργανισμού.

Ο Δημοτικός Οργανισμός Βρεφονηπιακών - Παιδικών Σταθμών Δήμου Λαρισαίων έχει προβεί στην έκδοση του περιοδικού "Αεροπλανάκι", το οποίο αποτελεί οδηγό και ταυτόχρονα πηγή πληροφόρησης για τα δρώμενα των παιδικών σταθμών. 54

ΚΕΦ 5^ο

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

5.1 Προγράμματα Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Το Κέντρο Εκπαίδευσης. Ενηλίκων της Νομαρχίας Λάρισας ανακοίνωσε την έναρξη των παρεχόμενων προγραμμάτων του, κατά την εκπαιδευτική περίοδο Σεπτέμβριος 2006 - Ιανουάριος 2007 τα οποία πραγματοποιήθηκαν σε συνεργαζόμενα εκπαιδευτήρια της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Νομαρχίας Λάρισας. Τα παρεχόμενα προγράμματα ήταν διάρκειας 25, 50, 125 και 250 ωρών στα παρακάτω γνωστικά πεδία:

1. Τεχνολογίες Πληροφορικής - Επικοινωνιών.
2. Ευρωπαϊκές γλώσσες (Αγγλικά - Γαλλικά - Γερμανικά σε βασικό επίπεδο).
3. Οικονομία - Επιχειρήσεις.
4. Πολιτισμός - Τέχνες - Διαχείριση ελεύθερου χρόνου.
5. Βασικές γνώσεις Μαθηματικών - Στατιστικής.
6. Ελληνική γλώσσα - Ιστορία.
7. Ενεργός πολίτης: Δικαιώματα - υποχρεώσεις - διαχείριση νοικοκυριού.
8. Ειδικά προγράμματα: Τσιγγάνων - κρατουμένων - μεταναστών.

Τα προγράμματα αυτά είχαν ως στόχο την δια βίου ανάπτυξη της προσωπικότητας, την απασχολησιμότητα, την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή, την πολιτισμική καλλιέργεια όλων των ενηλίκων πολιτών ανεξαρτήτως της οικονομικής ή της κοινωνικής τους κατάστασης ή της χώρας καταγωγής τους, γι' αυτό και όλα τα προγράμματα ήταν δωρεάν. Τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Κ.Ε.Ε.) είναι δομές της Γενικής Γραμματείας

Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) του υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Υποστηρίζονται από το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) της Γ.Γ.Ε.Ε. και συγχρηματοδοτούνται από το Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) κατά 75% (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II, Μέτρο 1.1, Ενέργεια 1.1.2β, του ΥΠ.Ε.Π.Θ.). Μετά τη λήξη του εκπαιδευτικού προγράμματος ή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων δόθηκε βεβαίωση στους εκπαιδευόμενους που ολοκλήρωσαν την παρακολούθηση του προγράμματος ή των προγραμμάτων, την οποία παραλάβανε στα γραφεία στο ΚΕΕ. (Λάρισα, Αιόλου 2).

5.2 Προγράμματα Ανώδυνου Τοκετού

Τρία χρόνια λειτουργίας συμπληρώνει φέτος το πρόγραμμα μαθημάτων ανώδυνου τοκετού – Ψυχοπροφυλακτικής που εφαρμόζει με ιδιαίτερη επιτυχία η Δ/ση Δημόσιας Υγείας της Νομαρχίας Λάρισας.

Περισσότερες από 300 γυναίκες - μέλλουσες μητέρες παρακολούθησαν το πρόγραμμα μαθημάτων ανώδυνου τοκετού.

Τα μαθήματα γίνονται δωρεάν στον ισόγειο χώρο όπου στεγάζεται η Δ/ση Δημόσιας Υγείας και αποτελούν μια σημαντική προσφορά στη μέλλουσα μητέρα και στο κοινωνικό σύνολο.

Οι έγκυες όπως τονίζουν οι μαίες που υποστηρίζουν το πρόγραμμα, παρακολουθώντας τα μαθήματα προετοιμάζονται ψυχολογικά και σωματικά.

Με την Ψυχολογική υποστήριξη κάθε γυναίκα μπορεί να καταλάβει ότι η εγκυμοσύνη, ο τοκετός και η λοχεία είναι μια περίοδος στη ζωή της που θα πρέπει να την περνά συνειδητά, συμμετέχοντας ενεργητικά, λογικά και ψύχραιμα. Έτσι αποκτά αυτοπεποίθηση, σιγουριά, ηρεμία, ασφάλεια και μπορεί να συνεργάζεται σωστά με το γιατρό και τις μαίες.

Ενώ η παθητική και άβουλη συμμετοχή θα τις παρέχει μόνο ανασφάλεια, φόβο, θλίψη και μερικές φορές ψυχική κατάπτωση στην περίοδο της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της λοχείας.

Από την 28η εβδομάδα της εγκυμοσύνης ξεκινά το πρόγραμμα το οποίο περιλαμβάνει 8 περίπου μαθήματα. Αρχικά, οι γυναίκες ενημερώνονται για τη φυσιολογία των γεννητικών οργάνων και του αναπαραγωγικού κύκλου μέχρι τη σύλληψη, με προβολή διαφανειών. Ακολουθεί ενημέρωση για την εξέλιξη της εγκυμοσύνης όσον αφορά τις αλλαγές του σώματος και τις διαδοχικές φάσεις της ανάπτυξης του εμβρύου.

Τα μαθήματα συνεχίζονται με ειδικό πρόγραμμα ασκήσεων εγκυμοσύνης. Οι ασκήσεις γίνονται για να ξεκουράσουν τους μύες από την ακινησία και την λανθασμένη στάση του σώματος. Επίσης μαθαίνουν να κοντρολάρουν και να εξουσιάζουν τη λειτουργία των μυών τους, που έχουν ιδιαίτερη συμμετοχή κατά τη διάρκεια του τοκετού. Οι γυναίκες μαθαίνουν επίσης ορισμένους τρόπους ειδικών αναπνοών, τους οποίους χρησιμοποιούν στα διάφορα στάδια του τοκετού. Εξασκούνται να χαλαρώνουν, να αυτοσυγκεντρώνονται για να ανακτούν δυνάμεις.

Μ' αυτό τον τρόπο πιστεύουν σ' ένα δικό τους προσωπικό και μοναδικό τοκετό, όπου η κάθε γυναίκα είναι η πρωταγωνίστρια που θα διεκδικήσει το βραβείο των κόπων και των προσπαθειών της: Να δει το μωρό της υγιές, να το ακούσει, να το χαϊδέψει και να το φιλήσει.

Ακόμη το πρόγραμμα περιλαμβάνει οδηγίες και συμβουλές για την διατροφή της εγκύου, της λεχιάδας και περιποίηση του βρέφους.

Με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων, οι μέλλουσες μητέρες μαθαίνουν ότι αφορά την φροντίδα του νεογέννητου και ότι αυτή είναι μια δουλειά που θέλει προσοχή, κόπο αλλά και πολλή υπομονή και αγάπη.

Στόχος του προγράμματος είναι να προάγει το μητρικό θηλασμό, γι' αυτό και δίνονται πληροφορίες για τα πλεονεκτήματά του και με τη χρήση έντυπου υλικού.

Το σημαντικό είναι η σωστή προετοιμασία για να δεχθούν οι μέλλουσες μητέρες το θηλασμό σαν το θεμέλιο της σχέσης τους με το παιδί που θα φέρουν στον κόσμο.

Το πρόγραμμα μαθημάτων ανώδυνου τοκετού ολοκληρώνεται κατά την περίοδο της λοχείας και μέχρι τον 1ο μήνα της ζωής του βρέφους βοηθώντας τις λεχώιδες και το νεογέννητο όπου χρειαστούν τις συμβουλές των υπευθύνων του συγκεκριμένου προγράμματος .

5.3 Προγράμματα Υγείας

Σε συνεχή επαγρύπνηση για την εφαρμογή των υγειονομικών κανονισμών και διατάξεων αλλά και για να προστατευτεί η υγεία του καταναλωτικού κοινού βρίσκεται η Νομαρχία Λάρισας. Με σειρά συστηματικών ελέγχων που πραγματοποιούνται υπό τις αυστηρές οδηγίες του νομάρχη Λάρισας κ. Λ. Κατσαρού και την εποπτεία του αρμόδιου αντινομάρχη κ. Γ. Φακή σε τρόφιμα, ποτά, είδη εστίασης, χώρους υγειονομικού ενδιαφέροντος και γενικά οπουδήποτε τίθεται θέμα δημόσιας υγείας η αρμόδια διεύθυνση προσπαθεί με κάθε τρόπο να διασφαλίσει τη δημόσια υγεία των πολιτών του νομού. Σε έναν απολογισμό της τελευταίας διετίας και συγκεκριμένα από την 1/1/2007 έως και τις 30/9/2008, η Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην οργάνωση και υλοποίηση προγραμμάτων πρόληψης και προαγωγής της υγείας, όπως είναι οι εμβολιασμοί σε παιδιά, ενήλικες και ομάδες υψηλού κινδύνου, και η συγκέντρωση στοιχείων για διαφορετικά αντικείμενα, όπως λοιμώδη νοσήματα, τεστ Παπανικολάου, εμβόλια κ.ά.

Προς αυτή την κατεύθυνση οι δραστηριότητες της αρμόδιας Διεύθυνσης σύμφωνα με ανακοίνωση της Νομαρχίας Λάρισας είναι οι ακόλουθες:

➤ ΈΛΕΓΧΟΙ – ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΕΣ

-2346 καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος ελέγχθηκαν και υποβλήθηκαν 144 μηνύσεις σε περιπτώσεις όπου διαπιστώθηκαν παρατυπίες.

-113 έλεγχοι και δειγματοληψίες αποβλήτων έγιναν σε βιομηχανίες, βιοτεχνίες και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και υποβλήθηκαν 7 μηνύσεις.

-368 οχήματα μεταφοράς τροφίμων ελέγχθηκαν.

-939 ανθυγιεινές εστίες ελέγχθηκαν.

-28 δειγματοληψίες πραγματοποιήθηκαν σε πόσιμο νερό.

-16 δειγματοληψίες πραγματοποιήθηκαν σε θαλασσινό νερό.

-97 ηχομετρήσεις πραγματοποιήθηκαν.

-54 μηνύσεις υποβλήθηκαν σε νομείς σταυλικών εγκαταστάσεων.

➤ ΠΡΟΛΗΨΗ – ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

-2.758 μαθητές ελέγχθηκαν συνολικά στο πλαίσιο προγράμματος πρόληψης και προαγωγής της στοματικής υγείας. Επρόκειτο για μαθητές της ΣΤ΄ τάξης των Δημοτικών Σχολείων της Λάρισας που εξετάστηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2007 ενώ από τον Σεπτέμβριο ξεκίνησε αντίστοιχο και για τους μαθητές της Δ΄ τάξης, το οποίο συνεχίστηκε έως τον Ιούνιο του 2008. Το πρόγραμμα περιελάμβανε ενημέρωση, καταγραφή και στατιστική ανάλυση της στοματικής υγείας.

Ακόμη, 280 εγκυμονούσες ενημερώθηκαν επίσης για τη στοματική υγεία, στο πλαίσιο της ψυχοπροφυλακτικής.

-600 πολίτες που ταξίδεψαν στο εξωτερικό είχαν ενημέρωση, τους δόθηκαν σχετικές οδηγίες και τους χορηγήθηκε έντυπο υλικό, ενώ έγιναν 260 εμβολιασμοί και ανθελονοσιακή αγωγή σε 60 περιπτώσεις.

➤ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ – ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΩΝ

-Εκδόθηκαν 122 αποφάσεις χορήγησης διατροφικού επιδόματος σε νέους αιμοκαθαριζόμενους νεφροπαθείς και μεταμοσχευμένους νεφρών, καρδιάς, ήπατος πνευμόνων, μυελού των οστών.

-1.301.666,85 ευρώ καταβλήθηκαν συνολικά σε 260 περίπου δικαιούχους επιδομάτων ανά δίμηνο από 1/1/2007 έως και 31/8/2008.

-9.600 δημόσιοι υπάλληλοι του νομού εξυπηρετήθηκαν από την Α΄βάθμια Υγειονομική Επιτροπή (χορήγηση αναρρωτικών αδειών, πιστοποίηση υγείας νεοδιοριζόμενων, χαρακτηρισμός νοσημάτων που χρήζουν νοσηλείας, θέματα υγείας που επηρεάζουν τα υπηρεσιακά καθήκοντα κ.ά.).

-1.750 άτομα (Δημόσιοι Υπάλληλοι και άποροι ανασφάλιστοι της περιφέρειας Θεσσαλίας) εξυπηρετήθηκαν από τη Β΄βάθμια Υγειονομική Επιτροπή.

5.4 Κέντρα Διάγνωσης-Υποστήριξης Κ Αξιολόγησης ΑμΕΑ

Θεσμικό πλαίσιο:

Άρθρο 2 του Ν. 2817/2000 (ΦΕΚ 78/Α΄), Υ.Α. αριθμ. Γ6/4494/2001 (ΦΕΚ 1503/Β΄).

Οργάνωση-σκοπός-στελέχωση:

- Τα Κ.Δ.Α.Υ. λειτουργούν στις έδρες των νομών και νομαρχιών του κράτους, αποτελούν αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες και υπάγονται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Σκοπός των Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Κ.Δ.Α.Υ.) της νομαρχίας Λάρισας είναι η προσφορά υπηρεσιών διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης των μαθητών και κυρίως εκείνων που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και υποστήριξης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών, των γονέων και της κοινωνίας. Για την επίτευξη των στόχων τους, τα Κ.Δ.Α.Υ. λειτουργούν βάσει προτυποποιημένης διαδικασίας, ώστε να διασφαλίζεται η ομοιογενής λειτουργία τους σε όλη τη χώρα.

Ο ρόλος των Κ.Δ.Α.Υ. είναι:

➤ Ανίχνευση πιθανών εκπαιδευτικών αναγκών στους μαθητές-παραπομπή γι αξιολόγηση:

- Το εκπαιδευτικό και το ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του Κ.Δ.Α.Υ., σε συνεργασία με φορείς της Νομαρχίας Λάρισας ,με τους προϊσταμένους των διευθύνσεων και γραφείων της εκπαίδευσης, τους συμβούλους ειδικής αγωγής, τους συμβούλους προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τους εκπαιδευτικούς των Σ.Μ.Ε.Α. και των άλλων σχολείων προγραμματίζει και διεξάγει, κατ' έτος, έρευνα, τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο, στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού της περιφέρειάς της. Σκοπός αυτών των ερευνών είναι ο εντοπισμός πιθανών ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στους μαθητές και η έγκαιρη διάγνωση -αξιολόγηση και παρέμβαση.

- Οι μαθητές, για τους οποίους προκύπτουν ενδείξεις ότι εμπίπτουν στις κατηγορίες των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καταγράφονται στο αρχείο του Κ.Δ.Α.Υ. και, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς τους και τη συγκατάθεση των γονέων ή κηδεμόνων ή των ασκούντων τη γονική μέριμνα, παραπέμπονται για περαιτέρω αξιολόγηση.

- Τα Κ.Δ.Α.Υ. εκτός από τους μαθητές, των οποίων οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προκύπτουν από την ανίχνευση που διεξάγουν, υποχρεούνται να αξιολογούν και τους μαθητές που παραπέμπονται από σχολικές μονάδες με τη σύμφωνη γνώμη του γονέα, καθώς και άλλα παιδιά μετά από αίτημα του γονέα ή του κηδεμόνα ή του ασκούντος τη γονική μέριμνα.

Διάγνωση-αξιολόγηση, έκδοση της γνωμάτευσης:

Στη γνωμάτευση προσδιορίζεται αν ο μαθητής ανήκει σε κάποια από τις κατηγορίες των Ατόμων με Αναπηρία και προτείνεται η κατάλληλη σχολική μονάδα ένταξης, ο τρόπος φοίτησης, η αναγκαία ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική υποστήριξη, καθώς και τα απαραίτητα τεχνικά βοηθήματα και εκπαιδευτικά υλικά που θα διευκολύνουν την εκπαίδευση και επικοινωνία του ατόμου. Η γνωμάτευση συνοδεύεται από πλαίσιο Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Ε.Ε.Π.), το οποίο στηρίζεται στην αξιολόγηση και εμπεριέχει τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους σε

όλους τους τομείς ανάπτυξης, καθώς και το χρονικό προσδιορισμό της επαναξιολόγησης του ατόμου και του προγράμματός του. Η γνωμάτευση και το Ε.Ε.Π γνωστοποιούνται στους γονείς και στο σχολείο του μαθητή και όλα τα στοιχεία καταχωρίζονται στον ατομικό φάκελο του μαθητή.

- Σε κάθε Κ.Δ.Α.Υ. τηρείται αρχείο που περιλαμβάνει τους ατομικούς φακέλους των ατόμων που αξιολογούνται μετά από παραπομπή σε αυτό ή ανίχνευση.

- Ο ατομικός φάκελος περιλαμβάνει:

α) συνοπτικό οικογενειακό και κοινωνικό ιστορικό του μαθητή,
β) γνωμάτευση για το είδος και το βαθμό της συγκεκριμένης εκπαιδευτικής ανάγκης,

γ) εισήγηση για την εγγραφή, κατάταξη ή μεταγραφή στην κατάλληλη σχολική μονάδα,

δ) αξιολογική έκθεση που αφορά στη μαθησιακή εξέλιξη του μαθητή,

ε) εισήγηση για την κατάρτιση του κατάλληλου παρεμβατικού εκπαιδευτικού προγράμματος,

στ) εισήγηση για παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης και ενημέρωσης προς τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς ή τους ασκούντες τη γονική μέριμνα,

ζ) εισήγηση για το είδος των αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών βοηθημάτων και οργάνων,

η) εισήγηση για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών με προφορικές ή άλλης μορφής εξετάσεις για τους μαθητές που φοιτούν στις συνήθεις τάξεις,

θ) όλες τις δοκιμασίες που έχουν χορηγηθεί στο μαθητή από το δάσκαλο της τάξης του,

ι) περιγραφική αξιολόγηση παραπομπής του μαθητή από το δάσκαλο της τάξης του,

ια) την απάντηση του Κ.Δ.Α.Υ. στο σχολείο και στους έχοντες τη γονική μέριμνα του ατόμου με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ιβ) τις περιοδικές αξιολογήσεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών παρεμβατικών προγραμμάτων από τους ειδικούς του Κ.Δ.Α.Υ. και ιγ) οτιδήποτε άλλο αφορά στο μαθητή.

-Η γραπτή και προφορική ενημέρωση για το περιεχόμενο του φακέλου γίνεται στον έχοντα τη γονική μέριμνα του μαθητή κατά τη διάρκεια ειδικής συνεδρίασης του Κ.Δ.Α.Υ. Τη συνάντηση καθορίζει ο προϊστάμενος του Κ.Δ.Α.Υ. σε επικοινωνία με τον έχοντα τη γονική μέριμνα. Στη συνάντηση μπορούν να μετέχουν και μέλη της ειδικής εκπαιδευτικής ομάδας που θα θεωρηθεί απαραίτητο από τον προϊστάμενο του Κ.Δ.Α.Υ. να παρευρεθούν.

- Το περιεχόμενο των φακέλων διατηρείται και σε ηλεκτρονική μορφή, είναι απόρρητο και προσβάσιμο από το εκπαιδευτικό και ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό του Κ.Δ.Α.Υ.

- Η γνωμάτευση, οι οδηγίες αντιμετώπισης και το ατομικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα χορηγούνται, μόνο, στους έχοντες τη γονική μέριμνα του μαθητή και στους καθ' ύλην αρμόδιους της σχολικής μονάδας στην οποία φοιτά ο μαθητής.

Υποστήριξη ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους-Εκπαιδευτική παρέμβαση:

- Οι δραστηριότητες για την υποστήριξη των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και των οικογενειών τους και η εκπαιδευτική παρέμβαση αποσκοπούν στο να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ώστε:

α) να αναπτύξουν την προσωπικότητά τους,

β) να βελτιώσουν τις ικανότητες και τις δεξιότητές τους, ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξή τους στο κοινό εκπαιδευτικό σύστημα,

γ) να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια για την επαγγελματική τους εξέλιξη, για τη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία και την ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία.

Για την υλοποίηση των στόχων αυτών το Κ.Δ.Α.Υ. αναπτύσσει τα εξής προγράμματα υποστήριξης και εκπαιδευτικής παρέμβασης:

1. Προγράμματα έγκαιρης εκπαιδευτικής παρέμβασης για παιδιά προσχολικής ηλικίας:

α) Τα προγράμματα έγκαιρης (πρώιμης) εκπαιδευτικής παρέμβασης για παιδιά προσχολικής ηλικίας απευθύνονται σε παιδιά που δεν έχουν ενταχθεί σε κάποιο ειδικό πρόγραμμα ή για την περίπτωση των οποίων δεν υπάρχουν στην περιοχή του Κ.Δ.Α.Υ. κατάλληλα ειδικά προγράμματα. Τα προγράμματα αυτά καταρτίζονται με απόφαση του εκπαιδευτικού και του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού του Κ.Δ.Α.Υ. και προσφέρονται ατομικά στο παιδί και στην οικογένειά του. Υλοποιούνται είτε στην έδρα του Κ.Δ.Α.Υ. είτε με τη μορφή της κατ'οίκον παροχής. Τα εξατομικευμένα προγράμματα παρέμβασης θέτουν μακροπρόθεσμους και βραχυπρόθεσμους στόχους για τους γονείς και τα παιδιά και καταρτίζονται από τους υπεύθυνους των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης, βάσει των πλαισίων που έχουν δοθεί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των παιδιών. Την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων έγκαιρης παρέμβασης έχουν οι εκπαιδευτικοί των Κ.Δ.Α.Υ., μετά από ειδική επιμόρφωση ή άλλοι ειδικοί του Κ.Δ.Α.Υ., οι οποίοι έχουν επιμορφωθεί ειδικά στον τομέα της έγκαιρης παρέμβασης και της συμβουλευτικής των γονέων.

β) Κύριος στόχος αυτών των προγραμμάτων είναι να εξοικειωθούν οι γονείς και η οικογένεια με το πρόβλημα του παιδιού τους, να προσαρμοστούν στη νέα κατάσταση και να παρέχουν τις απαραίτητες διευκολύνσεις για την ολόπλευρη ανάπτυξη του παιδιού και τη συμμετοχή του στη ζωή της

οικογένειας, όπως και την προετοιμασία του για την προσχολική και τη σχολική εκπαίδευση. Ο υπεύθυνος του προγράμματος συναντάται, περιοδικά (μία φορά την εβδομάδα), με το παιδί και την οικογένεια ενώ πραγματοποιεί και ομαδικές συναντήσεις συμβουλευτικής υποστήριξης με όλους τους γονείς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έγκαιρης παρέμβασης. Στις ομαδικές συναντήσεις μπορεί να συνδράμουν, όταν κριθεί αναγκαίο από τον υπεύθυνο, και άλλα μέλη του Κ.Δ.Α.Υ. και κυρίως ο ψυχολόγος και ο κοινωνικός λειτουργός.

γ) Τα προγράμματα αυτά αξιολογούνται, ετησίως, από την διεπιστημονική ομάδα του Κ.Δ.Α.Υ. σε ειδική συνεδρία στην οποία εισηγητής είναι ο υπεύθυνος της έγκαιρης παρέμβασης.

2. Προγράμματα συμβουλευτικής γονέων και οικογένειας:

α) Το Κ.Δ.Α.Υ., αξιολογώντας τις ανάγκες των μαθητών της περιφέρειάς του, σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα συμβουλευτικής γονέων μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Την κύρια ευθύνη για την υλοποίηση αυτών των προγραμμάτων έχει ο ψυχολόγος του Κ.Δ.Α.Υ., ο οποίος συνεπικουρείται στο έργο του από τον εκπαιδευτικό και τον κοινωνικό λειτουργό του Κ.Δ.Α.Υ. καθώς, επίσης, και από όποιον άλλον ειδικό κριθεί απαραίτητο.

β) Εκτός των γενικών στόχων της συμβουλευτικής γονέων, που περιγράφονται στα προγράμματα έγκαιρης παρέμβασης και οι οποίοι ισχύουν και για τα προγράμματα αυτά, ένας πολύ βασικός στόχος είναι και η ενδυνάμωση των γονέων και των ατόμων με αναπηρία προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά και συνεταιρικά με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να επιτευχθεί η ισότιμη ένταξη των ατόμων με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο και στην κοινωνία. Τα προγράμματα συμβουλευτικής γονέων υλοποιούνται με ατομικές ή ομαδικές συναντήσεις του ψυχολόγου με τους γονείς σε τακτά χρονικά διαστήματα.

3. Υποστήριξη των μαθητών με αναπηρία:

α) Τα Κ.Δ.Α.Υ. στηρίζουν συστηματικά τους μαθητές με αναπηρία της περιφέρειάς τους. Για το σκοπό αυτό συνεργάζονται με τους σχολικούς συμβούλους της ειδικής αγωγής και όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαίδευση των Α.Μ.Ε.Α. Αξιολογούν και κατατάσσουν τους μαθητές στην κατάλληλη σχολική βαθμίδα, παρακολουθούν περιοδικά την πρόοδο των μαθητών αυτών και παρέχουν στήριξη.

β) Τα Κ.Δ.Α.Υ. προτείνουν την κατάλληλη εξεταστική μέθοδο για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες της περιφέρειάς τους. Γενικά, μεριμνούν για την παροχή όλων των θεσμοθετημένων διευκολύνσεων που προβλέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις για τους μαθητές της περιφέρειάς τους.

4. Υποστήριξη των εκπαιδευτικών των τάξεων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες:

α) Τα Κ.Δ.Α.Υ. σχεδιάζουν, ετησίως, προγράμματα ευαισθητοποίησης για τους εκπαιδευτικούς της περιφέρειάς τους. Επίσης, σχεδιάζουν και υλοποιούν, σε συνεργασία με τους σχολικούς συμβούλους ειδικής αγωγής, προσχολικής αγωγής και πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τους προϊσταμένους των διευθύνσεων και γραφείων εκπαίδευσης, τους διευθυντές των σχολείων και τους εκπαιδευτικούς προγράμματα συστηματικής στήριξης των μαθητών με αναπηρία / ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, ειδικά αυτών που είναι ενταγμένοι στις συνήθεις σχολικές μονάδες. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί στα Τμήματα Ένταξης υποστηρίζονται από τον εκπαιδευτικό του Κ.Δ.Α.Υ., ώστε να εφαρμόζουν τις κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας και να εξασφαλίζουν το κατάλληλο περιβάλλον μάθησης για τους μαθητές με αναπηρία.

β) Την ευθύνη για την υλοποίηση των προγραμμάτων αυτών έχει ο εκπαιδευτικός της αντίστοιχης βαθμίδας του Κ.Δ.Α.Υ., ο οποίος για το σκοπό αυτό επισκέπτεται περιοδικά (μία φορά την εβδομάδα) με τη μορφή του

ειδικού «περιπατητικού εκπαιδευτικού», τα σχολεία της περιφέρειάς του. Ο εκπαιδευτικός αυτός προσφέρει συστηματική στήριξη στους μαθητές και κυρίως σε αυτούς που είναι ενταγμένοι στη συνηθισμένη σχολική τάξη.

Πληροφόρηση:

Τα Κ.Δ.Α.Υ. αποτελούν πηγή έγκυρης ενημέρωσης και πληροφόρησης για όλα τα θέματα που αφορούν στα Α.Μ.Ε.Α. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργούν ως διαμεσολαβητικό δίκτυο μεταξύ των υπηρεσιών εκπαίδευσης και υγείας-πρόνοιας και των Α.Μ.Ε.Α. Επίσης, ο ειδικός στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών παρέχει συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού σε τυφλούς μαθητές και νέους και στις οικογένειές τους, πληροφορεί τα τυφλά άτομα για προκηρύξεις θέσεων εργασίας και φροντίζει για την προετοιμασία τους και τη συμμετοχή τους στους σχετικούς διαγωνισμούς.

5.5 Κέντρα Απεξάρτησης-Πρόληψης Κατά Των Ναρκωτικών

Το δίκτυο υπηρεσιών του ΟΚΑΝΑ περιλαμβάνει:

ΠΡΟΛΗΨΗ

Λειτουργούν σήμερα 70 Κέντρα Πρόληψης σε 48 νομούς της χώρας, σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Λειτουργούν σήμερα σε όλη την Ελλάδα: 3 "στεγνά" προγράμματα ενηλίκων, 4 "στεγνά" προγράμματα εφήβων, 8 θεραπευτικές μονάδες υποκατάστασης (Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη), 1 ιατρείο υποστήριξης εξαρτημένων ατόμων - σε συνεργασία με το ΙΚΑ (Περιστέρη) και 8 μονάδες υποκατάστασης σε συνεργασία με τα Περιφερειακά Συστήματα Υγείας- Πρόνοιας είτε με τη μορφή αυτόνομων μονάδων (Θεσσαλονίκη-Νοσοκομείο Παπανικολάου, Χανιά-Θεραπευτήριο Ψυχικών Παθήσεων, Ρόδος-Γενικό Νοσοκομείο Ρόδου & Δήμος Ροδίων) είτε με τη μορφή εξωτερικών ιατρείων σε συνεργασία με τα κατά τόπους νοσοκομεία (Λαμία, Αγρίνιο, Λιβαδειά, Λάρισα, Χαλκίδα).

Λάρισα

- 1 Θεραπευτική Μονάδα Αντιμετώπισης των Εξαρτήσεων (σε συνεργασία με το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Γεν. Νοσοκομείο Λάρισας)
- 1 Στεγνό Θεραπευτικό Πρόγραμμα Εφήβων (σε συνεργασία με τη Νομαρχία Λάρισας)

Υπηρεσίες Νομού ΛΑΡΙΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

ΕΔΡΑ: Λάρισα

ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ: "ΟΡΦΕΑΣ"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Κούμα 37, 41222, Λάρισα

ΤΗΛ.: 2410- 555935, 555940

FAX: 2410- 555938

e-mail: klarisal@otenet.gr

ΜΟΝΑΔΑ ΕΦΗΒΩΝ (Στεγνό Πρόγραμμα)

ΕΔΡΑ: Λάρισα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Αθανασίου Διάκου 3, 41222, Λάρισα

ΤΗΛ.: 2410- 538850-1

FAX: 2410- 536642

e-mail: adollar@okana.gr

Σε συνεργασία με τη Νομαρχία Λάρισας

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΕΔΡΑ: Λάρισα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Π.Π.Γ.Ν. Λάρισας, Λόφος Μεζούρλου, 41110, Λάρισα

ΤΗΛ.: 2410- 671841-42, 681044-46

FAX: 2410- 628130

Σε συνεργασία με το Πανεπιστημιακό Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο Λάρισας

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

1. Ενίσχυση της ψυχικής υγείας και ισορροπίας του ατόμου, με σκοπό την ομαλή διαβίωσή του σε μία κοινωνία προκλήσεων.
2. Ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας, μέσω έγκυρης, επιστημονικής πληροφόρησης σε θέματα πρόληψης, διαπροσωπικών, οικογενειακών σχέσεων, χρήσης ουσιών και εξαρτήσεων.
3. Ενίσχυση, τόσο του ρόλου των εκπαιδευτικών, όσο και των γονέων, ώστε να λειτουργήσουν ως πυρήνες πρόληψης.
4. Προβολή θετικών προτύπων στους νέους και ενθάρρυνσή τους για ενεργό συμμετοχή σε δημιουργικές δραστηριότητες.
5. Καταγραφή, διερεύνηση και αντιμετώπιση δυσκολιών και προβλημάτων, που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια της στρατιωτικής θητείας.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προγράμματα πρόληψης σε γονείς:

:Ομάδες γονέων παιδιών Δημοτικού.

:Ομάδες γονέων παιδιών Γυμνασίου-Λυκείου.

:Ημερίδες, σεμινάρια ευαισθητοποίησης σε θέματα ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των παιδιών.

Προγράμματα πρόληψης σε εκπαιδευτικούς:

:Βιωματικά - εκπαιδευτικά σεμινάρια σε δασκάλους και καθηγητές, με στόχο την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης στους μαθητές.

:Επιστημονική στήριξη των εκπαιδευτικών, που εφαρμόζουν προγράμματα Πρόληψης και Αγωγής Υγείας στους μαθητές.

Προγράμματα πρόληψης σε εφήβους:

:Ομάδες εφήβων (δραστηριότητες ενεργητικής-εμπειρικής μάθησης, με στόχο την αυτονόμηση και την προσωπική τους ανάπτυξη).

Ομάδες εφήβων υψηλού κινδύνου.

Προληπτικές παρεμβάσεις στο Στρατό:

Σε συνεργασία με την Ταξιαρχία διενεργούνται:

Ομάδες οπλιτών

Ομάδες αξιωματικών - υπαξιωματικών και στρατιωτικών γιατρών με βασική επιδίωξη τη στήριξη στο δύσκολο αυτό έργο

ΚΕΦ.6^ο

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (Ν.Ε.Λ.Ε.) ΛΑΡΙΣΑΣ

6.1 Ιστορικό της ΝΕΛΕ Λάρισας

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) Λάρισας είναι μια αποκεντρωμένη υπηρεσία της Γενικής Γραμματείας Επιμόρφωσης Ενηλίκων. Πρόεδρος της Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας είναι ο Νομάρχης και στο Συμβούλιό της εκπροσωπούνται διάφοροι τοπικοί Φορείς και υπηρεσίες. Από το 1983 και μέχρι σήμερα δραστηριοποιείται, εκτός των άλλων, και στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Στο διάστημα αυτών των 20 ετών συγκροτήθηκαν αρκετά τμήματα Εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων με αντικείμενα:

- Κοπτική – Ραπτική
- Κέντημα μηχανής
- Αλφαριθμητισμός
- Γεωργικά μηχανήματα
- Χορός
- Μουσική
- Ζωγραφική

Παράλληλα με τα συμβατικά προγράμματα που υλοποιεί η Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας, από το 1996 μπαίνει στην υποβολή-έγκριση Προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Κατά το μεταβατικό στάδιο 1997 υλοποιεί Προγράμματα Άτυπης Συνεχιζόμενης Κατάρτισης και καταπολέμησης του Αποκλεισμού από την Αγορά Εργασίας.

Τον Δεκέμβριο του 2000, που υποβάλλονται οι αιτήσεις για την πιστοποίηση δομών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, η Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας υποβάλλει την αίτηση πιστοποίησης με την επωνυμία Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Νομαρχιακής Επιτροπής(Κ.Ε.Κ.-Ν.Ε.Λ.Ε.)Λάρισας και πιστοποιείται ως Κ.Ε.Κ. Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης, περιφερειακής εμβέλειας, στα

παρακάτω Θεματικά Πεδία:

- Επαγγέλματα Πολιτισμού και Αθλητισμού
- Παιδαγωγικά Επαγγέλματα
- Αγροτικά Επαγγέλματα
- Επαγγέλματα Τεχνικά και μεταφορών.

Το 2002 η ΝΕ.Λ.Ε. Λάρισας εγκρίθηκε ως Φορέας παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών και σύναψε Εταιρική Σχέση με τη Ν.Ε.Λ.Ε. Μαγνησίας με σκοπό την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης για την Παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών με τίτλο: «**Ολοκληρωμένο Σχέδιο Παρέμβασης για την καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού στους Νομούς Λάρισας και Μαγνησίας**».

Το 2005 η Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας υλοποίησε το έργο «**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΑΝΕΡΓΩΝ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ**» σε συνεργασία με το Κ.Ε.Ε. «ΔΗΜΗΤΡΑ» και χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό πρόγραμμα Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση του Υπουργείου απασχόλησης και κοινωνικής προστασίας και τη Γενική Γραμματεία διαχείρισης κοινοτικών και άλλων πόρων. Το έργο χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο σε ποσοστό 75% και το 25% από Εθνικούς πόρους.

Οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις απευθύνονται σε άτομα με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, όπως Τσιγγάνοι, οι οποίοι συναντούν δυσκολίες πρόσβασης και ένταξης στην αγορά εργασίας και διατρέχουν κίνδυνο επαγγελματικού και κοινωνικού αποκλεισμού.

Αποσκοπεί αφενός μεν στην προώθηση και εξασφάλιση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας των Τσιγγάνων και αφετέρου στην κοινωνική τους ενσωμάτωση.

Το 2005 επίσης η Ν.Ε.Λ.Ε. ανέλαβε συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες στα πλαίσια του προγράμματος «**ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ** » με βάση το σχέδιο δράσης ΘΕΣΙΣΝΕΤ που υλοποιείτε από φορείς της Θεσσαλίας και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά 75% και 25% από Εθνικούς πόρους.

Οι Ενέργειες Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΣΥΥ) στοχεύουν στην ενδυνάμωση και εμπύχωση των ενδιαφερομένων πριν από την ένταξή τους στην αγορά εργασίας και αναπτύχθηκαν δράσεις που συμβάλλουν στην κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση των ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό.

Οι ενέργειες ΣΥΥ συνέβαλλαν:

- στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των ωφελούμενων
- στην καλλιέργεια και η ανάπτυξη τυχόν υφισταμένων επαγγελματικών αι επιχειρηματικών δεξιοτήτων
- στη συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική τους υποστήριξη

Υλοποιήθηκαν σε ατομικό ή σε ομαδικό επίπεδο κατά περίπτωση. Το έργο της ΝΕΛΕ Λάρισας δεν τελειώνει εδώ αλλά συνεχίζεται με την υποστήριξη των ωφελουμένων και μετά τη λήξη του προγράμματος.

Στη δεύτερη κατηγορία υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των ωφελουμένων και του κοινωνικού συνόλου, στη δημοσιότητα, στην ανάπτυξη δικτύων, όπως:

- Την ευαισθητοποίηση των ατόμων των ομάδων στόχων για συμμετοχή στα σχέδια.
- την παρέμβαση του φορέα συνολικά στον πληθυσμό των ευπαθών ομάδων,

- την ανάπτυξη δικτύων με επιχειρήσεις, φορείς, κ.α.
- την ενεργοποίηση εθελοντών,
- την ενεργό συμμετοχή των ωφελουμένων στη διοργάνωση εκδηλώσεων κοινωνικού χαρακτήρα,
- τη διοργάνωση ημερίδων / συνεδρίων,
- τη συλλογή, δημιουργία και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού,
- την αναζήτηση και διάχυση πληροφοριών μέσω διαδικτύου,
- τις ανακοινώσεις και δημοσιεύσεις στον τοπικό τύπο και στα ΜΜΕ,
- τη συνεργασία με τοπικούς φορείς, τοπικές αρχές, παραγωγικές τάξεις κ.α.

6.2 Προγράμματα Ν.Ε.Λ.Ε

➤ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ν.Ε.Λ.Ε. ΛΑΡΙΣΑΣ

Σχέδιο Δράσης για την παροχή Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες.

Η ΝΕΛΕ Λάρισας ως συντονιστής φορέας σε συνεργασία με τους φορείς ΑΕΝΑΛ - ΚΕΑ_ΘΕΣΙΣ - ΣΘΕΒ - Σύλλογο Παλλινοστούντων ομογενών Ποντίων - Πανθεσσαλικό Σύλλογο αναπήρων πολιτών με την υπ.αριθμ. 180988/6-7-2006 ανέλαβε την υλοποίηση του σχεδίου δράσης ΣΥΥ β' κύκλου στο πλαίσιο του **Επιχειρησιακού Προγράμματος "Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση"** του Υπουργείου Απασχόλησης & Κοινωνικής Προστασίας

Του μέτρου 1: «Υποστηρικτικές, Προπαρασκευαστικές (προκατάρτιση), καθώς και Συνοδευτικές ενέργειες προώθησης της ισότητας των ευκαιριών» .

Έτσι τον Μάιο του 2007 προέβηκε στην εξής ανακοίνωση για τη συμμετοχή στο

«ΣΧΕΔΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΥΠΑΘΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΟΜΑΔΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΛΑΡΙΣΑΣ»

Συγχρηματοδοτούμενο κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

«Η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης Ν.Α. Λάρισας, Συντονιστής Φορέας του Σχεδίου Δράσης «Σχέδιο στήριξης ευπαθών κοινωνικά ομάδων για το Νομό Λάρισας» στα πλαίσια υλοποίησής του, καλεί άτομα που ανήκουν στις παρακάτω ομάδες

- Άτομα με αναπηρίες (35 άτομα)
- Παλιννοστούντες (50 άτομα)
- Μετανάστες (60 άτομα)
- Φυλακισμένοι (30 άτομα)
- Τσιγγάνοι (70 άτομα)
- Ειδικές κατηγορίες γυναικών που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό
(80 άτομα)
- Μακροχρόνια άνεργοι άνω των 45 ετών (25 άτομα)

να υποβάλλουν αίτηση συμμετοχής για την υπαγωγή τους στο ανωτέρω Σχέδιο.

Στα πλαίσια του Σχεδίου θα υλοποιηθούν συνεδρίες συμβουλευτικής υποστήριξης προς τους ωφελούμενους.

Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν ως εταίροι οι ακόλουθοι φορείς: Σύνδεσμος Θεσσαλικών Βιομηχανιών, Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης «ΘΕΣΙΣ», Αναπτυξιακή Εταιρία Ν.Α. Λάρισας, Πανθεσσαλικός Σύλλογος Πολιτών νομού Λάρισας, σύλλογος Παλιννοστούντων Ομογενών Ποντίων «Το Πετρωμένο».

➤ **Σχέδιο Δράσης για το πρόγραμμα "Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ των Γυναικών»**

Η Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας παρέχει Συνοδευτικές Υπηρεσίες και Συμβουλευτική και ως Φορέας είναι στελεχωμένος με το απαραίτητο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό και δίνει τη δική του μάχη για να προασπίσει τα δικαιώματα των γυναικών για το σημερινό ολοκληρωμένο πρόγραμμα που υλοποιείται από δέκα οκτώ (18) Φορείς στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Γενικότερα τα στελέχη της Συμβουλευτικής και ο υπεύθυνος Συμβουλευτικής της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης του προγράμματος για το Νομό Λάρισας κ. Ανδρόνικο σε συνεργασία με τον Γραμματέα της Ν.Ε.Λ.Ε. κ. Σταμάτη Μαλάκο και το διοικητικό προσωπικό, θα κινηθούν περισσότερο με τη Συμβουλευτική της απασχόληση, τη Συμβουλευτική της ψυχοκοινωνικής στήριξης και τη Συμβουλευτική της νομικής στήριξης.

Ενδεικτικά αναφέρω την Αναπτυξιακή Εταιρεία Ν.Α. Λάρισας Α.Ε. το Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε., την Περ. Επιτροπή Ισότητας Γ.Γ. Περιφέρειας Θεσσαλίας και τη Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού και Πολιτισμού Λάρισας

Οι φορείς αυτοί συμμετέχουν στη δημοσιότητα του προγράμματος.

Στο πρόγραμμα αυτό η Ν.Ε.Λ.Ε., μοναδικός Φορέας Παροχής Συνοδευτικών και Υποστηρικτικών Υπηρεσιών στο Νομό Λάρισας, έχει την έγκριση να παρέχει Συμβουλευτική σε 233 Γυναίκες στο Νομό Λάρισας, επί συνόλου 577 γυναικών στην περιφέρεια Θεσσαλίας.

Η οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών και η ισότιμη με τους άνδρες θέση τους στην αγορά εργασίας, είναι οι βασικοί πυλώνες για την επίτευξη της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες.

Σε ότι αφορά την απασχόληση των γυναικών, παρατηρούνται νοσηρά φαινόμενα:

- Φυλετικός καταμερισμός εργασίας

- Μη ικανοποιητική κατάρτιση - επανακατάρτιση
- Έλλειψη προσωρινής ανάπτυξης και ευαισθητοποίησης
- Εγκατάλειψη του επαγγέλματος από τις γυναίκες όταν παντρεύονται και αποκτούν παιδιά
- Ανεπαρκής οικονομική αυτοδυναμία και αδυναμία διάθεσης κεφαλαίων για έναρξη κάποιας επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Συγκέντρωση Γυναικών σε επαγγέλματα με χαμηλή εξειδίκευση
- Παροχή αφανούς εργασίας (σπίτι, οικογένεια) η οποία δεν αναγνωρίζεται και δεν αμείβεται.

Για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του γυναικείου πληθυσμού, ώστε να συμμετέχει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, απαιτείται ολοκληρωμένη παρέμβαση σε ατομικό, κοινωνικό, οικονομικό και θεσμικό επίπεδο. Το πρόγραμμα **"Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Των Γυναικών Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας"** το οποίο υλοποιείται από 18 φορείς της Περιφέρειας Θεσσαλίας, Αναλυτικότερα παρουσιάζοντας περιληπτικά την πορεία του Σχεδίου Δράσης στο Νομό Λάρισας, μέχρι και σήμερα, ότι υπήρχε αρκετά έντονο το ενδιαφέρον των Γυναικών στη συμμετοχή του προγράμματος. Μετά από πρόσκληση στον ημερήσιο τοπικό τύπο τον Ιούνιο 2007, η Ν.Ε.Λ.Ε. δεχόταν αιτήσεις για την υλοποίηση της Β' Φάσης του προγράμματος, σε πλήρη συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ Λάρισας και Ελασσόνας, οι οποίες και εφοδίαζαν με το ειδικό παραπεμπτικό σημείωμα τις δυνητικά ωφελούμενες γυναίκες. Συνολικά έχουν κατατεθεί στη Δομή της Συμβουλευτικής στη Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας, συνολικά 448 έγκυρες αιτήσεις συμμετοχής ανέργων και εργαζομένων από το Νομό Λάρισας. Οι γυναίκες κλήθηκαν από το Φορέα σε συνέντευξη και στη συνέχεια από τριμελή επιτροπή αξιολογήθηκαν τα δεδομένα και ενημερώθηκαν οι επιτυχοσύνες για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα το οποίο και ξεκινάει άμεσα, θέτοντας πρώτα προτεραιότητα στις άνεργες γυναίκες που θα

ασχοληθούν με την επιχειρηματικότητα. Στην πρώτη φάση, ο οργανισμός είχε επιλέξει το 50% περίπου από τις 233 γυναίκες, άνεργες και εργαζόμενες σε γυναικείους Συνεταιρισμούς και αυτοαπασχολούμενες που έχουν επιδοτηθεί για επιχειρηματικότητα από προγράμματα του ΟΑΕΔ την τελευταία διετία, δηλαδή 111 συνολικά γυναίκες, και τις υπόλοιπες 112 γυναίκες τις επιλέξαν για τη Β' Φάση του προγράμματος. Η επιλογή των γυναικών που θα παρακολουθήσανε το πρόγραμμα σηματοδότησε ταυτόχρονα και την έναρξη της Β' Φάσης του προγράμματος, ενός προγράμματος που είχε να προσφέρει αρκετή πληροφόρηση στις Γυναίκες, και το σημαντικότερο προώθηση στην απασχόληση αρκετών γυναικών, μέσα από τα επιδοτούμενα προγράμματα του ΟΑΕΔ.

6.3 Τοπικά Προγράμματα Ν.Ε.Λ.Ε.

Η ΝΕΛΕ Λάρισας ως δομή της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΓΓΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας υλοποιεί κάθε χρόνο με επιχορήγηση της ΓΓΕΕ τοπικά προγράμματα σε όλο το νομό Λάρισας στα πλαίσια της δια βίου μάθησης και άτυπης επαγγελματικής κατάρτισης που αφορούν τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

● **Πολιτισμός - Τέχνες** (εκμάθηση παραδοσιακών χορών, εργαστήρια ζωγραφικής και ψηφιδωτών, ραδιοφωνικά εργαστήρια, θέατρο, φωτογραφία)

● **Οικονομία και επιχειρηματικότητα** (κοπτική- ραπτική, κέντημα χειρός, λασέ-μακραμέ, μαγειρική-ζαχαροπλαστική, οινολογία, αργυροχρυσοχοϊά-κοσμήματα, αγροτουρισμός, γεωργικά μηχανήματα-διπλώματα, παραγωγή μεταποίηση γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, βιολογικά προϊόντα)

● **Αγωγή των πολιτών** (διαιτολογία -διατροφή, αγωγή καταναλωτή, περιβαλλοντική αγωγή, ισότητα των δύο φύλων, εθελοντισμός και κοινωνία των πολιτών, πρώτες βοήθειες, προσωπική ανάπτυξη-επικοινωνία)

● **Προγράμματα για ΑΜΕΑ** (ζωγραφική, κεραμική, χορός, θεατρικό παιχνίδι)

6.4 ΕΡΕΥΝΑ εξαγωγής συμπερασμάτων του προγράμματος «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Ανέργων με Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες

Περιεχόμενα Έρευνας

1. Πληροφορίες του προγράμματος
2. Μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας
3. Αποτελέσματα Έρευνας – Εκπαιδευτές
 - 3.1 Σημαντικότεροι στόχοι στελεχών
 - 3.2 Μέθοδοι προσέγγισης στόχων
 - 3.3 Αντιμετώπιση σημαντικών θεμάτων ομάδας – στόχου
 - 3.4 Προβλήματα ωφελουμένων
 - 3.5 Προβλήματα ομάδας - στόχου με θετική κατάληξη
 - 3.6 Προβλήματα ομάδας - στόχου με αρνητική κατάληξη
 - 3.7 Συμβολή στην επίλυση προβλημάτων της ομάδας – στόχου
 - 3.8 δυσκολίες προσέγγισης
 - 3.9 Βαθμολογία παραμέτρων Σ.Υ.Υ
4. Αποτελέσματα Έρευνας – Εκπαιδευόμενοι
 - 4.1 Ικανοποίηση προσδοκιών
 - 4.2 Προβλήματα για υποστήριξη
 - 4.3 Προβλήματα που δεν επιλύθηκαν
 - 4.4 Επάρκεια ωρών
 - 4.5 Βαθμολογία στελεχών
 - 4.6 Απαραίτητες Σ.Υ.Υ
 - 4.7 Βαθμολογία παραμέτρων – Οργάνωση των Σ.Υ.Υ
 - 4.8 Βαθμολογία παραμέτρων – Συντονισμός των ΣΥΥ
 - 4.9 Βαθμολογία παραμέτρων – Συνεργασία με την γραμματεία των Σ.Υ.Υ
 - 4.10 Βαθμολογία παραμέτρων –Συνεργασία με το Κ.Ε.Κ
 - 4.11 Βαθμολογία παραμέτρων – Ενημέρωση φορέα
 - 4.12 Βαθμολογία παραμέτρων –Συνεργασία με στελέχη του ΚΕ.Σ.Υ.Υ

1. Πληροφορίες του προγράμματος.

«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΑΝΕΡΓΩΝ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ»

Η ΝΕΛΕ Λάρισας στα πλαίσια του προγράμματος έχει αναλάβει να υλοποιήσει **Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες (Σ.Υ.Υ)** που περιλαμβάνουν δύο κατηγορίες δράσεων:

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι δράσεις που έχουν άμεση σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο και στοχεύουν στην ενδυνάμωση του ατόμου, καθώς και στην προετοιμασία για την ένταξή του στην αγορά εργασίας.

Οι ενέργειες αυτές είναι:

- η προσέγγιση – ενημέρωση – ευαισθητοποίηση – ενεργοποίηση των ωφελουμένων ώστε να συμμετάσχουν στη διαδικασία ένταξης
- η συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, όπως τόνωση αυτοπεποίθησης, υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης της οικογένειας, διευκόλυνση της πρόσβασης σε Δημόσιες Υπηρεσίες, καλλιέργεια ικανοτήτων για ομαδική εργασία και επίλυση διαφορών στον εργασιακό χώρο κ.ο.κ.
- η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων,
- ο εξειδικευμένος επαγγελματικός προσανατολισμός, καθώς και περαιτέρω καλλιέργεια και ανάπτυξη τυχόν υφισταμένων επαγγελματικών δεξιοτήτων,
- η διερεύνηση των ικανοτήτων, δεξιοτήτων, κλίσεων και ενδιαφερόντων των χρηστών,
- η σύνταξη βιογραφικού, η παρουσίαση εαυτού, η προετοιμασία για συνέντευξη με τον εργοδότη, η προσομοίωση σε εργασιακό περιβάλλον κ.ά.
- η παρακολούθηση των ωφελουμένων τόσο, κατά τη διάρκεια κατάρτισής τους, όσο και κατά τη διάρκεια ένταξής τους στην αγορά εργασίας.
- Στήριξη στην θέση εργασίας, στις περιπτώσεις που απαιτείται.

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν δράσεις που στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση των ωφελουμένων και του κοινωνικού συνόλου, στη δημοσιότητα, στην ανάπτυξη δικτύων, όπως:

- Την ευαισθητοποίηση των ατόμων των ομάδων στόχων για συμμετοχή στα σχέδια.
- την παρέμβαση του φορέα συνολικά στον πληθυσμό των ευπαθών ομάδων,
- την ανάπτυξη δικτύων με επιχειρήσεις, φορείς, κ.α.
- την ενεργοποίηση εθελοντών,
- την ενεργό συμμετοχή των ωφελουμένων στη διοργάνωση εκδηλώσεων κοινωνικού χαρακτήρα,
- τη διοργάνωση ημερίδων / συνεδρίων,
- τη συλλογή, δημιουργία και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού,
- την αναζήτηση και διάχυση πληροφοριών μέσω διαδικτύου,
- τις ανακοινώσεις και δημοσιεύσεις στον τοπικό τύπο και στα ΜΜΕ,
- τη συνεργασία με τοπικούς φορείς, τοπικές αρχές, παραγωγικές τάξεις κ.α.

2. Μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας.

Η αξιολόγηση του προγράμματος βασίσθηκε στη χρήση δύο (2) μεθοδολογικών εργαλείων και εφαρμόσθηκαν μετά την ολοκλήρωση των συνεδρίων συμβουλευτικής.

Το ένα εργαλείο απευθύνονταν στους/ις ωφελούμενους/ες και γίνονταν προσπάθεια να διερευνηθούν οι απόψεις τους για το βαθμό ανταπόκρισης του προγράμματος συμβουλευτικής στις ανάγκες και τις προσδοκίες τους καθώς επίσης και το βαθμό επίλυσης των τυχόν προβλημάτων που προέκυψαν ή αντιμετώπιζαν. Επίσης το ίδιο εργαλείο αποτύπωνε τη βαθμολογία για το κάθε στέλεχος Σ.Υ.Υ που συμμετείχε στο πρόγραμμα.

Το δεύτερο εργαλείο απευθύνονταν στα στελέχη Σ.Υ.Υ. και διερευνούσε τις απόψεις τους για το πρόγραμμα, τις προτάσεις για βελτίωση και τα τυχόν προβλήματα που παρουσιάσθηκαν. Τα μεθοδολογικά εργαλεία συλλογής δεδομένων παρουσιάζονται στο Παράρτημα.

Η αξιολόγηση ήταν ποιοτική με ερωτηματολόγιο που αποτελούνταν από κλειστές και ανοικτές ερωτήσεις . Επιλέχθηκε η μέθοδος των ανοικτών – κλειστών ερωτήσεων προκειμένου να αντληθούν τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά δεδομένα καθώς θεωρήθηκε ότι η ποιοτική έρευνα είναι η πλέον ενδεδειγμένη

μεθοδολογικά προκειμένου να εστιασθούμε στα βαθύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η συγκεκριμένη ομάδα του πληθυσμού. Στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιούμε πολλές φορές ποσοστιαίες κλίμακες όχι κυρίως για σύγκριση αλλά για να καταδείξουν την τάση που επικρατεί. Θα πρέπει τέλος να σημειώσουμε ότι όλοι οι ερωτώμενοι απάντησαν χωρίς ενδοιασμούς στις ερωτήσεις γεγονός που αυξάνει την εγκυρότητα αλλά και την αξιοπιστία της έρευνας.

3. Αποτελέσματα Έρευνας – Στελέχη ΣΥΥ.

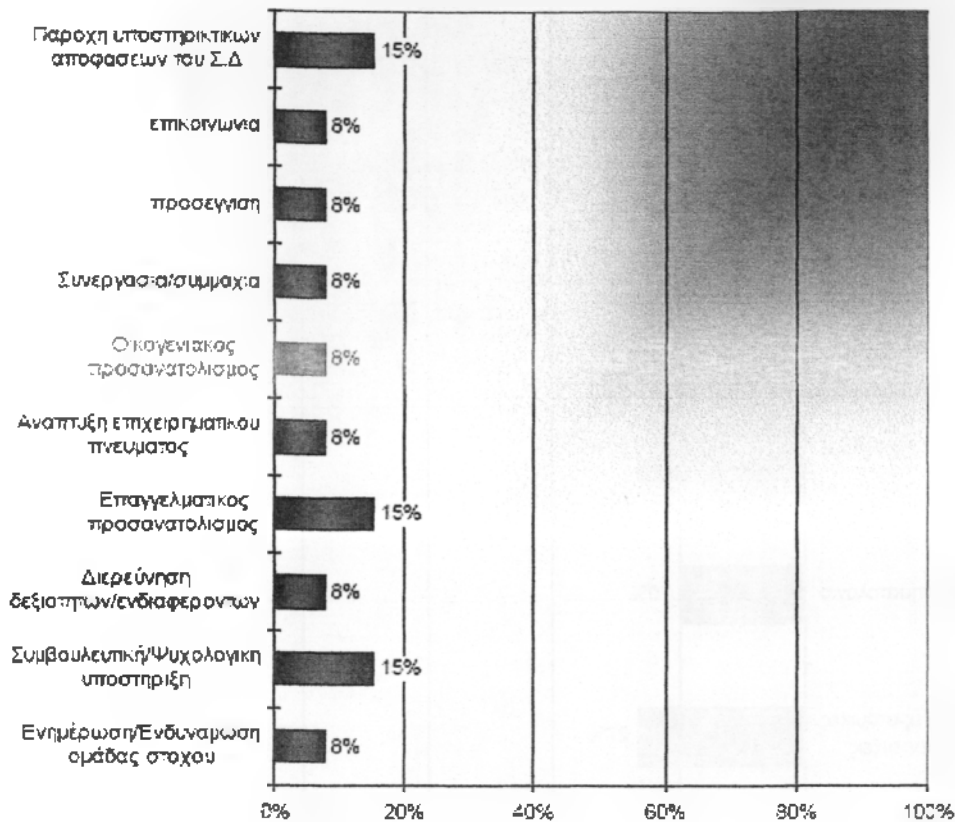
Ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας των στελεχών⁵⁵, στους οποίους τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με την αξιολόγηση των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Η έρευνα διεξαχθεί σε δείγμα 57 ωφελουμένων και 14 στελεχών Σ.Υ.Υ.

3.1 Σημαντικότεροι στόχοι στελεχών.

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζονται οι σημαντικότεροι στόχοι που έθεσαν τα στελέχη σε σχέση με την ομάδα στόχο. Το εύρος των απαντήσεων είναι μεγάλο και αυτό συμβαίνει γιατί τα στελέχη εξ' αρχής έθεσαν αρκετούς στόχους. Παρατηρούμε πως τα στελέχη εντοπίζουν τρεις σημαντικούς στόχους, την παροχή υποστηρικτικών αποφάσεων του σχεδίου δράσης, τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη των ωφελουμένων.

55 Φορέας Υλοποίησης ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης, ΝΕΛΕ Λάρισας

ΣΤΟΧΟΙ ΣΤΕΛΕΧΩΝ

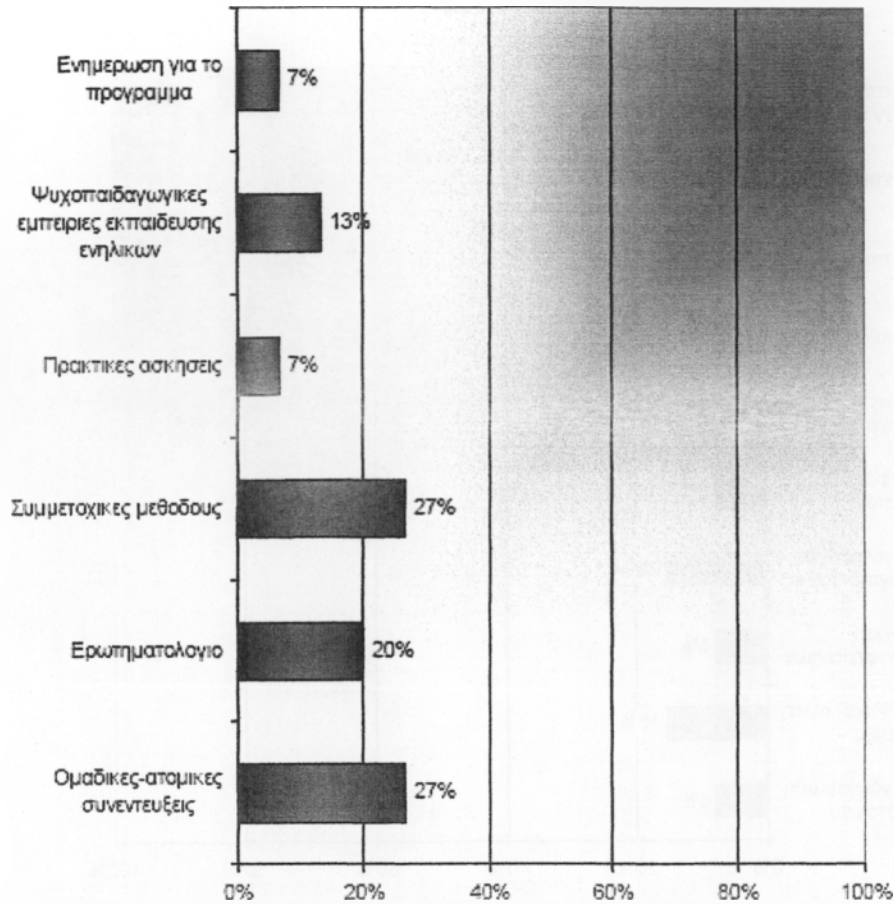

3.2 Μέθοδοι προσέγγισης στόχων.

Στη συνέχεια τα στελέχη αναφέρουν τις μεθόδους που εφάρμοσαν προκειμένου να προσεγγίσουν τους αρχικούς στόχους.

Φαίνεται από το παρακάτω γράφημα ότι πιο δημοφιλής μέθοδος είναι οι συνεντεύξεις ομαδικές ή ατομικές και η συμμετοχική μέθοδος ενώ με μικρή διαφορά ακολουθεί η μέθοδος των ερωτηματολογίων. Στη συνέχεια παρατηρούμε πως οι σύμβουλοι σε ποσοστό 13% εφάρμοσαν τις ψυχοπαιδαγωγικές τους εμπειρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων και σε ποσοστό 7% δηλώνουν ότι ενημέρωσαν τους ενδιαφερομένους για το πρόγραμμα και ότι χρησιμοποίησαν πρακτικές ασκήσεις προκειμένου να πετύχουν τους στόχους τους.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΣΤΟΧΩΝ

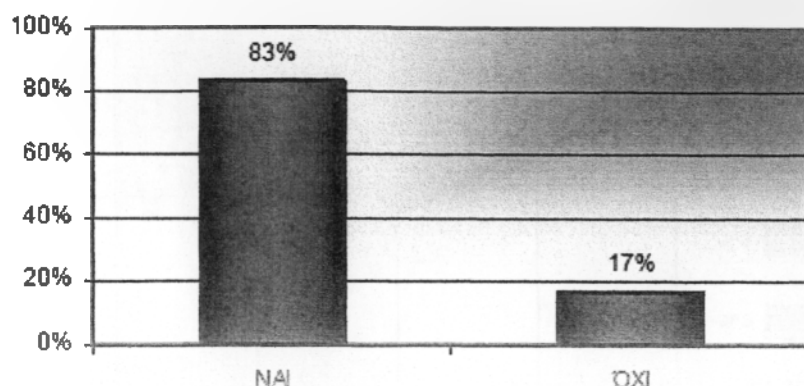

3.3 Αντιμετώπιση σημαντικών θεμάτων ομάδας – στόχου.

Η επόμενη ερώτηση προς τους συμβούλους είναι αν αντιμετώπισαν κάποια σημαντικά θέματα που απασχολούσαν τους ωφελούμενους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό (83%) απάντησε θετικά σε αυτή την ερώτηση σε αντίθεση με το 17% που δήλωσε ότι δεν αντιμετώπισε σημαντικά προβλήματα της ομάδας – στόχου.

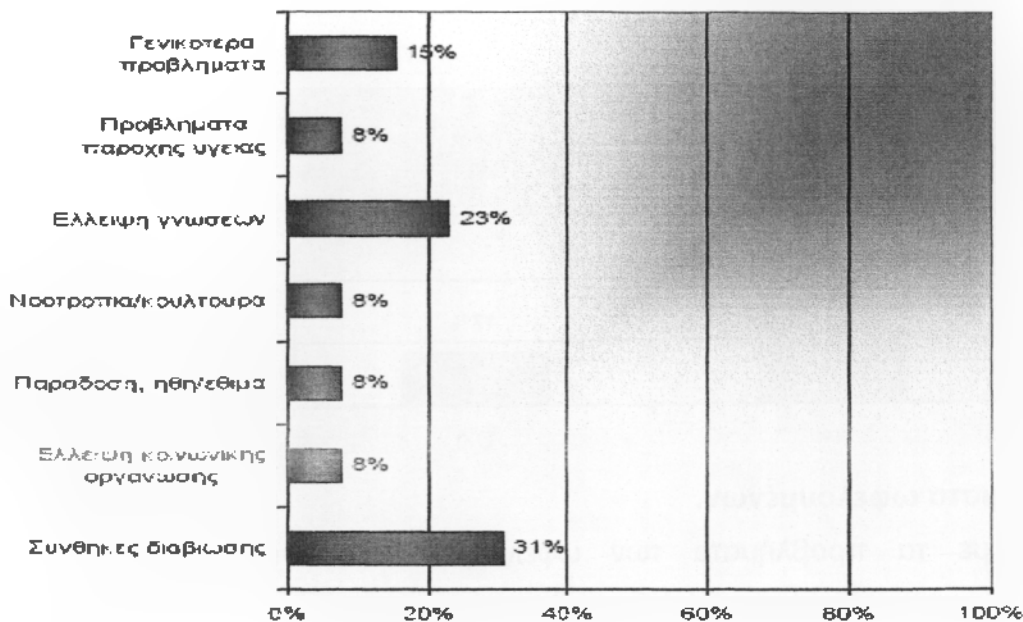
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΑΤΕ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ

3.4 Προβλήματα ωφελουμένων.

Αναφορικά με τα προβλήματα των ωφελουμένων οι σύμβουλοι, όπως παρατηρούμε στο παρακάτω γράφημα ανέφεραν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων του οικισμού ως το σημαντικότερο πρόβλημα ενώ με ποσοστό 23% ακολουθεί η έλλειψη γνώσεων και με ποσοστό 15% ακολουθούν γενικότερα προβλήματα των ωφελουμένων. Στη συνέχεια, με ποσοστό 8%, εμφανίζονται προβλήματα παροχής υγείας από το Κέντρο Υγείας Τυρνάβου, προβλήματα με την νοοτροπία, τα ήθη και τα έθιμα καθώς και την έλλειψη κοινωνικής οργάνωσης των κατοίκων του καταυλισμού.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ

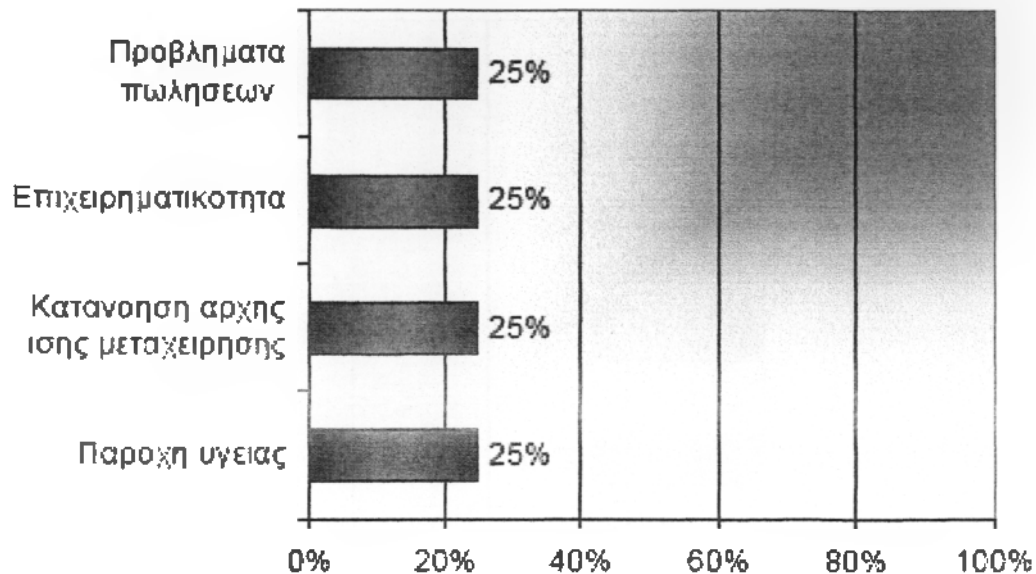

3.5 Προβλήματα ομάδας - στόχου με θετική κατάληξη.

Από τα προβλήματα της ομάδας - στόχου που αντιμετώπισαν οι σύμβουλοι κάποια είχαν θετική κατάληξη και κάποια όχι.

Όσο αφορά τα προβλήματα που λύθηκαν οι σύμβουλοι αναφέρουν τέσσερα ως σημαντικότερα, στα οποία δίνουν ποσοστό ισομερώς κατανεμημένο. Πιο συγκεκριμένα αναφέρουν ότι επιλύθηκαν προβλήματα πωλήσεων, το επίπεδο της επιχειρηματικότητας, η κατανόηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και τέλος το θέμα της παροχής υγείας.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΛΥΘΗΚΑΝ

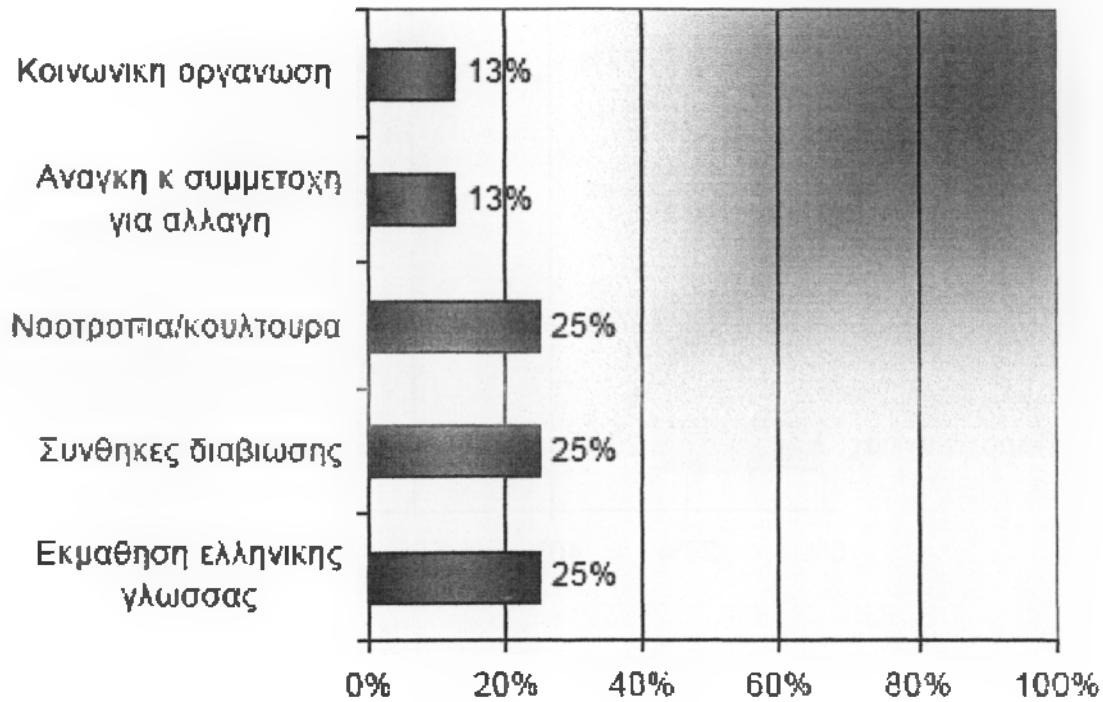

3.6 Προβλήματα ομάδας - στόχου με αρνητική κατάληξη.

Σε αυτή την ενότητα καταγράφονται τα προβλήματα που αντιμετώπισαν τα στελέχη χωρίς όμως να έχουν θετική κατάληξη.

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα, τα στελέχη με ποσοστό 25% δηλώνουν πως η νοοτροπία των ωφελούμενων, οι συνθήκες διαβίωσής τους και η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ήταν τα σημαντικότερα προβλήματα τα οποία δεν είχαν θετική έκβαση. Με ποσοστό 13% αναφέρουν το πρόβλημα της κοινωνικής οργάνωσης των ωφελουμένων και την αδυναμία τους να συμμετάσχουν στην προσπάθεια για αλλαγή.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΛΥΘΗΚΑΝ

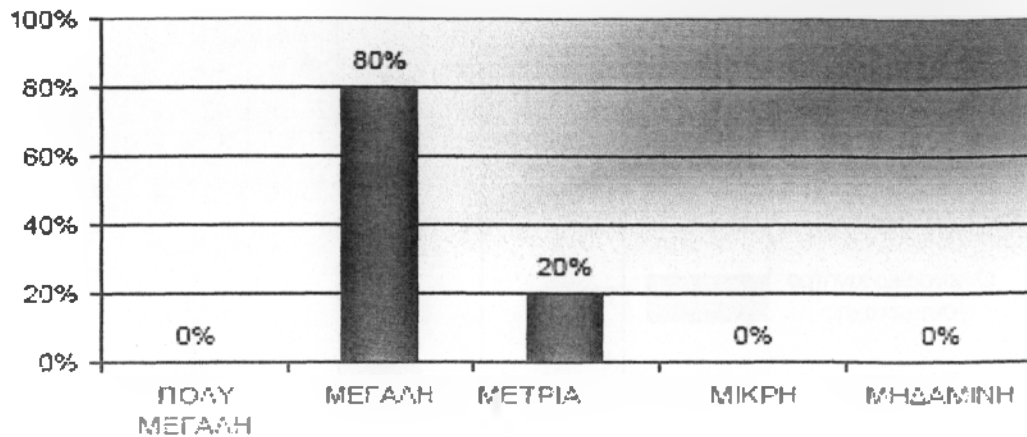

3.7 Συμβολή στην επίλυση προβλημάτων της ομάδας – στόχου.

Στη συνέχεια θα αναλύσουμε κατά πόσο συνέβαλαν οι καθηγητές στην επίλυση των προβλημάτων της ομάδας – στόχου.

Η αυτοαξιολόγηση των Στελεχών Σ.Υ.Υ. σε αυτή τη μεταβλητή εμφανίζει το 80% των Στελεχών Σ.Υ.Υ. να δηλώνει μεγάλη συμβολή ενώ το 20% να δηλώνει μέτρια συμβολή στην επίλυση των προβλημάτων της ομάδας στόχου.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

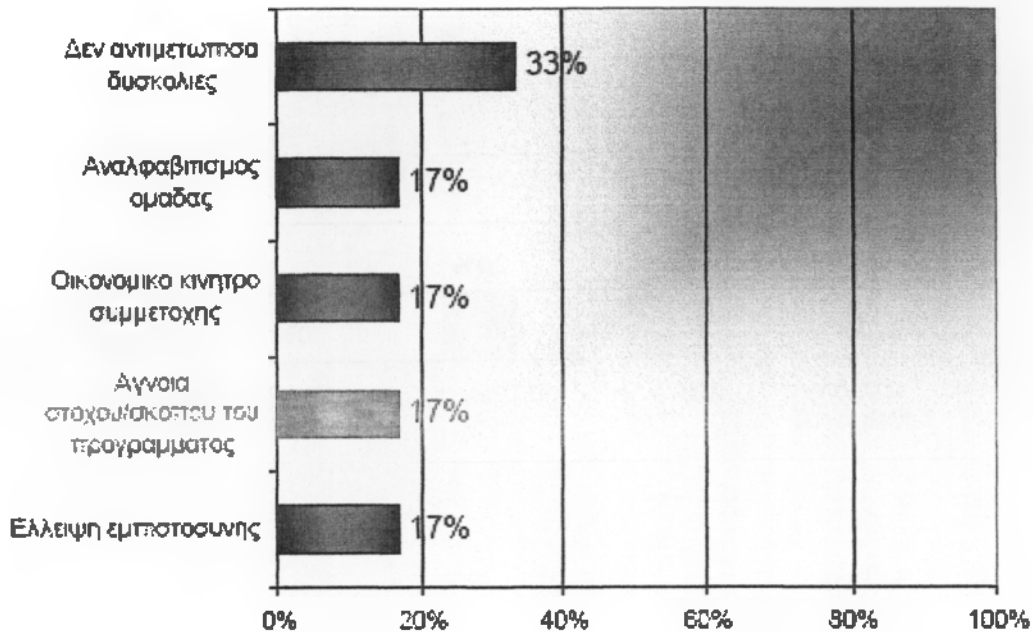

3.8 Δυσκολίες προσέγγισης.

Στο επόμενο γράφημα απεικονίζονται οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν τα στελέχη ΣΥΥ σε σχέση με την προσέγγιση της ομάδας – στόχου.

Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό (33%) δήλωσε πως δεν αντιμετώπισε δυσκολίες. Στη συνέχεια τα στελέχη με ποσοστό 17% αναφέρουν ως δυσκολία τον αναλφαβητισμό της ομάδας, την άγνοια για το σκοπό του προγράμματος και το γεγονός ότι το κίνητρο συμμετοχής τους ήταν κυρίως οικονομικό και τέλος την έλλειψη εμπιστοσύνης που παρουσίαζε η ομάδα – δράσης απέναντι τους.

ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

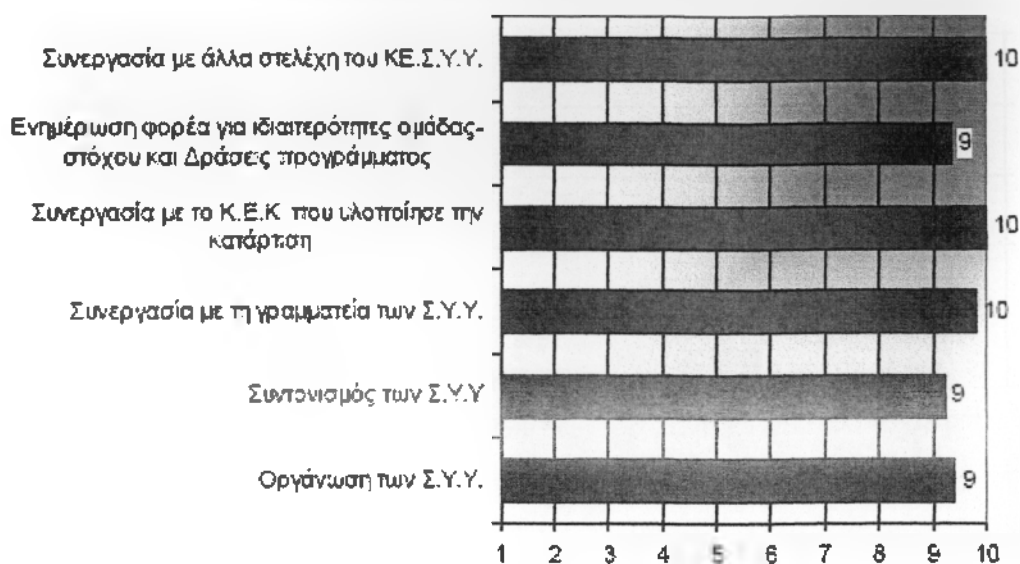
3.9 Βαθμολογία παραμέτρων Σ.Υ.Υ.

Τέλος, ζητήθηκε από τα στελέχη ΣΥΥ να κρίνουν με κλίμακα από 1-10 σημαντικές παραμέτρους των Σ.Υ.Υ.

Στο παρακάτω γράφημα παρατηρούμε πως όλοι οι παράμετροι που τέθηκαν προς κρίση απέσπασαν πολύ καλή βαθμολογία από τα στελέχη. Αναλυτικά, οι σύμβουλοι βαθμολόγησαν με άριστα 10 την συνεργασία με άλλα στελέχη του ΚΕ.Σ.Υ.Υ., την συνεργασία με το Κ.Ε.Κ που υλοποίησε την κατάρτιση και την συνεργασία με τη γραμματεία των Σ.Υ.Υ.

Τέλος, με 9 βαθμολόγησαν την ενημέρωση του φορέα για τις ιδιαιτερότητες της ομάδας-στόχου και τις δράσεις του προγράμματος, τον συντονισμό και την οργάνωση των Σ.Υ.Υ.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ

4. Αποτελέσματα Έρευνας – Εκπαιδευόμενοι.

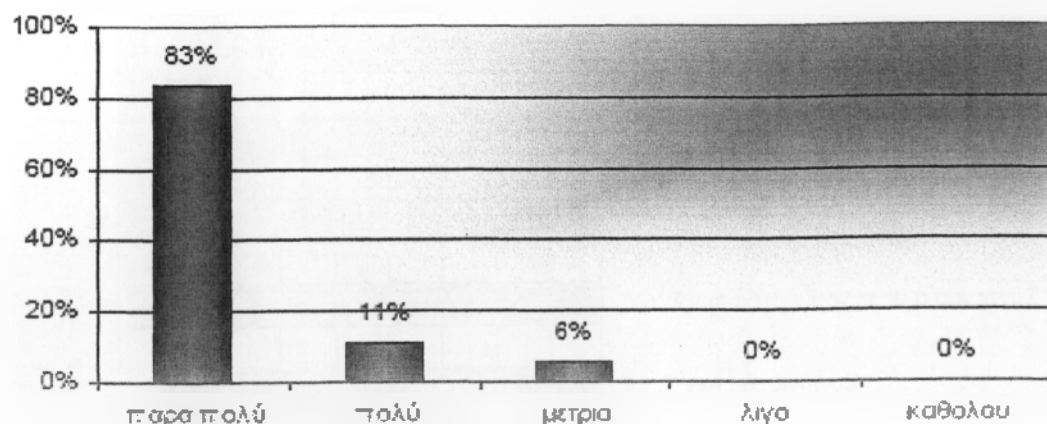
Ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας των εκπαιδευόμενων, στους οποίους τέθηκαν ερωτήματα σχετικά με την αξιολόγηση των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.

4.1 Ικανοποίηση προσδοκιών

Το πρώτο ερώτημα προς τους εκπαιδευόμενους αφορούσε το ποσοστό ικανοποίησης τους από την διαδικασία συμβουλευτικής.

Φαίνεται από το γράφημα ότι το 83% των ερωτηθέντων δηλώνει πάρα πολύ ικανοποιημένο, πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό που δηλώνει πολύ και μέτρια ικανοποιημένο (11% και 6% αντίστοιχα)

ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΙΚΩΝ ΠΡΟΣΔΟΚΙΩΝ

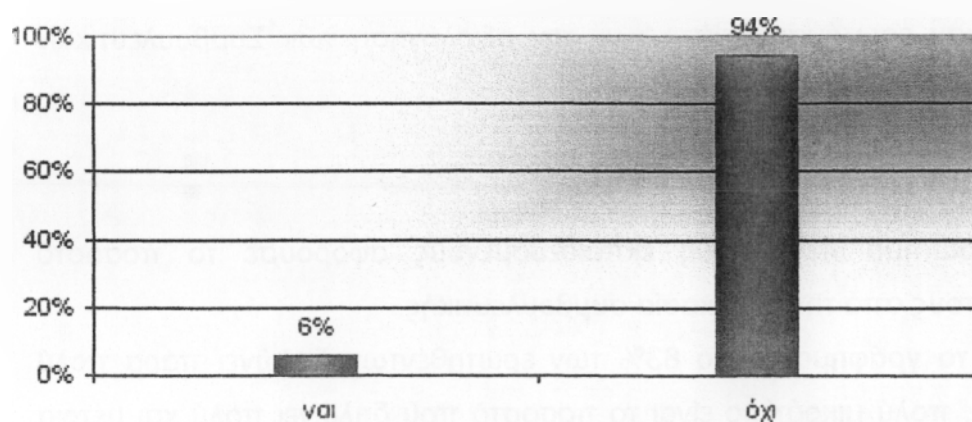

4.2 Προβλήματα για υποστήριξη

Στη συνέχεια οι εκπαιδευόμενοι ρωτήθηκαν αν αντιμετώπισαν κάποια προβλήματα τα οποία έχριζαν κάποιας υποστήριξης.

Το 94% του συνόλου δήλωσε πως δεν αντιμετώπισε κάποιο σοβαρό πρόβλημα ενώ μόλις το 6% δήλωσε πως αντιμετώπισε κάποιο πρόβλημα.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

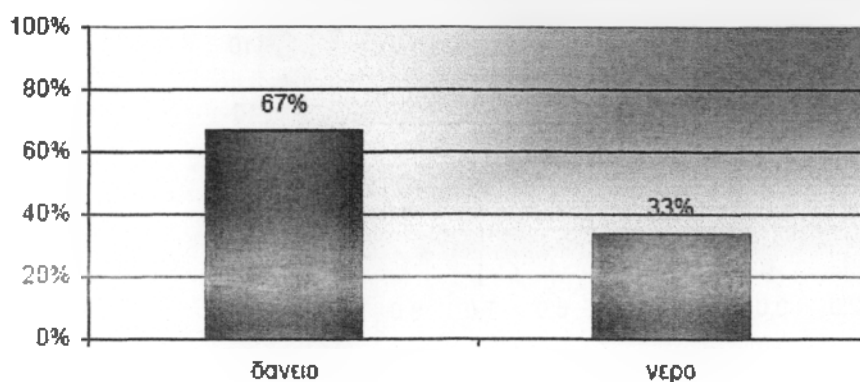

4.3 Προβλήματα που δεν επιλύθηκαν

Στη συνέχεια εμφανίζεται το γράφημα που αποτυπώνει τα προβλήματα των εκπαιδευόμενων που επωμίστηκαν τα στελέχη των Σ.Υ.Υ και δεν επιλύθηκαν.

Παρατηρούμε πως το 67% του συνόλου δηλώνει πως η διαδικασία δανειοδότησης παραμένει άλυτο πρόβλημα ενώ το 33% δηλώνει ως άλυτο πρόβλημα την παροχή νερού.

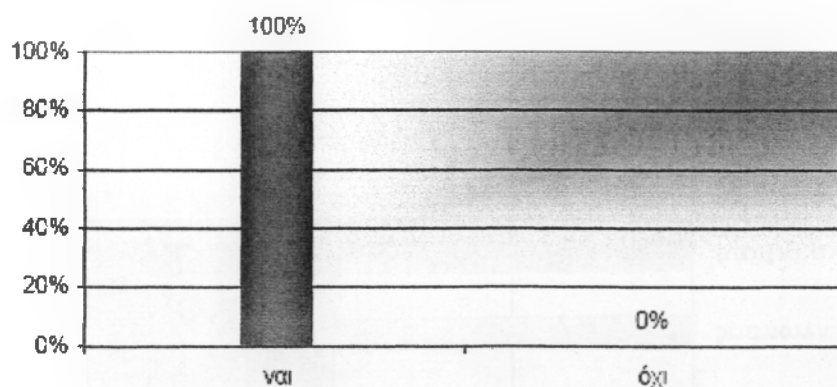
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΕΝ ΕΠΙΛΥΘΗΚΑΝ

4.4 Επάρκεια ωρών

Όπως παρατηρούμε στο παρακάτω γράφημα, αναφορικά με την επάρκεια των ωρών των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών το σύνολο των ερωτηθέντων δηλώνουν απολύτως ικανοποιημένοι.

ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΩΡΩΝ

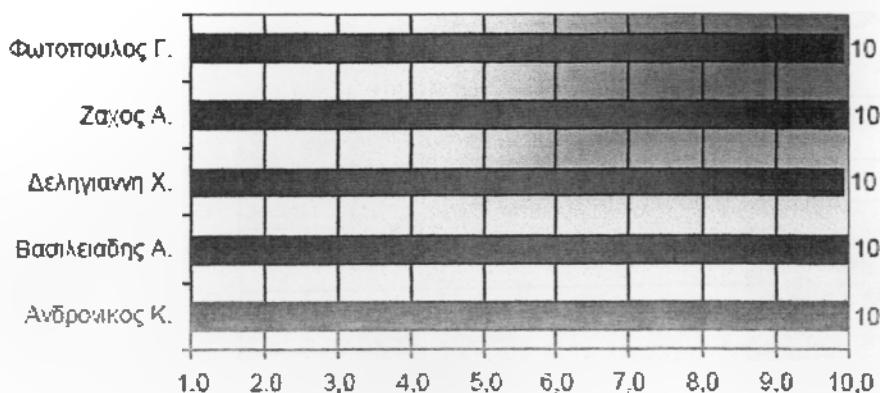

4.5 Βαθμολογία στελεχών

Στο επόμενο γράφημα οι εκπαιδευόμενοι βαθμολογούν με κλίμακα 1-10 τα στελέχη που προσέφεραν τις Σ.Υ.Υ.

Παρατηρούμε πως όλα τα στελέχη των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών βαθμολογήθηκαν με άριστα 10.

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ Σ.Υ.Υ

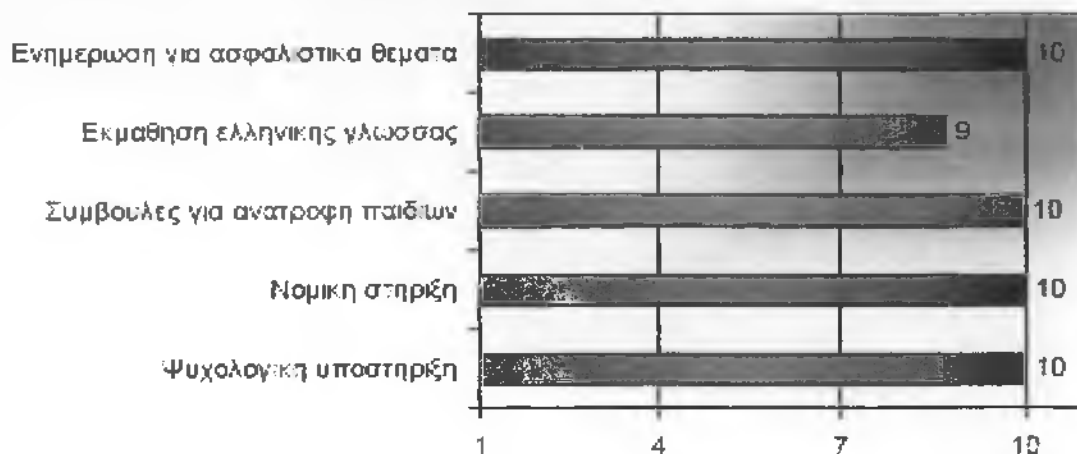

4.6 Απαραίτητες Σ.Υ.Υ

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται η άποψη των εκπαιδευόμενων (κλίμακα 1-10) για το ποιες Συμβουλευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες θεωρούν απαραίτητες.

Σύμφωνα με το γράφημα οι ερωτηθέντες θεωρούν πιο απαραίτητες και βαθμολογούν με 10 την ενημέρωση για ασφαλιστικά θέματα, τις συμβουλές για την ανατροφή των παιδιών, την νομική και ψυχολογική τους υποστήριξη. Τέλος με 9 βαθμολογούν την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ Σ.Υ.Υ

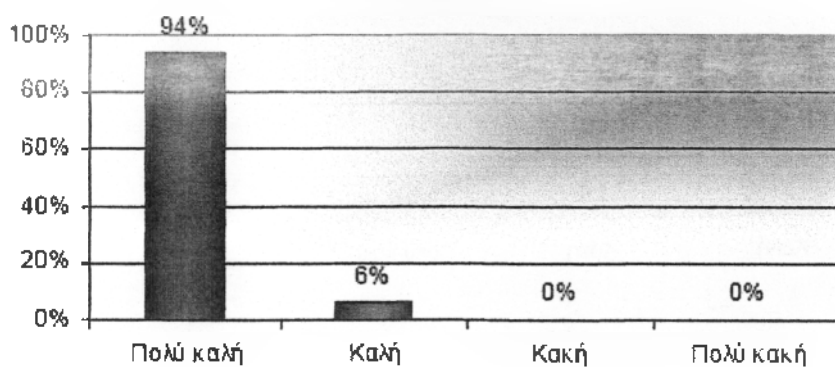

4.7 Βαθμολογία παραμέτρων – Οργάνωση των Σ.Υ.Υ

Η τελευταία ερώτηση προς τους εκπαιδευόμενους αφορούσε την βαθμολογία τους για σημαντικές παραμέτρους των Σ.Υ.Υ.

Το πρώτο γράφημα αποτυπώνει την εκτίμηση για την οργάνωση των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών παρατηρούμε πως το 94% των ερωτηθέντων την έκρινε πάρα πολύ καλή ενώ το 6% καλή.

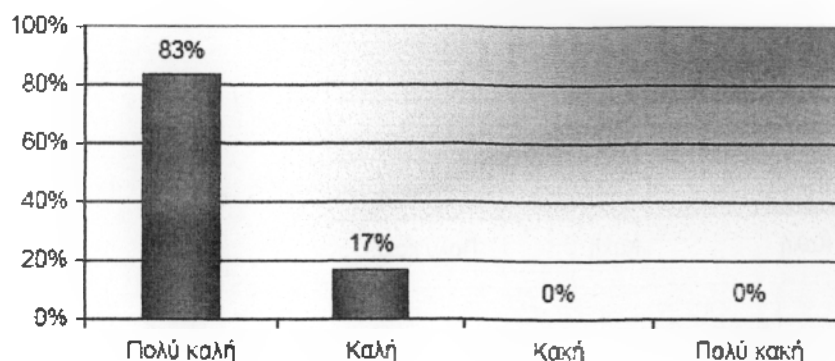
ΟΡΓΑΝΩΣΗ Σ.Υ.Υ

4.8 Βαθμολογία παραμέτρων – Συντονισμός των ΣΥΥ

Αναφορικά με τον συντονισμό των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών οι εκπαιδευόμενοι δήλωσαν σε ποσοστό 83% πάρα καλό συντονισμό ενώ το 17% δήλωσε καλό συντονισμό των Σ.Υ.Υ.

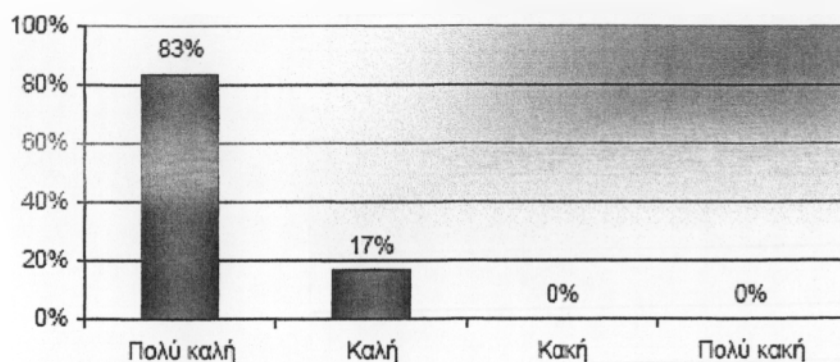
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ Σ.Υ.Υ

4.9 Βαθμολογία παραμέτρων – Συνεργασία με την γραμματεία των Σ.Υ.Υ

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται η βαθμολογία για τη συνεργασία με την γραμματεία των Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών. Το 83% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι η συνεργασία με την γραμματεία των Σ.Υ.Υ ήταν πολύ καλή ενώ το 17% δήλωσε ότι ήταν καλή.

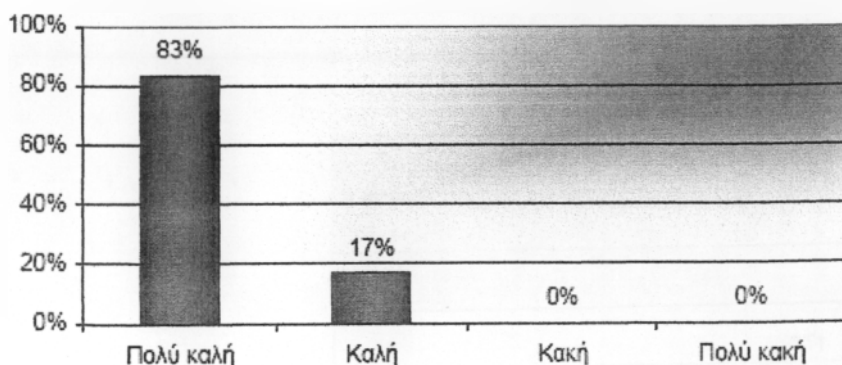
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Σ.Υ.Υ

4.10 Βαθμολογία παραμέτρων – Συνεργασία με το Κ.Ε.Κ

Σύμφωνα με το παρακάτω γράφημα οι ερωτηθέντες σε ποσοστό 83% δηλώνουν ότι η συνεργασία με το Κ.Ε.Κ που υλοποίησε την κατάρτιση ήταν πολύ καλή, ενώ σε ποσοστό 17% δηλώνουν ότι η συνεργασία ήταν καλή.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΚΕΚ

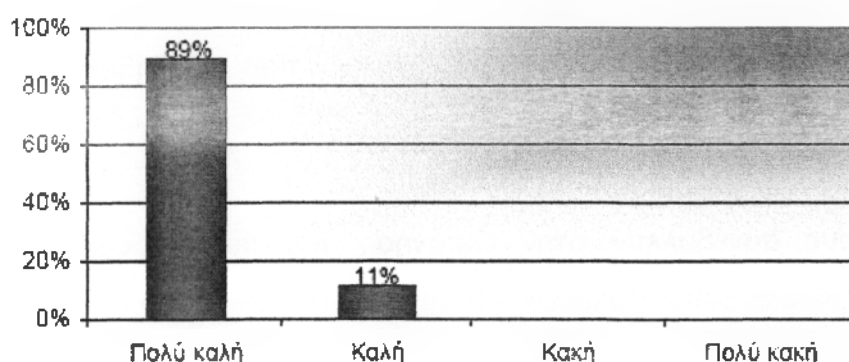

4.11 Βαθμολογία παραμέτρων – Ενημέρωση φορέα

Το επόμενο γράφημα την βαθμολογία των εκπαιδευόμενων για το επίπεδο της ενημέρωσης του φορέα για τις ιδιαιτερότητες της ομάδας – στόχου και τις δράσεις του προγράμματος.

Παρατηρούμε πως το 89% των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η ενημέρωση του φορέα ήταν πολύ καλή ενώ το 11% θεωρεί ότι η ενημέρωση ήταν καλή.

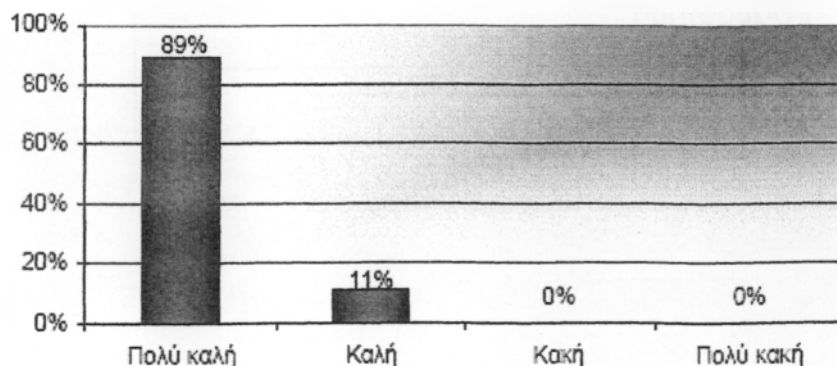
ΑΡΧΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΦΟΡΕΑ

4.12 Βαθμολογία παραμέτρων –Συνεργασία με στελέχη του ΚΕ.Σ.Υ.Υ

Το τελευταίο γράφημα παρουσιάζει την εκτίμηση των εκπαιδευόμενων για τη συνεργασία με άλλα στελέχη Σ.Υ.Υ. Παρατηρούμε πως το 89% την αξιολογεί ως πολύ καλή ενώ το 11% ως καλή.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΚΕ.Σ.Υ.Υ

6.5 Έρευνά-Διερεύνηση της Επαγγελματικής Πορείας των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία

ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΛΑΡΙΣΑΣ

Λάρισα 2006

ΝΕΛΕ Λάρισας

Διερεύνηση της Επαγγελματικής Πορείας των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία

Φορέας Υλοποίησης: ΝΕΛΕ Λάρισας

Ευχαριστούμε όσους συνέβαλλαν στην εκπόνηση της παρούσας έρευνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
1	Πληροφορίες του προγράμματος
2	Μεθοδολογία της Έρευνας
3	Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας
4	Συμπεράσματα
5	Παράρτημα
5.1.	Το ερωτηματολόγιο της έρευνας

1. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το έργο Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις υπέρ των γυναικών Το έργο «Επιχορήγηση για την παροχή Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων υπέρ των γυναικών» είναι αλληλοσυμπληρούμενες ενέργειες, δηλαδή, υπηρεσίες εξειδικευμένης πληροφόρησης, συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης που στόχο έχουν να εξασφαλίσουν την απασχόληση των γυναικών. Το έργο, εντάσσεται στο Μέτρο 5.3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση» του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και συγχρηματοδοτείται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και 25% από το Ελληνικό Δημόσιο, στο πλαίσιο του Γ΄ ΚΠΣ. Από το πρόγραμμα αυτό, όπου τελικός δικαιούχος είναι η Γενική Γραμματεία Ισότητας (ΓΓΙ) και Επιστημονικός Σύμβουλος το Κέντρο Έρευνών για Θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), αναμένεται να ωφεληθούν συνολικά 9.018 γυναίκες σε ολόκληρη τη χώρα κατά το χρονικό διάστημα 2004-2006.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Η γυναικεία επιχειρηματικότητα έχει γνωρίσει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Οι επιμέρους στόχοι του σχεδίου συναρτώνται άμεσα με την υπάρχουσα κατάσταση, όπως αυτή προκύπτει από την μελέτη των σχετικών δεικτών, τη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, την αναπτυξιακή δυναμική της περιοχής και τον μεσοπρόθεσμο αναπτυξιακό σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο. Συγκεκριμένα: Η ανεργία πλήττει τον πυρήνα της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της πόλης. Το πρόβλημα αγγίζει σχεδόν κάθε οικογένεια της πόλης και υπομονεύει την αναπτυξιακή της προοπτική. Η ανεργία πλήττει εντονότερα τις γυναίκες. Τα άτομα αυτά δύσκολα μπορούν να ενταχθούν στην αγορά εργασίας χωρίς συγκεκριμένες πολιτικές προστασίας. Η κρίση του πρωτογενούς τομέα (κύρια πηγή τροφοδότησης της ανεργίας στην περιοχή), για λόγους θεσμικούς και οργανωτικούς, δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά σε επίπεδο Ο.Τ.Α με τα σημερινά μέσα. Ο δευτερογενής πει αισιοδοξία για . Ο τριτογενής τομέας είναι αυτός που θα κληθεί να αντιμετωπίσει τη συρρίκνωση τους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

ΣΤΟΧΟΣ” ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ βάση τα στοιχεία που έχουν παρουσιαστεί, προκύπτει η αναγκαιότητα επικέντρωσης σε ομάδες:

- 1) ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΑΝΕΡΓΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ (με έμφαση αυτές των αστικών περιοχών
- 2) ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (με έμφαση στις περιοχές όπου παρουσιάζονται φαινόμενα εγκατάλειψης κυρίως λόγω της μείωσης του αγροτικού εισοδήματος)
- 3) ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ (κυρίως στον Ν. Τρικάλων - Καρδίτσας
- 5) ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΛΟΙΠΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (κυρίως παλιννοστούσες και τσιγγάνες)

Η Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας παρέχει Συνοδευτικές Υπηρεσίες και Συμβουλευτική και ως Φορέας είναι στελεχωμένος με το απαραίτητο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό και δίνει τη δική του μάχη για να προασπίσει τα δικαιώματα των γυναικών για το σημερινό ολοκληρωμένο πρόγραμμα που υλοποιείται από δέκα οκτώ (18) Φορείς στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Ενδεικτικά αναφέρονται η Αναπτυξιακή Εταιρεία Ν.Α. Λάρισας Γ.Σ.Ε.Ε., την Περ. Επιτροπή Ισότητας Γ.Γ. Περιφέρειας Θεσσαλίας και τη Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού και Πολιτισμού Λάρισας .

Στο πρόγραμμα αυτό η Ν.Ε.Λ.Ε μοναδικός φορέας Υποστηρικτικών Υπηρεσιών στο Νομό Λάρισας, έχει την έγκριση να παρέχει Συμβουλευτική σε 223 Γυναίκες στο Νομό Λάρισας, επί συνόλου 577 γυναικών στην περιφέρεια Θεσσαλίας. Η οικονομική ανεξαρτησία των γυναικών και η ισότιμη με τους άνδρες θέση τους στην αγορά εργασίας, είναι οι βασικοί πυλώνες για την επίτευξη της ισότητας ευκαιριών για τις γυναίκες.

Σε ότι αφορά την απασχόληση των γυναικών, παρατηρούνται νοσηρά

Φυλετικός καταμερισμός εργασίας

Μη ικανοποιητική κατάρτιση - επανακατάρτιση

Παροχή αφανούς εργασίας (σπίτι, οικογένεια) η οποία δεν αναγνωρίζεται και δεν αμείβεται.

Το πρόγραμμα «Παρεμβάσεις Υπέρ Των Γυναικών Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας» το οποίο υλοποιήθηκε από 18 φορείς της Περιφέρειας Θεσσαλίας, νομίζω ότι θα συμβάλει στη γυναικεία απασχόληση της θεσσαλικής περιφέρειας. Αναλυτικότερα παρουσιάζοντας περιληπτικά την πορεία του Σχεδίου Δράσης στο Νομό Λάρισας, μέχρι και σήμερα, ότι υπήρχε αρκετά έντονο το ενδιαφέρον των Γυναικών στη συμμετοχή του προγράμματος.

Μετά από πρόσκληση στον ημερήσιο τοπικό τύπο τον Ιούνιο 2006, η Ν.Ε.Λ.Ε. δεχόταν αιτήσεις για την υλοποίηση της Β' Φάσης του προγράμματος, σε πλήρη συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ Λάρισας και Ελασσόνας.

παραπεμπτικό σημείωμα τις δυνητικά ωφελούμενες γυναίκες.

Συνολικά 448 έγκυρες αιτήσεις συμμετοχής ανέργων και εργαζομένων από το Νομό Λάρισας. Οι γυναίκες κλήθηκαν από το Φορέα σε συνέντευξη και στη συνέχεια από τριμελή επιτροπή αξιολογήθηκαν τα δεδομένα και ενημερώθηκαν οι επιτυχήσες για την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα ,θέτοντας πρώτα προτεραιότητα στις άνεργες γυναίκες που θα ασχοληθούν με την επιχειρηματικότητα.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

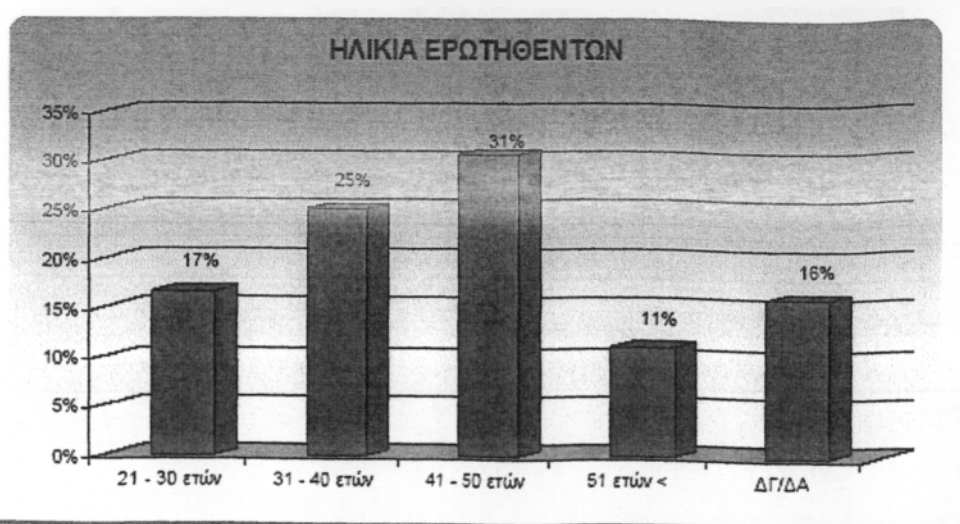
Στην έρευνα συμμετείχαν οι ωφελούμενες γυναίκες του προγράμματος Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις υπέρ των Γυναικών. Η έρευνα διεξαχθεί σε μεγάλο δείγμα (72 άτομα) από τις γυναίκες και έχουν ωφεληθεί από τις διαδικασίες συμβουλευτικής της ΝΕΛΕ Λάρισας. Στόχος της έρευνας ήταν να διαγνωσθεί η επαγγελματική πορεία των γυναικών, δηλαδή η επαγγελματική τους κατάσταση, ο αριθμός των εργασιών που έχουν αλλάξει έως σήμερα, το διάστημα της ανεργίας, οι τρόποι και το αντικείμενο αναζήτησης εργασίας και τα κριτήρια που είναι βασικά για την εξεύρεση εργασίας. Επιπλέον σημαντικός στόχος ήταν η

διάγνωση του τρόπου επιλογής των εργαζομένων γυναικών στη θέση που σήμερα απασχολούνται όπως επίσης και το αντικείμενο εργασίας τους, τη συνάφεια του αντικείμενου εργασίας με τις σπουδές τους και τους τρόπους πληροφόρησης για τη θέση εργασίας. Η έρευνα διεξήχθη από εξειδικευμένο προσωπικό της Ν.Ε.Λ.Ε. για σκοπούς της με τη χρήση ερωτηματολογίου κλειστών ερωτήσεων στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι ωφελούμενες. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από είκοσι πέντε ερωτήσεις εκ των οποίων οι δύο είναι ανοικτού τύπου (το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στα παραρτήματα). Οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν και εξήχθησαν τα τελικά αποτελέσματα. Μία επιπλέον μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε είναι η ποιοτική με τη χρήση της ανοικτής συνέντευξης – συζήτησης κατά την οποία καταγράφηκαν οι προς διερεύνηση μεταβλητές και παρατηρήσεις από τους ερευνητές. Στόχος της ποιοτικής έρευνας ήταν η σε βάθος εξέταση των ερευνητικών ερωτημάτων και η επαλήθευση ή μη των ποσοτικών δεδομένων.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

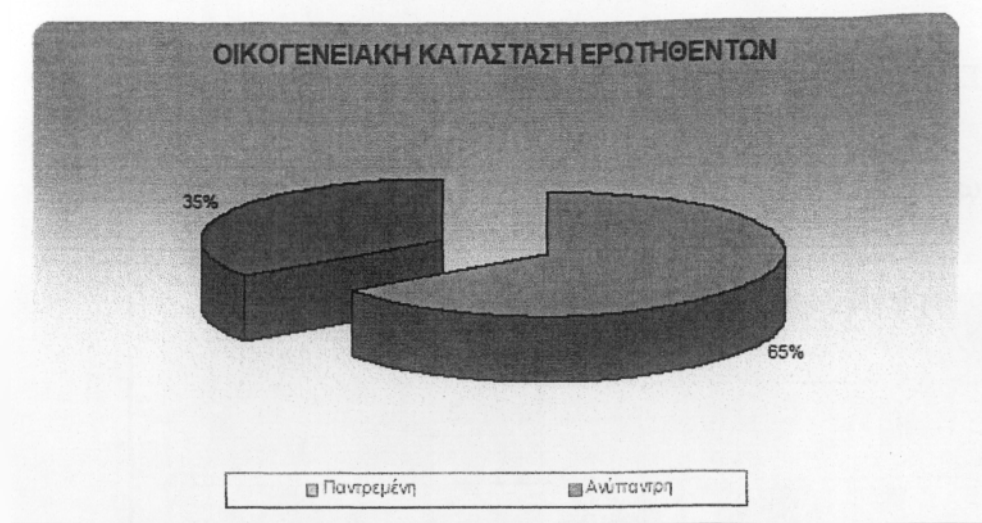
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Ηλικία των ερωτηθέντων

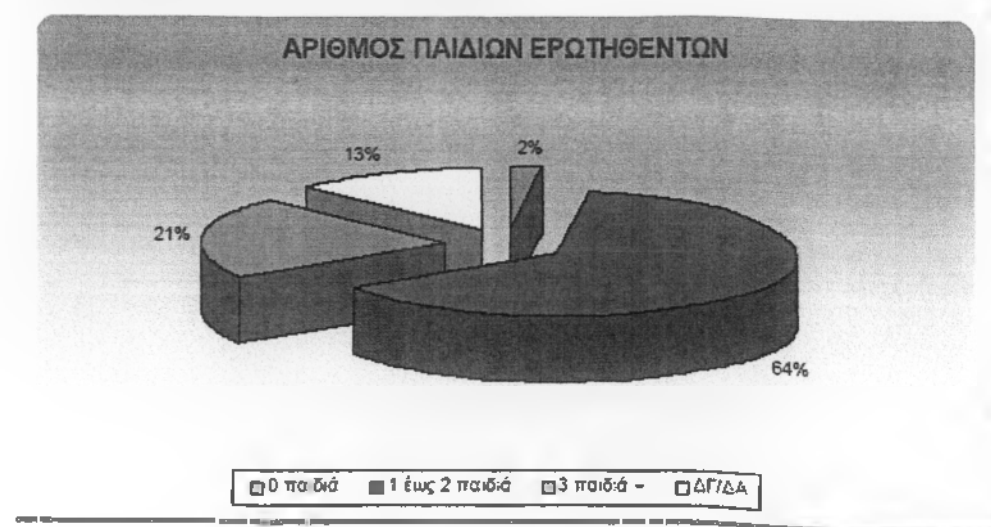
Το 31% των ερωτηθέντων είναι μεταξύ των 41 και 50 ετών, το 25% μεταξύ 31 και 40 ετών, το 17% μεταξύ 21 και 30 ετών, το 11% είναι 51 ετών και πάνω και το υπόλοιπο 16% δεν απάντησε.

5.2 Οικογενειακή κατάσταση των ερωτηθέντων

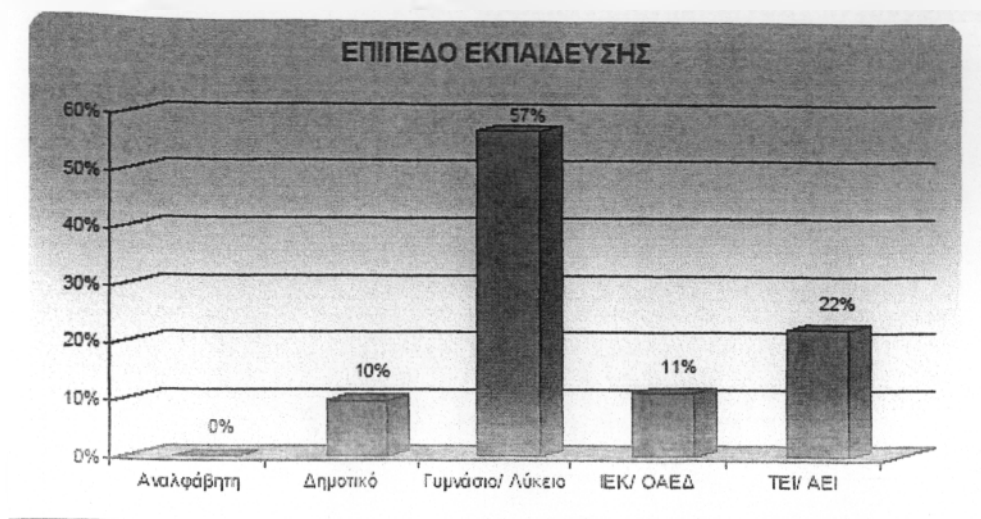
Στο παραπάνω σχεδιάγραμμα παρατηρούμε ότι το 65% των ερωτηθέντων γυναικών είναι ανώπαντρες και το 35% είναι έγγαμες.

5.3 Αριθμός παιδιών των ερωτηθέντων

Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των έγγαμων ερωτηθέντων (64%), έχει 1 ή 2 παιδιά και το 21% έχει από 3 παιδιά και πάνω. Μόλις το 2% δηλώνουν άτεκνες, ενώ το 13% δεν απάντησε.

5.4 Επίπεδο εκπαίδευσης των ερωτηθέντων

Το 57% των ερωτηθέντων γυναικών είναι απόφοιτε γυμνασίου ή λυκείου το 22% έχει πτυχίο ΤΕΙ/ΑΕΙ, το 11% έχει τελειώσει ΙΕΚ ή άλλες σχολές και το 10% είναι απόφοιτες δημοτικού.

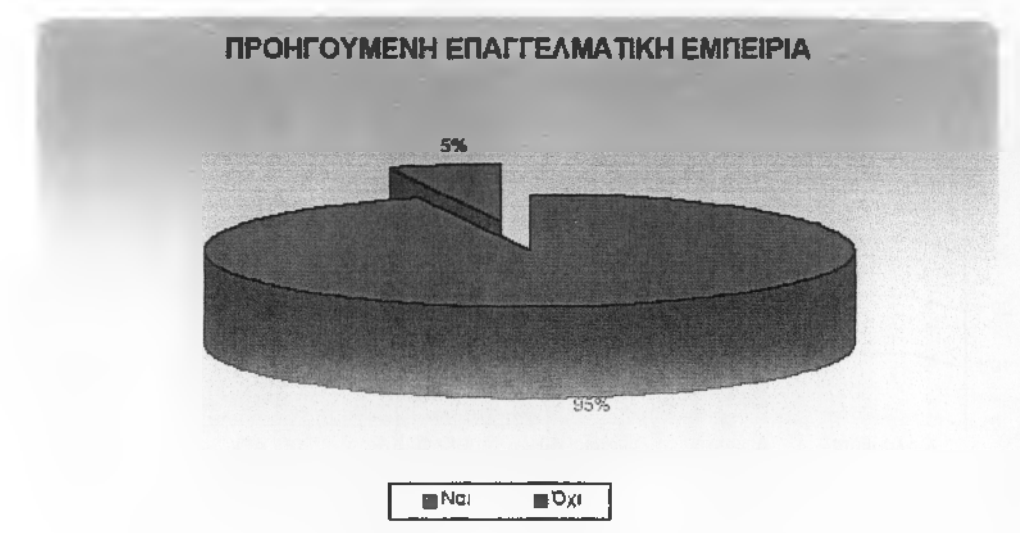
5.5 Επαγγελματική αποκατάσταση

Στο σύνολο των ερωτηθέντων γυναικών το 76% είναι άνεργες και το 24% εργαζόμενες.

ΑΝΕΡΓΕΣ

5.6 Προσφώνηνη επαγγελματική εμπειρία

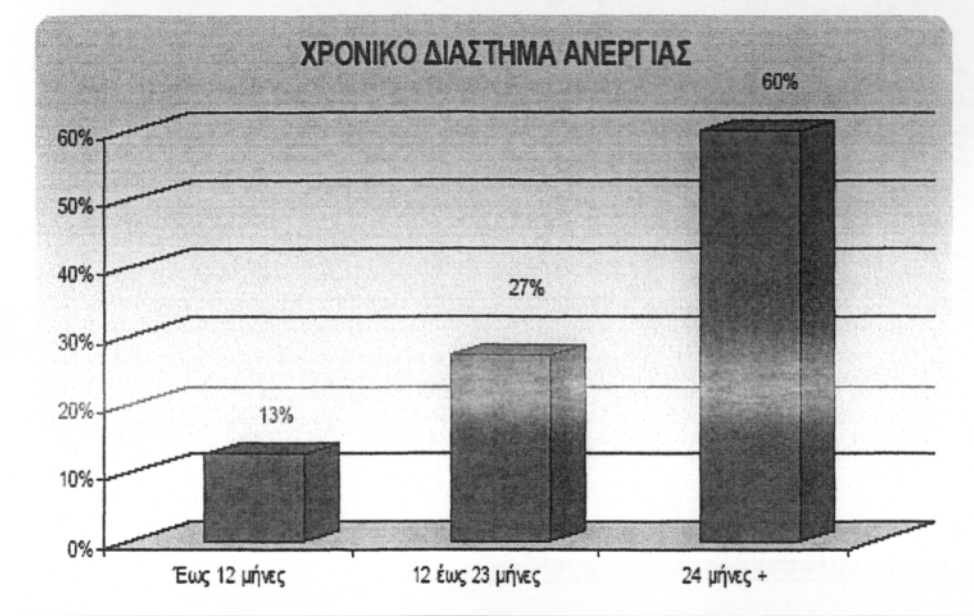
Το 95% των άνεργων γυναικών που ρωτήθηκαν είχαν εργαστεί στο παρελθόν, ενώ το 5% δεν έχει εργαστεί ποτέ.

5.7 Κινητικότητα στην αγορά εργασίας

Στο παραπάνω διάγραμμα παρατηρούμε πως το 64% των γυναικών που έχει εργαστεί στο παρελθόν, έχει αλλάξει έως 3 εργασίες κατά τη διάρκεια της εργασιακής τους σταδιοδρομίας, το 29% έχει αλλάξει 4 έως 6 εργασίες και μόνο το 2% έχει αλλάξει περισσότερες από 7 εργασίες.

5.8 Χρονικό διάστημα ανεργίας

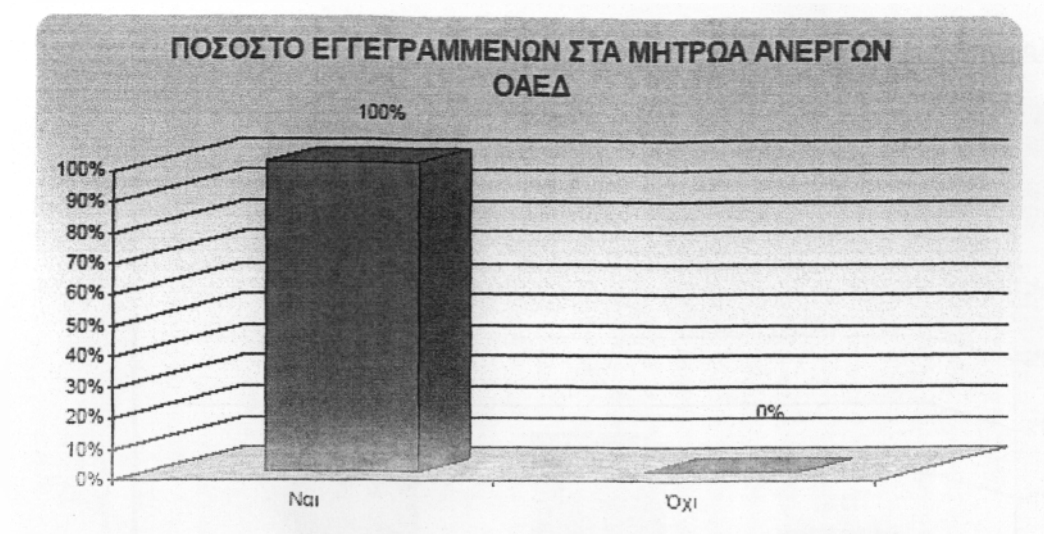

Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό (60%) των ερωτηθέντων είναι άνεργες περισσότερες από 2 χρόνια, το 27% είναι άνεργες από 1 έως 2 χρόνια ενώ μόνο το 13% είναι άνεργες λιγότερο από 1 χρόνο.

5.9 Ποσοστό εγγεγραμμένων στα μητρώα

Με απόλυτη πλειοψηφία όλες οι ερωτηθέντες είναι εγγεγραμμένες στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ όπως ήταν αναμενόμενο, καθώς ήταν υποχρεωτική προϋπόθεση προκειμένου να συμμετέχουν σε αυτό το πρόγραμμα.

5.9 Ποσοστό εγγεγραμμένων στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ

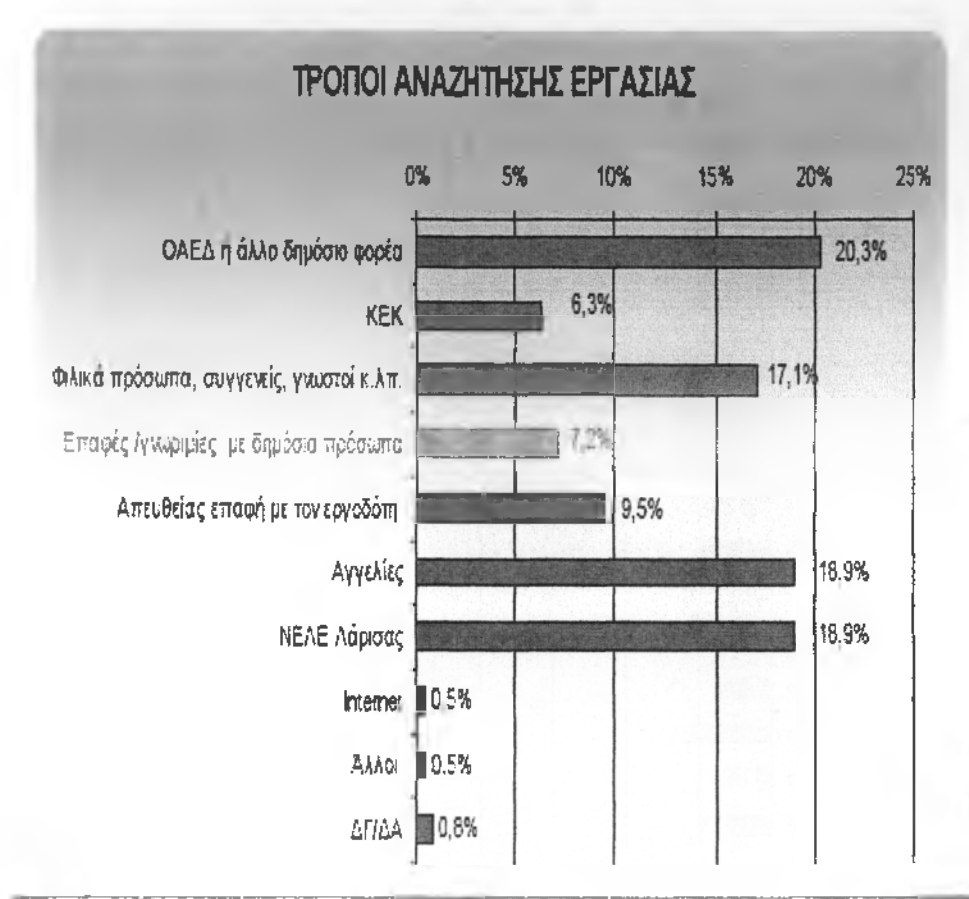

5.10 Πόσες φορές απευθυνθήκατε σε εργοδότη

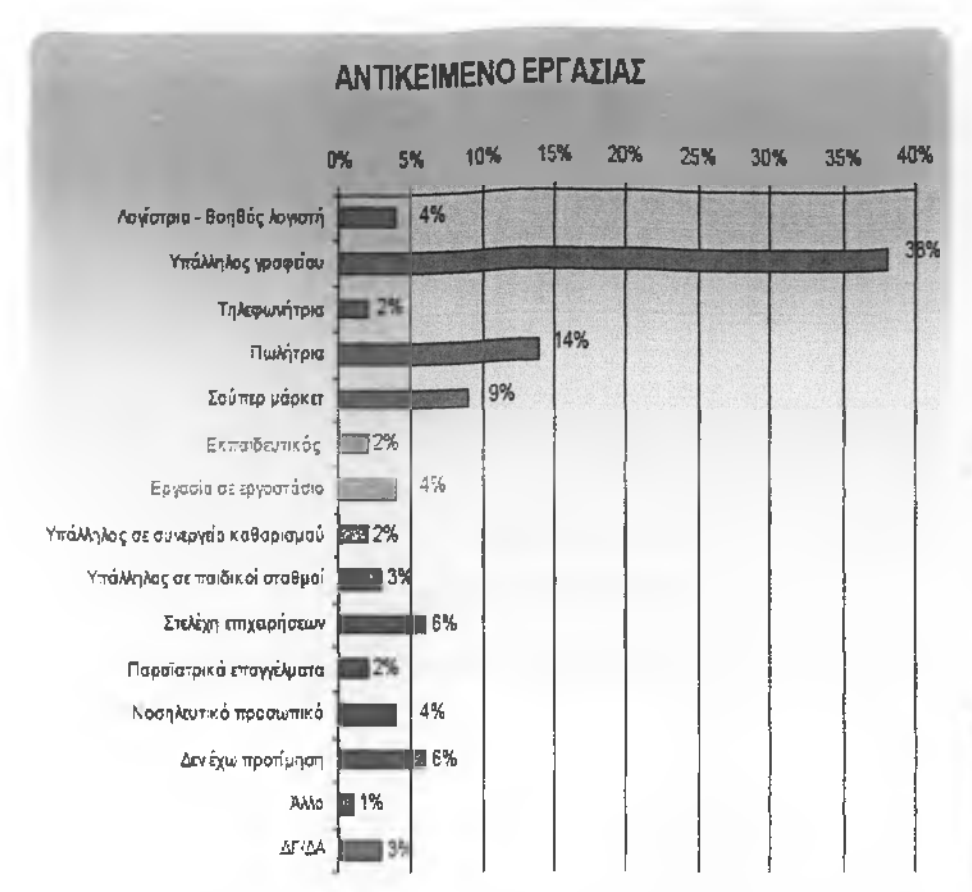
Το 36% έχει απευθυνθεί σε εργοδότη για την απασχόληση έως 3 φορές. Το 24% από 4 έως 6 φορές, το 5% από 7 έως 9 φορές και το 24% περισσότερες από 10 φορές. Το 11% δεν απάντησε σε αυτή την ερώτηση.

5.11 Τρόποι αναζήτησης εργασίας (πολλαπλή απάντηση)

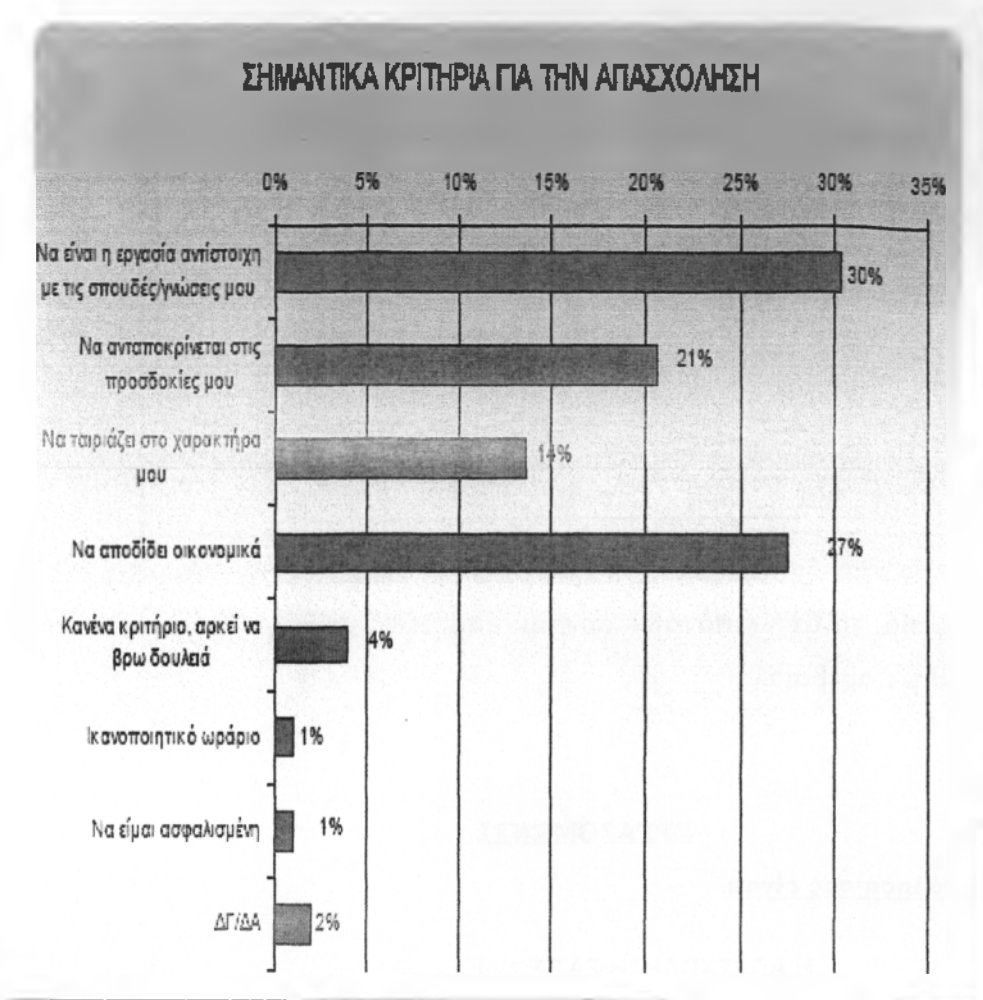
Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό (20%) αναζητά εργασία μέσω του ΟΑΕΔ ή άλλου δημόσιου φορέα, το 19% μέσω αγγελιών και από τη ΝΕΛΕ Λάρισας και το 17% από φιλικά πρόσωπα, συγγενείς, γνωστούς. Οι γυναίκες που ζητούν εργασία με απευθείας επαφή με τον εργοδότη αποτελούν το 9%, μέσω επαφών και γνωριμιών με δημόσια πρόσωπα το 7% και μέσω των ΚΕΚ το 6%. Είναι πολύ μικρό το ποσοστό (μικρότερο του 1%) που αναζητά εργασία χρησιμοποιώντας το internet ή με άλλους τρόπους.

5.12 Αντικείμενο εργασίας

Η σημαντικότερη εργασία που αναζητείται είναι υπάλληλος γραφείου αφού το 38% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι θα επιθυμούμε να ασχοληθεί με αυτό το αντικείμενο. Ακολουθεί το επάγγελμα της πωλήτριας σε επιχείρηση, (14%), αυτό της υπαλλήλου σε σούπερ μάρκετ (9%), και με μικρότερα ποσοστά ακολουθούν τα υπόλοιπα επαγγέλματα. Είναι σημαντικό ότι ένα ποσοστό 6% δεν δηλώνει προτίμηση επαγγέλματος γεγονός που σημαίνει ότι θα έπρεπε να ακολουθήσουν τη διαδικασία του επαγγελματικού προσανατολισμού.

5.13 Σημαντικά κριτήρια για την απασχόληση (έως 2 απαντήσεις)

Ως προς τα κριτήρια τα οποία οι ωφελούμενες θεωρούν σημαντικά για την απασχόλησή τους, αναφέρονται η αντιστοιχία της εργασίας με τις γνώσεις και τις σπουδές (30%) και η οικονομική αποδοτικότητα της (27%). Σημαντικά ποσοστά συγκεντρώνουν και οι επιλογές που αφορούν την ανταπόκριση της εργασίας στις προσδοκίες (21%) και στο χαρακτήρα της ωφελούμενης. Χωρίς κριτήριο επιλογής αναζητά εργασία το 4%.

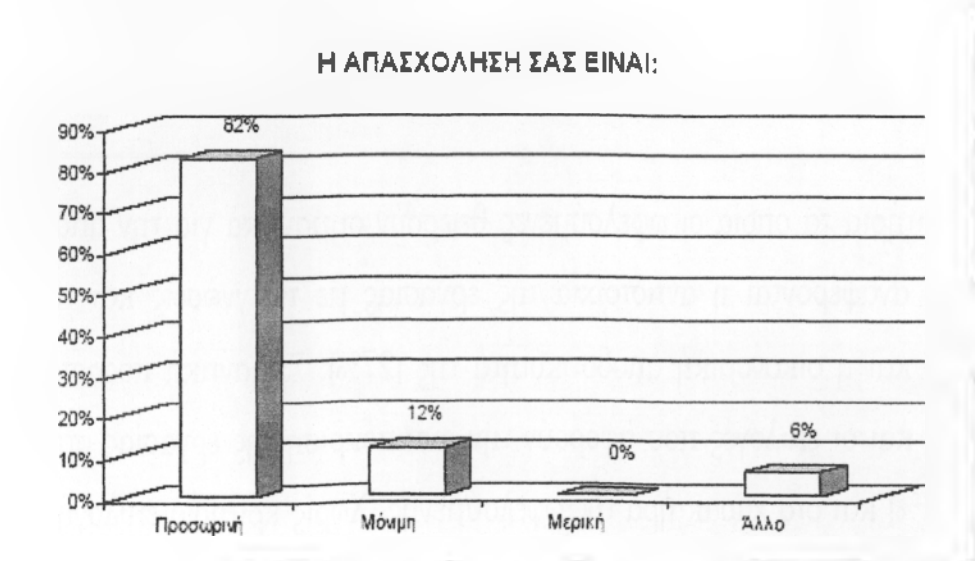
5.14 Διαθεσιμότητα για μετακίνηση σε άλλη πόλη

Στην ερώτηση αν ήταν διατεθειμένες να μετακομίσουν σε άλλη πόλη/ περιοχή για να βρουν εργασία, το 61% απάντησε αρνητικά, το 15% απάντησε θετικά ενώ το 22% εμφανίστηκε αβέβαιο.

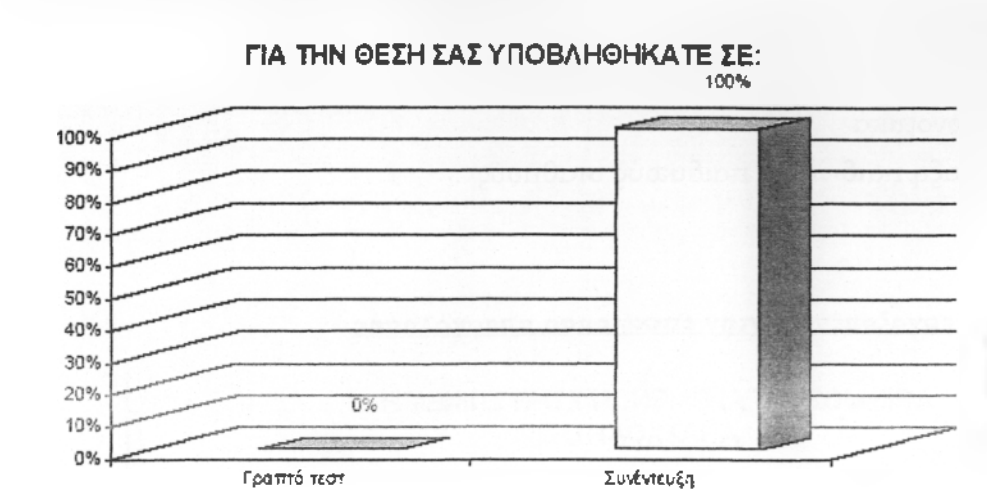
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ

5.15 Η απασχόλησή σας είναι:

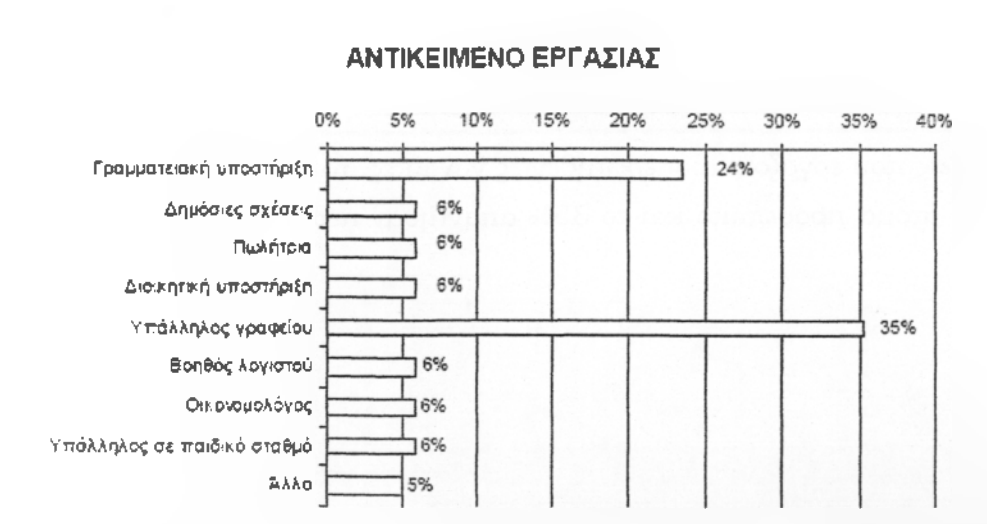
Το 82% των εργαζόμενων γυναικών δηλώνει ότι έχει προσωρινή εργασία και το 12% μόνιμη.

5.16 Για την θέση σας υποβλήθηκατε σε:

Για να καταλάβουν όλες οι εργαζόμενες τη θέση εργασίας που βρίσκονται σήμερα υποβλήθηκαν σε συνέντευξη με τον εργοδότη.

5.17 Αντικείμενο εργασίας

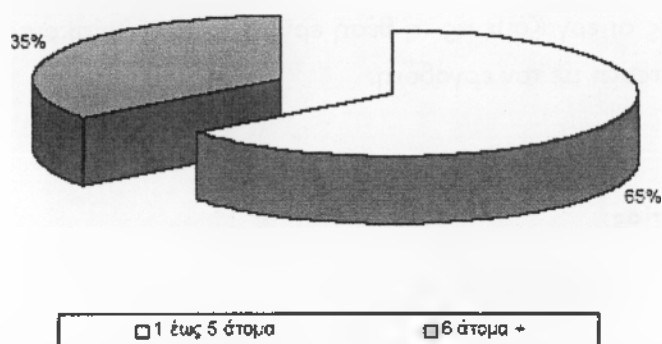
Το αντικείμενο εργασίας των γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι κυρίως υπάλληλοι γραφείου (35%) και γραμματείες (24%) ενώ το 6% των εργαζομένων ασχολείται με:

- Τις Δημόσιες σχέσεις
- Τις Πωλήσεις

- Τη Διοικητική υποστήριξη
- Τα Λογιστικά
- Τα Οικονομικά
- Τη φύλαξη παιδιών σε παιδικούς σταθμούς

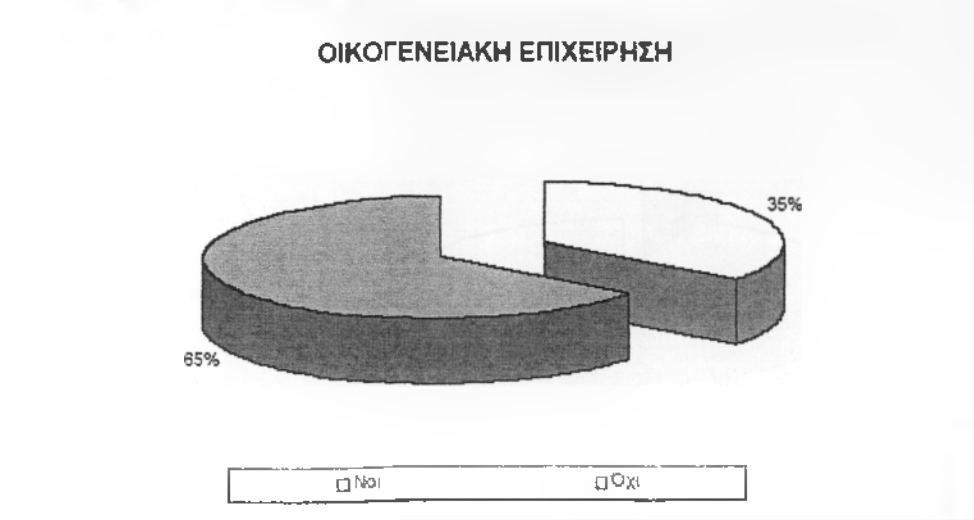
5.18 Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση απασχόλησης

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

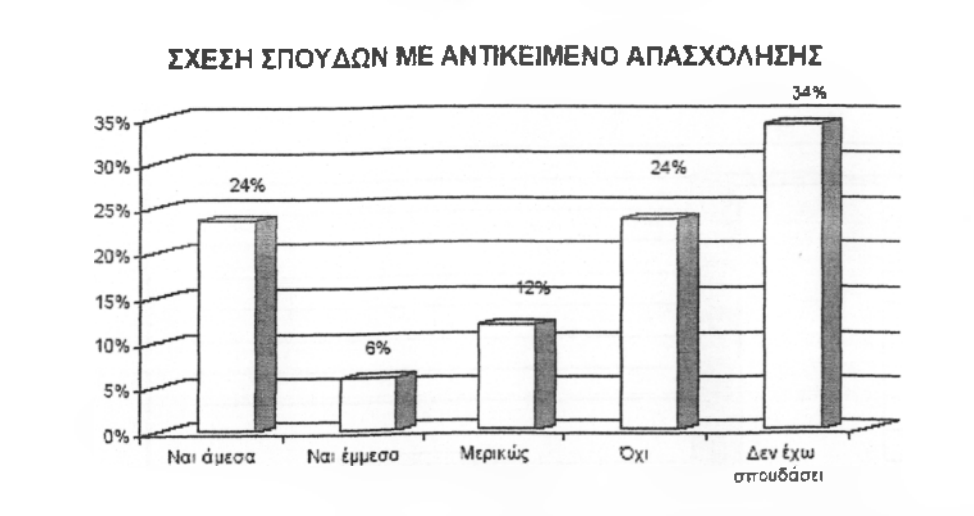
Στις επιχειρήσεις που εργάζονται οι ερωτηθέντες γυναίκες, το 65% απάντησαν πως έχουν 1 έως 5 άτομα προσωπικό και το 35% απάντησαν περισσότερα από 6 άτομα.

5.19 Οικογενειακή επιχείρηση

Το 65% των γυναικών εργάζεται σε οικογενειακή επιχείρηση η οποία είτε ανήκει σε μέλος της οικογένειάς τους, είτε ανήκει σε άλλο ιδιοκτήτη.

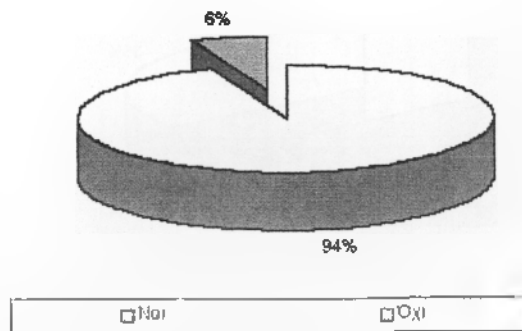
5.20 Σχέση σπουδών με το αντικείμενο της απασχόλησης

Η απασχόληση έχει σχέση με τις σπουδές των γυναικών για το 30% αυτών και δεν έχει μερική ή καθόλου σχέση για το 36%. Το 34% των ερωτηθέντων εργαζομένων γυναικών δεν έχει σπουδάσει.

5.21 Επιδοτούμενη θέση

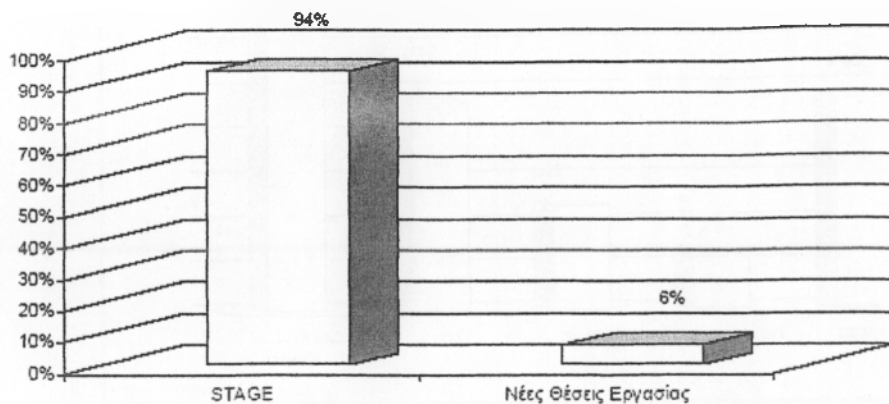
Η ΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΚΑΤΕΧΕΤΕ ΕΙΝΑΙ
ΕΠΙΔΟΤΟΥΜΕΝΗ;

Η θέση απασχόλησης είναι επιδοτούμενη για το 94% και για το υπόλοιπο 6% δεν είναι.

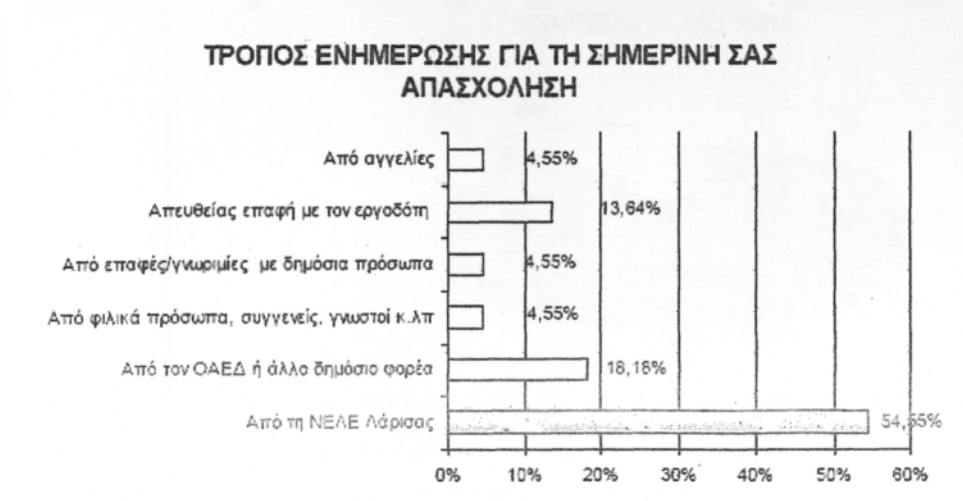
5.22 Πρόγραμμα επιδότησης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗΣ

Το 94% των γυναικών των οποίων η θέση εργασίας είναι επιδοτούμενη, η επιδότηση προέρχεται από το πρόγραμμα STAGE, ενώ το 6% επιδοτείται από το πρόγραμμα Νέες Θέσεις Εργασίας.

5.23 Τρόπος ενημέρωσης για τη σημερινή απασχόληση (έως 2 απαντήσεις)

Η πλειοψηφία των εργαζομένων γυναικών (55%) έχει ενημερωθεί για τη θέση εργασίας που έχει καταλάβει από τη ΝΕΑΕ Λάρισας, ενώ το 18% έχει ενημερωθεί από τον ΟΑΕΔ ή άλλο δημόσιο φορέα και το 14% με απευθείας επαφή με τον εργοδότη. Μικρά ποσοστά συγκεντρώνει η αναζήτηση εργασίας μέσω αγγελιών, μέσω επαφών με δημόσια ή φιλικά πρόσωπα (5%).

5.24 Χρονικό διάστημα αναζήτησης της σημερινής θέσης εργασίας

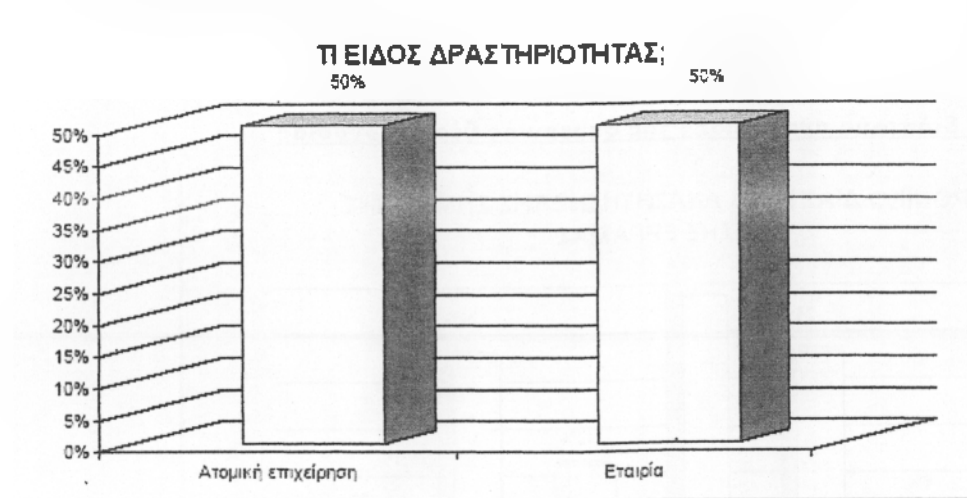
Το 29% των γυναικών αναζητούσε εργασία από 13 έως 18 μήνες εωςότου να βρει τη σημερινή απασχόληση, το 24% αναζητούσε εργασία περίπου ένα χρόνο και περισσότερο από 25 μήνες, το 12% από 19 έως 24 μήνες και το 5% έως 6 μήνες.

5.25 Δημιουργία δική τους επιχειρηματικής δραστηριότητας στο παρελθόν

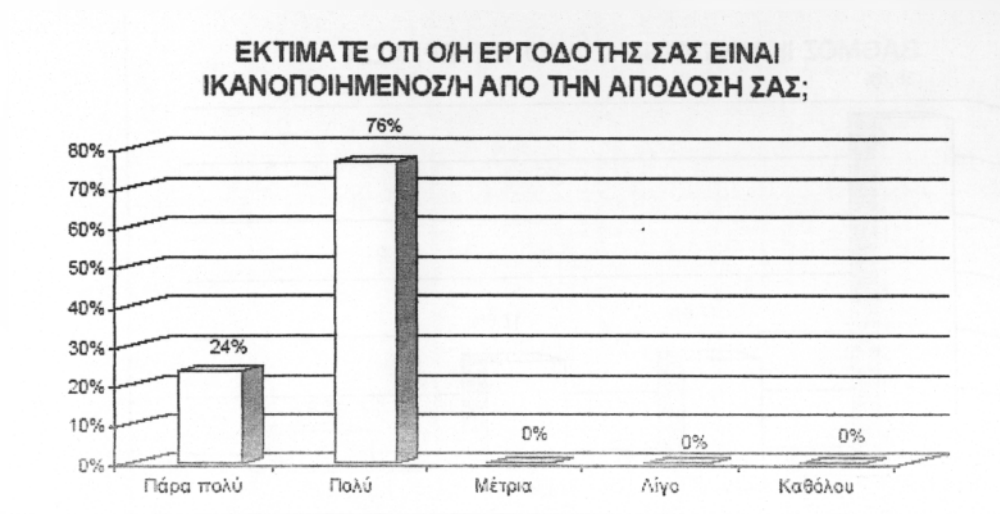
Το 88% δεν επιχείρησε να δημιουργήσει δική της επιχείρηση, ενώ το 12% έκανε αυτό το εγχείρημα.

5.26 Είδος δραστηριότητας

Από τις γυναίκες που επιχείρησαν να δημιουργήσουν δική τους επιχείρηση, το 50% δημιούργησε ατομική επιχείρηση και το άλλο 50% δημιούργησε εταιρία.

5.29 Εκτίμηση εάν ο/η εργοδότης είναι ικανοποιημένος/η από την απόδοσή τους

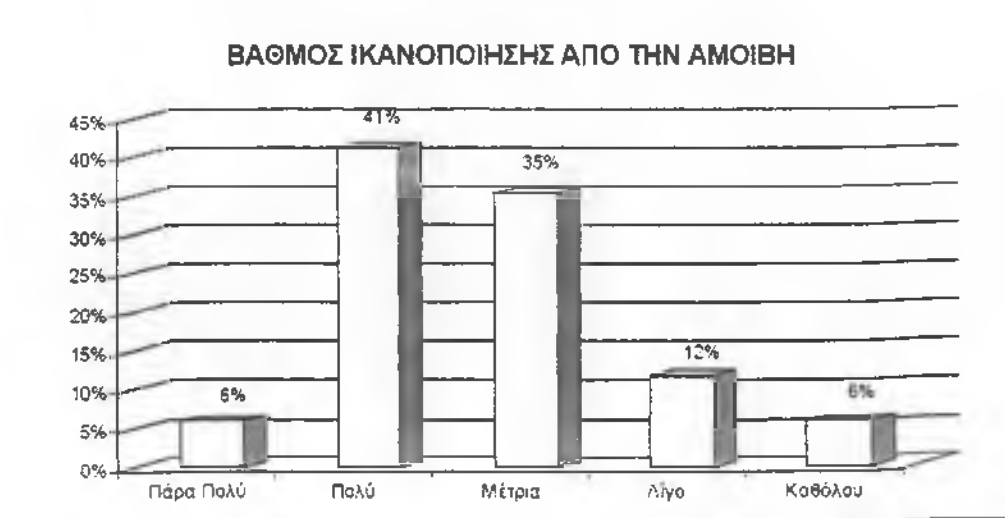
Το 76% των γυναικών θεωρεί ότι ο/η εργοδότης τους είναι πολύ ικανοποιημένος/η από την απόδοσή τους και το 24% πιστεύει πάρα πολύ.

5.27 Βαθμός ικανοποίησης από την εργασία

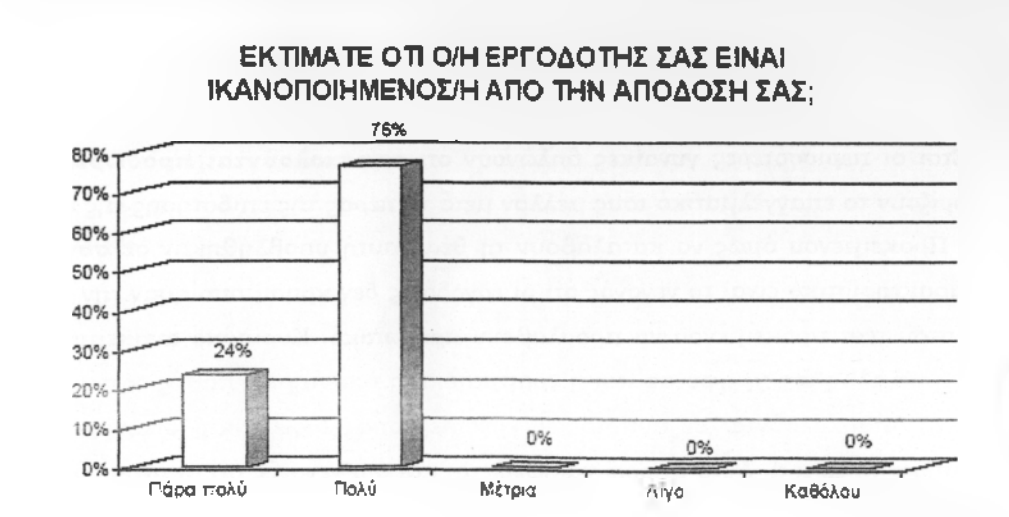
Το 77% είναι πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιημένο από την εργασία του και το 24% είναι λίγο ή καθόλου ικανοποιημένο.

5.28 Βαθμός ικανοποίησης από την αμοιβή

Το 47% είναι πάρα πολύ ή πολύ ικανοποιημένο από την αμοιβή της εργασίας, και μόνο το 18% είναι λίγο ή καθόλου ικανοποιημένο από την αμοιβή του.

5.29 Εκτίμηση εάν ο/η εργοδότης είναι ικανοποιημένος/η από την απόδοσή τους

Το 76% των γυναικών θεωρεί ότι ο/η εργοδότης τους είναι πολύ ικανοποιημένος/η από την απόδοσή τους και το 24% πιστεύει πάρα πολύ.

6.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μία πολύ σημαντική και πρωτοποριακή ενέργεια της ΝΕΛΕ Λάρισας που προσπαθεί να διερευνήσει την επαγγελματική κατάσταση των γυναικών που συμμετείχαν σε προγράμματα συμβουλευτικής διαδικασίας.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι ένα **σημαντικό ποσοστό γυναικών εργάζεται** σε κάποια επιχείρηση είτε μέσο προγράμματος (κυρίως του STAGE) είτε χωρίς αυτό. Έτσι οι περισσότερες γυναίκες δηλώνουν ότι **απασχολούνται προσωρινά**, καθώς δεν γνωρίζουν το επαγγελματικό τους μέλλον μετά το πέρας της επιδότησης της θέσης εργασίας. Προκειμένου όμως να καταλάβουν τη θέση αυτή υποβλήθηκαν σε **συνέντευξη** ενώ χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι οι εργοδότες δεν χρησιμοποίησαν την τεχνική του γραπτού τεστ προκειμένου να προσλάβουν προσωπικό. Κυρίαρχο αντικείμενο εργασίας είναι η **υπάλληλος γραφείου** και η γραμματειακή υποστήριξη καθώς οι περισσότερες γυναίκες απασχολούνται σε αντίστοιχες εργασίες όπως διοικητική, οικονομική και λογιστική υποστήριξη κ.α. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στο γεγονός ότι οι περισσότερες θέσεις επιδοτούνται μέσω του προγράμματος STAGE που προϋποθέτει την απόκτηση πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιπροσθέτως θα πρέπει να σημειώσουμε ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες εργάζονται μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις (ΠΜΕ) καθώς η πλειοψηφία τους απασχολεί **έως 5 άτομα προσωπικό** και πολλές από αυτές είναι **οικογενειακού χαρακτήρα** επιχειρήσεις. Ως προς το αντικείμενο ενασχόλησής τους θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε ότι έχει **σχετικά σημαντική συνάφεια** με τις σπουδές / γνώσεις των εργαζομένων γυναικών είτε άμεσα είτε έμμεσα.

Οι εργαζόμενες γυναίκες **ενημερώθηκαν** για τη θέση εργασίας στην πλειοψηφία τους από τη **ΝΕΛΕ Λάρισας** γεγονός που αποδεικνύει τη σημαντική προσπάθεια που καταβάλλεται για τη σύνδεση της συμβουλευτικής με την αγορά εργασίας, ενώ σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι η πλειοψηφία αυτών των γυναικών ήταν **άνεργες για περισσότερο από ένα χρόνο** πριν να βρουν την εργασία που σήμερα κατέχουν. Η επιχειρηματική δραστηριότητα δεν ήταν στα σχέδια των γυναικών και γι' αυτό το λόγο ελάχιστες προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν μία επιχειρηματική ευκαιρία και να ανοίξουν δική τους επιχείρηση (είτε ατομική είτε εταιρική) η οποία και προφανώς δεν ευδοκίμησε. Σήμερα όμως η **συντριπτική πλειοψηφία** των εργαζομένων γυναικών είναι **ιδιαίτερα ικανοποιημένες** τόσο από την παρούσα εργασία τους, όσο και από την οικονομική ανταμοιβή του αυτή της παρέχει. Τέλος όταν τις ζητείται να εκτιμήσουν το βαθμό απόδοσής τους και ικανοποίησης του εργοδότη από την απόδοσή τους δηλώνουν ότι ο τελευταίος θα πρέπει να είναι **εξαιρετικά ικανοποιημένος**.

Οι γυναίκες που δεν έχουν ακόμη εργασία δηλώνουν **έμπειρες επαγγελματικά** καθώς η περισσότερες έχουν αλλάξει **έως τρεις διαφορετικές εργασίες** στη διάρκεια της επαγ-

γελματικής τους σταδιοδρομίας. Όμως σήμερα περίπου οι **εννέα στις δέκα** δηλώνουν **μακροχρόνια άνεργες** με διάστημα ανεργίας μεγαλύτερο των δύο ετών. Εντύπωση όμως προκαλεί το γεγονός ότι σε αυτό το χρονικό διάστημα ανεργίας μία κρίσιμη μάζα ανέργων έχει απευθυνθεί σε εργοδότη για την αναζήτηση εργασίας έως έξι φορές, αριθμός που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί αρκετά μικρός. Ως τρόπους αναζήτησης εργασίας δηλώνουν τον ΟΑΕΔ αλλά και άλλες «παθητικές» μεθόδους, γεγονός που κάνει **επιτακτική** την ανάγκη της συμβουλευτικής και ιδιαίτερα των **μεθόδων αναζήτησης εργασίας**. Η πλειοψηφία των γυναικών δηλώνει ότι θα επιθυμούσε να εργασθεί σε κάποια επιχείρηση ως **υπάλληλος γραφείου**, ή ως πωλήτρια, χωρίς να δηλώνει κάποια συγκεκριμένη εξειδίκευση που θα μπορούσε να διαθέτει. Παρόλα αυτά ως σημαντικότερο κριτήριο για την απασχόληση δηλώνεται η **αντιστοιχία του αντικειμένου της εργασίας με τις γνώσεις** και τις σπουδές της κάθε γυναίκας και εν συνεχεία η οικονομική απόδοση της εργασίας. Τέλος η κινητικότητα στην εργασία είναι ένα σημείο που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί θετικά από τις περισσότερες γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα.

Κλείνοντας το κεφάλαιο των συμπερασμάτων θα πρέπει να επισημάνουμε τη σπουδαιότητα της παρούσας προσπάθειας καθώς είναι η πρώτη που προσπαθεί να διαγνώσει την επαγγελματική πορεία των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία καταδεικνύοντας την αναγκαιότητά της.

ΚΕΦ.7^ο

ΑΠΟΦΕΙΣ-ΕΡΕΥΝΑ-ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ

7.1 Δυνατότητα παρέμβασης των Ν.Α για την Ανάπτυξη Κοινωνικής Πολιτικής.

Η παραδοχή είναι σήμερα κοινή : σε κοινωνίες δυτικού τύπου, όπως είναι πλέον η ελληνική, η κοινωνική πολιτική είναι έννοια αυτονόητη και καθιερωμένη εδώ και πολλές δεκαετίες.

Η κοινωνική πολιτική δεν είναι απλά ενσωματωμένη μέσα στο πολιτικό μας σύστημα, είναι πάνω απ' όλα μια κατάκτηση της ίδιας της κοινωνίας.

Ταυτόχρονα όμως, είναι και ένα συνεχές ζητούμενο.

Δεν χρειάζεται να κάνει κάποιος ιστορικές αναδρομές. Με δυο λόγια όμως πρέπει να θυμίσουμε ότι η κοινωνική πολιτική στη δυτική κυρίως Ευρώπη, πέρασε από ένα στάδιο άνθισης κατά τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες, για να φτάσει σήμερα να αμφισβητείται και συχνά να ακυρώνεται.

Αυτό είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο σε εποχές που τα κοινωνικά προβλήματα, λόγω των μεγάλων ιστορικών αλλαγών που ζει ο δυτικός κόσμος, διαρκώς οξύνονται.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Η Ελλάδα, σε γενικές γραμμές υπήρξε ένα κράτος μεσαίων κοινωνικών παροχών και φροντίδας τις οποίες καθόριζε πάντοτε η Κεντρική εξουσία και τις οποίες ασκούσε είτε μέσα από Κεντρικά όργανα και δομές, είτε μέσω των κρατικών Νομαρχιών.

Η μετάβαση στο θεσμό της αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης συνοδεύθηκε και στο θέμα της Κοινωνικής Πολιτικής από το γνωστό δομικό πρόβλημα:

-την απουσία σαφώς καθορισμένων αρμοδιοτήτων που είχε ως αποτέλεσμα τη

μη διοχέτευση πόρων.

Η μελέτη του θεσμικού πλαισίου της Ν.Α δείχνει σήμερα ότι η κοινωνική πολιτική δεν αναγνωρίζεται ως βασική αρμοδιότητα των Ν.Α.

Το Κεντρικό Κράτος καλύφθηκε πίσω από τη γενικόλογη διατύπωση ότι «προορισμός των Ν.Α είναι η κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειας τους», γεγονός που δείχνει απροθυμία εκχώρησης αρμοδιοτήτων στον τομέα αυτό.

Κάπως πιο σαφής είναι ο Κώδικας στο θέμα των Ιδρυμάτων Κοινωνικής Πρόνοιας, για τα οποία η Ν.Α είτε διορίζει τα Δ.Σ (Κέντρα Παιδικής μέριμνας, παιδικοί σταθμοί, ΠΙΚΠΑ κλπ) είτε τα εποπτεύει (γηροκομεία, θεραπευτήρια χρόνιων παθήσεων κλπ).

Το θεσμικό πλαίσιο προβλέπει ακόμη :

- την Ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών,
- και τη θεσμική συμμετοχή των Ν.Α στην κατάρτιση τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων της περιφέρειας και τη χρηματοδότηση των έργων των ετήσιων νομαρχιακών προγραμμάτων ανάπτυξης.

Εν ολίγοις, το θεσμικό πλαίσιο είναι στενό, δίνει περιορισμένες δυνατότητες, αλλά και ευκαιρίες, με την έννοια ότι όταν τίποτε δεν αναφέρεται ρητά και με σαφήνεια, τότε τίποτε δεν απαγορεύεται και είναι στη δυνατότητα των Ν.Α να προωθήσουν δικά τους σχέδια κοινωνικής πολιτικής.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το Γ΄ ΚΠΣ δεν κάνει διάκριση στη χρηματοδότηση μεταξύ Α΄θμιας και Β΄θμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορέων υλοποίησης προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής

Το γεγονός αυτό επιτρέπει στις Ν.Α

- α) να υλοποιήσουν έργα –εφόσον έχουν την τεχνική δυνατότητα να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις διαχείρισης τους
- β) να συμβάλλουν στο σχεδιασμό και την παρακολούθηση τους μέσω της συμμετοχής τους στις Επιτροπές Παρακολούθησης των ΠΕΠ

Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται αναφέρονται στα ακόλουθα:

1. Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης

2. Ανάπτυξη Κοινωνικών Υπηρεσιών Υποστήριξης (π.χ Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης παιδιών, ΚΑΠΗ, Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας κλπ)
3. Βελτίωση υποδομών υγείας και Πρόνοιας
4. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας
5. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές

Το τοπίο στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες στον τομέα αυτό, ποικίλει. Γενικά όμως οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις αναπτύσσουν σημαντικές πρωτοβουλίες ιδιαίτερα σε θέματα οικογενειακής στήριξης, κοινωνικής φροντίδας προς τους ηλικιωμένους, ΑμΕΑ, μετανάστες και άλλες ευπαθείς ομάδες.

Επί πλέον, ιδιαίτερη έμφαση δίνουν σε Προγράμματα της Ε.Ε που εξυπηρετούν αναπτυξιακούς στόχους, με ολοκληρωμένες δράσεις κυρίως για την προώθηση της τοπικής απασχόλησης.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ Ν.Α ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Είναι προφανές ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα δεν έχει σήμερα τη δυνατότητα να σχεδιάσει και να προωθήσει από μόνη της μια ολοκληρωμένη δέσμη πολιτικών για κοινωνική προστασία, προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες.

Όπως συμβαίνει και σε πολλές άλλες περιπτώσεις, καλείται να διαχειριστεί τις υπάρχουσες πολιτικές του κεντρικού κράτους.

Οι γνωστές αδυναμίες (έλλειψη χρηματοδότησης, έλλειψη στελεχιακού δυναμικού, χαμηλή συμμετοχή στα προγράμματα του Γ' ΚΠΣ) κράτησαν το όλο θέμα σε στασιμότητα.

Αυτό βέβαια σε καμιά περίπτωση δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να αναζητηθούν και να διεκδικηθούν τρόποι για την ανατροπή της σημερινής κατάστασης.

Αν θέλουμε να λέμε ότι οι Ν.Α είναι θεσμοί ουσιαστικής παρέμβασης στις τοπικές κοινωνίες οφείλουμε να αναπτύξουμε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής⁵⁶

⁵⁶ Εισήγηση Νομάρχη Λάρισας Κ. Λουκά Κατσαρού σε Συνέδριο ΕΝΑΕ Περι Ανάπτυξης Κοινωνικής Πολιτικής στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση

7.2 Συνέντευξη

Προς :κ. Αντινομάρχη Κοινωνικής Πολιτικής –Πρόνοιας

(κ. ΦΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟ)

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η:

ΠΡΙΝ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

-ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΣΑΣ ΡΩΤΗΣΩ ΑΝ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΥΤΟΙ ΤΑΥΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ Η Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΑΙ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΣΑΣ ΑΣΧΟΛΕΙΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

«..Οι φορείς Κοινωνικής Πολιτικής της Νομαρχίας δεν ταυτίζονται άμεσα με ανάλογους φορείς του Δήμου. Υπάρχει όμως ένα είδος επικουρικότητας σε δράσεις που αφορούν στήριξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η:

ΠΟΙΟΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ?(ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ-ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..1) Διεύθυνση Πρόνοιας κ Ν.Ε.Λ.Ε.

2)Ανεξάρτητοι φορείς φιλανθρωπικού έργου που συστάθηκαν με πρωτοβουλία της Νομαρχίας»

ΕΡΩΤΗΣΗ 3^Η:

ΑΣ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΑΘΕΝΑ ΦΟΡΕΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝ. ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....

1)ΑΠΟ ΠΟΤΕ ΞΕΚΙΝΗΣΑΤΕ ?

2)ΠΟΙΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΑΣ ΟΔΗΓΗΣΑΝΕ ΝΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΤΕ ΚΑΙ ΑΣΧΟΛΗΘΕΙΤΕ ΜΕ ΑΥΤΑ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ? 3)ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ?

4)ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΣΑΣ ΔΕΣΜΕΥΕΙ ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Η Διεύθυνση Πρόνοιας και η Ν.Ε.Λ.Ε. λειτουργούν εδώ και δεκαετίες με συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο. Έχουν ευέλικτη δομή και ασκούν παρεμβάσεις σε θέματα εκπαίδευσης ευπαθών κοινωνικά ομάδων. Η επιτροπή Φιλανθρωπικού έργου λειτουργεί σε εθελοντική βάση.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^Η:

ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΕΙ ΣΤΙΣ ΑΥΞΗΜΕΝΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥΣ Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ?

Η ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΣΗΣ ΚΡΑΤΟΥΣ-ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Η Νομαρχία αξιοποιεί κυρίως προγράμματα σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, και άλλους συνεργαζόμενους φορείς Υπουργείων. Τα περιθώρια άσκησης

αυτόνομης κοινωνικής πολιτικής είναι περιορισμένα και βασίζονται σε πολιτικές πρωτοβουλίες.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η:

ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΜΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ. ΣΕ ΠΟΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΧΕΤΕ ΔΩΣΕΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΕΜΦΑΣΗ?ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ?

ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΕΥΚΟΛΙΑ ΕΞΕΥΡΕΣΗΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΑΠΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ?ΑΝ ΝΑΙ ΚΑΤΑ ΠΟΣΟ ΥΠΗΡΧΕ ΑΥΤΗ Η ΑΥΞΗΣΗ?ΑΝΑΦΕΡΕΤΕ ΤΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΑΠΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Ε.Ε.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Ο Προϋπολογισμός ανήλθε στα 11 εκ. Ευρώ περίπου και κατανέμεται αναλογικά σύμφωνα με τις ανάγκες που προκύπτουν σε διάφορες κοινωνικές ομάδες .Δυστυχώς δεν υπάρχει στην εξεύρεση μεγαλύτερων πόρων ούτε από το κράτος ούτε από το κράτος ούτε από την Ε.Ε. προς το παρόν. Γίνεται προσπάθεια από προσωπικές επαφές για την εξεύρεση περισσότερων πόρων και κονδυλίων και διάθεσης τους στις ανάγκες που προκύπτουν στις διάφορες κοινωνικές ομάδες στην Νομαρχία της Λάρισας.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η:

ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΩΡΑ ΤΟΥ Κ. ΝΟΜΑΡΧΗ, ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΕΝΑΕ ΜΕ ΘΕΜΑ « ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΤΩΝ Ν.Α.»

ΘΑ ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΡΩΤΗΣΩ :ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΑΦΕΙΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΠΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ? ΑΝ ΝΑΙ? ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΕΣ? ΚΑΙ

ΑΝ Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΑΣ ΔΙΟΧΕΤΕΥΕΙ ΠΟΡΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΟΡΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΣΑΣ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Αρμοδιότητες είναι αυτές που ορίζει το θεσμικό πλαίσιο:

- 1) Διανομή επιδομάτων πρόνοιας
- 2) Στήριξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων
- 3) Ενημέρωση του πληθυσμού για ευαισθητοποίηση στα κοινωνικά προβλήματα των ΑΜΕΑ
- 4) Στήριξη κέντρου απεξάρτησης
- 5) Προγράμματα ανώδυνου τοκετού
- 6) Προγράμματα συμβουλευτικής οικογενειών
- 7) Ενημέρωση και στήριξη μεταναστών

Οι πόροι της κεντρικής εξουσίας δεν κρίνονται επαρκείς.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^Η:

ΑΝΑΦΕΡΕΙ Ο Κ. ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΟΤΙ «... Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΤΗΣ Ν.Α. ΔΕΙΧΝΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΟΤΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΕΤΑΙ ΩΣ ΒΑΣΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ Ν.Α.....» ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΤΑΣΗ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΑΥΤΟ? ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΕΙ ΩΣ Η ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ Ν.Α. ΩΣΤΕ ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΝΑ ΒΡΕΘΟΥΝΕ ΠΙΟ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΥΣ ΑΙΡΕΤΟΥΣ ΤΗΣ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Καταβάλλεται σημαντική προσπάθεια από την ΕΝΑΕ ώστε να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο και οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις να αποκτήσουν ευρύτερες αρμοδιότητες κοινωνικής πολιτικής.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^Η:

ΜΠΟΡΕΙ Η Ν.Α. ΝΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙ ΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΝΩ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Η Ν.Α. εφόσον δοθούν αρμοδιότητες θα μπορούσε να αναβαθμίσει την παρέμβαση σε ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^Η:

ΕΠΙΣΗΣ Ο Κ. ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΑΝΑΦΕΡΕΙ ΠΩΣ «...ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΙΝΑΙ ΣΤΕΝΟ ΚΑΙ ΔΙΝΕΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΟΤΙ ΟΤΑΝ ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΡΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕ ΣΑΦΗΝΕΙΑ ΤΟΤΕ ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ Ν.Α. ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΣΟΥΝ ΔΙΚΑ ΤΟΥΣ ΣΧΕΔΙΑ».

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΟΠΟΥ Η Ν.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ ΕΙΣΗΓΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΕ ΣΧΕΔΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ?

ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΑ ?ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΤΟΥΝ? ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΑΡΩΓΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΒΛΕΠΕ ΑΥΤΟΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΧΟΡΗΓΙΕΣ?

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Αναπτύσσονται σημαντικές πρωτοβουλίες για την στήριξη των οικονομικά αδυνάτων για την προληπτική υγιεινή και την ανακούφιση της φτώχειας. Οι δυνατότητες υλοποίησης συναντούν δυσκολίες ενώ συχνά η Ν.Α. καταφεύγει σε χορηγούς.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^Η:

ΒΟΗΘΗΣΕ/ΒΟΗΘΑΕΙ ΤΟ Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΣΤΗΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ Ν.Α. ΟΠΩΣ ΤΙΣ ΑΝΑΦΕΡΕΙ Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ?

- 1) ΤΟΠΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
- 2) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
- 3) ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
- 4) ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΤΟΠΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ
- 5) ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΟΡΕΙΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Το Γ΄ΚΠΣ βοήθησε σημαντικά. Λύθηκαν πρωτοβουλίες για τη τόνωση της απασχόλησης ,για την βελτίωση των υποδομών υγείας και πρόνοιας αλλά και των υποδομών σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^Η:

Η Ν.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ/ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ Ε.Ε. ΓΙΑ ΝΑ ΔΡΑΣΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ?

ΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΑ ΑΥΤΑ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΛΟΓΙΑ ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η Ν.Α. ΝΑ ΣΤΑΘΕΙ ΑΡΩΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Χρησιμοποιούνται προγράμματα της Ε.Ε. για την τόνωση της απασχόλησης σε ευρεία κλίμακα μέσω της Ν.Ε.Λ.Ε. και του ΚΕΚ της Νομαρχίας σε συνεργασία με επιχειρήσεις της περιοχής. Στόχος μας είναι η απόκτηση από τους

εκπαιδευομένους ουσιαστικών γνώσεων για την είσοδο τους στην αγορά εργασίας.»

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^Η:

ΕΧΕΙ ΞΕΚΙΝΗΣΕΙ Η Ν.Α. ΝΑ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ?ΟΠΩΣ

- 1) ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
- 2) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
- 3) ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ
- 4) ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ
- 5) ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

«..Γίνεται σοβαρή προσπάθεια για ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών, βελτίωση της θέσης των ΑΜΕΑ, την πρόληψη των εξαρτήσεων, τα ζητήματα των μεταναστών και της ισότητας των φύλων.»

7.3 Μεσογειακοί Αγώνες 2013 και τρόποι Ανάπτυξης Κοινωνικής Πολιτικής στην Ν.Α Λάρισας-Μαγνησίας

7.3.1 Εισαγωγή

Η διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων του 2013 στο Βόλο και τη Λάρισα και, ουσιαστικά, στους Νομούς Μαγνησίας και Λαρίσης αποτελεί ένα μοναδικό διεθνούς εμβέλειας «μέγα -γεγονός» (mega-event), το οποίο οφείλει να αξιοποιηθεί πολύπλευρα, με στόχο τόσο την βέλτιστη προετοιμασία και την άριστη τέλεση των αγώνων αυτών καθ' αυτών, όσο και στην αξιοποίηση των ωφελειών από την προβολή της συγκεκριμένης περιοχής μακροπρόθεσμα, ώστε οι δύο Νομοί, αλλά και η Περιφέρεια Θεσσαλίας, να αναδειχθούν ως τουριστικός και επιχειρηματικός προορισμός διεθνούς αναγνώρισης και εμβέλειας.

Η διοργάνωση των αγώνων προϋποθέτει μία σειρά αθλητικών και συνοδευτικών κύριων και δευτερευουσών υποδομών. Η τέλεση των αγώνων αποτελεί ένα mega-γεγονός, το οποίο συνίσταται από σειρά αθλητικών, πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων σημαντικού ενδιαφέροντος.

Η αξιοποίηση των τέτοιων γεγονότων σε διεθνές επίπεδο συνδέεται με την ανάδειξη των περιοχών φιλοξενίας τους σε διεθνώς αναγνωρίσιμους προορισμούς, με γενικές και ειδικές διευκολύνσεις, αξιοθέατα, αναψυχή, επιχειρηματικότητα, εργασία κ.λπ. Το mega-γεγονός χαρακτηρίζεται από ευρεία κινητοποίηση και συμμετοχή τοπικών και περιφερειακών αρχών, κοινωνικών εταίρων, επιχειρήσεων, Πανεπιστημίων και πολιτών. Αν και το mega-γεγονός λαμβάνει χώρα για μια μικρής διάρκειας χρονική περίοδο, συνδέεται με ποικίλες εκδηλώσεις, πριν και μετά την πραγματοποίησή του.

Η Ν.Α. Μαγνησίας, λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή σχετική εμπειρία τόσο στο πλαίσιο των mega-αθλητικών γεγονότων, όσο και άλλου χαρακτήρα γεγονότων, προτείνει την επεξεργασία και εφαρμογή ενός ευρύτερου ολοκληρωμένου πλαισίου / σχεδίου δράσης για την βέλτιστη αξιοποίηση των Μεσογειακών

Αγώνων, προκειμένου η Μαγνησία και η Λάρισα να καταστούν αναγνωρίσιμοι διεθνώς πολύ-πολιτιστικοί πόλοι και τουριστικοί/ επιχειρηματικοί προορισμοί. Αν οι Μεσογειακοί Αγώνες θεωρηθούν ως mega-γεγονός, τότε η αξιοποίηση της εμπειρίας, των υποδομών και αναδομών που θα δημιουργηθούν θα πρέπει να συνδεθεί διαχρονικά με τη διοργάνωση αντίστοιχων γεγονότων και εκδηλώσεων με στοχευόμενο περιεχόμενο και τακτική πραγματοποίηση (λ.χ. ανά δύο έτη για τα γεγονότα, ετήσια για τις συνοδευτικές εκδηλώσεις), το περιεχόμενο των οποίων να είναι συμπληρωματικό (και όχι ανταγωνιστικό) με αντίστοιχες εκδηλώσεις ευρωπαϊκών περιοχών ή πόλεων.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ν.Α. Λαρίσης και Μαγνησίας στοχεύουν να «συνδέσουν» αυτές τις «εκδηλώσεις» με τους πλούσιους φυσικούς, τουριστικούς και πολιτισμικούς πόρους που διαθέτουν, δημιουργώντας ένα διαφοροποιημένο και ανταγωνιστικό μίγμα προορισμού αναψυχής και επενδύσεων στο σύνολο των Νομών, λαμβανομένης υπόψη και της λειτουργίας από το 2010 της Μεσογειακής Ζώνης Ελεύθερου Εμπορίου.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή «Στρατηγικού Σχεδίου Μάρκετινγκ (Strategic Marketing Plan) κρίνονται απαραίτητα, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι Μεσογειακοί Αγώνες, παρόλο την περιορισμένη χρονική τους διάρκεια (2-3 εβδομάδες), θα έχουν σημαντικές μακροχρόνιες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της Λαρίσας και Μαγνησίας, σε «βάθος» δεκαετίας (λ.χ.2020), εφόσον υπάρξουν αντίστοιχες πρωτοβουλίες (follow-up).

7.3.2 Ο Ρόλος και η Συμβολή της Νομαρχίας Λαρίσας Και Μαγνησίας

Η διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων θα δώσει υπεραξία στην ευρύτερη περιοχή και μπορεί να αποφέρει βραχυπρόθεσμα, ως την διοργάνωση των αγώνων αλλά και μακροπρόθεσμα , μετά τους αγώνες , σημαντικότερα πλεονεκτήματα.

Μια άλλη σημαντική παράμετρος είναι ότι οι αγώνες δίνονται σε πόλεις και όχι σε περιοχές. Όμως θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι εδώ αναφερόμαστε για δυο

πόλεις που από μόνες τους , χωρίς την βοήθεια σε πρώτο βαθμό από τις Νομαρχιακές Αυτ/σης Μαγνησίας και Λάρισας και σε δεύτερο βαθμό από τις αντίστοιχες των Τρικάλων και της Καρδίτσας δεν θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν το ανθρώπινο δυναμικό εκείνο που θα κάνει πραγματικά Θεσσαλικό κτήμα τους αγώνες και δεν θα τους παραδώσει βορά σ' εκείνους που λίγο ενδιαφέρονται για το δημόσιο συμφέρον και τις προοπτικές τις τοπικής ανάπτυξης.

Το μέλημά μας λοιπόν σε συνεργασία με τις Νομαρχιακές Αυτ/σεις και των άλλων Θεσσαλικών Νομών θα είναι η συμμετοχή των εκπροσώπων τους στην επιτροπή διοργάνωσης των αγώνων, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ασκήσουν ουσιώδη επιρροή στις σχετικές αποφάσεις προς την κατεύθυνση της αρμονικής συνεργασίας και της πανθεσσαλικής κινητοποίησης.

Ο ρόλος και η συμβολή της Νομαρχίας Λάρισας-Μαγνησίας είναι απαραίτητη αφενός σε ό,τι αφορά τα προγραμματισμένα έργα και τις δράσεις υποδομής που καλείται να υλοποιήσει, και αφετέρου για την καλύτερη αξιοποίηση των υπηρεσιών που διαθέτει προς όφελος των αγώνων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι βασικότερες υπηρεσίες που πρόκειται να δραστηριοποιηθούν για την άρτια διεξαγωγή των αγώνων είναι οι Νομαρχιακές υπηρεσίες με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες:

7.3.3 η Νομαρχία θεσμός διάχυσης της κοινωνικής και αναπτυξιακής ωφέλειας

Η Νομαρχία είναι το ενιαίο κέντρο των πρωτοβουλιών και των κοινών διεκδικήσεων για όλες τις σημαντικές παρεμβάσεις , με συνεχή διαβούλευση και κοινωνικό διάλογο με τους συλλογικούς φορείς, τις εθελοντικές οργανώσεις και τους ενεργούς πολίτες.

Η Νομαρχία με τις δικές της πολιτικές και παρεμβάσεις συμβάλλει στην υλοποίηση του Στρατηγικού στόχου της Περιφέρειας που είναι η επιτάχυνση της πραγματικής σύγκλησης, της χώρο-οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και της αειφορίας μέσω της ανάδειξης της σε Δυναμικό Περιφερειακό Πόλο της Ελλάδος

με διακριτή ποιοτική και τεχνολογικά καινοτόμο μεταποιητική, αγροδιατροφική, οικοτουριστική και πολιτιστική ταυτότητα στην Ευρώπη άλλα και διεθνώς.

Όλοι οι ειδικοί στόχοι του ΠΕΠ 2007-2013 συναντούν τις πολιτικές της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης:

* Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών και ειδικότερα ποιοτικών προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας

* Ενίσχυση της εξωστρέφειας της οικονομίας του Νομού

-Ενίσχυση επιχειρηματικότητας, των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας

-Βελτίωση της προσπελασιμότητας μέσω της δημιουργίας ή/και αναβάθμισης

υποδομών και δικτύων τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα

-Βιώσιμη πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη

* Προστασία, βελτίωση και βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, σύνδεση μεταξύ περιβάλλοντος και οικονομίας στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης

* Βελτίωση απασχόλησης και ποιότητα ζωής.

* Ενίσχυση της ενδο-περιφερειακής χωρικής και οικονομικής συνοχής καθώς και προώθηση της διαπεριφερειακής και διεθνούς συνεργασίας.

* Βελτίωση λειτουργίας δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο μίας νέας συνεργατικής διακυβέρνησης.

Σε αυτό το πλαίσιο η ΝΑ εκπονεί ήδη συνολικό σχέδιο των αναπτυξιακών και κοινωνικών παρεμβάσεων , οι οποίες αφενός μεν θα συμβάλουν στην άρτια υλοποίηση των Μεσογειακών Αγώνων αφετέρου δε θα δημιουργήσουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην μετά το 2013 περίοδο.

Οι τομείς στους οποίους θα υπάρξουν οι παρεμβάσεις είναι ενδεικτικώς οι ακόλουθοι:

- Επιτυχής Διοργάνωση Αγώνων
- Απασχόληση – Ανεργία - Ίσες Ευκαιρίες
- * Νέες θέσεις εργασίας
- * Αγροτική Οικονομία
- * Πολιτισμός – Αθλητισμός
- * Εκπαίδευση – Πολιτική για τους Νέους – Πανεπιστήμιο
- * Κοινωνική πολιτική

Το σχέδιο θα περιλαμβάνει το σύνολο των προγραμματιζόμενων έργων και δράσεων (ανεξάρτητα από πηγή χρηματοδότησης) – με τη συνολική περιγραφή τους. Επίσης θα περιλαμβάνει Νέες Προτάσεις (έργα & δράσεις), με ιδιαίτερη βαρύτητα στους τομείς:

- * <<Πράσινοι Μεσογειακοί Αγώνες.>> / Αθλητισμός
- * Τουρισμός
- * Πολιτισμός,

και ειδικότερα δράσεις και ενέργειες όπως:

- * Αγορά ηλεκτρικών οχημάτων – μικρά λεωφορεία για τις μετακινήσεις των αθλητών από και προς τους χώρους διαμονής,
- * Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης σε όλους τους χώρους διεξαγωγής των αγώνων,
- * Αυστηρός τεχνικός έλεγχος όλων των οχημάτων που θα χρησιμοποιηθεί στη διεξαγωγή των αγώνων,
- * Σχεδιασμός του αθλητικού χωριού με καθαρά οικολογικές προδιαγραφές,
- * Συντονισμός της συλλογικής προσπάθειας των δύο πόλεων για την τροποποίηση κτιρίων (κρατικών) και εγκαταστάσεων αγώνων (γήπεδα, κ.λ.π.) σε λιγότερο ενεργοβόρα και φιλικότερα προς το περιβάλλον,
- * Συστηματικές δενδροφυτεύσεις στις δύο πόλεις από σήμερα μέχρι τη διεξαγωγή των αγώνων,
- * Προγραμματισμός και διενέργεια harpening στη διάρκεια των αγώνων με θέματα πολιτιστικού και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος,
- * Παράλληλη διοργάνωση με του αγώνες ημερίδων ή και συνεδρίου με περιβαλλοντικά θέματα,
- * Προεργασία και υπογραφή πρωτοκόλλου συνεργασίας όλων των παραγωγών– μεταποιητών οικολογικών προϊόντων με τα ξενοδοχεία που θα φιλοξενήσουν αθλητές και επισκέπτες,
- * Ουσιαστική ανάπτυξη όλων των χώρων πρασίνου, πλατειών, πάρκων κλπ.,
- * Μεταφερόμενη έκθεση φωτογραφικού υλικού με περιεχόμενο από όλες τις περιοχές της Μεσογείου
- * Διοργάνωση διαγωνισμού φωτογραφίας κλπ.

Στο σχέδιο θα γίνεται αναλυτική αναφορά σε θεσμούς και πρακτικές που θα διευκολύνουν την υλοποίηση των αγώνων και θα παρέχουν τα εχέγγυα για τη διατήρηση και επέκταση των αναπτυξιακών πλεονεκτημάτων μετά την τέλεση των Αγώνων.

Τέλος θα προτείνονται συγκεκριμένες μέθοδοι περιφερειακής συνεργασίας και διάχυσης των αποτελεσμάτων στην περιφέρεια Θεσσαλίας και Υποστήριξης της προσπάθειας για ένα ολοκληρωμένο περιφερειακό σχέδιο πολλαπλής αξιοποίησης των Μεσογειακών Αγώνων του 2013.

Ειδικότερα θα προτείνονται ως βασικοί άξονες του σχεδίου δράσης εκείνοι που αφορούν:

- * στην ιεράρχηση από κάθε Νομαρχία των αθλητικών υποδομών
- * στον κατάλογο βασικών υποδομών για την καλύτερη εξυπηρέτηση του μεγάλου όγκου επισκεπτών στη διάρκεια των Αγώνων
- * στις παράλληλες εκδηλώσεις αθλητικού και πολιτιστικού περιεχομένου, που θα πραγματοποιηθούν σε επίπεδο Θεσσαλίας ενόψει των Μεσογειακών Αγώνων
- * στις δράσεις τουριστικής προβολής ολόκληρης της Θεσσαλίας, ώστε να καταστεί πόλος έλξης για όλη την Ευρώπη
- * στη δημιουργία ειδικού χρηματοδοτικού προγράμματος για την προώθηση όλων εκείνων των έργων που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τους Μεσογειακούς Αγώνες. Βασικές υποδομές, Τουριστική προβολή, παράλληλες δράσεις.**57**

57 Εισήγηση του Νομάρχη Μαγνησίας: Απ. Παπατόλια σε forum για την διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων 2013 από τις πόλεις Λαρίσης και Βόλου.

7.4 Προβλήματα Κοινωνικής Πολιτικής Δήμων-Κοινοτήτων Νομαρχίας Λάρισας

7.4.1 Αδράνεια Δημοτικών και Νομαρχιακών Αρχών

Η Δημοτική Παράταξη «Λαρισαίων Πόλις» σημειώνει «...Σε μια εποχή που πληθαίνουν να ανησυχητικά μηνύματα για τη διάλυση του κοινωνικού κράτους και την περιθωριοποίηση των αδύναμων μελών της κοινωνίας μας, η κοινωνική πολιτική είναι ανάγκη να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος στην πολιτική ενός Δήμου. Και κύριος επιτελικός φορέας σχεδιασμού και συντονισμού αυτής της σταυροφορίας για το συνάνθρωπο, δεν μπορεί παρά να είναι μια Αντιδημαρχία Κοινωνικής πολιτικής. Και είναι πραγματικά απογοητευτικό ότι ο Δήμαρχος αυτής της πόλης, ξεχνώντας τις δεσμεύσεις του παρελθόντος, αρνείται μέχρι σήμερα να υλοποιήσει την εξαγγελία του, παραπέμποντας τις όποιες κοινωνικές του ευαισθησίες στο απώτατο μέλλον.

Προχωρώντας σε μια σύντομη κριτική ματιά στα δρώμενα τις σημερινής Δημοτικής αρχής στα 10 χρόνια που διαχειρίζεται τις τύχες της πόλης στο τομέα της κοινωνικής πολιτικής, παρατηρείται μια στάσιμη και αποκαρδιωτική κατάσταση.

Τα πολυδιαφημιζόμενα προγράμματα που εφαρμόζει σήμερα ο Δήμος, μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής, όπως η σίτιση απόρων δημοτών, η τράπεζα τροφίμων και ρούχων, οι οικονομικές ενισχύσεις, τα καλοκαιρινά μπάνια και μια σειρά άλλων δράσεων του Οργανισμού στη συντριπτική τους πλειοψηφία προϋπήρχαν και λειτουργούσαν από προηγούμενες Δημοτικές Αρχές. Πολλά μάλιστα από τα υλοποιούμενα προγράμματα του ΟΚΠ ατόνησαν, υπολειτουργούν και σιγά σιγά απαξιώνονται.

Η Δημοτική αρχή στις κατά καιρούς πομπώδεις ανακοινώσεις της φαίνεται ωστόσο, να "ξεχνάει" να αναφέρει τα προγράμματα άλλων Δημοτικών αρχών που σήμερα έχουν καταργηθεί! Ας της θυμίσουμε μερικά από αυτά: Οικονομική

ενίσχυση φοιτητών, επταήμερη φιλοξενία - με έξοδα του Δήμου-οικονομικά αδύναμων ατόμων & οικογενειών σε παραθεριστικά θέρετρα του Νομού μας, λειτουργία κατά τους θερινούς μήνες «αστικών κατασκηνώσεων» για παιδιά και εφήβους, πλύσιμο & σιδέρωμα ρούχων των συμπολιτών που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της ατομικής τους καθαριότητας. Αντίθετα, διαφημίζονται προγράμματα μέσω φυλλαδίων του Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής που ποτέ δεν εφάρμοσε, όπως η τηλεβοήθεια!!

Η σημερινή Δημοτική αρχή δεν ενδιαφέρθηκε για την οργάνωση ενός ολοκληρωμένου Δικτύου Υποστηρικτικών Δομών, το οποίο να καλύπτει ένα μεγάλο μέρος των ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Ποιες δομές δημιούργησε ο Δήμος τα τελευταία χρόνια για την οικογένεια, για τα Άτομα με αναπηρία, για τους ανέργους, για τις γυναίκες, για τους μετανάστες; Όσο για τη δημιουργία μετά από 8 χρόνια ενός «Ξενώνα», παραμονή εκλογών(!) και μετά από πίεση τοπικών φορέων και οργανώσεων και ενώ είχε προηγηθεί η κατάργηση του προγράμματος φιλοξενίας αστέγων που εφαρμόζονταν έως το 1998, είναι χαρακτηριστικό πως παραμένει ακόμα (2 χρόνια μετά...), χωρίς το δικό του, απαραίτητο επιστημονικό προσωπικό από το οποίο εξαρτάται και η επιτυχία της δομής. Από την άλλη πλευρά, στον τομέα της προστασίας των ηλικιωμένων και ειδικά στα ΚΑΠΗ παρατηρείται υποχρηματοδότηση και υποβάθμιση του ρόλου τους με ελάχιστες δημιουργικές δραστηριότητες και χωρίς τη λειτουργία των ομάδων εργασίας που κάποτε τα χαρακτήριζε, οδηγώντας τα ουσιαστικά στο να μετατραπούν σε... Δημοτικά καφενεία!

Η σημερινή Δημοτική αρχή δεν αξιοποίησε έναν μεγάλο αριθμό ευρωπαϊκών προγραμμάτων, καθώς και άλλες πηγές χρηματοδότησης, ώστε να δημιουργήσει δομές στην πόλη προς όφελος των δημοτών (πχ από το ΠΕΠ Θεσσαλίας: Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών ΑΜΕΑ, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.ά). Ακόμα και τα προγράμματα που αξιοποίησε έγιναν με σημαντική καθυστέρηση... Χαρακτηριστικό παράδειγμα η καθυστερημένη έναρξη λειτουργίας του Ιατροκοινωνικού Κέντρου στην πολύπαθη Νέα Σμύρνη, σε σχέση μάλιστα με πολύ μικρότερους δήμους της Περιφέρειας Θεσσαλίας,

όπως ο Δήμος Σοφάδων και ο Δήμος Νέας Ιωνίας. Όσο για το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», ξεκίνησε στην πόλη μας μόλις το 2004, την στιγμή που σε άλλες περιοχές της χώρας μας, υλοποιούνταν εδώ και πολλά χρόνια. Οι συγκρίσεις εδώ πραγματικά είναι απογοητευτικές. Στο Δήμο Κορυδαλλού των 100.000 κατοίκων π.χ. λειτουργούν 5 προγράμματα, καλύπτοντας τις ανάγκες των κατοίκων και το απόγευμα. Την ίδια στιγμή η Λάρισα των 200.000 κατοίκων λειτουργεί μόνο 1 πρόγραμμα των 6 ατόμων, όσα και στην Ελασσόνα, την ίδια στιγμή που ο Δήμος Αντιχασίων απασχολεί 3! Δημιουργεί λοιπόν πολλά ερωτηματικά ο σχεδιασμός, το πώς χειρίστηκε ο Δήμος :1)Το πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας» 2)Το ΠΕΠ Θεσσαλίας 3)Το ΕΠ «Απασχόληση και Επαγγελματική κατάρτιση» του Υπ. Απασχόλησης 4)Το ΕΠ «Υγείας & Πρόνοιας» του Υπ. Υγείας & Κοιν. Αλληλεγγύης 2000 – 2006. Τι πήρε και πώς αξιοποίησε τον διανεμηθέντα εξοπλισμό των Ολυμπιακών & Παρα-ολυμπιακών αγώνων ;

Η σημερινή Δημοτική αρχή δεν διεκδίκησε από την Κεντρική εξουσία με τρόπο ουσιαστικό και αποφασιστικό τη δημιουργία δομών και υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτή (πχ ΕΚΑΒ Πρόνοιας). Δεν διεκδίκησε τη στήριξη και τη βελτίωση υπαρχόντων προνοιακών δομών της πόλης. Γνωρίζουμε όλοι ότι το Γηροκομείο της πόλης μας, του οποίου πρόεδρος είναι ο ίδιος ο Δήμαρχος, κινδυνεύει να κλείσει από έλλειψη πόρων. Το ίδιο και οι δομές ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, Χαρά Ι και Χαρά ΙΙ. Το ίδιο και η «Παιδική Στέγη» που βρίσκεται στον αέρα με το Δήμαρχο σε ρόλο Πόντιου Πιλάτου. Όσο για την Μονάδα Εφήβων του ΟΚΑΝΑ, τη μοναδική στην πόλη μας που καλείται να καλύψει ανάγκες για έφηβους χρήστες, περιμένει να εγκαινιαστεί από το 2003! Λειτουργώντας όλα αυτά τα χρόνια με πολλά οικονομικά και όχι μόνο προβλήματα και αντιμετωπίζοντας ανάμεσα στα άλλα και την πλήρη αδιαφορία της δημοτικής αρχής της πόλης που τη φιλοξενεί. Μόλις λίγα βήματα μακριά από το Δημαρχείο...

Δυστυχώς την αδράνεια, την έλλειψη σχεδιασμού και δράσης από την μεριά του Δήμου δεν μπορούν να τα καλύψουν ούτε οι πληρωμένες καταχωρήσεις «ευχαριστηρίων» προς δημοτικούς παράγοντες (!) ούτε οι φωτογραφήσεις χαμογελαστών αντιδημάρχων που διαφημίζουν ανέξοδα την κοινωνική τους

ευαισθησία. Χρειάζεται μια άλλη πολιτική με τη δημιουργία ενός πραγματικά οργανωμένου Δικτύου Υποστηρικτικών Δομών το οποίο θα εξυπηρετεί και θα καλύπτει βασικές ανάγκες όλων των πολιτών της πόλης μας. Δομές, όπως τα Κέντρα Δημιουργικής απασχόλησης και για παιδιά με αναπηρία, το Κέντρο Οικογένειας, τα Δημοτικά Πολυιατρεία, ο Ξενώνας Βραχείας φιλοξενίας Αμεα, το Κέντρο Δημέρευσης Ημερήσιας φροντίδας Αμεα και οι Δομές μεταφοράς μπορούν να συμβάλουν στην ουσιαστική ενίσχυση των πολιτών και στις οποίες η πόλη μας δυστυχώς υστερεί. Δομές, που αν κάποιος κοιτάξει σε όμορους δήμους της περιφέρειας Θεσσαλίας (Βόλου, Ν. Ιωνίας, Τρικάλων), θα δει πως λειτουργούν εδώ και χρόνια με σημαντικό έργο.

Η Δημοτική Παράταξη «Λαρισαίων Πόλις» θεωρεί απαραίτητο σήμερα περισσότερο από ποτέ έναν ευρύ διάλογο με πολίτες και φορείς που θα συνδιαμορφώσουν τους όρους για μια πόλη με ανθρώπινο πρόσωπο, για μια πόλη άξια να ζεις ...

7.4.2 Το Πρόγραμμα Βοήθεια στο Σπίτι Κινδυνεύει

Κλιμάκιο της παράταξης «Λαρισαίων Πόλις» πραγματοποίησε επίσκεψη στο Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» του Δήμου Λαρισαίων και συναντήθηκε με τους εργαζόμενους του Προγράμματος και με εκπροσώπους του Δ.Σ. του σωματείου Εργαζομένων στα προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι» Ν. Λάρισας. Κατά την επίσκεψη δόθηκε η δυνατότητα ενημέρωσης για την πορεία του Προγράμματος και τον τρόπο λειτουργίας του, ενώ επισημάνθηκαν και τα σημαντικά προβλήματα που υπάρχουν σε σχέση με την χρηματοδότησή του

Διαπιστώθηκε η πραγματικά απαράδεκτη και αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην καταβολή των δεδουλευμένων στους εργαζόμενους του Προγράμματος από πλευρά της Δημοτικής αρχής, εδώ και **5 μήνες**, κατάσταση που δημιουργεί προβλήματα επιβίωσης πλέον στους εργαζόμενους και τις οικογένειες τους, αλλά και σημαντική δυσλειτουργία στην εφαρμογή του προγράμματος. Όπως είναι γνωστό, το Πρόγραμμα λειτούργησε μέχρι τώρα ουσιαστικά υπό την εποπτεία

του Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτικής του Δήμου Λαρισαίων και χρηματοδοτούνταν μέσω ΔΕΤΠΟΛ από Ευρωπαϊκούς πόρους. Μετά τη λήξη της σύμβασης, γραφειοκρατικές δυσκολίες με ευθύνη της Πολιτείας, αλλά και η αδράνεια του Δημοτικής Αρχής οδηγούν τους εργαζόμενους στην απόγνωση και το ίδιο το Πρόγραμμα σε διάλυση. Την ίδια στιγμή επισημαίνεται η μεγάλη ζήτηση για τις υπηρεσίες του προγράμματος από τους δημότες και η αδυναμία κάλυψης όλου του αριθμού των αιτούντων, με αποτέλεσμα να υπάρχει λίστα αναμονής! Και αποτελεί δυστύχημα το γεγονός ότι απαξιώνεται στην πράξη ένα επιτυχημένο πρόγραμμα που εξυπηρετεί, σε καθημερινή βάση, ανάγκες άπορων, ανήμπορων, μοναχικών και κατάκοιτων συμπολιτών μας που υπερβαίνουν τους εκατό. Παρά την αυτοθυσία των απλήρωτων εργαζομένων και παρά τις ελλείψεις σε προσωπικό, που δεν επιτρέπουν την κάλυψη των πραγματικών αναγκών της πόλης μας.

Η παράταξη «Λαρισαίων Πόλις» έχει την άποψη ότι η κοινωνική πολιτική, πρέπει να είναι η αιχμή του δόρατος στην πολιτική ενός Δήμου, και δίνει πολύ μεγάλη σημασία στην προστασία των ατόμων που φροντίζουν τα προγράμματα «Βοήθεια στο σπίτι». Καλεί την σημερινή δημοτική αρχή να προχωρήσει και να διεκδικήσει την συνέχιση, την ανάπτυξη και την οργάνωση των προγραμμάτων αυτών, με το βέλτιστο δυνατό τρόπο, σε θεσμικό και διοικητικό επίπεδο, ώστε να παρασχεθούν πραγματικές λύσεις στα προβλήματα των δημοτών. Τότε θα εκπληρωθεί ο στόχος να αποτελέσει το Πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» ένα σημαντικό μέσο κάλυψης κοινωνικών αναγκών αλλά και αντιμετώπιση του εφιαλτικού φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού για τους δημότες μας. 58

58 Από Άρθρα-Απόψεις Αντιπολίτευσης Δημοτικών Και Νομαρχιακών Συμβουλίων της παράταξης «Λαρισαίων Πόλις»

7.5 Έρευνα για το Νομαρχιακά Προγράμματα

7.5.1 Εισαγωγή

Στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής εργασίας πραγματοποιήθηκε έρευνα για τα νομαρχιακά προγράμματα για το αν αυτά είναι επαρκείς και σε ποιό βαθμό ικανοποιούν τις ανάγκες των κατοίκων του Νομού Λάρισας.

Έτσι επειδή βρέθηκα σημαντικά ωφελούμενη από το πρόγραμμα Ανώδунου Τοκετού και Συμβουλευτικής το χειμώνα του 2006 ,θεώρησα πως ήταν σωστό να ασχοληθώ ιδιαίτερα με αυτό το πρόγραμμα και να διαπιστώσω αν ωφέλησε σημαντικά τις εγκυμονούσες νέες μητέρες.

7.5.2 Προγράμματα Ανώδунου Τοκετού- Μεθοδολογία Της Έρευνας

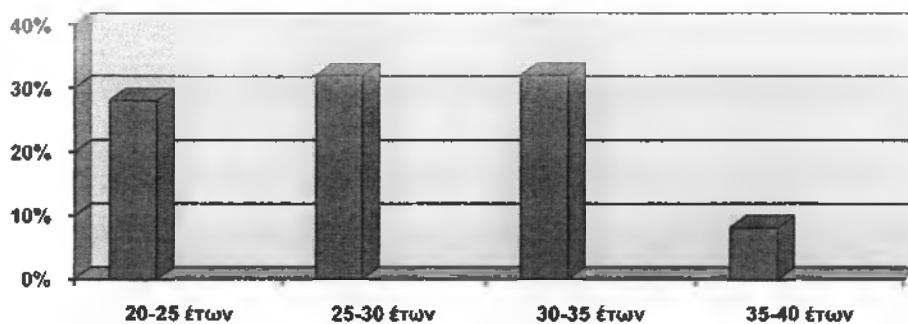
Στην έρευνα συμμετείχαν οι ωφελούμενες γυναίκες του προγράμματος Ανώδунου Τοκετού της Νομαρχίας. Η έρευνα διεξαχθεί σε δείγμα (25 άτομα) από τις γυναίκες που έχουν ωφεληθεί από τις διαδικασίες συμβουλευτικής-Μαιευτικής και Φυσιολογικού Τοκετού. Η έρευνα διήρκησε 5 μήνες. Στόχος της έρευνας ήταν να διαγνωσθεί η πορεία των εγκύων γυναικών μέχρι τον τοκετό ,στάση των γυναικών κατά την διάρκεια του τοκετού, ο τρόπος λειτουργίας τους τις πρώτες ημέρες της γέννησης των παιδιών τους,. Επιπλέον σημαντικός στόχος ήταν η διάγνωση του τρόπου επιλογής των γυναικών στο πρόγραμμα και η επάρκεια των ωρών διδασκαλίας από τις μαίες-καθηγήτριες του προγράμματος. Η έρευνα διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίου κλειστών ερωτήσεων στο οποίο κλήθηκαν να απαντήσουν οι ωφελούμενες. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από είκοσι ερωτήσεις εκ των οποίων οι δύο είναι ανοικτού τύπου (το ερωτηματολόγιο παρατίθεται στο παράρτημα). Οι απαντήσεις κωδικοποιήθηκαν και εξήχθησαν τα τελικά αποτελέσματα. Μία επιπλέον μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε είναι η ποιοτική με τη χρήση της ανοικτής συνέντευξης – συζήτησης κατά την οποία καταγράφηκαν οι προς διερεύνηση μεταβλητές και παρατηρήσεις, μιας που η ερευνήτρια αποτέλεσε ωφελούμενη του προγράμματος στη πρώτη της εγκυμοσύνη . Στόχος της

ποιοτικής έρευνας ήταν η σε βάθος εξέταση των ερευνητικών ερωτημάτων και η επαλήθευση ή μη των ποσοτικών δεδομένων.

7.5.3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ

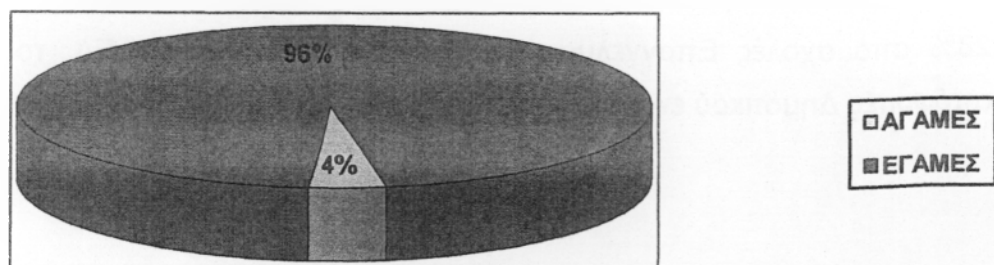
➤ Χαρακτηριστικά ερωτηθέντων

3.1 Ηλικία των ερωτηθέντων

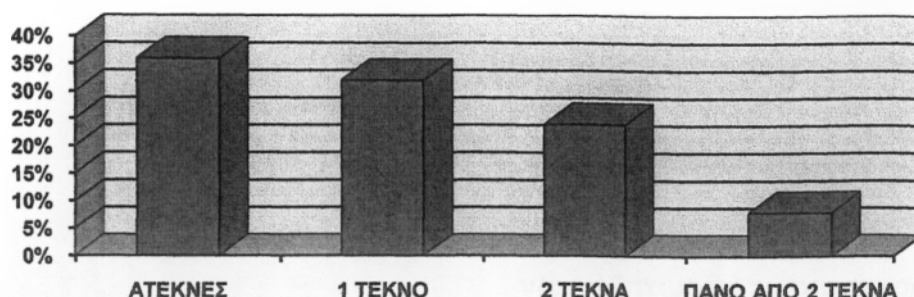
Το 28% των ερωτηθέντων είναι μεταξύ των 20-25 ετών το 32% είναι μεταξύ 25-30 ετών, το 32% είναι μεταξύ 30-35 ετών και το 8% είναι μεταξύ 35-40 ετών.

3.2 Οικογενειακή Κατάσταση ερωτηθέντων

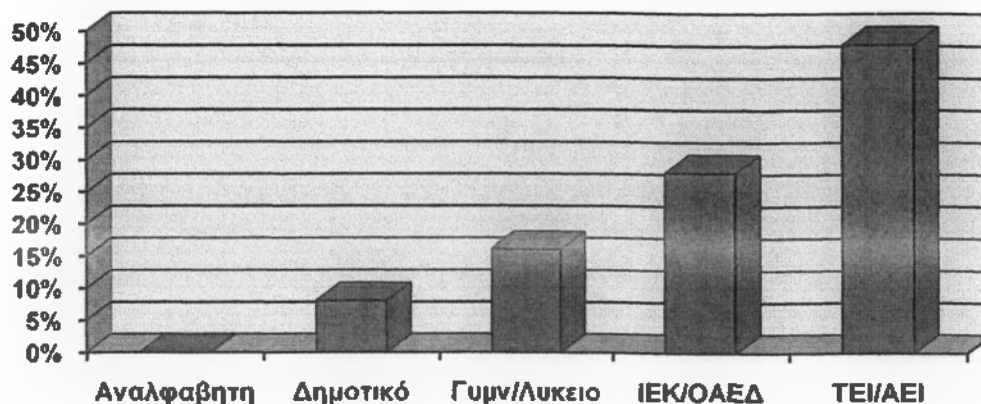
Το 96% των ερωτηθέντων ήταν έγγαμες, ενώ μόλις το 4% ήταν άγαμες.

3.3 Αριθμός Παιδιών Ερωτηθέντων

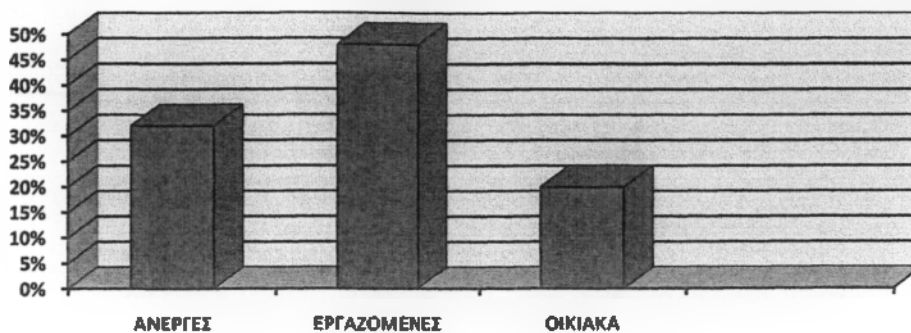
Το 36% των ερωτηθέντων είναι χωρίς τέκνο δηλ. πρώτη φορά εγκυμονούσες 32% έχει 1 (ένα) παιδιά, το 24% έχει 2 (δύο) παιδιά και το 8% έχει πάνω από δύο παιδιά.

3.4 Επίπεδο Εκπαίδευσης των ερωτηθέντων

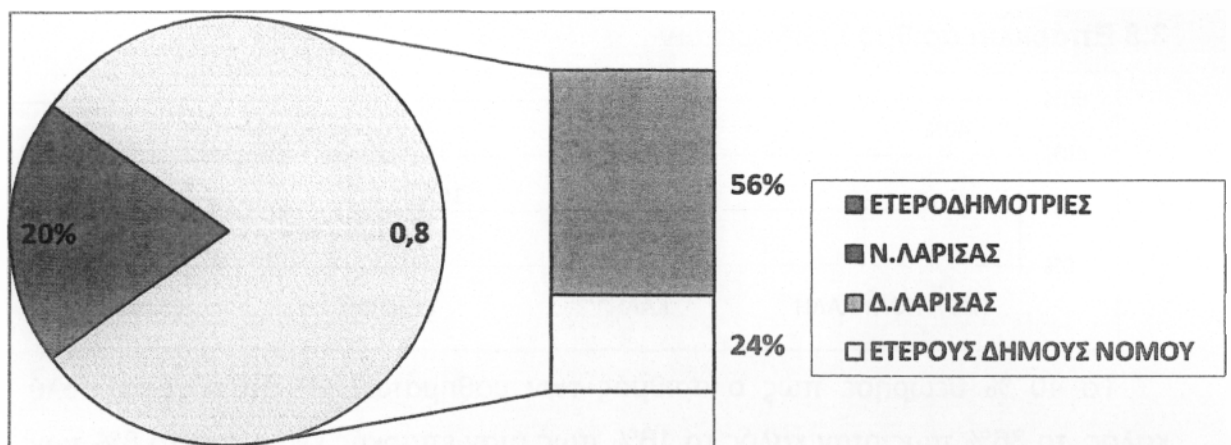
Το 48% των ερωτηθέντων γυναικών έχουν αποφοιτήσει από Ανώτατο Ίδρυμα, το 28% από σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης και από ΟΑΕΔ, το 16% είναι απόφοιτες Δημοτικού ενώ καμία δεν ήταν αναλφάβητη.

3.5 Επαγγελματική Αποκατάσταση

Το 32% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι είναι άνεργες και ότι επιθυμούν να εργαστούν, το 48% δήλωσε ότι εργάζεται στο δημόσιο ή στο ιδιωτικό τομέα, και 20% δήλωσε ότι παραμένει στο σπίτι γιατί μεγαλώνουν τα παιδιά τους.

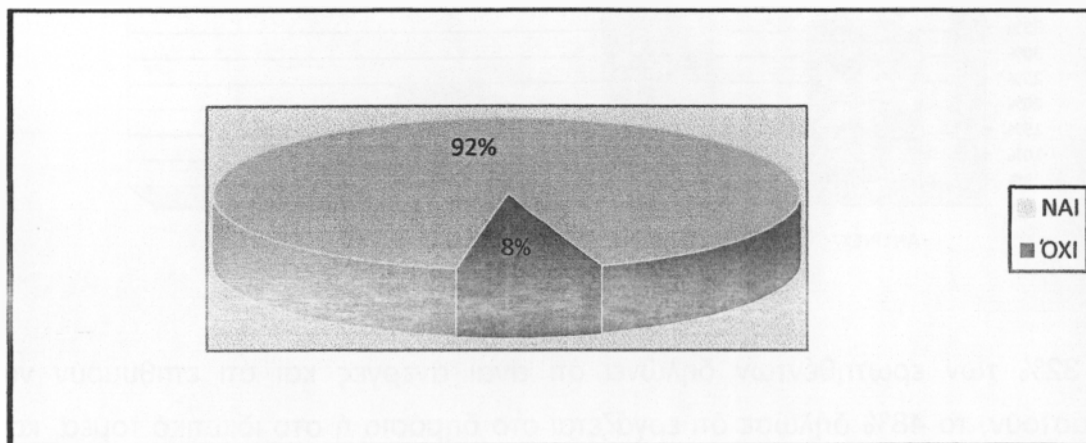
3.6 Καταγωγή Ερωτηθέντων

Το 80% δήλωσε πως έχει καταγωγή από το Νομό Λάρισας από όπου το 56% μέσα από την πόλη της Λάρισας και το 24% από άλλους Δήμους. Ενώ το

υπόλοιπο 20% έχει καταγωγή από έτερους Νομούς και λόγω εργασίας διαμένουν στο Νομό Λάρισας.

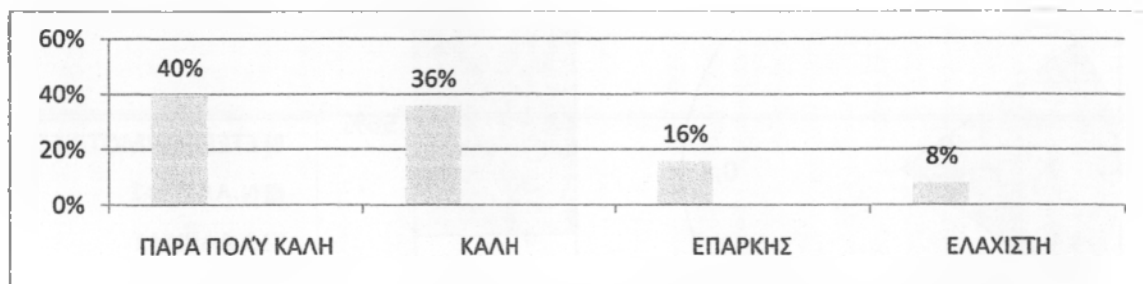
3.7 Αρχική Παρακολούθηση Προγράμματος

Το 92% απάντησε πως πρώτη φορά συμμετείχε στο πρόγραμμα ενώ μόλις το 8% απάντησε πως ήταν η δεύτερη φορά που λαμβάνει συμμετοχή.

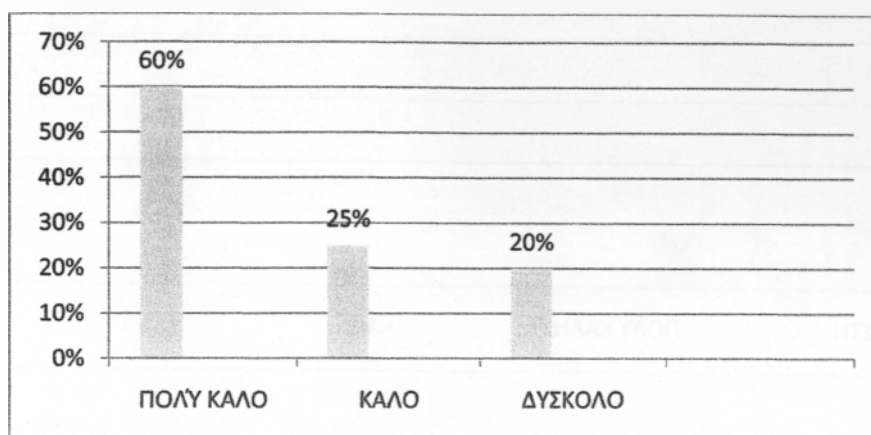
➤ Χαρακτηριστικά Προγράμματος

3.8 Επάρκεια αριθμού μαθημάτων

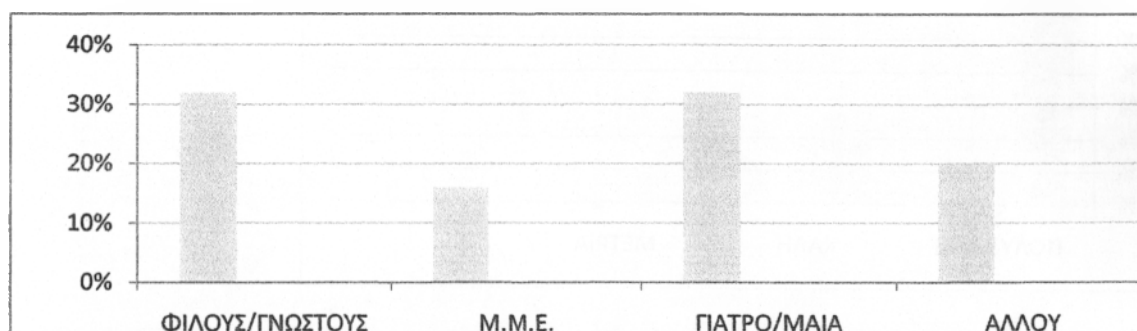
Το 40 % θεώρησε πως ο αριθμός των μαθημάτων (4) ήταν πάρα πολύ καλός, το 36% πως ήταν καλός το 16% πως ήταν επαρκής ενώ μόνο το 8% των ερωτημένων γυναικών έμεινε ανικανοποίητο.

3.9 Ωράριο μαθημάτων

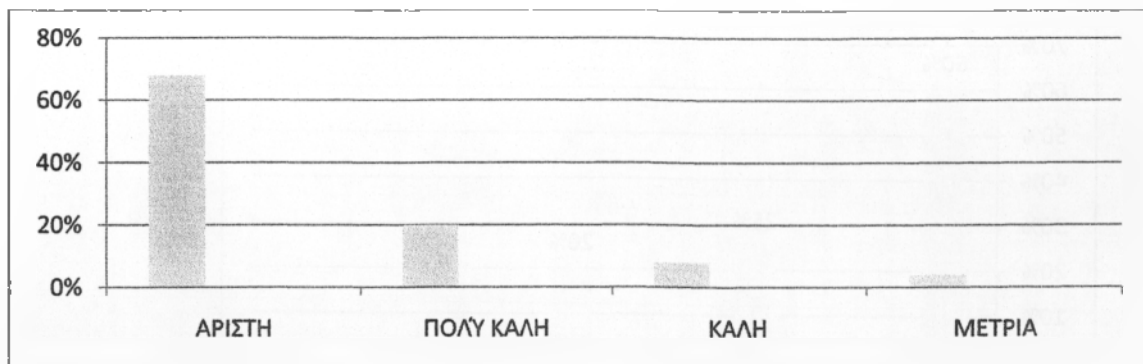
Από ότι παρατηρούμε στο διάγραμμα το 60% των γυναικών θεώρησε ότι τα πρωινά μαθήματα στην Νομαρχία ήταν εξυπηρετικά ,ενώ τα το 25% επιθυμούσε κάποιες μέρες να είχαν διαφορετικό ωράριο, ενώ το 20% δυσκολεύτηκε στην έρευνα κενού χρόνου για την παρακολούθηση των μαθημάτων.

3.10 Ενημέρωση Προγράμματος

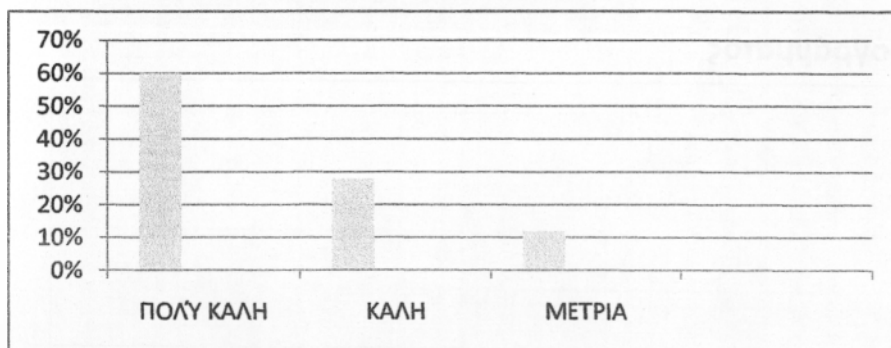
Το 32% απάντησε πως έμαθε το πρόγραμμα από κάποιο γνωστό/η ή φίλο/η, το 16% ενημερώθηκε από τα Μ.Μ.Ε., το 32% τους το σύστησε ο γυναικολόγος τους ή κάποια μαία ,ενώ το 20% από κάπου αλλού(internet κ.α)

3.11 Οργάνωση προγράμματος

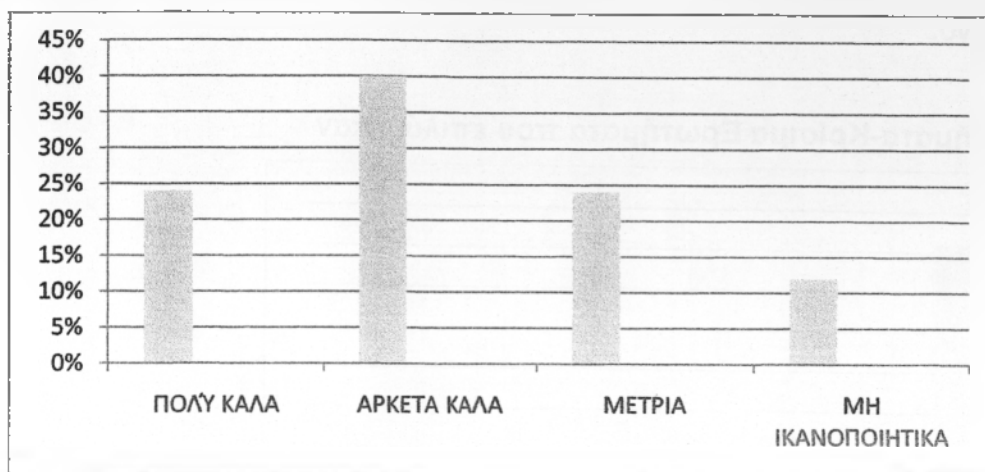
Το 68% των γυναικών απάντησε ότι η οργάνωση του προγράμματος ήταν άριστη, το 20% ότι ήταν πολύ καλή, 8% ότι ήταν καλή, ενώ το 4% είχε άποψη ότι είχε μέτρια άποψη.

3.12 Αναλογία Στελεχών Προγράμματος

Σύμφωνα με την αναλογία μίας(1) μαίας προς 7 συμμετέχουσες σε κάθε course οι ερωτηθέντες ερωτηθήκαν αν ήταν επαρκής η αναλογία ως προς την εμπέδωση των πληροφοριών και γνώσεων του τοκετού. Έτσι το 60% φάνηκε πως ήταν πολύ ικανοποιημένο, το 28% φάνηκε ικανοποιημένο ενώ το 12% μερικώς ικανοποιημένο.

3.13 Χώρος Διδασκαλίας-Οπτικοακουστικά μέσα Διδασκαλίας

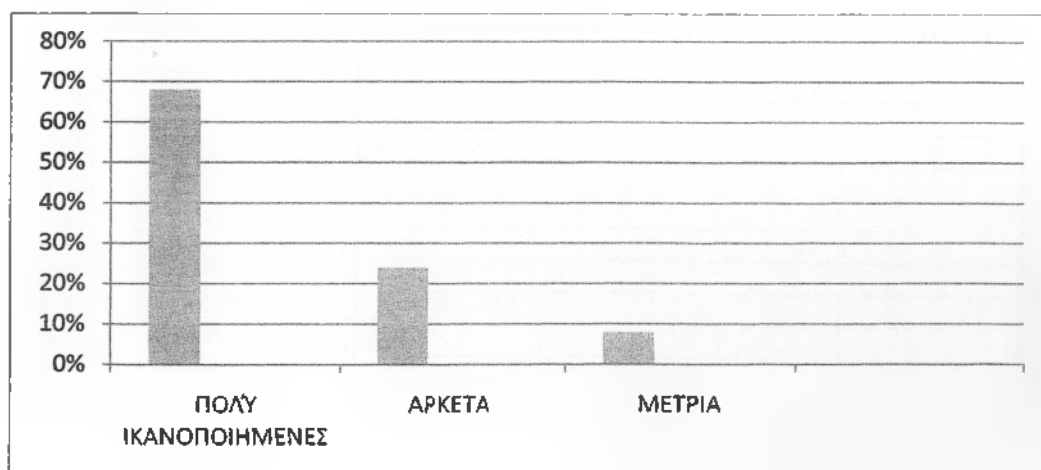

Τέλος, στην ερώτηση για το αν ήσασταν ικανοποιημένες από τους χώρους Διδασκαλίας και τα οπτικοακουστικά μέσα ,το 24% απάντησε πάρα πολύ ,το 40% απάντησε αρκετά ,το 24% μέτρια, ενώ το 12% φάνηκε μη ικανοποιημένες.

➤ Συμβολή Προγράμματος-Αποτελεσματικότητα- Επίτευξη ΑΝΣΚ

Στο 3^ο μέρος του Ερωτηματολογίου δόθηκε έμφαση στη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας, της Επίτευξης των ΑΝΣΚ και των προσδοκιών του Προγράμματος.

3.14 Ικανοποίηση Αρχικών Προσδοκιών

Στην ερώτηση για το αν το πρόγραμμα στο τέλος του και εκ του αποτελέσματος κάλυψε τις αρχικές προσδοκίες των συμμετεχουσών το 68%

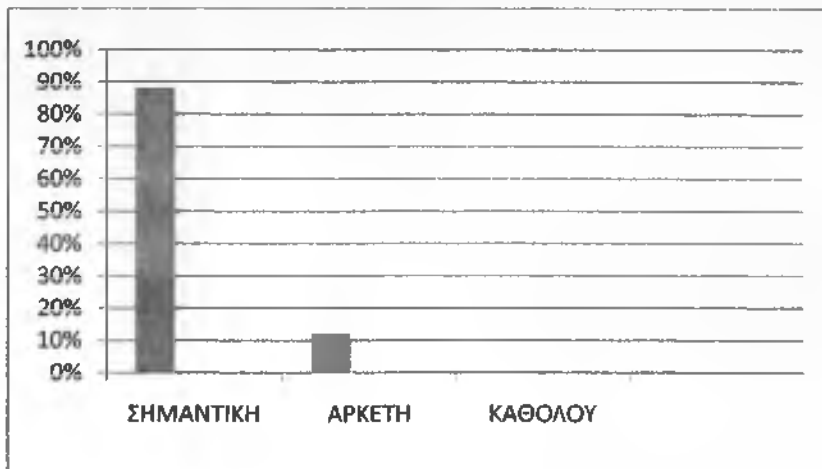
φάνηκε πολύ ικανοποιημένο, το 24% αρκετά ενώ το 8% ήταν μερικώς ικανοποιημένο.

3.15 Προβλήματα-Κρίσιμα Ερωτήματα που επιλύθηκαν

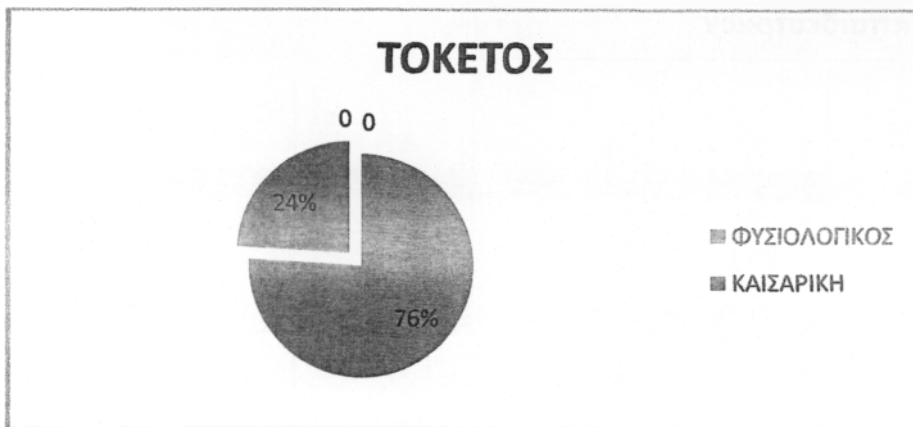
Όπως φαίνεται από το διάγραμμα στη πλειοψηφία 72% των γυναικών δοθήκαν απόλυτες και σαφείς απαντήσεις στους προβληματισμούς τους και λύσεις για την αντιμετώπιση των θεμάτων τοκετού-θηλασμού και λειτουργιών τους με τα βρέφη τις πρώτες μέρες της ζωή τους .Στο 24% επιλυθήκαν τα περισσότερα ερωτήματα, ενώ το 8% απάντησε πως αρκετά από αυτά επιλύθηκαν.

3.16 Συμβολή στην αντιμετώπιση των οδυνών στην διάρκεια του τοκετού

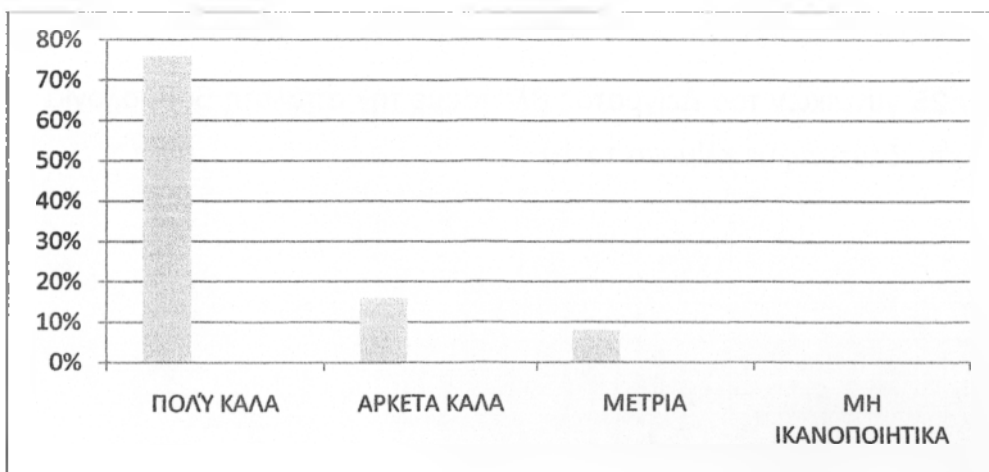
Σ'αυτήν την ερώτηση βλέπουμε πως το 88% των γυναικών ωφελήθηκε από την συμβουλευτική και την αναπνευστική τεχνική που διδάχτηκε στο πρόγραμμα, ενώ το 12% ωφελήθηκε αρκετά μιας που γέννησαν με καισαρική επέμβαση.

3.17 Τρόπος Τοκετού

Με την συμβολή του προγράμματος το 76% του δείγματος επέλεξε να μεταβεί στο νοσοκομείο/κλινική για φυσιολογικό τοκετό ενώ το 24% του δείγματος πήγε για προγραμματισμένη καισαρική επέμβαση.

3.18 Σημασία Θηλασμού

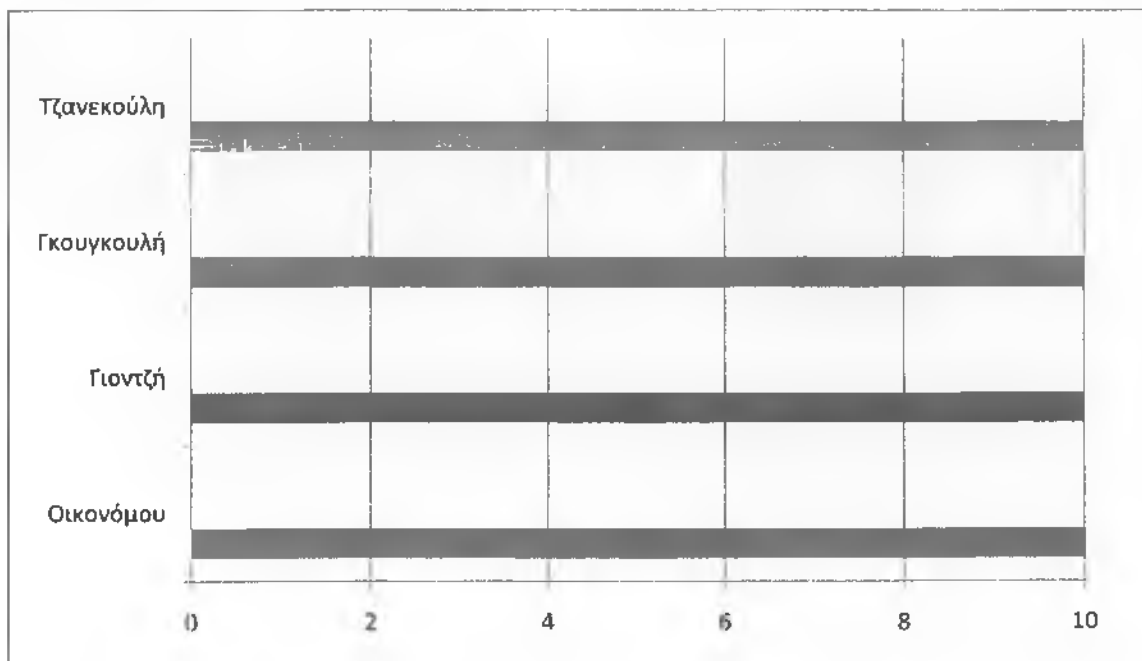

Στην ερώτηση το πώς καταλάβατε την σημασία του θηλασμού στην πράξη μετά τη γέννηση του παιδιού τους και μετά την διδασκαλία από τις μαίες στο πρόγραμμα το 76% απάντησε πάρα πολύ σημαντική, το 16% αρκετά σημαντική και το 8% μέτρια .

➤ **Αξιολόγηση Προγράμματος από τις συμμετέχουσες**

Στις δύο τελευταίες ερωτήσεις ερεύνησα την άποψη των συμμετεχουσών στο πρόγραμμα ως προς το πώς βαθμολογήσανε τις εκπαιδευτριες –μαίες και το πρόγραμμα.

3.19 Βαθμολογία Εκπαιδευτριών

Στο σύνολο των 25 γυναικών του Δείγματος βλέπουμε την απόλυτη βαθμολογία που λάβανε οι εκπαιδευτριες με κλίμακα το 10.

3.20 Βαθμολογία Προγράμματος

Στην ερώτηση για τους τέσσερις τομείς βαθμολόγησης μετά την γέννηση του παιδιού τους οι 25 γυναίκες συμμετέχουσες στο πρόγραμμα βαθμολόγησαν στην κλίμακα του 10 και η βαθμολογία φαίνεται στο παραπάνω διάγραμμα.

7.5.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα αποτελεί πιστεύω μια μικρή αξιολόγηση των Νομαρχιακών προγραμμάτων που υπάρχουν στο Νομό Λάρισας. Μαζί με τις έρευνες της Ν.Ε.Λ.Ε, που καλύφθηκαν σε άλλο Κεφάλαιο, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα έρευνας για τις υπηρεσίες που προσφέρουν τα Νομαρχιακά Προγράμματα στους Πολίτες του Νομού.

Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι για τα Νομαρχιακά Προγράμματα «ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ –ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΜΕΑ» και «ΚΕΝΤΡΑ ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΕΦΗΒΩΝ-ΟΚΑΝΑ» οι αρμόδιοι των προγραμμάτων θεώρησαν πως δεν μπορούσαμε να εκθέσουμε προσωπικά στοιχεία των ατόμων που δέχονται τις υπηρεσίες των προγραμμάτων , με αποτέλεσμα να αποφύγουμε την έρευνα μόνο στους αρμόδιους γιατί δεν θα εξάγαμε χρήσιμα συμπεράσματα για την αποτελεσματικότητά τους ,ούτε για την χρησιμότητά τους αλλά ούτε θα

μπορούσαμε να βρούμε τρόπους ανάπτυξης των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να επισημάνουμε ότι το πρόγραμμα Ανώδυνου Τοκετού είναι ένα από τα σημαντικότερα προγράμματα της Νομαρχίας. Οι κοινωνικές υπηρεσίες όμως που παρέχει εφαρμόζονται σε ένα μικρό κοινωνικό σύνολο τις εγκυμονούσες μητέρες, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν είναι ουσιώδες αποτελεσματικές και χρήσιμες στην νέα Μητέρα. Μια νέα μητέρα που συνεχώς βομβαρδίζεται από γιατρούς ,τάσεις της μόδας, ΜΜΕ, καταναλωτικά προϊόντα με αποτέλεσμα να μην αφοσιώνεται απόλυτα στο παιδί της και στην απαραίτητη ηρεμία ,στοργή και αγάπη μέσα από το θηλασμό που πρέπει να δώσει στους πρώτους μήνες της ζωής του.

Παρατηρούμε μέσα από το ερωτηματολόγιο και τα διαγράμματα ότι η πλειοψηφία των γυναικών που παρακολούθησε το πρόγραμμα έχει υψηλή μόρφωση, ανήκει στην αστική τάξη και εργάζεται. Δηλαδή έχει υψηλούς ρυθμούς ζωής πράγμα το οποίο δεν τις εμποδίζει να δώσουν σημασία στη γέννηση του παιδιού τους με μια σωστή ενημέρωση από ειδικά άτομα, χωρίς όμως να «σνομπάρει» τη δημόσια φύση του προγράμματος.

Όσο αφορά τώρα τα χαρακτηριστικά του προγράμματος συμπεραίνουμε πως υπάρχει μια ικανοποίηση για τον αριθμό των μαθημάτων, τις ώρες διδασκαλίας, και τους χώρους της Νομαρχίας που παρέχονται τα μαθήματα με αρκετά περιθώρια όμως βελτίωσης. Λόγω του μεγάλου αριθμού συμμετοχής των γυναικών και της απόφασης της Νομαρχίας να μην υπάρχει επιλογή συμμετεχόντων οι ώρες διδασκαλίας, και τα μαθήματα έχουν συμπτυχτεί με αποτέλεσμα οι συμμετέχουσες στο δείγμα της έρευνας να διερωτηθούν αρχικά αν θα είχε επιτευχτεί το πρόγραμμα τους αντικειμενικούς σκοπούς του. Πράγμα το οποίο στο τέλος ,όπως φάνηκε από την βαθμολόγηση του προγράμματος, επιτεύχθηκε απόλυτα.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ πώς το πρόγραμμα θα μπορούσε να λειτουργήσει και σε άλλους Δήμους της Νομαρχίας, με πληθυσμό μεγάλο και υποδομές γιατί υπήρχε μικρός αριθμός συμμετοχής γυναικών που διαμένουν εκτός της πόλης της Λάρισας, έστω και σε δοκιμαστικό και ενημερωτικό επίπεδο.

Σημαντικό κομμάτι της έρευνας μου έγινε στη συμβολή του προγράμματος και στην επίτευξη των Αντικειμενικών σκοπών, όπου παρατηρήσαμε ότι οι αρχικές προσδοκίες, που αναπτύχθηκαν από την γνώση και παρακολούθηση του προγράμματος, υλοποιήθηκαν με την επίλυση αποριών ,προβληματισμών και του τρόπου διδασκαλίας των εκπαιδευτριών.

Αξίζει να σημειωθεί η κατανόηση που αποκτήσανε οι συμμετέχουσες στο δέσιμο που υπάρχει μεταξύ αυτών και των νεογέννητων παιδιών τους κατά την διάρκεια του τοκετού και του θηλασμού, όπως αυτά παρουσιάστηκαν από τις μαίες στην διάρκεια των μαθημάτων.

Ανεξάρτητα με την άποψη των συμμετεχουσών γυναικών, οφείλω να ομολογήσω πως δεν υπάρχει η μεγάλη ενημέρωση της σπουδαιότητας και του έργου που παρουσιάζεται στο πρόγραμμα αυτό στον πληθυσμό του Νομού από τον γραπτό Τύπο και τα τοπικά κανάλια της Λάρισας στα 4 χρόνια παραμονής μου στην πόλη και ουδέποτε έγινε μια εκπομπή ενημερωτικού χαρακτήρα μέσα από την οποία θα προβαλλόταν τα νομαρχιακά αυτά προγράμματα και η αξία τους .Με συνέπεια την ασαφής εικόνα του έργου που παρουσιάζει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας.

ΚΕΦ. 8^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

8.1 Συμπεράσματα Εργασίας

Η δευτεροβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση είναι ένας θεσμός που εντάσσεται στην τοπική κοινωνία του νομού Λάρισας με αποτέλεσμα να γνωρίζει τις ανάγκες και τις δυνατότητες της. Βάση λοιπόν της έρευνας μου, που αναλύθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια διαπιστώσαμε πως στο Νόμο Λάρισας Βρεφονηπιακοί σταθμοί / νηπιαγωγεία λειτουργούν σε αρκετούς δήμους και Κοινότητες. Παρόλα αυτά τα προβλήματα εξακολουθούν να είναι σημαντικά. Ειδικά για την πόλη της Λάρισας σημειώνεται ότι, από το 1986 λειτουργεί Οργανισμός Βρεφονηπιακών & Παιδικών Σταθμών του Δ. Λάρισας που διαχειρίζεται 13 Σταθμούς σε διάφορες περιοχές της πόλης, εξυπηρετώντας περισσότερα από 1.000 παιδιά. Αν και το δίκτυο καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες των δημοτών, υπάρχουν συνοικίες που δεν καλύπτονται από δημοτικό-παιδικό σταθμό Όσον αφορά στην τρίτη ηλικία, στην πόλη της Λάρισας λειτουργούν τέσσερα ΚΑΠΗ τα οποία από το 1991 έχουν συγχωνευθεί σε ένα Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία ΚΑΠΗ δήμου Λάρισας. ΚΑΠΗ και παραρτήματά τους λειτουργούν και σε άλλες συνοικίες της πόλης. ΚΑΠΗ υπάρχει επίσης στους Γόννους και στην Νίκαια, η οποία διαθέτει και Οργανισμό Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Μέριμνας [Ο.Κ.Α.], όπως και η Λάρισα. Στόχος του οργανισμού, όπως έχω αναφέρει σε προηγούμενο κεφάλαιο είναι η στήριξη των προβληματικών ομάδων του πληθυσμού όπως άνεργοι, αναλφάβητοι, μειονότητες, περιθωριακά άτομα, μοναχικά άτομα. Οι δράσεις του και τα προγράμματά του απευθύνονται σε όλες τις ηλικίες. Οι τομείς που δραστηριοποιείται είναι ο οικονομικός, ο κοινωνικός και ο ψυχολογικός.

Στις κυριότερες αδυναμίες του νομού Λάρισας συμπεριλαμβάνονται :

- Οι ελλείψεις σε διοικητικό εξοπλισμό και η ελλιπής υποδομή σε βασικούς τομείς της κοινωνικής υποδομής [κυρίως της πρόνοιας, του αθλητισμού, του πολιτισμού] σε αρκετούς Δήμους και Κοινότητες, παρά τις βελτιώσεις που έχουν σημειωθεί τα τελευταία χρόνια.

- Η απουσία υποδομών στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης για κάλυψη αναγκών Κοινωνικής Πρόνοιας.
- Η περιορισμένη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημιακής - τοπικής κοινότητας και των τομέων της παραγωγής.
- Η απουσία κεντρικού ηλεκτρονικού δικτύου μεταξύ όλων των φορέων Κοινωνικής Πολιτικής του Νομού με την Νομαρχία ,με αποτέλεσμα την καθυστερημένη παρακολούθηση των προγραμμάτων και την άμεση διαχείριση και λήψη αποφάσεων τους από τα αρμόδια κεντρικά Νομαρχιακά όργανα (net on-line management).

8.2 Προτάσεις Ανάπτυξης Της Κοινωνικής Πολιτικής Στην Ν.Α. Λάρισας

Στις σελίδες που προηγήθηκαν ,έγινε μια εκτενέστερη προσπάθεια να παρουσιαστεί με όσο το δυνατό αναλυτικότερο και αντικειμενικότερο τρόπο η εξέλιξη της Κοινωνικής Πολιτικής και η ανάπτυξη της στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση της Λάρισας .

Βάση λοιπόν της έρευνας, διαπιστώνουμε ότι η Νομαρχία της Λάρισας ενεργεί σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο και στα πλαίσια που ορίζει αυτό, με προσπάθεια φιλότιμη στην αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην προστασία ομάδων πληθυσμού με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή προβλήματα, όπως το παρατηρήσαμε στο κεφάλαιο που περιγράφεται η Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) Λάρισας.

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας μου, θα γίνει μια προσπάθεια να δώσουμε τους άξονες ανάπτυξης της Κοινωνικής Πολιτικής στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση όπως αυτά προκύπτουν από την έρευνά που έκανα στην Λάρισα και από την εξαγωγή συμπερασμάτων που θα ακολουθήσουν παρακάτω.

Κατά την άποψη μας, στους τομείς άσκησης και ανάπτυξης κοινωνικής πολιτικής

οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να συμπεριλάβουν τους ακόλουθους:

1. Κοινωνική Οικονομία
2. Το δίκτυο των Αποκεντρωμένων Κοινωνικών Υπηρεσιών
3. Την πολιτική σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες (ΑμΕΑ)
4. Την πολιτική για την πρόληψη των εξαρτήσεων των νέων ατόμων και τη στήριξη των οικογενειών
5. Την αντιμετώπιση του ζητήματος των μεταναστών (Μεταναστευτική Πολιτική)
6. Την ισότητα των δυο φύλων.
7. Την αναβάθμιση υπηρεσιών που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή προβλήματα.
8. Τον Εθελοντισμό
9. Την στρατηγική για τις Κοινωνικές Υποδομές.
10. Ψυχολογικής στήριξης και νομικής προστασίας ασθενέστερων φύλων.

Ειδικότερα:

➤ **1.Κοινωνική Οικονομία**

Ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας

Η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας κρίνεται αναγκαία στο Νομό Λάρισας ιδιαίτερα για την ένταξη στην αγορά εργασίας ευπαθών ομάδων(κοινωνιολόγων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών) . Ακόμα και αν η εμπειρία της Ελλάδας είναι περιορισμένη στον τομέα αυτό, αποδεικνύεται ότι η κοινωνική οικονομία μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην προώθηση της απασχόλησης ειδικών ομάδων πληθυσμού που έχουν απομακρυνθεί από την αγορά εργασίας. Στην προοπτική αυτή προετοιμάζονται οι αναγκαίες αλλαγές του νόμου έτσι ώστε να διευρυνθεί το πρότυπο των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.ΣΠΕ).

Ο στόχος για την επόμενη περίοδο είναι να αλλαχθεί ο νόμος-πλαίσιο, να ενισχυθούν οι επιχειρήσεις του κοινωνικού τομέα στο Νομό και να διευκολυνθεί η δημιουργία τους. Η ενίσχυση αυτή μπορεί να πάρει τη μορφή της επιδότησης της απασχόλησης ειδικών κατηγοριών ανέργων, που δύσκολα απορροφούνται από την αγορά εργασίας. Επιπλέον έμφαση θα δοθεί στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και συμβουλευτικής σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης κοινωνικής οικονομίας ώστε να βοηθηθούν οι φορείς που προσπαθούν να αναπτύξουν δραστηριότητες στον τομέα αυτό.

Η κοινωνική οικονομία θεωρείται ότι είναι ο «τρίτος τομέας της οικονομίας» ανάμεσα στον δημόσιο και τον ιδιωτικό και στον οποίο διεξάγονται οικονομικές δραστηριότητες με κοινωνικούς σκοπούς και στόχους . Η κοινωνική οικονομία θεωρείται σήμερα ως ένας από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους τομείς στην Ευρώπη στους οποίους δημιουργούνται συνεχώς νέες θέσεις απασχόλησης.

Κατά πόσο μπορεί όμως να είναι βιώσιμη μια τέτοιου είδους οικονομία στην Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και σε ένα νόμο όπως αυτός της Λάρισας; Η έννοια της βιωσιμότητας προέρχεται από το χώρο της οικονομίας και πιο συγκεκριμένα από τις λειτουργίες της αγοράς. Έτσι, τείνει πολλές φορές στο στόμα των οικονομολόγων να ταυτίζεται ως έννοια με τα κριτήρια της ιδιωτικής οικονομίας, δηλαδή της μεγιστοποίησης του κέρδους, και της βέλτιστης σχέσης κόστους αποτελέσματος. Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής είναι υποχρεωτικά «ελλειμματική» στην οικονομική της διάσταση αφού επιδιώκει μέσω αυτής την αναδιανομή του εισοδήματος, την κοινωνική συνοχή και –άρα, η σημασία της είναι κατ' αρχή κοινωνική και πολιτική. Ως όφελος θεωρείται εδώ η άμβλυνση των κοινωνικών αντιθέσεων και η συμβολή στη δημιουργία θετικού επιχειρηματικού και οικονομικού περιβάλλοντος.

Η βιωσιμότητα των κοινωνικών δράσεων, ακριβώς επειδή αυτές εντάσσονται στον τρίτο τομέα της οικονομίας δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί μέσω της επιδίωξης της κερδοφορίας του φορέα που τις υλοποιεί.

Ως βιωσιμότητα στην κοινωνική πολιτική θεωρούμε κυρίως:

- Την θεσμοθέτηση των παροχών προς τους δημότες βάσει δημοκρατικά ελεγμένων κριτηρίων.
- Την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την υλοποίησή της είτε μέσω απευθείας χρηματοδότησης είτε μέσω επιχορήγησης.
- Την αποτελεσματικότητά της για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών του Νομού.
- Την αναγνώριση της παροχής της ως «χρήσιμης».
- Την συμβολή της στην ευφορία της ανάπτυξης του νομού.

Άρα, η σημαντική «ανταλλακτική και ανταποδοτική» της ιδιότητα είναι αυτή που εξασφαλίζει τη βιωσιμότητα και όχι η ικανότητα δημιουργίας θετικού οικονομικού απολογισμού.

➤ **2. Δίκτυο των Αποκεντρωμένων Κοινωνικών Υπηρεσιών**

Είναι σήμερα απαραίτητο να σχεδιαστούν ή να αναδιοργανωθούν Δίκτυα Κοινωνικών Υπηρεσιών σε Νομαρχιακό επίπεδο , σε συνεργασία και με τους φορείς της Α' θμιας Αυτοδιοίκησης που υλοποιούν ή λειτουργούν ανάλογες πρωτοβουλίες.

Το δίκτυο αυτό θα πρέπει να στοχεύει σε δράσεις όπως :

- Η βοήθεια στο σπίτι αδύναμων ατόμων,
- η ημερήσια φροντίδα ηλικιωμένων,
- η λειτουργία κέντρων απασχόλησης παιδιών,
- οι βρεφονηπιακοί σταθμοί,
- οι παιδικές κατασκηνώσεις,
- τα κέντρα δημιουργικής απασχόλησης ΑμΕΑ,
- οι νομαρχιακές υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και

ειδικά Ιδρύματα σε επίπεδο νομού.

Το άτυπο αυτό δίκτυο μπορεί να επιτύχει τη συμπληρωματικότητα των υπηρεσιών, την καλύτερη χωροταξική κατανομή τους, την αποφυγή περιττών και αλληλοκαλυπτόμενων δράσεων, την καλύτερη εν τέλει παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών στους πολίτες.

Είναι ευνόητο ότι για τη δημιουργία αυτών των δικτύων απαιτείται διαβούλευση ανάμεσα σε όλες τις βαθμίδες της Τ.Α που θα πρέπει να καταλήξει σε ένα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για κάθε νομό, με περιγραφή των δράσεων που θα αναπτυχθούν και των αντίστοιχων πηγών χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους όρους του Γ' και Δ' ΚΠΣ για τη συνέχιση της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας.

➤ **3. Πολιτική σχετικά με τα άτομα με αναπηρίες (ΑμΕΑ)**

Στον τομέα αυτό οι Ν.Α οφείλουν να εξασφαλίσουν τις ευρωπαϊκές οδηγίες για την ισότιμη και πλήρη συμμετοχή στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της χώρας των ατόμων με αναπηρίες

Υπάρχουν πέντε βασικές δράσεις που οι Ν.Α μπορούν να υλοποιήσουν:

α) Δράσεις για την αλλαγή της στάσης της κοινωνίας με διαρκή ενημέρωση, ώστε η κοινωνία να έλθει σε θέση να στηρίξει τα νομοθετικά μέτρα που λαμβάνονται, να κατανοήσει το πρόβλημα, να απαλλαγεί από λογικές σπιγματισμού και προκατάληψης και να αποδεχθεί τα δικαιώματα των ατόμων αυτών.

β) Υπηρεσίες που ενισχύουν την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρίες. Οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να είναι ποιοτικές, εξατομικευμένες, ουσιαστικές και ενσωματωμένες στη λειτουργία της κοινωνίας

γ) Υποστήριξη των οικογενειών των ατόμων με αναπηρίες

Για την προώθηση αυτών των δράσεων απαιτείται σήμερα η δημιουργία Ειδικής Υπηρεσίας στις Ν.Α με εξειδικευμένο προσωπικό, η οποία θα αναλάβει το σχεδιασμό, την περαιτέρω εξειδίκευση των ενεργειών και τη μόνιμη παροχή υπηρεσιών.

Εξυπακούεται ότι η δράση αυτή δεν μπορεί να εξαντλείται στο πλαίσιο ενός Προγράμματος, αλλά επιβάλλεται να έχει χαρακτήρα μόνιμης θεσμοθετημένης αρμοδιότητας της Ν.Α

δ) Κοινωνική ένταξη των ΑμεΑ

Η κοινωνική ένταξη των ατόμων που αφορά η συγκεκριμένη προτεραιότητα προωθήθηκε κυρίως για όσους είναι ικανοί προς εργασία, μέσω δράσεων για εξασφάλιση της πρόσβασης στην απασχόληση. Οι παρεμβάσεις συνδέονται συχνά, για τις εν λόγω ομάδες, με προσφορά υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας, αντανακλώντας έτσι το πλαίσιο που θέτει το ΕΚΤ. Η ποσοτική αποτίμηση δείχνει ότι, σήμερα (2008), υφίσταται ένα ευάριθμο πλέγμα δομών και δράσεων κοινωνικής φροντίδας, κάποιες από τις οποίες δύνανται να αποτελέσουν κύρια μέσα άσκησης κοινωνικής πολιτικής (πχ δίκτυο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο, ΚοιΣΠΕ, Βοήθεια στο Σπίτι). Εντούτοις, σημεία όπως η αποτελεσματικότητα, η καθολικότητα της πρόσβασης και η επαρκής, αριθμητικά και ποιοτικά, στελέχωση επιδέχονται ακόμα αρκετές βελτιώσεις.

Όσον αφορά τα ΑμεΑ, διαπιστώνεται η ανάγκη για ταχύτερους ρυθμούς προόδου ως προς την πύκνωση και την εύρυθμη λειτουργία των δομών αποκατάστασης και στήριξης (ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ, Κέντρα Στήριξης κλπ),.

Οι σχετικές δράσεις αποϊδρυματοποίησης προωθήθηκαν μέσω του Γ' ΚΠΣ και είχαν τα χαρακτηριστικά πιλοτικής εφαρμογής, στοχεύοντας σε έναν μικρό αριθμό ατόμων που διαβιούν σε κλειστά ιδρύματα. Στον τομέα της Ψυχικής Υγείας, η επιδίωξη της αποασυλοποίησης των χρόνια ψυχικά πασχόντων, με στόχο τη μετάβαση από τα κλειστά ψυχιατρικά νοσοκομεία στην παροχή

υπηρεσιών μέσα στην κοινότητα, συνεχίζεται μέσω του Εθνικού Σχεδίου Ψυχαργώς 2000-2010, και έχει εκπληρωθεί σε μεγάλο βαθμό. Επιπλέον, όσον αφορά την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, το δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών έχει παρουσιάσει πολύ μεγάλη επέκταση.

Αναφορικά με το ζήτημα της **προσβασιμότητας των ΑμεΑ**, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες για την εφαρμογή του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου. Βασική διαπίστωση είναι ότι εξακολουθεί να υφίσταται έλλειμμα στην κοινωνική συνείδηση και στον επαρκή έλεγχο για την τήρηση των διατάξεων. Το γεγονός αυτό συνδέεται και με τις ανεπαρκείς ενέργειες που έχουν γίνει έως σήμερα από τους κρατικούς φορείς και τους ΟΤΑ για την εξάλειψη των δυσκολιών πρόσβασης των εμποδιζόμενων ατόμων, σε δημόσιες υπηρεσίες και κοινόχρηστους χώρους.

5) Εκπαίδευση ΑΜΕΑ

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να ληφθεί από την νομαρχία για την ένταξη του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού μαθητών με ειδικές ανάγκες σε κανονικό σχολείο (mainstreaming). Κριτήριο σχεδιασμού και εφαρμογής της σχετικής πολιτικής από την πλευρά του ΥΠΕΠΘ αποτελεί η εξίσωση των δικαιωμάτων και η ισότιμη συμμετοχή των Ατόμων με Αναπηρία (ΑμεΑ) και των άλλων ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού στην Κοινωνία της Γνώσης και της Πληροφορίας. Πρόσφατα, ψηφίστηκε νόμος που αφορά την « **Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών σε άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες**». Ο εν λόγω νόμος ευθυγραμμίζει το σχετικό εθνικό θεσμικό πλαίσιο με το ευρωπαϊκό κεκτημένο στο συγκεκριμένο τομέα, ενώ τον χαρακτηρίζει η ολιστική προσέγγιση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών πτυχών του ζητήματος. Στόχο αποτελούν η διάγνωση, η διαφοροδιάγνωση, η αξιολόγηση και η αποτύπωση των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, η συστηματική παιδαγωγική παρέμβαση με εξειδικευμένα και κατάλληλα προσαρμοσμένα εργαλεία και προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται από τις δημόσιες

ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες και τα κατά τόπους κέντρα Διαφοροδιάγνωσης, διάγνωσης και Υποστήριξης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών (ΚΕΔΔΥ).

Τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών στη βασική εκπαίδευση διασφαλίζονται από τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της τυπικής εκπαίδευσης με νόμο. Όμως, δεν ισχύει το ίδιο για τα δικαιώματα των Ελλήνων πολιτών με αναπηρία στην ειδική εκπαίδευση. Η μέριμνα αυτή βαρύνει εξ' ολοκλήρου τους γονείς ή όσους ασκούν τη γονική μέριμνα και, εφόσον υπάρχει η δική τους συναίνεση, η Πολιτεία παρέχει το πλαίσιο ειδικής αγωγής. Θεσπίζεται λοιπόν άμεσα, με το παρόν σχέδιο νόμου, ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης ως αναπόσπαστο μέρος της υποχρεωτικής και δωρεάν δημόσιας εκπαίδευσης και προσδιορίζεται η ελάχιστη διάρκειά της.

➤ **4. Πολιτική για την πρόληψη των εξαρτήσεων των νέων ατόμων και τη στήριξη των οικογενειών:**

Ο στόχος της πρόληψης των εξαρτήσεων στους νέους πρέπει να είναι βασικός για τις Ν.Α και να συμπληρώνεται από την παροχή Υπηρεσιών υποστήριξης σε ανήλικους παραβάτες και στις οικογένειες τους.

Η λειτουργία –στο επίπεδο της Ν.Α- των Διευθύνσεων Α'θμιας και Β' θμιας Εκπαίδευσης παρέχει τη δυνατότητα στις Ν.Α να αναπτύξουν ένα Δίκτυο Πρόληψης των εξαρτήσεων σε επίπεδο νομού, σε συνεργασία και με τους υπόλοιπους φορείς εκπαίδευσης.

Οι παρεμβάσεις μπορούν να αφορούν:

- στη δημιουργία και στελέχωση κέντρων συμβουλευτικής οικογενειών
- στη δημιουργία δικτύων σχολικών ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών
- στη διοργάνωση ομάδων και σεμιναρίων για γονείς και εφήβους,
- στη διοργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων σε ετήσια βάση, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε νομού.

Ενεργό ρόλο θα μπορούσε να έχει η Ν.Α. στον τομέα της επιμέλειας ανηλίκων. Ολόκληρο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του τομέα αυτού, θα μπορούσε να ασκείται από τις νομαρχιακές δομές.

Οι παρεμβάσεις που θα γίνουν απαιτείται (βάσει νόμου) να έχουν την εποπτεία και τη συμμετοχή του ΟΚΑΝΑ . Σε σύμπραξη Ν.Α-Υπ. Υγείας και ΟΚΑΝΑ μπορούν να υλοποιηθούν προγράμματα πρόληψης σε σχολεία, σε μαθητές και σε σχολές γονέων.

Η δημιουργία Κέντρων Συμβουλευτικής Οικογενειών και τα επί μέρους Δίκτυα Πρόληψης θα μπορούσε να κινηθεί τόσο στη βάση του εθελοντισμού, αλλά και να έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα με την καθιέρωση χαμηλής οικονομικά συμμετοχής για τους πολίτες- πέραν της χρηματοδότησης από τη Ν.Α

Η Ν.Α, ως φορέας κοινωνικά ευαίσθητος έχει κάθε δικαίωμα αλλά και υποχρέωση να ζητά από τα αρμόδια Υπουργεία (Εσωτερικών και Δικαιοσύνης) να έχει λόγο στην κατάρτιση των προγραμμάτων όσο και σ' αυτήν του νομοθετικού πλαισίου για το εν λόγω θέμα.

➤ **5. Αντιμετώπιση του ζητήματος των μεταναστών:**

Στο χώρο των μεταναστών η Ν.Α Λάρισας διαθέτει ήδη σημαντική εμπειρία, έχοντας εμπλακεί στη διαδικασία έκδοσης αδειών παραμονής και εργασίας.

Η Ν.Α μπορεί έτσι να συμβάλλει καθοριστικά σε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση με σκοπό την ομαλή ένταξη των μεταναστών στις τοπικές κοινωνίες, αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες του κεντρικού νομοθετικού πλαισίου.

Ένα ολοκληρωμένο Σχέδιο παρέμβασης θα μπορούσε έτσι να περιλαμβάνει στα πλαίσια μια Υπηρεσίας δράσεις όπως:

- διοικητικές : για τις διαδικασίες παραμονής και εργασίας
- εκπαιδευτικές : κυρίως για την εκμάθηση της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας

- κοινωνικές: για την εξατομικευμένη καθοδήγηση, εκπαίδευση και φροντίδα υγείας των μεταναστών και των παιδιών τους, για την υποστήριξη των γυναικών κλπ
- νομικές : για θέματα νομικής συμβουλής και υποστήριξης των μεταναστών.
- πληροφόρησης: κυρίως για την ευαισθητοποίηση του γηγενούς πληθυσμού και την άμβλυση φαινομένων ρατσισμού, ξενοφοβίας κλπ.

Οι προτεινόμενες παρεμβάσεις θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσω Προγραμματικών Συμβάσεων της Ν.Α με φορείς του Δημοσίου που αναπτύσσουν αντίστοιχες δράσεις, αλλά και μέσα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Δ' ΚΠΣ με τελικό δικαιούχο την Ν.Α Λάρισας.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κοινωνική ένταξη των μεταναστών. Η διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου έχει ήδη λάβει χώρα. Το πρόγραμμα «Εστία» φιλοδοξεί να δράσει συντονιστικά μεταξύ των συναρμόδιων υπουργείων. Θα περιλαμβάνει πληθώρα δράσεων, όπως εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, προώθηση στην αγορά εργασίας και δράσεις για την πολιτισμική ένταξη. Ήδη προκηρύχθηκε το πρώτο έργο ελληνομάθειας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, ύψους 14 εκατομμυρίων ευρώ, που θα αφορά περίπου 3670 άτομα. Βασικός σκοπός της προτεινόμενης δράσης είναι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες, παλιννοστούντες, πρόσφυγες και λοιπούς άνεργους προερχόμενους από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (αιτούντες άσυλο, θύματα trafficking), για τους οποίους η ανεπαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας λειτουργεί ανασταλτικά στην κοινωνική τους ενσωμάτωση.

Η οριζόντια διάσταση και ο εξορθολογισμός των δράσεων έχουν επιτευχθεί αλλά απαιτείται περαιτέρω προώθηση των συστηματικών παρεμβάσεων από τα σχετικά Υπουργεία. Στο πνεύμα αυτό, το ΥΠΕΣ προχώρησε, ως συντονιστής, στον σχεδιασμό Ολοκληρωμένου Προγράμματος δράσης (ΟΠΔ) για την κοινωνική ένταξη των μεταναστών (Πρόγραμμα «Εστία» 2007-2013), το οποίο αναμένεται να ενεργοποιηθεί στο αμέσως προσεχές διάστημα.

Με επιδίωξη την ισότιμη συμμετοχή των μεταναστών σε όλες τις κοινωνικές λειτουργίες, στο αμέσως επόμενο διάστημα θα ενεργοποιηθεί, υπό τον

συντονισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, το «Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα δράσης για την ομαλή προσαρμογή και κοινωνική ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στην Ελληνική επικράτεια -Πρόγραμμα 'ΕΣΤΙΑ'» για την περίοδο 2007-2013. Ομάδα στόχος είναι πρωτίστως οι νεοαφιχθέντες υπήκοοι τρίτων χωρών. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για τους νέους, τους ηλικιωμένους, τις γυναίκες, τα παιδιά, καθώς και άτομα που ανήκουν σε ομάδες κοινωνικά ευαίσθητες (π.χ. πρόσφυγες, θύματα εμπορίας προσώπων). Θα υφίστανται έξι επιχειρησιακά υποπρογράμματα ανά τομέα ένταξης, που αφορούν τόσο στην ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και τον περιορισμό φαινομένων περιθωριοποίησης και ξενοφοβίας, όσο και στην πληροφόρηση, συμβουλευτική υποστήριξη, και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και στέγασης, πολιτισμού και λοιπά δημόσια αγαθά. Για τη χρηματοδότηση του προγράμματος θα αξιοποιηθούν, εκτός από εθνικούς πόρους, κυρίως οι πιστώσεις από το νεοϊδρυθέν Ευρωπαϊκό Ταμείο για την Ένταξη.

➤ **6. Πολιτική για την ισότητα των δυο φύλων:**

Για το ζήτημα έχουν υπάρξει ως τώρα σημαντικές κεντρικές παρεμβάσεις μέσω του Γ' ΚΠΣ όπως την Εκμετάλλευση Νομικού πλαισίου για Ισότητα των φύλων και καταπολέμηση των διακρίσεων.

Πρέπει οι Ν.Α. και σίγουρα η Ν.Α. Λάρισας να λάβει σοβαρά υπόψη την ψήφιση των νόμων 3304/2005 και 3488/06 που σηματοδοτεί τη δέσμευση της Ελλάδας να προωθήσει μια κουλτούρα ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών , στις υπηρεσίες που είναι σχετικές με την εργασία και την κοινωνική προστασία. Με τη νέα νομοθεσία διορθώνονται ατέλειες και διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής προηγούμενων νόμων, ενώ παράλληλα εισάγονται ρυθμίσεις που επιτρέπουν τη μετάβαση από τα ίσα δικαιώματα στην ίση μεταχείριση στην αγορά εργασίας και στην πρόσβαση στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται σε ότι αφορά τις γυναίκες και τους μετανάστες. Έτσι, ο άξονας III του Ε.Π. "Διοικητική Μεταρρύθμιση" αφιερώνεται στην ενδυνάμωση των πολιτικών ισότητας σε όλο το εύρος της δημόσιας δράσης.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν, να διευρύνουν αυτήν την παρέμβαση. Η πρόταση που συζητείται ήδη για την ανάπτυξη Νομαρχιακών Πολύκεντρων για τις Γυναίκες είναι ιδιαίτερος ενδιαφέρουσα.

Τα Κέντρα αυτά θα μπορούσαν σε συνεργασία με άλλες νομαρχιακές δομές (όπως την Ν.Ε.Λ.Ε. Λάρισας) να προσφέρουν :

- συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα απασχόλησης και επιχειρηματικότητας
- νομική συμβουλευτική σε οικογενειακά, εργασιακά κ.α. θέματα
- ψυχοκοινωνική στήριξη σε προβλήματα οικογένειας, κακοποίησης και υγείας
- υπηρεσίες προληπτικής ιατρικής και συμβουλευτικής για τον οικογενειακό προγραμματισμό κλπ

Ιδιαίτερα οι δράσεις θα πρέπει να στοχεύουν σε γυναίκες με ιδιαίτερες ανάγκες όπως οι νέες άνεργες και νέες επιχειρηματίες, οι επανεντασσόμενες στην αγορά εργασίας, οι μετανάστριες, οι κοινωνικά αποκλεισμένες γυναίκες, οι γυναίκες μονογονεϊκών οικογενειών κ.α.

➤ 7.Την αναβάθμιση υπηρεσιών που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ή προβλήματα.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕν), υποβάλλεται από την χώρα μας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανά δύο έτη, εκφράζει δε την εθνική πολιτική στον Τομέα της Κοινωνικής Πολιτικής και της Πρόνοιας βασιζόμενο στους τέσσερις κοινούς βασικούς στόχους όπως αυτοί καθορίστηκαν από τους ευρωπαϊούς ηγέτες.

- Τη διευκόλυνση συμμετοχής στην απασχόληση και της πρόσβασης όλων σε πόρους, δικαιώματα, αγαθά και υπηρεσίες
- Την παρεμπόδιση των κινδύνων του αποκλεισμού
- Τη βοήθεια για τους πλέον ευάλωτους
- Την Κινητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων

Περιλαμβάνει δε συνέχιση παλαιών και επιτυχημένων δράσεων αλλά και νέες δράσεις που σχεδιάζονται με βάση τις νέες ανάγκες που προκύπτουν.

Με τις προτάσεις που περιλαμβάνει, μπορεί να επιτευχτεί η αναβάθμιση του κράτους Πρόνοιας στην Νομαρχία και ειδικότερα οι υπηρεσίες εκείνες που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού με ιδιαίτερα προβλήματα ή χαρακτηριστικά, και οι οποίες κινδυνεύουν ή πλήττονται από κοινωνικό αποκλεισμό όπως :

- Τους ηλικιωμένους χαμηλοσυνταξιούχους
- Τους ανέργους (ιδίως άτομα νεαρής ηλικίας και γυναίκες) αλλά και τους φτωχούς εργαζόμενους καθώς και τους μακροχρόνια ανέργους ηλικίας 45-65 ετών
- Τους κατοίκους γεωγραφικά απομακρυσμένων περιοχών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στις υπηρεσίες του κράτους
- Όσους πλήττονται από φυσικές καταστροφές (σεισμοί , πλημμύρες)
- Όσους δεν διαθέτουν καλή φυσική κατάσταση και αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας
- Τα άτομα με αναπηρίες και άλλες ειδικές ανάγκες
- Ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα όπως τσιγγάνους , παλινοστούντες , μετανάστες , αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, αποφυλακισμένους , ανήλικους παραβάτες , πρώην χρήστες ουσιών κ.λ.π.
- Τις οικογένειες με παιδιά και ιδιαίτερα τις μονογονεϊκές οικογένειες με παιδιά
- Τους αναλφάβητους

αρκεί να επιτευχτεί η απορρόφηση όλων των κονδυλίων από το κράτος που δικαιούται η Νομαρχία και σε συνεργασία με τους αντίστοιχους φορείς να γίνει η αξιοκρατική διανομή τους.

➤ 8. Τον Εθελοντισμό

Καθοριστικός είναι ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην ενεργοποίηση των πολιτών και στον συντονισμό της δράσης των φορέων της κοινωνίας των πολιτών. Αξίζει η δημιουργία σε νομαρχιακό επίπεδο του θεσμού «**Τράπεζες ελεύθερου χρόνου**» οι οποίες έχουν αναπτυχθεί σε πολλούς δήμους στην χώρα μας, σε συνεργασία με τις διάφορες κατηγορίες εθελοντικών οργανώσεων.

Σίγουρα η προώθηση της κοινής διασύνδεσης των εθελοντικών οργανώσεων, της κοινής διακήρυξης τους με σαφές όραμα, θα πρέπει να γίνει, με επικέντρωση από την Νομαρχία στα ακόλουθα σημεία:

- **Πιστοποίηση** των φορέων και των νέων φορέων εθελοντισμού με συμμετοχή του δικτύου εθελοντικών φορέων, το δίκτυο φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και της Περιφερειακής διοίκησης, προκειμένου να πρωτοπορήσουμε σε εθνικό επίπεδο καλύπτοντας το κενό στην εθνική πιστοποίηση
- **Καθιέρωση σήματος ποιότητας** «Κοινωνικά ευαίσθητη επιχείρηση» για τις επιχειρήσεις που ενισχύουν τις εθελοντικές οργανώσεις.
- **Ίδρυση γραφείων υποδοχής και ενημέρωσης εθελοντών** στους ΟΤΑ Α και Β βαθμού της Περιφέρειας. Διασύνδεση των γραφείων αυτών με τα πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα της Περιφέρειας –και λοιπούς αρμόδιους φορείς.
- **Θεσμοποίηση της εθελοντικής εργασίας** ως εργασιακή εμπειρία με παροχή βεβαιώσεων και παροχή κι άλλων κινήτρων προώθησης του εθελοντισμού.

➤ 9. Την στρατηγική για τις Κοινωνικές Υποδομές

Στο πλαίσιο της στρατηγικής για την ανάπτυξη του νομού Λάρισας, σημαντική παράμετρο αποτελεί η διασφάλιση των καλύτερων δυνατών συνθηκών και ποιοτικών χαρακτηριστικών στην ζωή του πληθυσμού. Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός, επομένως, της κοινωνικής υποδομής, αποτελεί βασικό τμήμα των απαιτούμενων παρεμβάσεων. Ακολουθώντας, αναφέρεται συνοπτικά κατά τομέα κοινωνικής υποδομής το πλαίσιο των απαιτούμενων παρεμβάσεων. Ένα μέρος αυτών σχετίζεται, όπως είναι φυσικό και με την τεχνική υποδομή ή άλλες τομεακές πολιτικές. Κρίθηκε όμως αναγκαία η αναφορά τους δεδομένου του γεγονότος ότι τα όρια διαχωρισμού μεταξύ τεχνικής και κοινωνικής υποδομής είναι σχηματικά για μεθοδολογικούς λόγους, αλλά και επί του γεγονότος ότι μερικές υποδομές συνδέονται αμεσότερα με την παραγωγική διαδικασία και κυριαρχεί σ' αυτή ο τεχνικός και τεχνολογικός τους χαρακτήρας, χωρίς όμως να αποστερούνται των κοινωνικών τους διαστάσεων π.χ. δίκτυα ύδρευσης, διαχείρισης υγρών αποβλήτων κλπ.

- **Στην Εκπαίδευση** Αναβάθμιση υποδομών σχολικών εγκαταστάσεων και η ανάπτυξη προγραμμάτων σχέσεων συνεργασίας μεταξύ α΄ βάθμιας / β΄ βάθμιας εκπαίδευσης και Α.Ε.Ι. / Τ.Ε.Ι. με στόχο τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών,
- **Ενίσχυση δραστηριοτήτων** σε τομείς έντασης γνώσης, υψηλής τεχνολογίας και επιστημονικής εξειδίκευσης μέσα από το Μακροχρόνιο Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης του Νομού Λάρισας 2005-2020
Α΄ Φάση :
 - Ενίσχυση / εκσυγχρονισμός του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και του Τ.Ε.Ι. Λάρισας και δημιουργία προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης, επαγγελματικής εξειδίκευσης με αναφορά και στην έξω-ακαδημαϊκή κοινότητα.
 - Σύζευξη έρευνας - παραγωγής και ενίσχυση των σχέσεων επιχειρήσεων με Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και των όμορων νομαρχιών.

- **Στην Υγεία** Στον τομέα αυτό οι ελλείψεις σήμερα είναι ποιοτικές και συνδέονται ευθέως με την συνολική βελτίωση του Ε.Σ.Υ. στην περιφέρεια και ειδικότερα των μονάδων πρωτοβάθμιας παροχής υπηρεσιών. Εκτός αυτού όμως θα πρέπει να υπάρξει ολοκληρωμένο σύστημα παροχής υπηρεσιών υγείας και άμεσων πρώτων βοηθειών σε περιοχές όπου προβλέπεται η τουριστική ανάπτυξη, είτε με την ενίσχυση των κέντρων υγείας, είτε με τη δημιουργία ελικοδρομίων για την άμεση κάλυψη αναγκών. Το ίδιο φυσικά ισχύει και γενικότερα για τις ορεινές περιοχές και όπου υπάρχουν οικισμοί και απομακρυσμένα χωριά.
- **Στην Πρόνοια** • δημιουργία περισσότερων βρεφονηπιακών σταθμών και νηπιαγωγείων • νέα προγράμματα υποστήριξης εργαζόμενης μητέρας και μονογονικών οικογενειών [ολοήμερα σχολεία, παιδικοί σταθμοί] • δημιουργία Κέντρων δημιουργική απασχόλησης για την τρίτη ηλικία, [προγράμματα απασχόλησης, εθελοντισμός, σύγχρονες εγκαταστάσεις, οίκοι ευγηρίας, κ.ά.].
- **Στον Αθλητισμό - πολιτισμό** • οργάνωση υποδομών αθλητισμού, σύγχρονα προγράμματα δημόσιου αθλητισμού, κ.ά. • οργάνωση χώρων πολλαπλών χρήσεων / εκδηλώσεων, προγράμματα συνεργασίας μεταξύ φορέων εκπαίδευσης και τοπικών κοινοτήτων, προγράμματα συνεργασίας δήμων και κοινοτήτων με στόχο την ανάπτυξη του πολιτισμού και του τουρισμού, διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, ενημέρωση πολιτών σε θέματα ιστορίας και πολιτισμού, κ.ά. • ανάπτυξη υπηρεσιών προς τους πολίτες [ενημέρωση, επιμόρφωση, εθελοντισμός]

10. Σχετικά με Ψυχολογική στήριξη και νομική προστασία ασθενέστερων φύλων.

Στην περίοδο 2006-08 πραγματοποιήθηκε μια σειρά δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την ενδο-οικογενειακή βία και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων με βάση το φύλο. Επίσης, θεσμοθετήθηκε η

Εθνική Επιτροπή για την Ισότητα μεταξύ Γυναικών και Ανδρών (ν.3491/2006), με έργο τη διαμόρφωση των αναγκαίων πολιτικών και μέτρων, την παρακολούθηση της εφαρμογής τους και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Τέλος, θεσπίστηκε με το α.13 του νόμου 3488/2006 θέση Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για θέματα Ισότητας των Φύλων. Ψηφίστηκε ο νόμος 3500/2006 για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, ενώ ο νέος δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας(ν. 3463/2006), προβλέπει ως νέα αρμοδιότητα των ΟΤΑ πρώτου και δεύτερου βαθμού, την συμβουλευτική και στήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας μεταξύ συνοικούντων προσώπων και παράνομης εμπορίας και διακίνησης (trafficking). Σημαντικό επίσης έργο στον τομέα της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ανηλίκων συνεχίζει να παρέχει ο «Κύκλος των δικαιωμάτων του Παιδιού», που λειτουργεί στο πλαίσιο του Συνηγόρου του Πολίτη από το 2003. Τέλος, στον τομέα της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων των παιδιών, με το νόμο 3625/2007 κυρώθηκε και έχει ισχύ το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (κυρωτικός νόμος 2101/1992, ΦΕΚ 192/Α') σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. «Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση»

Στο Ε.Π. «ΚτιΠ» εφαρμόζεται διπλή στρατηγική για την κοινωνική ενσωμάτωση, δηλαδή μέτρα γενικής φύσεως που προβλέπουν ποσοστώσεις για ΑμεΑ ή/και γυναίκες αλλά και μέτρα που περιλαμβάνουν κατηγορίες πράξεων με ειδική πρόβλεψη για ευπαθείς ομάδες. Η συνάφεια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση με το Ε.Π. «ΚτιΠ» περιγράφεται συνοπτικά παρακάτω:

Ως προς τον Στόχο 1.1: Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση, η συνάφεια αναφέρεται σε παρεμβάσεις υπέρ ειδικών μειονεκτουσών ομάδων και υπέρ των ανέργων σε περιοχές ή τομείς υψηλής ανεργίας και στην προώθηση της απασχόλησης.

Ως προς τον Στόχο 1.2: Πρόσβαση σε πόρους, δικαιώματα, αγαθά, υπηρεσίες, η συνάφεια παρατηρείται κύρια στα μέτρα που αφορούν την Παιδεία και την Υγεία-Πρόνοια.

Ως προς τον Στόχο 2: Πρόληψη του κινδύνου αποκλεισμού, οι πολιτικές του οποίου αναφέρονται στην αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος και του ηλεκτρονικού αποκλεισμού, στην αρωγή και την πρόληψη του κινδύνου μειονεξίας ΑμεΑ και τον γεωγραφικό αποκλεισμό/ανασυγκρότηση της υπαίθρου, το σύνολο του Ε.Π. μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεσα συναφές, εφόσον στοχεύει στην αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος.

Άμεση συνάφεια ωστόσο παρατηρείται με τα μέτρα που αφορούν στην καθολική πρόσβαση των ευπαθών ομάδων στην ΚτιΠ και σε επί μέρους τομεακές δράσεις, όπως αυτές που στοχεύουν στην ενίσχυση/ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας σε ορεινές, απομακρυσμένες και λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές της ελληνικής επικράτειας.

Ως προς τον Στόχο 3: Δράσεις για τους πλέον ευάλωτους, που αναφέρεται σε ειδικές ομάδες εκτός από ΑμεΑ και ανέργους μεγάλης ηλικίας, σαφής αναφορά δεν υπάρχει για συγκεκριμένες ειδικές ομάδες στο Ε.Π. Οι αναφορές σε «ευπαθείς ομάδες» λαμβάνονται ως βάση για την αναγνώριση της συνάφειας.

Ως προς τον Στόχο 4: Κινητοποίηση του συνόλου των φορέων και παραγόντων, οι βελτιώσεις στη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης που επιφέρει το Ε.Π. «ΚτιΠ» μέσω της «ηλεκτρονικής κυβέρνησης», και ιδιαίτερα αυτές που αφορούν τον ΟΑΕΔ, επιδεικνύουν άμεση συνάφεια.

ΑΞΟΝΑΣ 1

Παιδεία και Πολιτισμός

Το Μέτρο 1.1 του Άξονα "Παιδεία και Πολιτισμός" συμβάλλει στους στόχους του ΕΣΔΕΝ μέσω των Κατηγοριών Πράξεων 1.1.1 και 1.1.2 που περιλαμβάνουν τον εξοπλισμό των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ) Α'θμιας και Β'θμιας εκπαίδευσης, καθώς και

των Κέντρων Διάγνωσης, Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΚΔΑΥ) με δικτυακά και οπτικοακουστικά συστήματα.

Στο Πλαίσιο του Μέτρου 1.1, συμμετοχή στους στόχους του ΕΣΔΕΝ μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επίσης η Κατηγορία Πράξεων 1.1.5 «Δημιουργία δημόσιων κέντρων πληροφόρησης» η υλοποίηση της οποίας επικεντρώνεται κυρίως στις δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας, οι οποίες υπάγονται στην κατηγορία του γεωγραφικού αποκλεισμού.

Το Μέτρο 1.1 συμβάλλει εξίσου στους Στόχους ΕΣΔΕΝ 1.1, 1.2 και 2.

Πιο συγκεκριμένα, στο Μέτρο 1.1., μέχρι το τέλος του 2004, είχαν ενταχθεί τα παρακάτω έργα που στοχεύουν άμεσα και ειδικά σε ΑμεΑ:

- έργο συνολικού προϋπολογισμού 2.435.000€, που αφορά στην προμήθεια και εγκατάσταση υπολογιστικού και ειδικού εξοπλισμού στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ). Η υλοποίηση του έργου είναι σε εξέλιξη (δαπάνες ύψους 766.287€).

Εξάλλου, στο Μέτρο 1.1., έμμεση ωφέλεια προκύπτει και από τα έργα εξοπλισμού και διασύνδεσης με το Διαδίκτυο των Σχολικών Μονάδων, καθώς και από τα έργα δημιουργίας δημόσιων κέντρων πληροφόρησης σε βιβλιοθήκες.

Στο Μέτρο 1.2., μέχρι το τέλος 2004, είχαν παραχθεί 70 εκπαιδευτικά λογισμικά και είχαν δηλωθεί δαπάνες ύψους 2.054.640€, που έχουν ως ομάδα-στόχο άτομα με αναπηρίες, ενώ έχει ενταχθεί και το παρακάτω έργο που στοχεύει άμεσα και ειδικά σε ΑμεΑ:

- έργο συνολικού προϋπολογισμού ~3.000.000€, που αφορά στην κατηγορία πράξης 1 *Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο & Λογισμικό*, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006.

Μέχρι στιγμής, η πρόβλεψη για τη δημιουργία ειδικού λογισμικού το οποίο απευθύνεται σε παιδιά με μειονεξίες, όπως αναφέρει το Σ.Π. για το Μέτρο 1.2, δεν είχε υλοποιηθεί, ούτε περιλαμβανόταν στον μέχρι τώρα προγραμματισμό του Υπ. Παιδείας (στο ΤΔΕ του έργου του ΥΠΕΠΘ *Πλειάδες*, δεν γίνεται κάποια ειδική αναφορά σε θέματα εκπαιδευτικού λογισμικού για μαθητές με αναπηρία). Στις νέες προσκλήσεις για *Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο & Λογισμικό* υπάρχει σχετική πρόβλεψη, ενώ ο στόχος για το 2006 είναι 96 εκπαιδευτικά λογισμικά (αναμενόμενες δηλωθείσες δαπάνες ύψους 20.640.000€).

Ακόμη, το Μέτρο 1.2., στο πλαίσιο του έργου της Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών στην Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, παρουσιάζει έμμεση ωφέλεια στους στόχους ΕΣΔΕΝ, δεδομένου ότι τα προγράμματα αυτά και η προώθηση ευέλικτων μορφών κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένου του e-learning, συμβάλλουν σημαντικά και διευκολύνουν έμμεσα την ένταξη των ευπαθών ομάδων αφενός μέσω κατάλληλης συνειδητοποίησης και εκπαίδευσης των εκπαιδευτών και αφετέρου μέσω αξιοποίησης των εξ αποστάσεως μεθοδολογιών εκπαίδευσης.

Το παραπάνω έργο έχει υλοποιηθεί σχεδόν στο 50% (δαπάνες ~50% του Π/Υ).

Το Μέτρο 1.3., στο πλαίσιο της άμβλυνσης των ανισοτήτων όσον αφορά στην πρόσβαση των ΑμεΑ σε πολιτιστικό υλικό, παρουσιάζει έμμεση ωφέλεια στους στόχους ΕΣΔΕΝ, με τα έργα που αφορούν σύστημα πληροφόρησης επισκεπτών σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους και την ψηφιακή έκθεση της ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006.

ΑΞΟΝΑΣ 2

Εξυπηρέτηση του Πολίτη και βελτίωση της ποιότητας ζωής

Ο Αξονας "Εξυπηρέτηση του Πολίτη και βελτίωση της ποιότητας ζωής" συμμετέχει ενεργά στην επίτευξη των στόχων του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση με τα Μέτρα 2.2 και 2.6 τα οποία συμβάλλουν στην εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Το Μέτρο 2.2 *Ηλεκτρονική κυβέρνηση για την εξυπηρέτηση του πολίτη* με την Κατηγορία Πράξεων 7 που αφορά στη διευκόλυνση της καθολικής πρόσβασης ευπαθών ομάδων και κυρίως ΑμεΑ αλλά και κατοίκους απομακρυσμένων περιοχών, μέσω της ανάπτυξης κατάλληλου λογισμικού και καινοτόμων εργαλείων χρήστη που προάγουν την πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, εξυπηρετεί τους Στόχους 1.1, 2, 3, και 4.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η εφαρμογή της Κατηγορίας Πράξεων 7 στην υλοποίηση του Στόχου 2 του ΕΣΔΕΝ, όσον αφορά την πρόληψη του κινδύνου αποκλεισμού ΑμεΑ και άλλων ευπαθών ομάδων. Οι παραπάνω δράσεις εξειδικεύονται βάσει της Μελέτης της Ομάδας Εργασίας για την Καθολική Πρόσβαση.

Πιο συγκεκριμένα, στο Μέτρο 2.2., μέχρι το τέλος του 2004, έχουν ενταχθεί τα παρακάτω έργα που στοχεύουν άμεσα και ειδικά σε ΑμεΑ:

- ο έργο συνολικού προϋπολογισμού ~3.000.000€, που αφορά στην πρόσβαση ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, με χρήση κατάλληλου λογισμικού και καινοτόμων εργαλείων που ενσωματώνουν οδηγίες, κανόνες και καλές πρακτικές προσβασιμότητας, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006.

Επίσης, στο Μέτρο 2.2., η Κατηγορία Πράξεων 2.2.5 *Δράσεις που αφορούν στη διοικητική εξυπηρέτηση του πολίτη* η οποία προβλέπει δομές στήριξης της αγοράς εργασίας συμβάλει στους Στόχους 1.1 και 4 μέσω της ενίσχυσης των δομών προώθησης της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας (ΚΠΑ) που υλοποιεί ο ΟΑΕΔ.

Συγκεκριμένα, στο Μέτρο 2.2., μέχρι το τέλος του 2004, είχαν ενταχθεί τα παρακάτω έργα που στοχεύουν στην απασχολησιμότητα και την κινητοποίηση φορέων και παραγόντων:

- ο έργο που έχει υλοποιήσει ο ΟΑΕΔ, συνολικού προϋπολογισμού 2.172.299€, που αφορά την προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής 24 κέντρων προώθησης της απασχόλησης (ΚΠΑ) (έχει υλοποιηθεί)

- ο έργο που πρόκειται να υλοποιήσει ο ΟΑΕΔ, συνολικού προϋπολογισμού 1.132.940€, που αφορά την προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής 11 κέντρων προώθησης της απασχόλησης (ΚΠΑ), με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006.

Ακόμη, στο Μέτρο 2.2. έχει ενταχθεί έργο ανάπτυξης πληροφοριακού συστήματος καταγραφής νέας επιδότησης τακτικής ανεργίας και εξυπηρέτησης εργαζομένων και επιχειρήσεων, συνολικού προϋπολογισμού 1.108.380€, που συμβάλει στον Στόχο 1.2. του ΕΣΔΕΝ για την επιδοματική πολιτική. Το παραπάνω έργο βρίσκεται στη φάση της υλοποίησης.

Τέλος, στο Μέτρο 2.2., έμμεση ωφέλεια στους Στόχους του ΕΣΔΕΝ παρουσιάζουν τα έργα δικτύωσης / εξοπλισμού / εκσυγχρονισμού των πλέον των 86 φορέων του δημοσίου, για την αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση όλων των πολιτών συμπεριλαμβανομένων και των ΑΜΕΑ, καθώς και τα 941 (μέχρι 31/12/2004) Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ).

Το Μέτρο 2.4. παρουσιάζει έμμεση ωφέλεια στους στόχους ΕΣΔΕΝ, και κυρίως στον Στόχο 2 για την πρόληψη του γεωγραφικού αποκλεισμού και την ανασυγκρότηση της υπαίθρου, με έργα που αναφέρονται στην οργάνωση και διάχυση ψηφιακών γεωγραφικών πληροφοριών του αγροτικού τομέα, καθώς και στη δημιουργία ψηφιακών γεωγραφικών δεδομένων για την εξυπηρέτηση του πολίτη μέσω διαδικτύου.

Τα παραπάνω έργα βρίσκονται στη φάση της υλοποίησης και συμβασιοποίησης αντίστοιχα.

Ακόμη, στο Μέτρο 2.4. είχε προγραμματιστεί η ένταξη εντός του 2005 για το έργο «Μ.Ε.ΤΕΧ.Ω στην ΚιΠ», που αφορά την πρόσβαση μικρών επιχειρήσεων της Περιφέρειας στην ΚιΠ, το οποίο συμβάλει στον Στόχο 1 του ΕΣΔΕΝ για την Επιχειρηματικότητα. Στο εν λόγω έργο, συνολικού προϋπολογισμού 27.500.820€, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006, προβλέπεται ποσόστωση για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα.

Τέλος, στο Μέτρο 2.4, τα έργα εξοπλισμού και δικτύωσης των σχολικών εργαστηρίων πληροφορικής, συμβάλλουν στους στόχους του ΕΣΔΕΝ με τον προγραμματισμό για χρήση τους, εκτός των εκπαιδευτικών ωρών, σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και άλλων ομάδων, όπως άτομα μεγάλης ηλικίας.

Το Μέτρο 2.5. παρουσιάζει έμμεση ωφέλεια στους στόχους ΕΣΔΕΝ, και αναφέρεται σε έργα επιμόρφωσης πλέον των 1.000 στελεχών της δημόσιας διοίκησης σε ΤΠΕ και νέες μεθόδους εργασίας στα πλαίσια σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Το Μέτρο 2.6 *Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Υγεία και Πρόνοια* εξυπηρετεί επίσης άμεσα τους Στόχους 1.1, 1.2, 2 και 4 μέσω της Κατηγορίας Πράξεων 2.6.3 *Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων για ηλικιωμένους και ΑμεΑ* με αναφορά στον τομέα της Υγείας και Πρόνοιας.

Πιο συγκεκριμένα, στο Μέτρο 2.6., μέχρι το τέλος του 2004, είχαν ενταχθεί τα παρακάτω έργα που στοχεύουν άμεσα σε ΑμεΑ, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006:

- Υποστήριξη οπτικά μειονεκτούντων ατόμων μέσω εφαρμογών ΤΠΕ στο ΚΕΑΤ, προϋπολογισμού 427.986 €
- Ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος ταξινόμησης και αξιολόγησης αναπηριών, για τη χορήγηση κάρτας λειτουργικότητας, προϋπολογισμού 289.100 €
- Σύστημα καταγραφής και μηχανογραφικής υποστήριξης του συντονιστικού εθνικού κέντρου άμεσης κοινωνικής βοήθειας, προϋπολογισμού 186.794 €.

Ακόμη, το Μέτρο 2.6 μπορούμε να θεωρήσουμε ότι έμμεσα εξυπηρετεί τους παραπάνω Στόχους ΕΣΔΕΝ και συνολικά, εφόσον προβλέπει τη διευκόλυνση της πρόσβασης όλων των πολιτών, επομένως και των μελών των ευπαθών ομάδων, στις υπηρεσίες Υγείας μέσω της ΚτΠ, με έργα που αφορούν τη δημιουργία πληροφοριακών συστημάτων και υπηρεσίες ΤΠΕ σε πολλές μονάδες Υγείας των Περιφερειών της χώρας.

Τέλος, στον προγραμματισμό του Υπ. Υγείας περιλαμβάνονται και τα παρακάτω έργα:

- Δημιουργία εργαστηρίων & εφαρμογών σε φορείς ΑμεΑ, προϋπολογισμού 1,5 Μ€
- Πληροφορική οργάνωση ψυχικής υγείας & φορέων, προϋπολογισμού 1,0 Μ€ και
- Βελτίωση διαδικασιών εξυπηρέτησης για επιλεγμένες κατηγορίες πολιτών (οικονομικά αδύναμοι και ΑμεΑ), προϋπολογισμού 0,9 Μ€

Στο Μέτρο 2.7., έχουν ενταχθεί έργα που αφορούν την κατάρτιση στελεχών των μονάδων Υγείας των Περιφερειών στις αντίστοιχες Περιφέρειες, ενώ ειδικά για ΑμεΑ έχει ενταχθεί έργο για την μελέτη συστήματος ταξινόμησης και αξιολόγησης του βαθμού λειτουργικότητας των ΑμεΑ, για τη χορήγηση κάρτας λειτουργικότητας, προϋπολογισμού 316.146€, με χρονικό ορίζοντα υλοποίησης μέχρι το 2006.

Στο Μέτρο 2.8., έχουν ενταχθεί έργα που αφορούν την δημιουργία πληροφοριακών συστημάτων στον τομέα των μαζικών μεταφορών με σκοπό την πληροφόρηση και καλύτερη εξυπηρέτηση όλων των πολιτών (και των ΑμεΑ), χωρίς όμως συγκεκριμένη εξειδίκευση.

ΑΞΟΝΑΣ 3

Ανάπτυξη και Απασχόληση στην Ψηφιακή Οικονομία

Η συμβολή του Άξονα "Ανάπτυξη και Απασχόληση στην Ψηφιακή Οικονομία" στους Στόχους 1.1, 2 και 3 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση είναι σημαντική, συντελείται με όλα τα Μέτρα του Άξονα με στόχο, μεταξύ άλλων, την προώθηση της απασχόλησης, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη.

Το Μέτρο 3.1. Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την οικονομική δραστηριότητα και το Μέτρο 3.2 Ενίσχυση επιχειρήσεων για την εισαγωγή τους στην ψηφιακή οικονομία έχουν περιορισμένη συμβολή στους Στόχους του ΕΣΔΕΝ, διότι το Ε.Π. «ΚτΠ» δεν περιέχει σαφείς αναφορές και άμεσες δράσεις για την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας ειδικά των ευπαθών ομάδων.

Οι δράσεις για τον γεωργικό τομέα που περιλαμβάνονται στο Μέτρο 3.1. και ιδιαίτερα στην Κατηγορία Πράξεων 3.1 6, και οι δράσεις του προγράμματος «Πολυδραστήριοι Αγρότες» του Μέρους 3.2, Κατηγορία Πράξεων 3.2.1, μπορούν να θεωρηθούν συναφείς με την αναφορά του Στόχου 2 στον γεωγραφικό αποκλεισμό και την ανασυγκρότηση της υπαίθρου.

Το Μέτρο 3.3 Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη για την «ΚτΠ» συμβάλλει συνολικά στο ΕΣΔΕΝ με την Κατηγορία Πράξεων 3.3.1 που αφορά στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, αφενός στον Στόχο 1.1 μέσω των εφαρμογών που προβλέπει για e-learning και

αφετέρου στον Στόχο 2 μέσω του συνόλου των προβλεπόμενων εφαρμογών, που περιλαμβάνουν επίσης της υποστήριξη του e-business και τη δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων διεπαφής χρήστη που αξιοποιούν ηλεκτρονική επεξεργασία εικόνας, ήχου και γλώσσας, με την ανάπτυξη των δικτύων έρευνας και τεχνολογίας.

Στο Μέτρο 3.3. μέχρι το τέλος του 2004 ήταν ενταγμένα έργα συνολικού προϋπολογισμού 62.499.966€, και όλα βρίσκονται στη φάση της υλοποίησης.

Το Μέτρο 3.4 Αναβάθμιση των δεξιοτήτων του Ανθρώπινου Δυναμικού συμβάλλει στο Στόχο 1.1-Πυλώνας Ι με όλες τις Κατηγορίες Πράξεων που περιέχει, καθώς και στο Στόχο 2 *Πρόληψη του κινδύνου αποκλεισμού του ΕΣΔΕΝ*. Συγκεκριμένα, για τις Κατηγορίες Πράξεων που αφορούν προγράμματα κατάρτισης (3.4.1 και 3.4.2) αναφέρεται στα σχετικά ΤΔΕ μία ποσόστωση 10% για ΑμεΑ, αλλά δεν προβλέπονται ανάλογοι δείκτες έτσι ώστε να παρακολουθείται η δέσμευση αυτή στην πράξη. Αναφέρεται ότι η ομάδα-στόχος για τις παραπάνω δράσεις είναι «άτομα του γενικού πληθυσμού με ιδιαίτερη έμφαση στα ΑμεΑ», ενώ ο στόχος για το 2006 είναι 15.000 τηλε-καταρτιζόμενοι και δηλωθείσες δαπάνες ύψους 201.451.000€.

Στο Μέτρο 3.4, αναμένεται νέα Πρόσκληση που θα αναφέρεται στην τηλε-κατάρτιση 500 ατόμων με αναπηρίες (κινητικές δυσκολίες) και 7.000 γυναικών, καθώς και στην κατάρτιση σε βασικές δεξιότητες ΤΠΕ για 15.000 γυναίκες.

Αντίθετα, **το Μέτρο 3.5 Προώθηση της απασχόλησης στην ΚτιΠ** δεν κάνει καμία πρόβλεψη για ευπαθείς ομάδες ως προς την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων πτυχιούχων, ενώ προβλέπεται ποσόστωση προς όφελος των γυναικών, η οποία θεωρούμε ότι θα βοηθήσει και τις γυναίκες ευπαθών ομάδων.

Θετική είναι η συμβολή της Κατηγορίας Πράξεων 3.5.3 σχετικά με την προώθηση της τηλε-εργασίας, η οποία δίνει προτεραιότητα «σε επιχειρηματικά σχέδια που θα διευκολύνουν την αύξηση της απασχόλησης σε περιοχές με δυσκολία πρόσβασης σε παραγωγικά κέντρα καθώς και σε ευπαθείς ομάδες» και συμβάλλει στους Στόχους 1.1, 2 και 3 του ΕΣΔΕΝ.

Και εδώ η ομάδα-στόχος για τις παραπάνω δράσεις είναι «άτομα του γενικού πληθυσμού με ιδιαίτερη έμφαση στα ΑμεΑ», ενώ ο στόχος για το 2006 είναι 3.000 τηλε-εργαζόμενοι και δηλωθείσες δαπάνες ύψους 63.482.333€.

Στα Μέτρα 3.4 και 3.5 δεν υπάρχει προς το παρόν πρόβλεψη για συμμετοχή των

άλλων ευπαθών ομάδων μέσω θετικών δράσεων, παρόλο ότι αναφέρονται στη στόχευση των συγκεκριμένων πράξεων.

ΑΞΟΝΑΣ 4

Επικοινωνίες

Ο Αξονας "Επικοινωνίες" εξυπηρετεί άμεσα το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση με το Μέτρο 4.3 και έμμεσα με τα υπόλοιπα Μέτρα, προβλέποντας δράσεις που καλύπτουν όλο το φάσμα των τηλεπικοινωνιών καθώς και την ανάπτυξη των ταχυδρομικών υποδομών.

Το Μέτρο 4.3 Προηγμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες για τον πολίτη προβλέπει την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σε ειδικές ομάδες πληθυσμού μέσω της Κατηγορίας Πράξεων 4.3.3.

Η Κατηγορία Πράξεων αυτή που αφορά ειδικά τα άτομα με αναπηρίες και προβλέπει απευθείας ενισχύσεις για την υποστήριξη των αναγκών πρόσβασης των ΑμΕΑ σε τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες και υπηρεσίες πληροφόρησης, συμβάλλει ιδιαίτερα στο Στόχο 2.

Στο Μέτρο 4.3 αναμένεται έκδοση Πρόσκλησης, στην κατηγορία πράξης 4.3.3., παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών (ευρυζωνικότητα) σε ΑμΕΑ που απευθύνεται σε συλλογικούς φορείς ΑμΕΑ και ειδικές / ευπαθείς ή γεωγραφικά αποκλεισμένες ομάδες πληθυσμού, προϋπολογισμού 5 Μ€.

Το σύνολο του **Μέτρου 4.2 Ανάπτυξη υποδομών Δικτύων Τοπικής Πρόσβασης** θα βελτιώσει την προσβασιμότητα του συνόλου του πληθυσμού στις δημόσιες υπηρεσίες και στο Διαδίκτυο, με την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, και επομένως έχει έμμεση συμβολή στους Στόχους του ΕΣΔΕΝ.

Άμεση συμβολή, ωστόσο, έχει η Κατηγορία Πράξεων 4.2.2 η οποία αναφέρεται στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές και μπορεί να περιλάβει τόσο τις γεωγραφικά απομονωμένες περιφέρειες και τον αγροτικό χώρο, όσο και αστικές περιοχές που χαρακτηρίζονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό.

Το Μέτρο 4.4 Ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των ταχυδρομικών υποδομών και ανάδειξη ταχυδρομικών γραφείων σε πολυδύναμα κέντρα συμβάλλει με την Κατηγορία Πράξεων 4.4.2 που αναφέρεται στα πολυδύναμα κέντρα, στο Στόχο 2, αφού το Ε.Π. προβλέπει σε αυτήν την Κατηγορία Πράξεων την εξυπηρέτηση των γεωγραφικά απομονωμένων περιοχών, ενώ το ΕΣΔΕΝ θεωρεί ότι η παρέμβαση αυτή θα βελτιώσει την πρόσβαση στη δημόσια διοίκηση όλων των ευπαθών ομάδων.

ΑΞΟΝΑΣ 5

Τεχνική Βοήθεια

Ο Αξονας "Τεχνική Βοήθεια" συμβάλλει στους στόχους του ΕΣΔΕΝ με το Μέτρο 5.3 και συγκεκριμένα με την λειτουργία της «Ομάδας Εργασίας για καθολική πρόσβαση και ευχρηστία στην «ΚτΠ» από όλους τους πολίτες, καθώς και με την ανάθεση της μελέτης για τη στρατηγική πρόληψης του κινδύνου αποκλεισμού των ΑμΕΑ από την ΚτΠ.

Συγκεκριμένα, στο Μέτρο 5.3 έχουν υλοποιηθεί τα έργα:

Τελικοί Δικαιούχοι

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι εξειδικευμένοι φορείς οι οποίοι έχουν αναλάβει την υλοποίηση των Μέτρων και των δράσεων του Προγράμματος, ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης και τις αρμοδιότητές τους.

Τα Μέτρα και οι δράσεις που έχει αναλάβει να υλοποιήσει ο κάθε Τελικός Δικαιούχος περιέχονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του Προγράμματος. Για ένα σημαντικό μέρος των δράσεων που αφορούν ενισχύσεις προς τις επιχειρήσεις στους τομείς της μεταποίησης, του τουρισμού και της ενέργειας, Τελικοί Δικαιούχοι είναι και οι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης.

Με την απόφαση ένταξης έργου ο Τελικός Δικαιούχος (Τ.Δ.) αναλαμβάνει να εκπληρώσει ορισμένους γενικούς και ειδικούς όρους. Οι όροι ένταξης της πράξης καθορίζουν δεσμευτικά τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η υλοποίηση, χρηματοδότηση, παρακολούθηση και ο έλεγχος του έργου.

Ο Τελικός Δικαιούχος έχει υποχρέωση ενημέρωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, με μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και με τριμηνιαία δελτία παρακολούθησης της πράξης και των υποέργων της. Τα δελτία αυτά επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης των υπευθύνων για τις πληρωμές και για το πραγματοποιηθέν έργο του Τελικού Δικαιούχου και αποτελούν αίτημα χρηματοδότησης της αναλογούσας εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.

2. «Απολογισμός Δαπανών (% Α.Ε.Π.) 2004-2007 - Προϋπολογισμός Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής- Κοινωνικής Πρόνοιας 2008 (1)»

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του Προϋπολογισμού και ο κοινωνικός χαρακτήρας του αναδεικνύουν και περιγράφουν με σαφήνεια, ότι πιστεύει στον άνθρωπο, στις δυνατότητές του και στο γεγονός ότι επιθυμεί να κατευθύνεται στο να διαχέονται τα αποτελέσματα της οικονομικής πολιτικής, κυρίως σ' εκείνους που τα έχουν περισσότερο ανάγκη και συγκεκριμένα στις κοινωνικά και οικονομικά πιο ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Ο Προϋπολογισμός των προγραμμάτων 2, όπως αναφέρεται από την άλλη πλευρά, αποτελεί μια σημαντική μεταρρύθμιση για τον εκσυγχρονισμό της δημοσιονομικής διαχείρισης, με στόχο, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών. Κεντρική προτεραιότητα παραμένει η επιδίωξη της πλήρους απασχόλησης, της καταπολέμησης της ανεργίας μας - κυρίως των νέων και των γυναικών, αλλά και των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, αλλά και η γενικότερη διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς κοινωνικοοικονομικού επιπέδου διαβίωσης για τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού.

Ο Προϋπολογισμός του 2008, σε συνέχεια του προγράμματος μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζετε ήδη από το 2004, πετυχαίνει τα εξής, την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής με στοχευόμενες δράσεις για τις ευαίσθητες ομάδες του κοινωνικού συνόλου, μέσω της ίδρυσης του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής. Η πολιτική αυτή, αναδεικνύεται και επιβεβαιώνεται μέσα από χειροπιαστά αποτελέσματα, ειδικότερα στον τομέα της απασχόλησης. Το έτος 2007 η απασχόληση στο σύνολο της οικονομίας εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1,8% και το ποσοστό της ανεργίας θα περιοριστεί στο 8,3%. Σε σχέση με το Μάρτιο του 2004 ο αριθμός των ανέργων τον Αύγουστο του 2007 μειώθηκε κατά 163.000 συμπολίτες μας, ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων αυξήθηκε κατά 315.000 συμπολίτες μας.

Η κοινωνική προστασία, και κυρίως η ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής αποτελεί τον κεντρικότερο, τον ουσιαστικότερο άξονα της κυβέρνησης. Όπως προκύπτει, λοιπόν, από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, ο μέσος όρος των δαπανών, ο μέσος όρος, λοιπόν, των δαπανών για την κοινωνική προστασία την τριετία 2004-2007 αυξήθηκε κατά 3.500.000.000 ευρώ ετησίως έναντι 2.326.000.000 ευρώ ετησίως την περίοδο 1994-2004.

Με τις αυξημένες δαπάνες για την κοινωνική προστασία που περιλαμβάνονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2008 δίνεται περαιτέρω ώθηση στην προσπάθεια για την εφαρμογή ενός συγκροτημένου σχεδίου για ουσιαστική και αποτελεσματική ενίσχυση του κοινωνικού κράτους δικαίου. Βασικό, λοιπόν, καινοτόμο στοιχείο για την αντιμετώπιση της φτώχειας είναι η ίδρυση του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής και η καθιέρωση της εθνικής σύνταξης..

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η αύξηση του βασικού επιδόματος ανεργίας στα 404 ευρώ, 55% του μισθού του ανειδίκευτου εργάτη, έναντι του 50% του 2007. Η ίδρυση, παράλληλα, και η ενεργοποίηση του Ταμείου Κοινωνικής Αλληλεγγύης που χρηματοδοτεί μέτρα ειδικής εισοδηματικής ενίσχυσης, ανέργων μεγαλύτερης ηλικίας, οι οποίοι προέρχονται από φθίνοντες οικονομικούς κλάδους σε περιοχές έντονης υποαπασχόλησης, παρέχουν μια ενιαία ομπρέλα προστασίας αντί των ως τώρα αποσπασματικών σχετικών παρεμβάσεων.

Με τον προϋπολογισμό του 2008, ουσιαστικά ολοκληρώνονται οι δεσμεύσεις της Κυβέρνησης όσον αφορά στην εισοδηματική στήριξη των συνταξιούχων με την αύξηση της κατώτερης βασικής σύνταξης του ΟΓΑ να φθάνει τα 330 ευρώ και του ΕΚΑΣ τα 230 ευρώ. Συνεχίζετε η καταβολή των αναδρομικών του ΛΑΦΚΑ. Αυτή η καταβολή των αναδρομικών του ΛΑΦΚΑ ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2006 και ολοκληρώνεται το 2008 με την καταβολή δυο εξαμηνιαίων δόσεων.

Επίσης, στο πλαίσιο της κυβερνητικής δέσμευσης για τη σταδιακή εξομοίωση των τρίτεκνων οικογενειών με τις πολύτεκνες, χορηγείται το πολυτεκνικό επίδομα και στις τρίτεκνες οικογένειες. Ακόμη προωθούνται νέες πολιτικές στήριξης για τις μονογονεϊκές οικογένειες που ήταν ξεχασμένες στο περιθώριο, για την φροντίδα των αστέγων και για την κοινωνική ένταξη των τσιγγάνων

Οι θετικές επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας αναγνωρίστηκαν πρόσφατα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα θετικά αποτελέσματα αντανakλούν την οικονομική θέση της χώρας μας, και στην καθημερινή ζωή των πολιτών.. Από τον προϋπολογισμό του 2008 διατίθενται σημαντικότερα κονδύλια ίσως 950.000.000 ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 0,4% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος για τη βελτίωση του εισοδήματος των οικονομικά ασθενέστερων που μας αφορούν. Αυτό το ποσό θα καλύψει την αύξηση των συντάξεων του ΟΓΑ και του ΕΚΑΣ.

Την αύξηση του επιδόματος ανεργίας και τη χρηματοδότηση του Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής. Αυξημένες δαπάνες, ύψους 670.000.000 ευρώ, το 0,3% του Α.Ε.Π. προβλέπονται για τη βελτίωση του μισθολογίου και των συντάξεων των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, την καταβολή της έκτακτης παροχής στους δικαστικούς και τη χορήγηση του πολυτεκνικού επιδόματος στις τρίτεκνες οικογένειες.

Έτσι συγκεκριμένα:

- αυξάνεται το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης από 1.1.08 κατά 35 ευρώ το μήνα και φθάνει στα 230 ευρώ. Ποσοστό αύξησης 18%.
- αυξάνονται οι συντάξεις του ΟΓΑ από 1.1.08 κατά 52,25 ευρώ στα 330 ευρώ. Ποσοστό αύξησης 19%.
- αυξάνεται το κατώτατο επίδομα ανεργίας κατά 36,5 ευρώ από 1.1.08 στα 404 ευρώ. Είναι αύξηση της τάξεως του 10%.

- καταργείται πλήρως το χαρτόσημο στις μισθώσεις κατοικιών που μέχρι πρότερου ήταν της τάξεως του 3,6%.
- συστήνεται το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής, οι πόροι του οποίου θα φθάσουν σταδιακά στην επόμενη τετραετία στα 2.000.000.000 ευρώ ετησίως.
- διατίθενται για την υγεία από τον τακτικό Προϋπολογισμό κονδύλια αυξημένα κατά 9,4% σε σχέση με φέτος, δηλαδή αυξάνονται με ρυθμό υπερτριπλάσιο από τον πληθωρισμό.
- διατίθενται για την παιδεία από τον τακτικό Προϋπολογισμό κονδύλια αυξημένα κατά 6,5% σε σχέση με το 2007, με ρυθμό υπερδιπλάσιο του πληθωρισμού.
- χρηματοδοτείται ένα πολύ μεγάλο πρόγραμμα δημοσίων έργων που θα φτάσει στα 9,3 δισεκατομμύρια ευρώ αυξημένο κατά 6,9% σε σχέση με το 2007.
- υλοποιούμε στο ακέραιο και σταδιακά τις δεσμεύσεις μας για τα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας.
- υλοποιούνται σταδιακά οι δεσμεύσεις για τους τρίτεκνους όσον αφορά το πολυτεχνικό επίδομα.
- υλοποιείται, η μείωση των φορολογικών συντελεστών για τα νοικοκυριά στο πλαίσιο της δεύτερης φάσης της φορολογικής μεταρρύθμισης. Από το 2009 τα μεσαία εισοδήματα φορολογούνται με συντελεστή 25% από 30% και 40% που ίσχυε έως σήμερα.

Παράλληλα προχωρά η κατάργηση του φόρου γονικών παροχών και κληρονομιών και της φορολογίας της πρώτης κατοικίας. δηλαδή στο γεγονός ότι αυτός εδώ ο Προϋπολογισμός του 2008 περιλαμβάνει μία σημαντικότερη μεταρρύθμιση, τόσο στην κατάρτιση όσο και στην παρακολούθηση υλοποίησης του Προϋπολογισμού, τον Προϋπολογισμό των Προγραμμάτων. Δεν αποτελεί μόνο διαφορετική αποτύπωση και παρουσίαση του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά συνεπάγεται συνολική διαφοροποίηση της άσκησης δημοσιονομικής διαχείρισης και κατ' επέκταση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα.

Ο Προϋπολογισμός Κονδυλίων, όπως παρουσιάζεται μέχρι σήμερα, παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες. Ενδεικτικά θα σας αναφέρω ότι δεν απεικονίζει με σαφήνεια τις πολιτικές και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται, καθώς επίσης και τους φορείς που τις υλοποιούν.

Η συναρμοδιότητα πολλές φορές φορές χωρίς συντονισμό προκαλεί επικαλύψεις, σπατάλη πόρων και μειωμένη αποτελεσματικότητα. Δεν υπάρχει μέχρι σήμερα, δεν υπήρξε επαρκής αξιολόγηση των αποτελεσμάτων μέσα από τον Προϋπολογισμό Κονδυλίων που παράγονται από τις δημόσιες πολιτικές. Τώρα, οι αξιολογήσεις θα γίνονται με μετρήσιμους στόχους, με στόχο την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Ο Προϋπολογισμός Προγραμμάτων, δεν αποτελεί μόνο διαφορετική αποτύπωση και παρουσίαση του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά συνεπάγεται συνολική διαφοροποίηση στην άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής, στη διαχείριση και κατ' επέκταση στη λειτουργία του δημόσιου τομέα. Για την πετυχημένη εισαγωγή του, κύρια προϋπόθεση αποτελεί η συναίνεση και η ισχυρή βούληση τόσο της νομοθετικής όσο και της εκτελεστικής εξουσίας για τη μετάβαση στο νέο σύστημα. Στόχος, μέσα από τον Προϋπολογισμό των Προγραμμάτων, είναι η αποτελεσματικότερη, η πιο διαφανής διαχείριση των πόρων του δημοσίου με μετρήσιμα

αποτελέσματα.

Με τη νέα αυτή μορφή προϋπολογισμών, καθίσταται εξαιρετικά εύκολη η καταγραφή και ο έλεγχος της αποδοτικότητας των δημοσίων δαπανών. Ελέγχεται η αποτελεσματικότητα των διαφόρων δράσεων και το κόστος κάθε προγράμματος. Παρέχεται η δυνατότητα πολυετούς προγραμματισμού και ενισχύεται η διαφάνεια -που είναι και το ζητούμενο- στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών παράλληλα με την αποτελεσματικότητα.

Στόχος για το 2008 είναι ο Προϋπολογισμός Προγραμμάτων να αποτελέσει τη βάση ενημέρωσης για τις αλλαγές που θα επιφέρει ο νέος τρόπος κατάρτισης, εκτέλεσης, παρακολούθησης και αξιολόγησης του Προϋπολογισμού, λήψεις αποφάσεων για διορθώσεις στο υφιστάμενο σύστημα κατάρτισης και παρακολούθησης του Τακτικού Προϋπολογισμού, διαλόγου με τα Υπουργεία και τους λοιπούς φορείς για τη βελτίωση και περαιτέρω ανάλυση του Εθνικού Σχεδίου Προγραμμάτων.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2008 συνοδεύεται και από μία ειδική έκδοση. Η έκδοση αυτή περιλαμβάνει, την παρουσίαση του Κρατικού Προϋπολογισμού σε λειτουργίες και προγράμματα υπό τη μορφή του Εθνικού Σχεδίου Προγραμμάτων. Η φιλοσοφία κατάρτισης του Προϋπολογισμού αλλάζει. Σε κάθε πρόγραμμα καταγράφονται όλοι οι πόροι που διατίθενται για την επίτευξη των στόχων του, τόσο οι ανθρώπινοι όσο και οι υλικοί.

Συσχετίζονται οι πόροι, οι εισροές και τα αποτελέσματα, οι εκροές κάθε δράσης. Τίθενται ειδικοί και γενικοί στόχοι και όπου είναι εφικτό μετρήσιμοι δείκτες για να είναι δυνατή η αντικειμενική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που παράγονται. Προάγεται, ο έλεγχος των δημοσίων δαπανών σε έλεγχο σκοπιμότητας και αποτελεσματικότητας, που δεν υπάρχει σήμερα.

Καθίσταται σαφές το κόστος κάθε προγράμματος και ο χρόνος διάρκειάς του, που δεν υπάρχει σήμερα και παρέχεται η δυνατότητα πολυετούς προγραμματισμού.

Ενισχύεται η διαφάνεια στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και οι φορολογούμενοι γνωρίζουν πού κατευθύνονται οι διαθέσιμοι πόροι, πού κατευθύνεται το προϊόν της φορολογίας.

Ενισχύεται η υπευθυνότητα των φορέων και η ατομική ευθύνη και δίνεται η δυνατότητα προσδιορισμού του κόστους ενός προγράμματος, ειδικά όταν υλοποιείται από πολλούς φορείς.

Το Εθνικό Σχέδιο Προγραμμάτων, περιλαμβάνει την καταγραφή των λειτουργιών που χρηματοδοτεί η κεντρική διοίκηση, με ανάλυση σε προγράμματα και περιγραφή του περιεχομένου τους.

Σε ότι αφορά τα έσοδα αξιοποιήθηκε η υφιστάμενη κατηγοριοποίηση των εσόδων. Σε ότι αφορά τις δαπάνες αναπτύχθηκαν δώδεκα λειτουργίες που περιλαμβάνουν εβδομήντα τρία προγράμματα. Στον Προϋπολογισμό Προγραμμάτων του 2008 παρουσιάζονται οι δαπάνες ανά πρόγραμμα και ανά φορέα υλοποίησης και αναλυτικά ακολουθεί η αποτύπωση των δώδεκα λειτουργιών που αφορούν τις δαπάνες και η συμμετοχή τους σε ποσοστό του Προϋπολογισμού του 2008, μέσα από το νέο τρόπο αποτύπωσης, καταγραφής, υλοποίησης του Προϋπολογισμού των Προγραμμάτων.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

Κωδικός 1. Λειτουργία: Δράσεις του Κράτους στο εξωτερικό. Ποσοστό επί του Προϋπολογισμού: 3,4%.

Κωδικός νούμερο 2. Λειτουργία: Ειδικές δράσεις του Κράτους στο εσωτερικό.

Ποσοστό επί του Προϋπολογισμού: 0,8%.

Κωδικός νούμερο 3. Λειτουργία: Τοπική Διακυβέρνηση. Ποσοστό επί του Προϋπολογισμού:

7,8%.

Αγροτική ανάπτυξη: Ποσοστό επί του Προϋπολογισμού: 2%.

Περιβάλλον και Οικισμός. Κατηγορηθήκαμε ότι για το περιβάλλον δεν υπάρχει μνεία στον Προϋπολογισμό. Ποσοστό : 0,4%.

Υποδομές και μεταφορές: 2,6%.

Υγεία και κοινωνική πολιτική: 25,7%.

Δημόσια ασφάλεια και Δικαιοσύνη: 3,3%.

Πολιτισμός-Θρησκεία- Αθλητισμός: 0,9%.

Παιδεία: 7,8%.

Οικονομικές σχέσεις και ανάπτυξη - δημόσιο χρέος: 39,5%.

Η παρακολούθηση της υλοποίησης, ανάπτυξης και εφαρμογής του Προϋπολογισμού της συγκεκριμένης λειτουργίας θα βοηθήσει ώστε να ληφθούν αποφάσεις για διορθώσεις στο υφιστάμενο σύστημα κατάρτισης και παρακολούθησης του Προϋπολογισμού, της τοποθέτησης στόχων, και της λήψης αποφάσεων, με στόχο τον σχεδιασμό των αναγκαίων μεταρρυθμίσεων, των τροποποιήσεων του θεσμικού πλαισίου και του καθορισμού χρονοδιαγράμματος των μεταρρυθμίσεων.

Παράλληλα οριοθετεί και τη βάση διαλόγου τόσο με τα Υπουργεία, όσο και με τους εμπλεκόμενους φορείς για τη βελτίωση και την περαιτέρω ανάλυση του Εθνικού Σχεδίου Προγραμμάτων.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του έτους 2008 είναι αποτέλεσμα μιας προσπάθειας συγκροτημένης, , για την εδραίωση ενός πραγματικά κοινωνικού κράτους. Όμως γνωρίζουμε καλά πως για ένα πραγματικά κοινωνικό κράτος χρειάζεται και ισχυρή οικονομία, χρειάζονται δύσκολες, επίμονες, επώδυνες πολλές φορές προσπάθειες. Χρειάζεται όμως και ανάληψη πολιτικής ευθύνης

. Στο ερώτημα γιατί ενώ η αύξηση των δαπανών κοινωνικής προστασίας την τελευταία δεκαετία ήταν σημαντική -καθώς αυτές ανήλθαν στο 26,3% του Α.Ε.Π. το 2003, πλησιάζοντας το μέσο ευρωπαϊκό όρο που ανέρχεται στο 28%- αυτές δεν απέδωσαν και δεν ανακούφισαν αυτούς στους οποίους απευθύνονταν, η απάντηση, , είναι ότι τα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το κοινωνικό σύστημα προστασίας της χώρας μας είναι η απάντηση για την αδυναμία στις κοινωνικές μεταβιβάσεις,

1) Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2008: Αθήνα, 16.12.2007

Ελληνικό Κοινοβούλιο

Ειδικής Εισηγήτριας επί του Προϋπολογισμού στην Ολομέλεια της Βουλής

2) «Προϋπολογισμός των Προγραμμάτων» δηλώνεται ο νέος Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2008 από την κυβέρνηση ως μεταρρυθμιστική αλλαγή στο δάγμα υπολογισμού των δημοσιονομικών εξόδων

3. «ΨΗΦΙΣΜΑ ΜΕΤΡΩΝ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΤΩΝ 25 ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ»

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Ιουλίου 2002 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ενδυνάμωση της τοπικής διάστασης της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση»,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Σεπτεμβρίου 2002 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα τον απολογισμό πέντε ετών ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 3ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με τον πίνακα αποτελεσμάτων όσον αφορά την υλοποίηση της Ατζέντας κοινωνικής πολιτικής,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Ειδικής Ομάδας για την Απασχόληση του Νοεμβρίου 2003 σχετικά με τη δημιουργία περισσότερων θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα της 11ης Νοεμβρίου 2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου των Ατόμων με Αναπηρία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Έτους Ατόμων με αναπηρία 2003,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 24ης Σεπτεμβρίου 2003 σχετικά με την κοινή έκθεση της Επιτροπής και του Συμβουλίου σχετικά με επαρκείς και βιώσιμες συντάξεις,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Δεκεμβρίου 2003 σχετικά με την πρόταση κανονισμού για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Ιανουαρίου 2004 σχετικά με την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 20ής Απριλίου 2004 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ίσες ευκαιρίες για τα άτομα με αναπηρίες: ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης»,
- έχοντας υπόψη το έγγραφο εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 18ης Μαΐου 2004 σχετικά με την κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση,

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου σχετικά με το μέλλον της κοινωνικής πολιτικής στην διευρυμένη Ευρωπαϊκή Ένωση του Μαΐου 2004,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Ομάδας Υψηλού Επιπέδου του Νοεμβρίου 2004 με τίτλο «Η στρατηγική της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση - Αντιμετωπίζοντας την πρόκληση»,
 - έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Ατζέντα κοινωνικής πολιτικής» (COM(2000)0379),
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων (Α6-0035/2005),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση που, από τον παρελθόντα Μάιο, απαριθμεί πλέον 25 κράτη μέλη, κατόπιν της προσχώρησης 10 νέων χωρών με πολύ διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης, κατώτερα, εν γένει, του μέσου κοινοτικού όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15, απαιτεί να δοθεί πολύ μεγαλύτερη προσοχή στα κοινωνικά και αναπτυξιακά προβλήματα,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικονομική ανάπτυξη που παρατηρήθηκε κατά την τελευταία τριετία μειώθηκε κατά το ήμισυ και πλέον, γεγονός το οποίο συνετέλεσε στην αύξηση της ανεργίας που πλήττει περίπου 20 εκατομμύρια ατόμων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην πλειοψηφία τους γυναίκες, και στα ανησυχητικά επίπεδα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν το έτος 2001, τα άτομα που κινδυνεύουν από τη φτώχεια υπολογίζονται σε 70 εκατομμύρια, ότι τα στοιχεία αυτά που δεν είναι ενημερωμένα και αρκετά ακριβή όσον αφορά τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό δυσχεραίνουν την ανάλυση σε βάθος και την έγκαιρη προειδοποίηση για την ανάγκη επείγουσών παρεμβάσεων με στόχο να ξεπεραστεί το πρόβλημα, και ότι οι στόχοι της Λισσαβόνας προβλέπουν για το 2010 ποσοστό συνολικής απασχόλησης 70% και γυναικείας απασχόλησης 60%,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι έχουν αυξηθεί οι ανισότητες τόσο μεταξύ χωρών όσο και μεταξύ περιοχών και διαφόρων κοινοτήτων και ομάδων του πληθυσμού,
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στις κοινωνικές πτυχές της Ατζέντας της Λισσαβόνας έχει δοθεί μικρότερη προσοχή σε σχέση με τη σταθερότητα των τιμών, τη μείωση του κόστους και τον περιορισμό του δημοσιονομικού ελλείμματος,

- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι γενικές μεταβολές στην αγορά εργασίας, ιδίως στον βιομηχανικό τομέα, με τις πρόσφατες μετεγκαταστάσεις πολυεθνικών σε διάφορα κράτη μέλη, προξένησαν υψηλά επίπεδα ανεργίας που πλήττουν εργαζομένους ηλικίας μεταξύ 40 και 55 ετών, κυρίως γυναίκες, που είναι δύσκολο να βρουν εναλλακτικές λύσεις απασχόλησης,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κοινοτικές πολιτικές όφειλαν να λαμβάνουν πλήρως υπόψη τη δημιουργία ποιοτικής απασχόλησης, ιδίως για τις ομάδες του πληθυσμού που είναι περισσότερο εκτεθειμένες στην ανεργία, που είναι κυρίως οι νέοι, το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των οποίων υπερβαίνει επί μόνιμου βάσεως το 20%, σε διάφορες χώρες,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι εξακολουθούν να γίνονται διακρίσεις κατά την πρόσβαση των γυναικών σε ποιοτικές θέσεις απασχόλησης καθώς και ότι σε πολλές χώρες οι κοινωνικοί εξοπλισμοί στήριξης της οικογένειας, ιδίως φύλαξης των παιδιών, προσχολικής αγωγής και περίθαλψης των ηλικιωμένων παραμένουν ανεπαρκείς για το συνδυασμό της οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία των δημόσιων υπηρεσιών και της κοινωνικής οικονομίας στη δυναμική των θέσεων απασχόλησης και στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού,
- Θ. εκτιμώντας ότι η ανεπίκαιρη και αόριστη ενημέρωση σχετικά με τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό δυσχεραίνει την εμπειριστατωμένη ανάλυση και εμποδίζει την ταχεία κινητοποίηση για την εφαρμογή επείγοντων μέτρων για την επίλυση του προβλήματος,
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι το αυξανόμενο ποσοστό γήρανσης του πληθυσμού, σε συνδυασμό με τη γενική μείωση του δείκτη γεννητικότητας που καλείται να αντιμετωπίσει η νέα διευρυμένη Ευρώπη, απαιτεί πιο εμπειριστατωμένη ανάλυση της δημογραφικής αυτής μεταβολής, με την προοπτική της επίτευξης των στόχων της Λισσαβόνας,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι μια ανάλυση των κοινωνικών συνθηκών απαιτεί την συγκυριακή ανάλυση των κοινωνικών συνεπειών της υφισταμένης οικονομικής οργάνωσης και επιβάλλεται να αναφέρει τις τάσεις επιδείνωσης της φτώχειας και του αποκλεισμού εκτεταμένων περιοχών, υποβάθμισης των όρων απασχόλησης, κοινωνικής απομάκρυνσης πληθυσμιακών ομάδων για τις οποίες η συμμετοχή στην κοινωνία συνοψίζεται σε ένα αβέβαιο εργασιακό μέλλον, σε ανεργία, σε δυσκολίες πρόσβασης στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και αξιοπρεπούς στέγασης, στη δικαιοσύνη, στις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, στον πολιτισμό, για να αναφερθούν ορισμένα μόνο από τα ανθρώπινα και κοινωνικά δικαιώματα τα οποία δεν τους εξασφαλίζονται,

- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, ακόμη και μετά την τελευταία διεύρυνση, η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει σημαντικά δημογραφικά προβλήματα και ότι, συνεπώς, είναι ανάγκη να πραγματοποιηθούν μεταναστεύσεις προκειμένου να εξουδετερωθούν οι άμεσες επιπτώσεις για τη σημερινή αγορά εργασίας,
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να δοκιμασθούν αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση της φτώχειας, προτείνεται να εξετασθεί η δυνατότητα καθιέρωσης από τα κράτη μέλη μέτρων όπως το "κατώτατο ζωτικό εισόδημα",
1. επιμένει στην ανάγκη να δοθεί κάθε προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ανεργίας, φτώχειας και κοινωνικού εξοπλισμού, όπερ προϋποθέτει αναθεώρηση των εφαρμοζόμενων οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών, συγκεκριμένα δε του Συμφώνου Σταθερότητας, της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, της εσωτερικής αγοράς και της πολιτικής ανταγωνισμού, θέτοντας ως πρωταρχικούς στόχους την επίτευξη υψηλών ποσοστών απασχόλησης, τη διαρκή απασχόληση, τις ποιοτικές θέσεις εργασίας και με δικαιώματα, τις επενδύσεις και τις ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες που θα εξασφαλίζουν την κοινωνική ένταξη, ιδίως δε στους τομείς της παιδείας, της δημόσιας υγείας, της φύλαξης των παιδιών, των φροντίδων για τα εξαρτώμενα άτομα, των μαζικών μεταφορών και των κοινωνικών υπηρεσιών·
 2. τονίζει επίμονα την ανάγκη να εξετασθεί η σχεδιαζόμενη οδηγία για τις υπηρεσίες (πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά) ενόψει των αναμενόμενων επιπτώσεων για την αγορά εργασίας και την ποιότητα των θέσεων εργασίας·
 3. σημειώνει ότι η επιδίωξη ενός υψηλού ποσοστού απασχόλησης και μόνιμων θέσεων εργασίας καλύτερης ποιότητας προϋποθέτει κυρίως μια ουσιαστική βιομηχανική πολιτική, επενδύσεις κατόπιν συνεννόησης στις μεγάλες υποδομές, πολιτική έρευνας και καινοτομίας ανάλογη των στόχων της Λισσαβόνας, συνοδευόμενη από τα απαραίτητα μέσα, καθώς και μια πολιτική διά βίου κατάρτισης·
 4. επιβεβαιώνει ότι οι κοινωνικές πολιτικές και οι πολιτικές ένταξης έχουν ουσιαστική σημασία για τα δικαιώματα των πολιτών και, παράλληλα, για την ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπογραμμίζοντας ότι η κοινωνική πολιτική και η πολιτική ένταξης αποτελούν παράγοντα ανάπτυξης·
 5. υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα μιας νέας Ατζέντας για την Κοινωνική Πολιτική, 2006-2010, που πρέπει να έχει τους ακόλουθους στόχους:
 - κοινωνική πολιτική που θα βασίζεται στον σεβασμό όλων των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε κάθε κοινοτική πολιτική,

- ανάπτυξη μιας κοινωνίας συνεκτικής που θα ενσωματώνει όλα τα μέλη της, όπερ προϋποθέτει μέτρα υπέρ της σταθερής απασχόλησης και της εξασφάλισης των δικαιωμάτων των εργαζομένων,
 - προώθηση μιας κοινωνίας που θα βασίζεται στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και στην καταπολέμηση των πάσης φύσεως διακρίσεων,
 - προώθηση μιας κοινωνίας που θα βασίζεται στην εξίσωση των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρία,
 - κατανομή του παραγόμενου πλούτου για την εξασφάλιση της αύξησης της ευημερίας για όλους, όπερ προϋποθέτει κρατικά και καθολικά συστήματα κοινωνικής προστασίας και εξασφαλισμένη πρόσβαση όλων σε ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες, μεταξύ των οποίων η υγεία, η εκπαίδευση και η στέγαση,
 - κοινωνική πολιτική που θα λαμβάνει υπόψη όλες τις ομάδες, προς όφελος ιδιαίτερα των πλέον ευάλωτων και εκτεθειμένων στη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό πληθυσμιακών ομάδων, στις οποίες εντάσσονται τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρίες και οι οικογένειές τους,
 - εξασφάλιση της συμμετοχικής δημοκρατίας στις διάφορες κοινωνικές και εργασιακές πολιτικές·
 - ανάπτυξη μιας πολιτικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης η οποία θα προάγει τη σύγκλιση και την αναγνώριση των προσόντων σε συνδυασμό με τις ανάγκες της ευρωπαϊκής οικονομίας και σε συνεννόηση με τους κοινωνικούς εταίρους,
 - εναρμόνιση των καθεστώτων έμμισθης εργασίας που θα συνοδεύονται από δικαιώματα και εγγυήσεις κυρίως στους τομείς της κοινωνικής προστασίας και της διά βίου κατάρτισης·
6. επιμένει στην ανάγκη να ορίσει η Σύνοδος Κορυφής της Άνοιξης τους κύριους οικονομικούς προσανατολισμούς για να ληφθεί υπόψη η ανησυχητική πραγματικότητα των υψηλών επιπέδων ανεργίας, κυρίως των νέων και των γυναικών, να ληφθούν μέτρα για μεγαλύτερη κοινωνική ένταξη και ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της εργασίας και του περιβάλλοντος και να ενισχυθεί η ανοικτή μέθοδος συντονισμού, τονίζοντας ότι, για να επιτευχθούν οι στόχοι της Λισσαβόνας ως προς τα ποσοστά απασχόλησης, απαιτείται να έχουν δημιουργηθεί, έως το 2010, 22 εκατ. επιπλέον θέσεις εργασίας·
7. ζητεί από την Επιτροπή να εντείνει όλες τις προσπάθειές της για την προώθηση ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τη δημιουργία εταιριών και επιχειρηματικού πνεύματος, ιδίως υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που παρέχουν την πλειονότητα των θέσεων εργασίας στην ΕΕ·

8. καλεί όλες τις εταιρίες να αναγνωρίσουν ότι φέρουν κοινωνική ευθύνη να λαμβάνουν υπόψη τη διατήρηση θέσεων εργασίας και την ανάπτυξη των ενδιαφερόμενων περιοχών κατά τη λήψη αποφάσεων για μετεγκαταστάσεις και συγχωνεύσεις επιχειρήσεων· υπενθυμίζει την ανάγκη συμμόρφωσης προς το ψήφισμα αριθ. 160/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την παύση δραστηριοτήτων επιχειρήσεων που έχουν προηγουμένως λάβει χρηματοδοτική ενίσχυση από την Ευρωπαϊκή Ένωση·
9. υπογραμμίζει ότι, στο πλαίσιο της ευθύνης που φέρουν σε κοινωνικό επίπεδο, οι επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν τις καλύτερες δυνατές συνθήκες εκμάθησης για τους εργαζομένους τους:
- κατά τις περιόδους πρακτικής εξάσκησης στο πλαίσιο της αρχικής κατάρτισης·
 - κατά τη διαρκή κατάρτιση των εργαζομένων τους·
 - για την αναγνώριση και την πιστοποίηση των αποκτηθεισών γνώσεων και της επαγγελματικής πείρας·
- προκειμένου να ανταποκριθεί στους στόχους αυτούς, κάθε μεγάλη επιχείρηση θα πρέπει να εκπονεί σχέδια και πίνακες δεξιοτήτων για την κατάρτιση και την ανάπτυξη των προσόντων, που θα αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, αφενός, και των ιδρυμάτων που αναγνωρίζουν τα επαγγελματικά προσόντα, αφετέρου·
10. επισημαίνει την ανάγκη να δημιουργήσει και να βελτιώσει τους δείκτες πτώχειας, σε μια διευρυμένη Ευρώπη·
11. υπογραμμίζει, ιδιαίτερα, την ανάγκη στήριξης των μειονεκτικών περιοχών, των περιοχών που παρουσιάζουν μόνιμα διαρθρωτικά μειονεκτήματα, των περιοχών της περιφέρειας, καθώς και εκείνων που είναι θύματα πρόσφατης αποβιομηχανοποίησης και βιομηχανικής ανασυγκρότησης και κλεισίματος ορυχείων, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ανάγκη για οικονομική και κοινωνική συνοχή·
12. επιμένει στην ανάγκη στήριξης των παραγωγικών τομέων, των μικροεπιχειρήσεων, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, των μικρών και των οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της κοινωνικής οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης
13. επιμένει για λήψη μέτρων που θα προωθούν την ισότητα και θα καταπολεμούν τις υφιστάμενες διακρίσεις, ιδίως μέσω νέων νομοθετικών πρωτοβουλιών για την εφαρμογή του άρθρου 13 της Συνθήκης στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών, των μεταναστών και των ατόμων με ειδικές

ανάγκες, τονίζοντας επίσης την ανάγκη ενίσχυσης του συνδέσμου μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και των ΕΠΔ για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη, έτσι ώστε να διασφαλίζονται η επαρκής χρηματοδότησή τους και η ουσιαστική συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων, των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στους τομείς αυτούς και των κοινωνικών εταίρων·

14. τονίζει ότι η διά βίου εκπαίδευση συμβάλλει σε μια κοινωνική ανάγκη και στις ανάγκες της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και υπογραμμίζει ότι αποτελεί επίσης κοινωνικό δικαίωμα, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου ή κοινωνικής προέλευσης· έτσι, οι μειονεκτούσες, από κοινωνική άποψη, ομάδες (γυναίκες, μετανάστες, άτομα που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας) θα πρέπει να συνιστούν προνομιακούς αποδέκτες, λόγω των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν γενικά, του χαμηλού επιπέδου εκπαίδευσής τους και της περιθωριοποίησής τους σε σχέση με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και ζητεί μέτρα που θα προβλέπουν δυνατότητες ειδικά σχεδιασμένες για τις ομάδες αυτές, προκειμένου να εξασφαλίζονται ίσες ευκαιρίες σε όλους· επιθυμεί, τέλος, τη διαμόρφωση ειδικών στόχων που θα αφορούν κυρίως όσους δεν μπόρεσαν να περατώσουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: τους αναλφάβητους, τους ανειδίκευτους, τους άνεργους, τα άτομα με αναπηρίες, τα άτομα ηλικίας άνω των 50 ετών, τους μετανάστες και τις γυναίκες μετά το πέρας της άδειας μητρότητας κλπ·
15. επιθυμεί να αναπτυχθούν νομοθετικές πρωτοβουλίες που θα συμβάλλουν στη μείωση του ωραρίου εργασίας χωρίς μείωση της αμοιβής, ώστε να διευκολύνεται η δημιουργία περισσότερων θέσεων απασχόλησης, να συμβιβάζεται η εργασία με την οικογενειακή ζωή, να εξασφαλίζεται η δια βίου κατάρτιση και εκπαίδευση και να διευκολύνεται η πολιτική και κοινωνική συμμετοχή των ατόμων στη ζωή των κοινοτήτων·
16. επιδοκιμάζει την έμφαση που δίδεται στην έκθεση της Επιτροπής στη ζωτική σπουδαιότητα της βελτίωσης των επιπέδων απασχόλησης καθώς και στην διαπίστωση ότι η ανεργία συνιστά μείζον αίτιο του κοινωνικού αποκλεισμού·
17. επισημαίνει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα τα αίτια και οι συνέπειες των εργατικών ατυχημάτων στον τόπο εργασίας με την αύξηση και την ενίσχυση των μέτρων ελέγχου·
18. επιμένει, προκειμένου να μειωθούν οι ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών, στην ενίσχυση του προϋπολογισμού των προσεχών δημοσιονομικών προοπτικών (2007-2013) και των διαρθρωτικών ταμείων για να ληφθεί υπόψη η αναγκαία οικονομική και κοινωνική συνοχή, συνδυάζοντας δύο θεμελιώδεις απαιτήσεις: την αλληλεγγύη προς τα νέα κράτη μέλη και την υποστήριξη της διαρθρωτικής ανάπτυξης των σημερινών μειονεκτικών περιοχών και, συνεπώς, να επιτευχθεί μεγαλύτερη πραγματική σύγκλιση·

19. ζητεί από την Επιτροπή να εκπονεί και να δημοσιεύει περισσότερους και καλύτερους δείκτες και μελέτες και να τους ενημερώνει σε τακτική βάση, κυρίως για ότι αφορά την εγκάρσια ένταξη των κοινωνικών στόχων στους άλλους πολιτικούς τομείς και τις συνέπειες των διαφόρων κοινοτικών πολιτικών στην επιδείνωση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων, λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση ανά φύλο και την όντως αντιπροσωπευτική συμβολή του κοινωνικού συνόλου.
20. αναμένει ότι η Επιτροπή θα ασχοληθεί εντακτικότερα με τις δημογραφικές εξελίξεις και τις επιπτώσεις τους στην κοινωνία προκειμένου να αποτραπούν δυσμενείς εξελίξεις.
21. αναμένει ότι θα εκπονηθούν επιτέλους συγκεκριμένες προτάσεις ως προς τη δυνατότητα μεταφοράς στη νομοθεσία των κρατών μελών των απαιτήσεων για καλύτερη παιδεία και διά βίου εκπαίδευση ούτως ώστε να μπορούν να αναπτυχθούν αποτελεσματικά οι πόροι στον τομέα του ανθρώπινου κεφαλαίου.
22. αναμένει ότι η νέα κοινωνική ατζέντα θα περιέχει συγκεκριμένες προτάσεις ως προς τους τρόπους με τους οποίους το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο θα μπορέσει να διατηρηθεί και να εδραιωθεί μέσα σε ένα κόσμο παγκοσμιοποιημένο καθώς και τους τρόπους με τους οποίους θα μπορέσει να βελτιωθεί η κοινωνική θέση των πλέον ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
23. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση που, από τον παρελθόντα Μάιο, απαριθμεί πλέον 25 μέλη, κατόπιν της προσχώρησης 10 νέων χωρών με πολύ διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης, απαιτεί να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στα κοινωνικά και αναπτυξιακά προβλήματα. Οι ισχύοντες περιορισμοί όσον αφορά την έκταση των κειμένων δεν επιτρέπουν λεπτομερή ανάλυση, γι' αυτό και γίνεται απλώς αναφορά σε ορισμένες πτυχές που θεωρούνται ουσιώδεις, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες.

1. Απασχόληση, ανεργία και συνθήκες εργασίας

Παρόλο ότι οι στατιστικές πληροφορίες είναι ακόμα ανεπαρκείς, πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας¹ αποδεικνύουν ότι, κατά τα τέλη του 2003, σε έναν πληθυσμό 443 εκατομμυρίων ατόμων περίπου:

- τα 192,8 εκατομμύρια ατόμων είχαν εργασία: εξ αυτών το 43,6% ήταν γυναίκες και το 10,7% νέοι μεταξύ 15-24 ετών· τα 161 εκατομμύρια εργάζονταν για

λογαριασμό άλλου· τα ποσοστά προσωρινής εργασίας και εργασίας με καθεστώς μερικής απασχόλησης ήταν υψηλά·

- ως σημειωθεί ότι ενώ το 2002 η δημιουργία θέσεων απασχόλησης ήταν στάσιμη, το 2003/2004 σημειώθηκε για πρώτη φορά κατά την τελευταία δεκαετία στην Ευρωπαϊκή Ένωση σαφής μείωση της απασχόλησης·
- στις διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είχε εργασία το 62% περίπου του πληθυσμού ηλικίας μεταξύ 15-64 ετών, οι διαφορές όμως μεταξύ των χωρών ήταν μεγάλες: σε οκτώ, ο μέσος όρος ήταν 67% ή περισσότερο (Δανία, Κύπρος, Ολλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία, Φιλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο). Το ποσοστό ήταν κατώτερο του 57% στην Ιταλία, τη Μάλτα και την Πολωνία·
- το 10,3% των ατόμων ηλικίας μεταξύ 15-65 ετών εργαζόντουσαν μόνο με μερική απασχόληση. Ας σημειωθεί ότι, κατά κανόνα, στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας, σημαντικό μέρος της εργασίας είναι μερικής απασχόλησης, όπως συμβαίνει στην Ολλανδία (32,8%), στη Σλοβενία (23,2%) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (17,4%)·
- είναι πολύ υψηλό το ποσοστό της προσωρινής εργασίας, όπως φαίνεται από το ποσοστό του 12,9% της απασχόλησης με σύμβαση περιορισμένου χρόνου, κυρίως στην Πολωνία (19,4%), την Πορτογαλία (20,6%) και την Ισπανία (30,6%)·
- είναι σημαντική η προσωρινότητα της εργασίας των γυναικών. Στις θέσεις πλήρους απασχόλησης μόνο το 36,7% είναι γυναίκες ενώ στις μόνιμες θέσεις οι γυναίκες ήταν μόνο 38% και οι νέοι 24,3%·
- 19.100.000 άτομα ήταν άνεργα, το 51,3% εκ των οποίων γυναίκες και το 24,3% νέοι.

Εν τω μεταξύ, πιο πρόσφατα στοιχεία σχετικά με την ανεργία² δεικνύουν ότι η ανεργία εξακολουθεί να αυξάνεται, οι άνεργοι έφτασαν τα 19,3 εκατομμύρια, τον Αύγουστο του 2004, δηλαδή ποσοστό 9%. Όμως, σε ορισμένες χώρες τα ποσοστά είναι πολύ υψηλότερα, ιδιαίτερα δε στην Πολωνία (18,7%), την Σλοβακία (15,7%), τη Λιθουανία και την Ισπανία (11%).

Ο μέσος όρος ανεργίας των γυναικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 φθάνει το 10% και των νέων ηλικίας κάτω των 25 ετών το 18,1%.

Ως γνωστό, από το Έκτακτο Συμβούλιο του Λουξεμβούργου, τον Νοέμβριο του 1997, καταστρώθηκε μια φιλόδοξη στρατηγική για τη μείωση της ανεργίας και την σταθερή αύξηση των ποσοστών απασχόλησης, καθώς και τον περιορισμό των διακρίσεων με βάση το φύλο.

Εν τω μεταξύ, στη Σύνοδο Κορυφής της Λισσαβόνας, τον Μάρτιο του 2000, τέθηκε ο στόχος της πλήρους απασχόλησης με περισσότερες και καλύτερες θέσεις. Για το έτος 2010 έχουν τεθεί οι ακόλουθοι στόχοι:

- 70% για το συνολικό ποσοστό απασχόλησης,
- 60% για το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών.

Εν συνεχεία, στο Συμβούλιο της Στοκχόλμης, την άνοιξη του 2001, τέθηκε ο στόχος του ποσοστού απασχόλησης 55% για τα άτομα ηλικίας μεταξύ 55 και 64 ετών.

Στην πραγματικότητα όμως, το συνολικό ποσοστό απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένης της προσωρινής και με καθεστώς μερικής απασχόλησης, δεν υπερέβαινε στην Ευρώπη των 25 το 62,9%.

Τα ποσοστά απασχόλησης ανά φύλο για μεν τις γυναίκες ήταν μόλις 55%, σημαντικό μέρος δε αυτού ήταν προσωρινή εργασία και μερικής απασχόλησης, ενώ το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών ήταν 71%. Το συμπέρασμα είναι ότι στην αγορά εργασίας εξακολουθούν να υπάρχουν βαθιές ανισότητες.

- Οι κακοί όροι εργασίας, σε πολλούς τομείς δραστηριοτήτων διαφόρων χωρών, έχουν ως αποτέλεσμα επαγγελματικές ασθένειες και αποτελούν αίτιο υψηλού αριθμού εργατικών ατυχημάτων, παρόλο ότι αυτά έχουν μειωθεί από το 1994. Το 2000 χάθηκαν 500 εκατομμύρια περίπου ημέρες εργασίας είτε συνεπεία εργατικών ατυχημάτων (150 εκατομμύρια ημέρες) είτε λόγω προβλημάτων υγείας σε σχέση με την εργασία (350 εκατομμύρια χαμένες ημέρες εργασίας).
- Το 2001, το 3,8% των εργαζομένων της ΕΕ ήταν θύματα εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια τριήμερες και πλέον απουσίες από την εργασία ενώ το 6,1% ήταν θύματα ατυχημάτων που είχαν ως αποτέλεσμα απουσίες ολιγότερο από τριήμερες. Τα θανάσιμα εργατικά ατυχήματα προξένησαν, κατά μέσον όρο, 80 θανάτους ανά 100.000 εργαζομένων, εκ των οποίων ο μεγαλύτερος αριθμός ήταν στους τομείς της αλιείας και της οικοδομής. Ανά χώρες, οι σοβαρότερες περιπτώσεις που υπερέβησαν τον προαναφερθέντα μέσον όρο είναι: Λετονία, Βέλγιο, Λιθουανία, Εσθονία, Πορτογαλία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Η πραγματικότητα αυτή αποδεικνύει ότι οι στρατηγικές που έχουν οριστεί για την ανάπτυξη της απασχόλησης δεν είναι επαρκείς, επειδή έχει δοθεί προτεραιότητα στη σταθερότητα των τιμών, μέσω των κριτηρίων ονομαστικής σύγκλισης και, για τον λόγο αυτό, επιβάλλεται η αντικατάστασή τους από ένα σύμφωνο ανάπτυξης και απασχόλησης που θα δίνει προτεραιότητα στην αύξηση των ποιοτικών θέσεων απασχόλησης και με δικαιώματα.

Επίσης επιβάλλονται μέτρα που θα ρυθμίζουν τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων και τις μετεγκαταστάσεις πολυεθνικών, θα στηρίζουν τους παραγωγικούς τομείς και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, θα προωθούν την ισότητα, θα καταπολεμούν τις υφιστάμενες διακρίσεις και θα συμβάλλουν στη μείωση του ωραρίου εργασίας χωρίς απώλεια αμοιβής, ούτως ώστε να ευνοηθεί η δημιουργία περισσότερων θέσεων απασχόλησης, να συμβιβαστεί η εργασία με την οικογενειακή ζωή, να εξασφαλισθεί η δια βίου κατάρτιση και εκπαίδευση και να διευκολυνθεί η πολιτική και κοινωνική συμμετοχή των πολιτών στην ζωή των κοινοτήτων.

2. Μισθοί και ελάχιστος μισθός

Στα 18 από τα 25 κράτη μέλη (Βέλγιο, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ουγγαρία, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο) προβλέπεται ένας ελάχιστος μισθός.

- Οι τιμές που ίσχυαν την 1η Ιανουαρίου 2004 κυμαίνονταν μεταξύ 121 ευρώ κατά μέσο μηνιαίο όρο στη Λετονία, 498 στην Πορτογαλία και 1403 στο Λουξεμβούργο.
- Είναι βέβαιο ότι μετά την πρώτη εντύπωση που δίνουν αυτοί οι αριθμοί, η σύγκριση με βάση την αγοραστική δύναμη δεικνύει ότι οι ανισότητες είναι μικρότερες και η κατάταξη των χωρών αλλάζει, αφού διαπιστωθεί ότι στη Μάλτα και στη Σλοβενία οι μισθοί είναι υψηλότεροι, με βάση την αγοραστική δύναμη, σε σχέση με την Πορτογαλία και την Ισπανία.
- Το ποσοστό των εργαζομένων με πλήρη απασχόληση και με τον ελάχιστο μισθό διαφέρει τα μέγιστα και κυμαίνεται μεταξύ του 0,8% στην Ισπανία, 1,9% στο Ηνωμένο Βασίλειο έως 14% στη Γαλλία, 15,1% στο Λουξεμβούργο και 15,4% στη Λιθουανία και, κατά κανόνα, αφορά μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών παρά ανδρών.
- Ο ελάχιστος μισθός αντιστοιχεί σε ένα μηνιαίο μέσο ποσοστό των κερδών στη βιομηχανία και στις υπηρεσίες που, το 2002, κυμαινόταν μεταξύ του 32% στη Σλοβακία, 43% στην Πορτογαλία, 49% στην Ολλανδία και 54% στην Μάλτα.
- Οι μισθολογικές διαφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 25 δεικνύουν ότι και στον τομέα αυτό υπάρχουν διακρίσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών. Παρόλο ότι συγκρίσεις είναι δύσκολο να γίνουν, το 2001, στην ΕΕ των 15 ο μέσος όρος του ακαθάριστου ωρομισθίου των γυναικών ήταν κατά 16% κατώτερος αυτού των ανδρών, ενώ σε πολλές χώρες η διαφορά ήταν αρκετά μεγαλύτερη, ιδίως δε στη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αλλά και στα νέα κράτη μέλη τα διαθέσιμα στοιχεία επίσης δεικνύουν σημαντικές διαφορές σε ορισμένες χώρες, ιδιαίτερα δε στην Τσεχική Δημοκρατία και στην Εσθονία.

Για να παύσουν αυτές οι ανισότητες των μισθών πρέπει να τεθεί τέρμα στην άμεση διάκριση που έχει σχέση με τη βασική αμοιβή καθώς και στην έμμεση διάκριση που συνδέεται με τη συμμετοχή στην οικονομική ζωή, τις επαγγελματικές επιλογές και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.

3. Έσοδα - ΑΕΠ ανά κάτοικο

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία οι τιμές του ΑΕΠ ανά κάτοικο, το 2003, σε μονάδες αγοραστικής δύναμης, μέθοδο που αποσκοπεί στην τυποποιημένη μέτρηση της αγοραστικής δύναμης σε διάφορα νομίσματα, καθιστώντας δυνατές τις συγκρίσεις μεταξύ διαφόρων χωρών, παρουσίαζαν μεγάλες διακυμάνσεις μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- κατά 50% χαμηλότερο του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25: Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία και Πολωνία,
- μεταξύ 51% και 75% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25: Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Μάλτα, Πορτογαλία και Σλοβακία,
- μεταξύ 76% και 100% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25: Κύπρος, Ελλάδα, Ισπανία και Σλοβενία,
- μεταξύ 101% και 125% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25: Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Δανία, Φιλανδία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο,
- κατά 126% και άνω του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25: Ιρλανδία και Λουξεμβούργο.

Τα στοιχεία αυτά αποκαλύπτουν τις μεγάλες αποκλίσεις ανάπτυξης μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποδεικνύουν ότι πόρρω απέχουμε της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής που προβλέπεται από τη Συνθήκη, γι' αυτό και επιβάλλεται αυξημένη προσοχή στο πρόβλημα αυτό, μέσω μακροοικονομικών πολιτικών και μέσω της αύξησης των κοινοτικών κονδυλίων, ιδίως δε αυτών του Ταμείου Συνοχής και των διαρθρωτικών ταμείων. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό τη στιγμή που αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις για τις δημοσιονομικές προοπτικές.

4. Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Οι πρόσφατες δημοσιεύσεις της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας¹ σχετικά με τον πληθυσμό και τις κοινωνικές συνθήκες, με αφετηρία τα κριτήρια και τους 18 κοινούς δείκτες που όρισε το Συμβούλιο του Λάακεν, τον Σεπτέμβριο του 2001, λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Νίκαιας, του Δεκεμβρίου του 2000, που εξέφρασε την εκτίμηση ότι η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, που προβλέπεται από τη Σύνοδο

Κορυφής της Λισσαβόνας, του Μαρτίου του 2000 πρέπει να αναπτυχθεί με τη μέθοδο του ανοιχτού συντονισμού, δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στα εθνικά προγράμματα ένταξης, μας επιτρέπουν να συναγάγουμε ορισμένα συμπεράσματα, έστω και αν αυτά βασίζονται σε στοιχεία που είναι πλέον ανεπίκαιρα.

Ωστόσο, στο δημοσίευμα της Επιτροπής «Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση - 2004» η ανάλυση των στοιχείων καλύπτει επίσης τα 10 νέα κράτη μέλη βασιζόμενη στις διάφορες πληροφορίες που είχε δημοσιοποιήσει η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία.

- Το 2001, το 15% περίπου του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης κινδύνευε από φτώχεια δηλαδή, περίπου 70 εκατομμύρια άτομα· το ποσοστό αυτό στην Ελλάδα ανερχόταν στο 20% και στην Ιρλανδία στο 21%. Τα εισοδήματα όμως που χρησιμοποιούνται ως βάση για τον υπολογισμό του 60% του μέσου εθνικού όρου διαφέρουν τα μέγιστα από χώρα σε χώρα, όπως προκύπτει από την ανωτέρω παρατεθείσα ανάλυση των κατωτάτων μισθών και της κατανομής του εισοδήματος.
- Η κοινωνική προστασία και οι παροχές κοινωνικής ασφάλισης είναι θεμελιώδους σημασίας για τον περιορισμό του κινδύνου φτώχειας. Χωρίς τις διάφορες κοινωνικές παροχές, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι συντάξεις και άλλες ενισχύσεις, ο κίνδυνος φτώχειας θα έπληττε, κατά μέσον όρο, το 30% του πληθυσμού της Φιλανδίας, το 37% της Πορτογαλίας, το 40% της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου και το 42% της Ιταλίας, όπερ αποδεικνύει τη σπουδαιότητα της πολιτικής κοινωνικής προστασίας και ασφάλειας.
- Η κατανομή της κοινωνικής προστασίας κυμαίνεται τα στα διάφορα κράτη μέλη: στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15, το 2001 κυμαίνετε μεταξύ των 3644 ΜΑΔ (Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης) στην Πορτογαλία, τη χώρα με τα χαμηλότερα επίπεδα, και των 10559 ΜΑΔ στο Λουξεμβούργο, τη χώρα με τα υψηλότερα.
- Επίσης πολύ υψηλή είναι η ανισότητα στη γενική κατανομή των εισοδημάτων, τόσο μεταξύ ομάδων πληθυσμού όσο και μεταξύ χωρών. Το 2001, το 20% του πληθυσμού με το υψηλότερο εισόδημα είχε εισοδήματα πενταπλάσια σχεδόν από το 20% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα. Ο δείκτης αυτός κυμαίνεται μεταξύ 3% στη Δανία και 6,5% στην Πορτογαλία.
- Το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά ανέργων είναι πολύ υψηλό. Το 2003, στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 15, το 10% περίπου του πληθυσμού μεταξύ 18 και 59 ετών ήταν από οικογένειες όπου κανείς δεν εργαζόταν.

Με την επιδείνωση της ανεργίας κατά τα τελευταία έτη και τη μείωση των κοινωνικών ενισχύσεων σε ορισμένα κράτη μέλη, η κατάσταση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού είναι, προφανώς, ακόμα σοβαρότερη από όσο

δείχνουν οι προαναφερθείσες στατιστικές, γεγονός το οποίο θέτει το ζήτημα της προτεραιότητας της κοινωνικής ένταξης στις διάφορες κοινοτικές πολιτικές, ιδίως δε τη νομισματική πολιτική και την πολιτική της εσωτερικής αγοράς, για την προστασία ποιοτικών κρατικών υπηρεσιών, δίδοντας προτεραιότητα στις κρατικές επενδύσεις στους κοινωνικούς τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της στέγασης, της κοινωνικής προστασίας, της πρόσβασης στην δικαιοσύνη, στον πολιτισμό και στον ελεύθερο χρόνο, μεταξύ άλλων.

5. Παιδεία

Παρόλο ότι υπάρχει γενική συναίνεση σε ότι αφορά τη σπουδαιότητα της εκπαίδευσης, της επαγγελματικής κατάρτισης, της δια βίου εκπαίδευσης και της έρευνας, εξακολουθούν να υπάρχουν βαθιές ανισότητες και αναρίθμητες ανεπάρκειες, που αποδεικνύουν ότι η έμφαση που δόθηκε στον τομέα αυτό, στη Σύνοδο Κορυφής της Λισσαβόνας, το 2002, ελάχιστα χρησιμεύσε. Πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει υπογραμμίσει την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα στην καταπολέμηση της πρόωρης διακοπής της σχολικής φοίτησης και της σχολικής αποτυχίας, η κατάσταση σε πολλές χώρες παραμένει σοβαρή :

- Το 2003, το ποσοστό εγκατάλειψης του σχολείου από νέους μεταξύ 17 και 19 ετών, χωρίς να έχουν ολοκληρώσει τις δευτεροβάθμιες σπουδές, ήταν 48,2% στη Μάλτα, 41% στην Πορτογαλία, 29,8% στην Ισπανία. Κατά τον αυτό χρόνο, στη Σλοβακία, την Τσεχική Δημοκρατία και την Πολωνία κυμαινόταν μόλις μεταξύ 4,9% και 6,3%.
- Πολλές αποκλίσεις υπάρχουν επίσης στον τομέα της δια βίου κατάρτισης και εκπαίδευσης. Το 2003, ενώ στην Σουηδία το 34,2% των ατόμων ηλικίας μεταξύ 25 και 64 ετών παρακολουθούσαν μαθήματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης, ο αντίστοιχος αριθμός στην Πορτογαλία ήταν μόλις 3,6%, ενώ η χώρα εξακολουθεί να σημειώνει το μεγαλύτερο ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Συνεπώς, επιβάλλεται να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για την αλλαγή της κατάστασης αυτής, δίδοντας προτεραιότητα στην παιδεία, την επαγγελματική κατάρτιση και την δια βίου εκπαίδευση.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Η κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση	
Αριθ. διαδικασίας	2004/2190(INI)	
Κανονιστική βάση	άρθρο 45	
Επιτροπή αρμόδια επί της ουσίας Ημερομηνία αναγγελίας στην ολομέλεια της έγκρισης εκπόνησης	EMPL 18.11.2004	
Γνωμοδοτική(ές) επιτροπή(ές) Ημερομ. αναγγελίας στην ολομέλεια	FEMM 18.11.2004	
Αποφάσισε να μη γνωμοδοτήσει Ημερομηνία της απόφασης	FEMM 25.1.2005	
Εισηγητής(ές) Ημερομηνία ορισμού	Ilda Figueiredo 20.9.2004	
Εξέταση στην επιτροπή	23.11.2004 17.1.2005	
Ημερομηνία έγκρισης	1.2.2005	
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	υπέρ 22 κατά: 17 αποχές: 0	
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Jan Andersson, Roselyne Bachelot-Narquin, Jean-Luc Bennahmias, Mihael Brejc, Udo Bullmann, Philip Bushill-Matthews, Milan Cabmoch, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Ottaviano Del Turco, Harald Ettl, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Richard Howitt, Stephen Hughes, Jan Jerzy Kulakowski, Sepp Kusstatscher, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Lasse Lehtinen, Elizabeth Lynne, Mary Lou McDonald, Jamila Madeira, Thomas Mann, Mario Mantovani, Jiří Maštálka, Ana Mato Adrover, Μαρία Ματσούκα, Roberto Musacchio, Ria Oomen-Ruijten, Csaba Ógy, Δημήτριος Παπαδημούλης, Jacek Protasiewicz, Luca Romagnoli, Leopold Józef Rutowicz, José Albino Silva Peneda, Jean Spautz, Eva-Britt Svensson, Γεώργιος Τούσσας, Ευαγγελία Τζαμπάζη, Anne Van Lancker, Anja Weisgerber, Gabriele Zimmer	
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Mihael Brejc, Udo Bullmann, Richard Howitt, Lasse Lehtinen, Jamila Madeira, Roberto Musacchio, Δημήτριος Παπαδημούλης, Luca Romagnoli, Leopold Józef Rutowicz, Eva-Britt Svensson, Γεώργιος Τούσσας, Ευαγγελία Τζαμπάζη, Anja Weisgerber	
Αναπληρωτές (άρθρο 178, παρ. 2) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Ρόδη Κράτσα-Τσαγκαροπούλου	
Ημερομηνία κατάθεσης – A6	9.2.2005	A6-0035/2005

4. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ παραγράφου 6.4 έρευνας εξαγωγής συμπερασμάτων του προγράμματος «Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Υπέρ Ανέργων με Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες»

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Σ.Υ.Υ. (ΣΤΕΛΕΧΗ)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

1. Ποιοι οι αρχικοί ατομικοί στόχοι, που θέσατε σε σχέση με την ομάδα – στόχο (έως 3 στόχοι)

2. Ποια μέθοδο εφαρμόσατε προκειμένου να προσεγγίσετε τους αρχικούς σας στόχους; (περιληπτικά)

3. Ποια η χρησιμότητα των υπηρεσιών σας ; (γενικά)

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Ημερομηνία Συμπλήρωσης:

4. Αντιμετωπίσατε κάποια σημαντικά θέματα της ομάδας - στόχου;

ΝΑΙ ΟΧΙ

εάν ναι ποια είναι αυτά (επιγραμματικά);

5. Από τα προβλήματα της ομάδας στόχου που αντιμετώπισατε πόσα είχαν θετική κατάληξη και πόσα όχι;

ΛΥΘΗΚΑΝ	ΔΕΝ ΛΥΘΗΚΑΝ
1	1
2	2
3	3
4	4
5	5
6	6

ΣΥΝΟΛΟ =

ΣΥΝΟΛΟ =

6. Για κάθε ένα από τα προβλήματα που δεν λύθηκαν αναφέρετε τους λόγους που επέδρασαν αρνητικά:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

7. Πως κρίνετε τη συμβολή σας στην επίλυση ατομικών - ομαδικών προβλημάτων της ομάδας - στόχου; (αυταξιολόγηση)

ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΤΡΙΑ ΜΙΚΡΗ ΜΗΔΑΜΙΝΗ

8. Ποιες οι ιδιαίτερες δυσκολίες που αντιμετωπίσατε σε σχέση με την προσέγγιση της ομάδας - στόχο; χρησιμοποιήσατε κάποια ειδική τεχνική προσέγγισης της ομάδας;

9. Με μια κλίμακα από 1-10 (με άριστα το 10) κρίνετε τα κάτωθι:

- Οργάνωση των Σ.Υ.Υ.
- Συντονισμός των Σ.Υ.Υ
- Συνεργασία με τη γραμματεία των Σ.Υ.Υ.
- Συνεργασία με το Κ.Ε.Κ που υλοποίησε την κατάρτις
- Αρχική ενημέρωση του φορέα για τις ιδιαιτερότητες της ομάδας - στόχο και τις Δράσεις του προγράμματος
- Συνεργασία με άλλα στελέχη του ΚΕ.Σ.Υ.Υ.

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ Συμβουλευτικών Υποστηρικτικών
Υπηρεσιών (Σ.Υ.Υ.)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

2. Πόσο ικανοποιήθηκαν οι αρχικές σας προσδοκίες από τη διαδικασία συμβουλευτικής

Πάρα Πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

3. Ποιος φορέας, οργανισμός προσφέρει τις Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες;

4. Είχατε κάποιο /α ατομικό /α πρόβλημα /τα το οποίο έχριζε κάποιας υποστήριξης;

ΝΑΙ ΟΧΙ

εάν ναι ποια είναι αυτά;

5. Πόσα από τα ατομικά σας θέματα που επωμίστηκαν τα στελέχη των Σ.Υ.Υ. επιλύθηκαν; ποια όχι;

ΛΥΘΗΚΑΝ	ΔΕΝ ΛΥΘΗΚΑΝ
---------	-------------

ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ

Ημερομηνία Συμπλήρωσης: _____

6. Ήταν επαρκείς οι ώρες των Σ.Υ.Υ.;

ΝΑΙ

ΟΧΙ εάν όχι : Περισσότερες

Λιγότερες

7. Βαθμολογήστε με κλίμακα από το 1-10 (με άριστα το 10), τα στελέχη που προσέφεραν τις Σ.Υ.Υ.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΟΣ
1	
2	
3	
4	
5	

8. Ποιες από τις Σ.Υ.Υ. είναι απαραίτητες (βαθμολογείστε σε κλίμακα 1-10 με άριστα το 10)

- Ψυχολογική υποστήριξη
- Νομική στήριξη
- Συμβουλές για ανατροφή παιδιών
- Εκμάθηση ελληνικής γλώσσας
- Ενημέρωση για ασφαλιστικά θέματα

9. Παρακαλώ βαθμολογήστε τα παρακάτω:

	Πολύ καλή	Καλή	Κακή	Πολύ κακή
Οργάνωση των Σ.Υ.Υ.	☐	☐	☐	☐
Συντονισμός των Σ.Υ.Υ.	☐	☐	☐	☐
Συνεργασία με τη γραμματεία των Σ.Υ.Υ	☐	☐	☐	☐
Συνεργασία με το Κ.Ε.Κ που υλοποίησε την κατάρτιση	☐	☐	☐	☐
Αρχική ενημέρωση του φορέα για τις ιδιαιτερότητες της ομάδας - στόχο και τις δράσεις του προγράμματος	☐	☐	☐	☐
Συνεργασία με άλλα στελέχη του ΚΕ.Σ.Υ.Υ.	☐	☐	☐	☐

5. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Έρευνάς παραγράφου 6.5-«Διερεύνηση της Επαγγελματικής Πορείας των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία»

7.1. ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ερωτηματολόγιο Παρακολούθησης της Επαγγελματικής Πορείας των γυναικών που ωφελήθηκαν από συμβουλευτική διαδικασία

Στοιχεία εργαζομένου ή ανέργου:		
1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ (προαιρετικό):		
2. ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:		
3. ΠΟΛΗ:		
4. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:	☐ Παντρεμένη	☐ Ανύπανθη
5. ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ:		
6. ΗΜ/ΝΙΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ:	_/_/____	
7. ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:	☐ Αναλφάβητη	☐ Δημοτικό
	☐ Γυμνάσιο / Λύκειο	☐ ΠΕΚ/ΟΑΕΔ
	☐ ΤΕΙ / ΑΕΙ	☐ Μεταπτυχιακό
	☐ Άλλο	☐ ΔΓ/ΔΑ
ΕΤΟΙΧΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	:	

{Τοκάρετε με X δίπλα από την απάντηση που επιλέγτε.}

1. Ποια είναι σήμερα η επαγγελματική σας κατάσταση;

1. Ανεργη (ερώτ. 2)
 2. Εργαζόμενη (ερώτ. 11)

2. Έχετε εργαστεί ποτέ στη ζωή σας;

1. Ναι
 2. Όχι

3. Πόσες φορές έχετε αλλάξει εργασία έως σήμερα;

1. _____ (Αριθμό)

4. Πόσο χρονικό διάστημα είστε ανεργη;

1. _____ (Σε μήνες)

5. Είστε εγγεγραμμένη στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ;

1. Ναι
 2. Όχι
 3. ΔΓ/ΔΑ

6. Πόσες φορές απευθυνθήκατε σε εργοδότη για την απασκώλησή σας στο μεσοδιάστημα;

1. _____ (δώστε αριθμό)

7. Ποιούς τρόπους αναζήτησης εργασίας χρησιμοποιήσατε; (πολλαπλή απάντηση)

☐	1. ΟΑΕΔ ή άλλο δημόσιο φορέα
☐	2. ΚΕΚ
☐	3. Φιλικά πρόσωπα, συγγενείς, γνωστοί κ.λπ.
☐	4. Επαφές / γνωριμιές με δημόσια πρόσωπα
☐	5. Απευθείας επαφή με τον εργοδότη
☐	6. Αγγελίες
☐	7. ΝΕΛΕ Λάρισος
☐	8. Άλλοι _____
☐	9. ΔΓ/ΔΑ

8. Σε ποιο/α αντικείμενο/α ιπάνκνεται εργασία;

☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	9. ΔΓ/ΔΑ

9. Ποιο/α από τα παρακάτω κριτήρια είναι βασικό/α για την εύρεση εργασίας; (δώστε έως 2 κριτήρια)

☐	1. Να είναι η εργασία αντίστοιχη με τις σπουδές/γνώσεις μου
☐	2. Να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μου
☐	3. Να ταιριάζει στο χαρακτήρα μου
☐	4. Να αποδίδει οικονομικά
☐	5. Κανένα κριτήριο, αρκεί να βρω δουλειά
☐	6. Άλλο _____
☐	7. ΔΓ/ΔΑ

10. Για να βρείτε μια εργασία θα ήσασταν διατεθειμένοι να μετακινηθείτε σε άλλη πόλη/περιοχή;

☐	1. Ναι
☐	2. Όχι
☐	3. Ίσως
☐	4. ΔΓ/ΔΑ

Επόμενη ερώτηση 26

11. Η απασκώλησή σας είναι :

☐	1. Προσωρινή
☐	2. Μόνιμη
☐	3. Μερική

- 1. Προσωρινή
- 2. Άλλο _____
- 3. ΔΓ/ΔΑ

12. Για να καταλάβετε τη θέση εργασίας υποβληθήκατε σε :

- 1. Γραπτά τεστ
- 2. Συνέντευξη
- 3. Και τα δύο
- 4. Τίποτε από τα δύο
- 5. Άλλο _____
- 6. ΔΓ/ΔΑ

13. Ποιο είναι το αντικείμενο της εργασίας σας:

- 1. _____
- 2. _____
- 3. _____
- 4. ΔΓ/ΔΑ

14. Πόσους εργαζομένους έχει η επιχείρηση στην οποία εργάζεσθε;

- 1. _____ (Αριθμός)
- 2. ΔΓ/ΔΑ

15. Είναι οικογενειακή επιχείρηση;

- 1. Ναι
- 2. Όχι
- 3. ΔΓ/ΔΑ

16. Εάν έχετε σπουδάσει η εργασία σας έχει σχέση με το αντικείμενο των σπουδών σας;

- 1. Ναι άμεσα
- 2. Ναι έμμεσα
- 3. Όχι
- 4. Μερικώς
- 5. Δεν έχω σπουδάσει
- 6. ΔΓ/ΔΑ

17. Η θέση εργασίας που κατέχετε είναι επιδοτούμενη;

- 1. Ναι
- 2. Όχι (ζωτή. 19)
- 3. ΔΓ/ΔΑ (ζωτή. 19)

18. Από ποιο πρόγραμμα επιδότησης χρηματοδοτείται η θέση σας;

- 1. STAGE
- 2. Νέες Θέσεις Εργασίας
- 3. Άλλο _____

☐	1. STAGE
☐	2. ΔΓ/ΔΑ

19. Πώς τελικά πληροφορηθήκατε για τη θέση εργασίας που κατέχετε σήμερα; (ΜΕΝΟΙ 2 απαντήσεις.)

☐	1. Από τη ΝΕΛΕ Λάρισας
☐	2. Από τον ΟΑΕΔ ή άλλο δημόσιο φορέα
☐	3. Από ιδιωτικά γραφεία εξεύρεσης εργασίας
☐	4. Από φιλικά πρόσωπα, συγγενείς, γνωστοί κ.λπ
☐	5. Από επαφές/γνωριμίες με δημόσια πρόσωπα
☐	6. Απευθείας επαφή με τον εργοδότη
☐	7. Από αγγελίες
☐	8. Από ΚΕΚ
☐	9. Άλλο _____
☐	0. ΔΓ/ΔΑ

20. Πόσο καιρό αναζητούσατε εργασία πριν βρείτε τη σημερινή σας απασκόληση;

☐	1. Σε μήνες _____
☐	2. ΔΓ/ΔΑ

21. Προσπαθήσατε στο παρελθόν να δημιουργήσετε δική σας επιχείρηση;

☐	1. Ναι
☐	2. Όχι (ισχύει 23)
☐	3. ΔΓ/ΔΑ (ισχύει 23)

22. Τι είδους δραστηριότητα;

☐	1. Ατομική επιχείρηση
☐	2. Εταιρία
☐	3. Άλλο _____
☐	4. ΔΓ/ΔΑ

23. Είστε ικανοποιημένη από τη σημερινή σας επαγγελματική ενασκόληση;

☐	1. Πάρα Πολύ
☐	2. Πολύ
☐	3. Λίγο
☐	4. Καθόλου
☐	5. ΔΓ/ΔΑ

24. Είστε ικανοποιημένη όσο αφορά το ύψος των αμοιβών σας;

☐	1. Πάρα Πολύ
☐	2. Πολύ
☐	3. Μέτρια
☐	4. Λίγο
☐	5. Καθόλου

- 1. Πάρα Πολύ
- 2. ΔΓ/ΔΑ

25. Εκτιμάτε ότι ο/η εργοδότης σας είναι ικανοποιημένος/η από την απόδοσή σας:

- 1. Πάρα πολύ
- 2. Πολύ
- 3. Μέτρια
- 4. Λίγο
- 5. Καθόλου
- 6. ΔΓ/ΔΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1) Στασινόπουλου Όλγα, «Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική Εξέλιξη - Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις» 2^η εκδ., Βιβλιοθήκη Κοινωνικής Επιστήμης και Κοινωνικής Πολιτικής - Gutenberg, Αθήνα: 2003

2) Ματθαίος Ανδρέας, «Αλληλοεπίδραση κανόνων δικαίου κοινωνικής ασφάλισης και πρόνοιας στους κλάδους αναπηρίας, γήρατος και οικογενειακών βαρών», Σακούλας, Κομοτηνή: 1996.

3) Ρόμπολης Σάββας & Χλέτσος Μιχάλης, «Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους-πρόνοιας,» Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη: 1995,

4) Κουκιάδης Ιωάννης, «Παραδώσεις Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Νομοθεσίας», τ.1, Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη: 1981, σ. 93.

5) Νέτας Βίκτωρας, «Επιδρομή κατά του βασικού μισθού και του οκταώρου», Ιούνιος 1998,

6) Αμίσης Γαβριήλ, «Αρχές Οργάνωσης και Λειτουργίας του Συστήματος Κοινωνικής Πρόνοιας. Το Ελληνικό μοντέλο των κοινωνικών υπηρεσιών και η Ευρωπαϊκή εμπειρία», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα: 2001, σ. 48.

7) Σταθόπουλος Πέτρος, «Κοινωνική Πρόνοια. Μια γενική θεώρηση». Έλλην, Αθήνα: 1999, σ. 226.

8) Θεοδωρόπουλος Σωτήρης, «Το κοινωνικό κράτος σήμερα. Ρόλος, προβλήματα και Προοπτικές. Η Ελληνική εμπειρία», στο: *Διαστάσεις της Κοινωνικής πολιτικής Σήμερα*, Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα, Αθήνα: 1993

9) Καρρασάββογλου Αναστάσιος-Τερζίδης Κώστας «Απασχόλησης, Ανεργία και Κοινωνική Πολιτική», στο *Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα*, Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα, Αθήνα: 1998 β έκδοση , σ223

10) Μάρδας Γιώργος, «Κοινωνική Πολιτική Εκπαίδευση και Οικονομία, Θεωρία - Διοικητική - Εθνικό και Διεθνές Πεδίο», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα: 2000, σ. 153.

11) Ματσαγγάνης Μάνος, «*Διάλεξη 2. Κοινωνική πολιτική στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», Νοέμβριος 2004,

12) Σωτηρόπουλος Δημήτρης, «*Όψης Βαβυλωνίας*»: Ερμηνείες της μεταπολεμικής ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα, στο: Βενιέρης Δημήτρης & Παπαθεοδώρου Χρίστος (επιστημονική επιμέλεια), *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και προοπτικές*, Υ' έκδ., Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα: 2003, σ. 89.

13) Ιατρίδης Δημήτρης, «*Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής. Θεωρία και Πράξη του Κοινωνικού Σχεδιασμού*», Κοινωνιολογική & Ανθρωπολογική Βιβλιοθήκη-Gytenberg, Αθήνα: 1990

14) Πανάγου Βασίλειος- Τσουντας Κωνσταντίνος, «**Διακρατική και Υπερεθνική Συνεργασία. Το οικουμενικό και το Ευρωπαϊκό πλαίσιο**», Παπαζήση, Αθήνα: 2002

15) Πανάγου Βασίλειος-Τσουντας Κωνσταντίνος, «**Παγκοσμιοποίηση, Ολοκλήρωση & Συνεργασία στη Σύγχρονη Διεθνή Κοινωνία**,» τ. 2, Εμμανουηλίδης, Αθήνα : 2004

16) Μοσχονάς Ανδρέας, «**Υπερεθνικό "κράτος Πρόνοιας. Θεωρία και πρακτική, στο : Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα**», Ίδρυμα Σάκη Καραγιώργα , Αθήνα 1993 , σ.96

17) Τομπάζος Στ. , «**Παγκοσμιοποίηση και Ευρωπαϊκή Ένωση**,» Εισαγωγή στην κριτική της παγκοσμιοποίησης και του νεοφιλελευθερισμού, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 1999, σ.135

18) Πάτρα Λουκά '**Κοινωνική Πολιτική'** Εκδοτικός Οίκος Αφοί Σάκκουλα Αθήνα- Θεσσαλονίκη 1972

19) «**κοινωνική πολιτική και Τ.Α**» μελέτη κ.Ε.Δ.κ.Ε - Ε.Ε.Τ.Α.Α ΑΘΗΝΑ 1995

20) Στασινόπουλου Όλγα (1993), «**Αναδιάρθρωση των προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών. Η επικαιρότητα της ανεπίσημης φροντίδας και οι σύγχρονες διαπλοκές**», στο Π. Γετίμης, Δ. Γράβαρης , Κοινωνικό Κράτος και Κοινωνική Πολιτική. *Η σύγχρονη προβληματική*, Αθήνα, Θεμέλιο σελ. 271-311

21) Amber Sara & Οίην Jay (1985), «**Informal Care - givers for Elderly People**», στο C. Ungerson, M. Kember (επιμ.), *Women and Social Policy. A Reader*, London, Macmillan, pp 347-358.

22) Στασινοπούλου Όλγα (1990), «**Οικογένεια και κράτος στα πλαίσια της Κοινωνικής Πολιτικής**», Κοινωνική Εργασία. Τεύχος 17, σελ. 33-46.

23) 16 Κολλιάς Γ., «**Οι κοινωνικές δαπάνες στην Ελλάδα**»

24) μελέτης του ΙΣΤΑΜΕ με τίτλο «**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ: ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ**» που σε συνεργασία με τον Θ. Γεωργιάδη έγινε για λογαριασμό του Ινστιτούτο Στρατηγικών και Αναπτυξιακών Μελετών, Αθήνα, Δεκέμβριος 2006.

25) Πηγή: Ιστοσελίδα Νομαρχίας Λάρισας και Περιφέρειας Θεσσαλίας

26) Πηγή: Ιστοσελίδα Δήμου Λαρισαίων

27) Στοιχεία από την Νομαρχιακή Επιτροπή Λαϊκής Επιμόρφωσης (Ν.Ε.Λ.Ε.) Λάρισας

28) Στοιχεία από την Αντινομαρχία Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας Λάρισας

29) ΦΕΚ, Νόμος υπ' αριθμ.2646/98

30) Giddens A. , Ο τρίτος Δρόμος : «Η ανανέωση της Σοσιαλδημοκρατίας», εκδ. Πόλις ,Αθήνα 1999

31) Δημοσιευμένα άρθρα από εφημερίδες Έθνος, Ναυτεμπορική

32) Απολογισμός Δαπανών (% Α.Ε.Π.) 2004-2007 – Προϋπολογισμός 2008

33) Ψήφισμα μέτρων για βελτίωση κοινωνικής κατάστασης στην Ε.Ε. των «25» από το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο

34) Από Άρθρα-Απόψεις Αντιπολίτευσης Δημοτικών Και Νομαρχιακών Συμβουλίων της παράταξης «Λαρισαίων Πόλις»

35) Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΔΕΝ)

36) Ψήφισμα Μέτρων για βελτίωση Κοινωνικής Κατάστασης Στην Ε.Ε. Των 25 από Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο